

XV.44-48. adl

ST 1217-1221

ST 1217-1221

K. 327/00 (40,000)

Rethorica Divina de Oratio-
ne domini Guilermi Parisien.

Lum suadere doces ⁊ psuadere misellos
Quo pacto valeant fundere verba deo:
Tu facis vt sceleri fiat Guilherme creator:
Aditio: atq; reis te duce det veniam.
Hos non dicendi das Quintiliane colores:
Non hos eloquij gloria Harce dabas.
Hos nō ille dedit quem mirabant Athene:
Sed perit eloquio rhetor: vterq; suo.
Perdita vana fuit fallax sapientia vestra:
Iudicis humani corda mouere docens.
Nostra quidem scibus iustam mollirer iram
Ars veneranda docet iudicis atq; dei.
Ab quāto melius verbis placare potentem
Eternūq; patrem: q; dare verba iuris.
Nec modo supplicibus culpā penāq; remittit:
Insup ⁊ donat premia larga deus.
Tuue igit felix per secula longa magister,
Tam bona q; nobis dogmata sc̄pta dabas.
Lū p̄tib⁹ magnisq; deis: re q̄sece sb̄ vmbra:
Eternūq; Vale: vir venerande Vale:

Tabula

Tabula admodū vtilis / qua continet iu-
sta alphabeti serie / totius opis materia-

A Dominatio
peccatorum qualiter fit: et
quāta sufficit in peniten-
te. ca. xxxij. ff. ca. xj. l.

Affliccio corporalis adiuuat orationem. ca.
xxvij. d. i. p.

Affliccio est pars iustificacionis. g. multū vti-
lis. rē. Ibidem d.

Affliccione animalū r. puulorū affliguntur r.
parētes aut possessores rerū. Ibidem d.

Allegatio clemētie dei a peccatore. ca. vij. l.

Altare aureū in Epocalpsi qd significat. r. de
incensis sup illo positū. rē. ca. xlij. g.

Amor debet pncipaliter deo. ca. l. y.

Amor dei quō accēdat ex cognōie bñficior
suorū tā in generali q̄ in spali. ca. xlix. f. g.

Amor dei p qd incitat in hoib⁹. ca. l. Abt. Ac.

Amor: si esset venalis p qd posset emi melius
d eo. ca. l. z.

Amor nullus pōt denegari deo siue sit vena-
lis liberalis gratui⁹ aut violent⁹. ca. l. z.

Angelus q̄ stetit iuxta altare templi rē signi-
ficat dñstū. ca. xij. E.

Angeli seruiūt nobis r. quō. ca. l. k.

Angeli gaudiū habēt de cōuersiōe pctōris r.
etia spūale r. celeste cōuuiui. ca. xij. E.

Anima: mors aie p pctū deterior ē morte cor-
poris: r. g. magis lugenda. ca. xxvj. z.

Aie in celo / in purgatorio / r. in inferno: sunt
inimicini. ppter pctā. ca. xxxvij. k.

Animab⁹ ptra nos clamantib⁹ debemus sub
uenire. rē. ca. xxxvij. z.

Aie in celo fuit nob deū interpellādo p no-
bis. ca. l. l.

Anime peccatricis canticum quid sit r. quo-
modo fiat. ca. xxxix. A.

Anime affectiones r. passiones faciunt psal-
terii decachordū cū cithara. rē. ca. xxxix. E.

Animalia qualiter seruiūt nobis. ca. l. d.

Aqua quō seruiūt nobis. ca. l. d.

Arcus tensus r. paratus a deo contra pecca-
tores. rē. ca. lj. h.

Arē dei qualiter sup rē r. frangit. ca. liij. E.

Arma dei cōtra pctōres. ca. xij. h.

Armatura dei ptra pctōres qualiter qdāmō
ambulat. ca. liij. A.

Affiduitas adiuuat orationem et quomodo

assidue r. semper oretur. ca. xxx. U. Et preci-
pue ibidem. z.

Bellum contra
peccata est iustissimum. ca. xij. d.

Bellandum r. pugnādum ē cōtra
peccata tanq̄ ptra hostes hois. ca. viij. d.

Beneficia collata a deo recognoscere / et orā-
ti necessariū. r. que sint illa. ca. liij. p.

Bñficia que deo contulit / sunt ei narrāda in
oratione. ca. vi. B.

Bñficia cōtōes debem⁹ dīpīs referre. ca. liij. p.

Bñficioz eorū dē ingritudo r. abusu. ibid. d.

Beneficia pmeditata inflāmant ad amorem
dei. ca. liij. k.

Beneficia dei gratuita qualiter accendunt
amorem dei. ca. xlij. h. r. y.

Bñficia dei generalia pmeditata accendunt
amōre eius. ca. xlij. f. r. g.

Defect⁹ cognōitiōis bñficior vnde eue-
nit r. quid mali faciat. Ibidem. h.

Beneficiorum dei r. cogitatio per modū cā-
tica. ca. xxxix. d.

Bñficiū incarnationis christi ac sacri eucharis-
tie cū ḡritudie ē pmeditādū. ca. liij. z.

Bñficia dei spalia / p creatas exhibita. ca. l. k.

Bñficia dei spūalia. ca. l. z.

Bñficia ron⁹ mūdi. Ibidem. U.

Benignitas siue beniuolētia intelligitur per
Galbanum. ca. xlij. l.

Benignitas ē fusāda i oīoe. ibid. l. ppe sine
Bona pñis vite quō sunt fugitiua. vana et
fallacia. ca. vj. d.

Cantus diuini
abusio. ca. liij. d. circa nem.

Cāticū peccatricis ante qd sit r.
quomodo fiat. ca. xxxix. A.

Cū sunt tibi soni. Ibidem. d.

Cithara spūalis peccatricis aie qd sit r. qua-
liter resonat. ca. xxxix. E. r. f.

Clamor adiuuat orōne. ca. xxxvij. g.

Clamare dōz ptra ptra dicentes suos r. alios
iuocare qd p eo clamēt r. qd sit isti. ca. xxxvij. f.

Cler. p p qd sit pstruit in ecclesia. ca. xxx. y.

Clerici debent discere r. scire r. debite implere
officium suū pēpue orandi. ca. liij. y.

Clerici sūt p pugnatores p p p dei. ca. liij. h.

Clerici aliq̄ rudir r. iamī conunt pō r. alta. ca.
xxxix. y. Et ca. cl. k. r. s.

Logica rōes suriles assimilant musicis r. tpe

Tabula

ofonis debet expelli a corde. ca. xxxv. L.

Cogitationes vane sunt fugade / qz expellunt
spiritum sanctum et bone sunt suscipiende qz faciunt christum
suum esse presentem. c. ca. xxxv. F. per totum.

Ad cupis cibilia sunt gladij ignis. c. c. li. B.

Confessio peccatorum ipetrat a deo misericordiam
et veniam. c. vij. G.

Contritio cordis quomodo fiat. c. xli. C.

Confuctio cordis p peccatis quomodo cause-
tur. c. xxxij. E. et F.

Confuctio cordis gra qd opet in hoie. c. xliij. J.

Conuiuui celeste. spirituale. nuptiale et triumphale
sicut in conuersione penitentis peccatoris. c. xliij. E.

Conuersio peccatoris infra peccator et ius-
tificatio.

Cor humanum rapitur tempore orationis p
inutiles cogitationes. c. xxxv. L.

Cor humanum qualiter debet calefieri ex be-
neficijs dei. c. l. C.

Cordis contritio quomodo fiat. supra. Con-
tritio nota bene.

Corporis dispositio siue strus adiuuat oratio-
nem et qualis. c. xxxv. S.

Creatura simul et omnes ordinate sunt a deo
vt nobis seruiant. c. l. S.

Creatura quomodo possunt inflamare cor hu-
manum. ibidem. C. et F.

Creaturarum obsequia considerata accendunt
hominem ad amorem dei. c. iij. S. et c. l. K.

Creaturarum obsequia non cognoscere et ex-
inde in amorem dei non accedi. est magna
ingratitude. ibidem. S.

Creatura pugnat aduersus peccatores. c.
li. D.

Summa proue-

nitentia de peccatis. c. xlvij. B.

Darus est nobis christus ad vtili-
tatem nostre salutis. et ad multiplices esse-
tus salutare. c. xix. C.

Dedit se nobis deus. quomodo et ad quid.
c. xlix. J.

Dara sunt ei incensa multa quomodo intelli-
gitur. c. xliij. G.

Debitum humani generis soluit christus et
pro eo satisfecit. c. xv. E.

Delectari in domino adiuuat orationem. c.
xxxvj. D.

Demonessunt contradictores nostri. c. xxx
vij. L.

Demonessunt derisores nostri / propter pec-

cata nostra. c. c. xlvij. B. et L.

Demombus assimilatur et associatur pecca-
tor. c. xxxvj. L.

Detestano peccatorum. c. xxxij. D.

Deus expectat peccatores / et eos miris modis
deus reuocat. c. iij. R.

Deus quomodo tam misericorditer se tenet
ad nos. c. iij. U.

Deus quomodo sustinet peccatores. c. xvj. B.

Deus rogandus est pro iusticia peccatorum pe-
nitentia iustificatione peccatoris. c. viij. B.

Deus debet misereri peccatori penitenti / et
seipsum iudicanti. nec debet ei obistere ius-
ticia eius. c. viij. B.

Deus multum glorificatur ex vera conuersio-
ne et iustificatione peccatoris. c. ix. R.

Deus vult saluari multos quandoqz nolen-
tes rebelles ac incredulos. ergo misiosus
peccatores ad ipsos puerfos. c. c. xliij. J. et K.

Deus pueniens peccatores sua misericor-
dia merito debet eos assumere. c. c. xliij. L.

Deus vult peccatoris reuersionem siue con-
uersionem et penitentialem satisfactionem.
c. xliij. F. et L.

Deus vult omnes homines saluos fieri / quod
ostendit in multis. c. c. xliij. A.

Deus accepit propter nos officium medica-
tionis sanctificationis et sanationis. c. l. ibi-
dem. A.

Deum decet sanare peccatores infirmos. c.
xxv. B.

Quomodo sanauit peccatores. ibidem. B.

Deus non debet tardare ad sanandum pec-
catorum. ibidem. L. et D.

Deus debet misereri peccatoribus / ad ipsos
se conuertentibus / propter multas causas.
c. xxx. B.

Deus iure multiplici possidet hominem. c.
xliij. C.

Dei filius scilicet christus satisfecit pro pec-
catis humani generis / et sic eius debita soluit.
c. xv. E.

Deus non solum satisfecit pro peccato origi-
nali / sed etiam pro peccatis nostris actuali-
bus et reciduis. et hmoi. c. xv. F.

Deus honoratur in sanctis. c. xvij. A.

Deus dat omnia liberaliter et propter hoc cre-
at rationales creaturas vt eis seipsum da-
ret. c. xxx. B.

Deus quomodo sit accusator. nf. c. xxxvij. C.

Deus dedit se nobis / et quomodo / et ad qd.

Tabula

Gemitus adiuvat ofonem. c. xxxvij. F.
Gloria magna fit deo ex vera conuersione et
iustificatione peccatoris. c. lx. R.
Gladus spūalis quo debet anima penetrari
in ofone vel meditatione. c. lx. B.
Gladus ille qualiter fugat mortem spūitua-
lem anime. c. lx. Ibidem. AB.
Gladus dei vibratus debet terrere peccato-
rem inducendo ad penitentiam. / sic fugiē
do mortem spūalem. c. lx. R.
Gladus dei contra peccatores. aufertur ei
p gladium pñse discipline. c. liij. F.
Gratia rāctio de beneficijs acceptis est agē
da. c. liij. D. r. p.

Eretici dicun-

Homo animalia venenata. c. xliij. AB.
Homo faciat quod in se est. / hmo
dicum possit. c. xliij. R.
Homo est ipſus dei. / multiplice iure. c. xliij. Q.
Homines damnati ad aliquod suspicium su-
stinendum. / docent peccatores petere a deo
veniam. / gratia lachrymar. c. xxxvij. F. r. B.
Homines per quid. / quomodo debent accē-
di ad amorem dei. c. xliij. r. l. p. totum.
Homo non potest effugere qñ aliquo amore
debeat deum diligere. c. l. Z.
Homo aliquo modo coartatur ad amandum
deum. ibidem Z.

Hō incitat ad amandū deū. ibidē. Ab r. Ac.
Hō mortificat seipsum spūaliter. c. lx. A r. B.
Hois mors spūituaalis. c. lx. Intra. Abors. aie.
Homo per quid decipiatur vt cadat in mor-
tem spūituaalem. c. lx. B.
Homo donum sibi a deo datum non debet ap-
propriare sed etiā alijs cōicare. c. lx. B.
Homo debet petere a deo vt eum captiuert
vinculet. c. liij. R.
Homo quōq; derelinquit a deo r qre. c. lx. J.
Homini. / est valde nociua talis derelictio. ibi-
dem R.

Humilitas in oratione placet deo r eū indu-
cit ad exaudiendum. c. xxxij. L.
Humilitas seruanda in oratione intelligitur
per sp̄ctem aromanicam omica. c. xliij. R.
Humilitate vincitur deus in ofone r fit obe-
diens nobis. c. liij. S.

Ieiunium adiu-

uat orationem. c. xxxij. R.
Ieiunium est magne efficacie et

virtutis. c. xxxij. S.
Ignis infernalis a penitente bene premedi-
tatis. / per dei gratiam multa facit miracu-
la in eo. c. xxxij. B.
Ignis inferni sit timendus. c. lx. Q. ppe pñ-
cipium r etiam finem.
Ignis spūituaalis. / fire pro peccatis. / debet
ferri in oratione. c. lx. xliij. Z. AB r L.
Ignem diuini amoris accendit quidā amor
preparatorius. / qui etiam a deo petend' est
c. xliij. D.
Ignem diuini amoris accendit sacra scriptu-
ra. / r quomodo aliqui nō accēdunt ab ea. c.
c. xliij. E.
Ignis diuini amoris accendit beneficijs dei
pmeditatis r cognitis. c. xliij. F. r B.
Iesus quomodo sit placēd' rē. c. xxxvij. Ac.
Iesus rogandus est in missa pro multis nob
necessarijs. c. xxxvij. B r B.
Iesus est salutandus in missa cū magna gra-
tia rāctio. c. xxxij. F.
Iesus quattuor officia perficit r implet i mis-
sa. c. xxxij. E.
Iesus. / miscōia r pietas. / excellit miscōiam
omnium sanctorum. / quod ostendit in eius
passione. c. xliij. T.
Incarnationis chasti beneficiū cum grati-
tudine est pmeditandum. c. liij. T.
Indignatio de r pro peccatis. / r quāta suffici-
at penitēti. c. xxxij. D. r. c. xliij. L.
Infirmas peccatoris quomodo curata est
per chastum. c. xv. B.
Ira pro pctō. / liberat a iudicio dei. c. xxxij. R.
Ira. / debemus pro peccatis tanq; inimicis
nostris pessimis. c. c. xliij. Z. AB r L.
Ira dei quō vincit r mitiga. c. liij. A. Et B.
eodem c. De ira penitentis. c. xliij. L.
Ire dei quō resistit. ibidem. B. in medio.
Iudicium extremū ē timēdū. c. c. liij. D. r P.
Iudicium dei quō vincitur per iudicium qd
homo facit sibi ipſi. c. liij. L.
Iure debito r multiplici sum' ipi' dei. c. xliij. Q.
Iusticia duplex scz pfecta r imperfecta. / que est
quedam dispositio ad iusticiam. c. viij. J.
Iusticia pfecta petenda est a deo. c. viij. AB.
Iusticia dei. / nō est separata ab eius miscōia. / er-
ga peccatores. c. viij. F.
Iusticia dei non debet esse contra misericor-
diam eius. / quo ad peccatores se conuertē-
tem r penitēte. c. c. viij. R. Et. c. xv. Q. r F.
Iusticia dei nō debet petere vindictam ptra

Tabula

peccatorem seipsum vindicantem et iustificantem. rē. c. ix. Q. et G.

Iusticia dei non debet multa et magna exigere a peccatore, quia modicum habet. infirmus est et pauper. c. xij. Ik. et S.

Iusticie dei magis debent placere penitentiales quam infernales. rē. c. xij. L.

Iusticia dei quous superat. c. xij. B.

Iustificatio iustificat seipsum peccatorem, quando se coram deo accusat. reum confitetur et iudicando condemnat. c. vij. lb.

Iustificatio penalis et a peccatis perfecta libertas ratio est petenda a deo. c. vij. Ab.

Iustificatio multa bona facit in vere penitente et deo magna affert gloria. c. ix. Ik.

Iustificare impium magis est quam creare celum et terram. rē. Ibidem S. et L.

Iustificatio quale facit vicioriam et quanta mirabilia. rē. Ibidem S. et L.

De iustificatione impii fit deo magna gratiarum actio. Ibidem L.

Stichyme pe

rende sunt a deo. precipue in oratione. c. xxxvi. y.

Lachryme unde sunt nominatae et unde provocantur et quid efficiant in anima. c. xxvi. L.

Lachrymas deo potest educere de corde hominis exemplo moysi et hoc est petendum a deo. rē. c. xxvi. D.

Lachrymarum petitio propter earum utilitatem. Ibidem L. et J.

Lachrymarum petitio ratione cuiusdam similitudinis. Ibidem S.

Lachrymarum petitio a deo propter eius permissiones. rē. Ibidem J. et Ik.

Lachrymarum gratia potest impetrari intercessoribus quousdam sanctorum. c. xxvij. Ab.

Lachrymarum fons est tanquam lauacrorum in claustris ergo propter eius necessitatem debet postulari a deo. c. xxvij. B.

Lectio adiuvat orationem et e converso. c. xxx. y.

Ligna qualiter nobis seruiunt. c. l. Ik.

Striam debe

mus invocare, ut pro nobis intercedat ad filium suum. rē. c. xxviii. D.

Maria nunquam denegavit alicui suam misericordiam in patrocinando. Ibidem D.

Maria ex sua misericordia debet nos iuvare contra peccata nostra. c. xxviii. Ik.

Maria debet assimilari filio suo in misericordia et per eam nos iuvare. Ibidem S.

Maria tenetur nos adiuvare ut reconciliemur filio suo. Ibidem D.

Marie est gaudium et filio eius gloria subuenire miseris. Ibidem P.

Maria debet reconciliare peccatorem filio suo quia ipsa est mediatrix inter deum et hominem. Ibidem D.

Mariam blasphemantes non erunt impuniti. c. xxxviii. S.

Mariam honorantes honorabuntur et eam in honorantes punientur. c. xxxviii. S. i. sine

Mariam habere propitiam et non aduersariam et nobis multum necessarium. rē. c. xxxviii. Ab.

Mirra quod operetur et quid mystice designat. c. xli. J.

Missa non debet nimis prolongari sacerdotibus. c. xliii. D. et P.

Quid iesus in missa proficiat. quous sit salutandus et rogandus. que supra Iesum.

Misericordia dei et eius iusticia simul sunt erga peccatorem. c. vij. S.

Contra misericordiam dei non debet esse eius iusticia. quo ad peccatorem penitentem et se punientem. rē. c. vij. B.

Misericordia dei ita potens est ad miserendum sicut iusticia eius auida ad puniendum. c. vij. S.

Misericordie dei opera erga peccatores. rē. c. xij. Ab.

Misericordia dei in quos et quomodo abundavit. c. xij. D.

Misericordia dei qualiter manifestatur et precipue penitentibus seipsum iudicantibus. c. xij. P.

Misericordia dei respondet et stabit pro nobis peccatoribus. c. xv. S.

Misereri vult deus peccatoribus eius misericordiam desiderantibus. c. xv. B.

Misereri debet deus peccatoribus ad ipsum se convertentibus. c. xv. B. et L.

Mors spiritualis anime que fit et quam mala et quam homo eam sibi infert. rē. c. li. A. et B.

Mors anime deterior est morte corporis ergo magis lugenda. c. xxvi. Z.

Mors anime fugax pro verbum dei et incipit vita per oculos cordis. c. li. L.

Mors anime unde quandoque proveniat. c. li. L. et S.

Mors alicuius nociva et amara. Ibidem Ik. et L.

Tabula

Adors anime quomodo fugatur. Ibidē AB.
per totum.

Adortuos corporales solemus lugere: ergo
magis spirituales / scz nos ipsos in peccatis.
c. xxvj. A.

Abundus vniuersus quomodo seruit nobis
z per hoc no s accendit ad amoz dei. c. l. U

Orationis in re

thozica diuina. c. vj. B.

Harrare debet homo in oratio-
ne culpas suas z humiliter confiteri et non
abscondere. ibidem.

Harrada sunt etiam beneficia a deo accepta
z bonitas ipsius dei peccatoribus offensa.
ibidem scz. c. vj. B.

Regocia per orationem expedienda que z q̄
lia sunt. c. xxxvij. D.

Runcius fidelis ad deum missus est oratio.
c. xxxvij. A.

Runcius agilis z non piger debet esse oratio
ibidem. B.

Runcius spoliatus vel occisus dicitur oratio
in qua nō sit attentio zē. ibidem. D.

Runcio vagabundo assimilatur oratio. Ibidē
dem. K.

Runcio qui moxitur in via / oratio equipara-
tur. Ibidem. L.

Runcio excommunicato etiam assimilatur ora-
tio. ibidem. AB.

Runcio stulto / assimilatur z quis sit. ibidē. B.

Runcio rauco z muto assimilatur / z quomo-
do. c. xxxvij. A.

Orationis peccati

qualiter oritur z quārum sufficiat
in penitente. c. xxxij. L.

Orationis recōmendatio dignitas z prece-
lentia necessitas z fructuositas. c. j. A.

Oratio quid sit / z quomodo sit petito que-
dam. c. j. F.

Oratio principaliter dirigitur ad deum.
c. j. F. z H.

Orationis genus est rogatio. c. j. F.

Orationis descriptioes ab ipsis sanctis do-
ctoribus quomodo sunt intelligende / et q̄
sint laudes z declarationes ipsius oratiois.
c. j. K.

Orationis perfectiones z pres. c. ij. L.

Oratio spiritualis z secularis quomodo dif-
ferunt. ibidem. AB.

Oratio est subiectum rethorice diuine. c. j. E.

Oratio est donum dei / z gratie eius. c. j. D.

Oratio adiuuat predicatores / iudices / z ali-
os multos zē. c. j. B.

Orationis misericordia. c. vltimo.

Orādi ars z doctrina vtiliter traditur. c. j. L.

Oratio fit etiam pro temporalibus. c. j. G.

Orationis exordium. c. iij. H.

Oratio debz narrare culpas suas / eas agno-
scendo z confitendo zē. z non occultando.
c. vj. A.

Orationes magis approbate z laudate z effi-
caces que sint / z in quibus libris continean-
tur. c. xvj. B.

Orationes lucidissime cōprehendentes om-
nia que sunt necessaria peti et desiderari a
deo. c. xvj. J.

Orationes peccatorum etiam valent apud
deum. c. xvj. K.

Orationes sanctorum in celo existentium p
nob sunt multū efficaces. c. xvj. L. AB. z H.

Oratio sanctorum quandoqz impeditur ne
a deo exaudiat. c. xvj. M.

Orationem adiuuant multa. c. xvj. S.

Orationem adiuuat corporis dispositio z q̄-
lis. c. xvj. S.

Oratio est vnguentum valens cordi humano
ad multa. c. xvj. T.

Orationis tempore excludende sunt cogita-
tiones vane z inutiles assimilatae multis zē.
c. xvj. Z. z U.

Orationem adiuuant lacryme profuse. c.
xvj. Y.

Orationem adiuuant afflictio corporalis et
tribulatio pro qua clamatur ad deum. c. xvj.
vii. D.

Orationem adiuuat ieiunium zē. Ibidē. R.

Oratio debet habere duas alas. zē. ibidē. R.

Orationis vox est desiderium impetrandi.
Ibidem. S.

Oratio adiuuat assiduitate. c. xxx. U.

Oratio quomodo sit assidua z continua. ibi-
dem. X. z Z.

Orare semper quomodo fiat z fieri possit. ibi-
dem. X.

Oratio z lectio se mutuo adiuuant. ibidē. Y.

Orandi importunitas quid sit et quomodo
adiuuet orationem. c. xxx. A.

Orandi importunitas / quare fuit laudata a
christo. Et q̄ in ipso non habet locum talis
importunitas. c. xxx. P.

Tabula

Orationis exauditionem inducit humilitas
 c. c. xxxj. l.

Orationem adiuuat fides / cuius articuli alii
 quire memorandi sunt. c. xxxij. d.

Oratio omni tempore et hora potest fieri ad
 deum. c. xxxv. p.

Orationem adiuuant delectari in domino /
 et ei esse subditum. c. xxxvj. d.

Orationem adiuuant septē alia. c. xxxvij. s.

Oratio assimilatur nuncio fidei qui mittitur
 ad deum. c. xxxvij. a.

Orantes parum vel modicum / assimilantur
 nuncio pigro. Ibidem. b.

Orantes modicum / possunt assuescere pau-
 larim vt multum orent. Ibidem. b.

Orandi tar ditata et pigritia vnde proueniat
 Ibidem. l.

Oratio vbi non fit attentio / dicitur nuncius
 spoliatus vel occisus. c. xxxvij. d.

Orationis negocia per ipsam expedienda q̄
 et qualia sunt. Ibidem. d.

Oratio quasi nuncius personaliter aparet
 in consilio dei / defendens ibi eum qui mi-
 sit eum ad iudicio filij dei contra accusato: es
 c. xxxvij. e.

Oratio quomodo adiuuatur a patre miseris
 cordiarum. Ibidem. f.

Oratio ex quo est donum dei debet ab ipso
 postulari. Ibidem. f.

Oratio quomodo debeat sollicitare assisten-
 tes pro negotio sibi commissio / et quales sint
 tales assistentes. c. xxxvij. g.

Orationi assistentes / et eam adiuuantes in cu-
 ria celestia vt valeat exaudiri. Ibidem. h.

Oratio negligens inuocare et sollicitare assi-
 stentes. Ibidem. i.

Ecclēsia docet nos inuocare tales assistentes
 scilicet sanctos. Ibidem. j.

Oratio debet esse sollicita pro negotio et ibi
 dem. k.

Oratio aliqua assimilatur nuncio vagabun-
 do et ibidem. l.

Oratio assimilatur nuncio qui moritur in via.
 Ibidem. l.

Orans debet petere orationem suam dirigī
 in via et in conspectu dei. Ibidem. l.

Oratio assimilatur nuncio excommunicato.
 et c. xxxvij. ab.

Nem nuncio stulto. s. qui petit non petenda
 Ibidem. a et d.

Oratio debet volare in celum. id est. petere

celestia et spiritalia. Ibidem. p.

Oratio habet multos contradictores et ad-
 uersarios. Ibidem. q.

Oratio quomodo debet contradicere contra
 dictorib⁹ et aduersarijs suis / et quomodo eos
 mortificet et quantum debet clamare. et c. xxx
 viij. l.

Orationem non aduertentes fatue agunt.
 Ibidem. b.

Oratio nō intellecta nec attenda non est con-
 temnenda. Ibidem. b.

Orationi attendere conueniens est et. Ibi-
 dem. b.

Orationem non attendere quādoq; ridicu-
 losum est. Ibidem. b.

Oratio muta siue rauca que sit / et quomodo
 noceat. c. xxxvij. b.

Oratio quomodo sit canticum et c. xxxij. a.

Oratio dicitur vinulus labiorum et quomo-
 do. c. xl. l.

Ad quid orandus est deus. Ibidem. l.

Orationi intendendum est. Ibidem. l.

Orationis fortitudines multe quibus suste-
 tatur. c. xl. ab.

Ab oratione quidam leuiter et facilliter desi-
 stunt / in quo stulte agunt. Ibidem. p et d.

Orationem facilliter relinquētes / in multis
 laborant stultitibus. c. xl. p et d.

Orant multi in deuore et negligenter et preci-
 pue clerici non attendentes. Ibidem.
 R et S.

Oratio assimilatur thuri. virgule. sumi. aro-
 matibus pulueri pigmentarij / et similibus.
 c. xij. l.

In oratione sentiuntur virtutes / vicia / sacra
 eloquia et c. xij. y.

Oratio deuota est odoramentum suauitatis
 et procedit ex operatione et presentia sancti
 spiritus. Ibidem. y.

Oratio sanctorum / magni est odoris suauitatis
 et flagrantie et c. xlij. a et b.

Oratio deuota qualiter placeat deo et sancti
 suis tanq̄ odor suauissimus et c. xij. l. Et ibi
 dem. f.

Oratio est deo patri grata per christum me-
 diatozem. c. xlij. b et l.

Oratio erit impetratoria per christum. Ibi-
 dem. l.

Oratione honoratur tota trinitas et christ⁹
 Ibidem. l.

Handwritten note: oratio deuota

Handwritten note: oratio deuota

Tabula

Oratio aromatizans intelligitur per thymea
ma rē. **Ibidem** 3.

Ad orationem requiritur deuotio. c. xliij. **R.**
Oratio debet esse breuis. quomodo et quare
c. xliij. **D.**

Oratione mens humana coniungitur deo.
rē. **Ibidem** 3.

Oratio est vnguentum spirituale / sanans et
sanctificans animas rē. c. xliij. **D** et **R.**

Oratio decorat animam et alia mira facit. **Ibi**
dem **R.**

Orationis meritum duplex est. c. xliij. **Z.**

In oratione quondam viri sancti minorem
gratiam deuotionis habent q̄ peccatores
rē. c. xliij. **U.**

Oratio in qua non actualit̄ cogitatur de deo
quō sit meritosa. c. xliij. **Æ.**

Oratio est sacrificium et oblatio deo accepta
sanctificans etiam ipsum offerentem rē. c.
xliij. **Y.**

Orationis sacrificium offerre volens / debet
habere ignem et gladium. **Ibidem**. **Z.**

Quis sit ille ignis et qualiter incendatur. **Ibi**
dem **Z.**

Oratio est lucta cum deo rē. c. liij. **D.**

Oratio requirit quietem et solitudinem. **Ibi**
dem **D.**

In oratione colligende sunt vires rē. **Ibi**
dem **D.**

Orando aliqui i statim deficiunt / et quare hoc
c. liij. **R.**

Orationis prima luctatio qua vincitur deus
est humilitatio. **Ibidem** **S.**

Orationis alie due lucte siue astutie. **Ibidem**
T et **U.**

Oratio continuata quodāmodo vincit deus
Ibidem **U.**

Oratio deus vincitur capitur ligatur et ira
eius frangitur. c. liij. **A.**

Orans volens cum deo pugnare in oratione
debet ab eo adiutorium petere / sicut fit in di
uinis officijs. c. liij. **B.**

Orationis mirificentia siue effectus mirabi
lis et precipue in sacramentis. rē. c. liij. siue
ultimo. **D.**

Orisuli cōuersio

Orisuli c. xx. **A.**

Orisuli non est habenda cum peccatis. c. xliij. **A.**

Orisuli tunc si vnde proueniat / et quid est

fiat. c. xxxvij. **Z.**

Peccati multa mala infert peccatori. c. vij. **E.**

Peccatorum feditas et immundicia / debet cog
noscī ab oratore. c. liij. **R.**

Peccatorum confessio impetrat a deo veni
am. c. vij. **S.**

Peccata sunt inimici dei et hominis. ergo cō
tra illa debet homo cū adiutorio dei pugna
re. c. vij. **D.**

Peccatorum compunctionem et penitenti
am possunt facere multa in isto libro posita.
c. xxxij. **D** et **E.**

Peccatorum recogitatio facit compunctio
nem cordis et fugat sic illa peccata. c. xxxij. **F** et **I.**

Peccata fugantur per eorundem recogita
tionem. **Idem**. **F.**

Peccata quomodo sanantur. **Ibidem** **G** et **H.**

Peccata quia non bñ videntur placent ama
toribus suis / que si bene recogitantur dis
plicent. **Ibidem** **I.**

Peccatorum feditas q̄ abominabilis est. **Ibi**
dem **I.**

Peccata vt sanentur quid sit faciendum rē.
Ibidem. **I.**

Que sint sanantia peccatum. **Ibidem**. **I.**

Peccatum quomodo absconditur et detegit
tur. c. xxxij. **AD.**

Peccatorum odium verecundia abomina
tio. rē. c. xxxij. **L** et c. xij. **L.**

Peccata sanantur fugantur et expelluntur p̄
quasdam dispositiones nominatas aroma
ta. c. xxxij. **R.** per torum.

Peccata aduersantur orationibus nostris.
c. xxxvij. **D.**

Propter peccata multos habemus aduersa
rios. **Ibidem**. **R.**

Peccatorum contritio et pulueris corū asper
sio. c. xij. **U** et **X.**

Peccatis debem⁹ irasci quia sunt inimici no
stri seuisimi rē. c. xliij. **Z** **A** **B** et **L.**

Peccata nutriuntur rē. **Ibidem** **Z.** ppe finē.

Peccata amantes / odiunt ea persequentes
Ibidem **B.** in principio.

Peccata debentur odire propter damna ab
eis illata. **Ibidem** **B.**

Peccatores exaudiuntur quando pro seip
sis orant. c. ij. **AD.**

Peccatores deus expectat et miris modis re
uocat. c. liij. **R.**

Ad peccatores se deus misericorditer tenet.
c. liij. **U.**

Tabula

Peccatores deus benigne sustinet. c. vi. B.
 Peccatores peccant, non solum contra deum
 sed etiā contra totā curiā celestem. c. vi. L.
 Peccatores decipiunt & excecantur per bo-
 na temporalia. c. vi. D. & E.
 Peccatores decepti per peccata & bona tem-
 poralia querela. ibidem E.
 Peccator debet se accusare & peccata confite-
 ri, vt veniam consequatur. c. vii. B.
 Peccator confitendo, & se accusando, & con-
 demnando coram deo, iustificat seipsum. c.
 vii. B.
 Firma contra peccatores. c. xij. B.
 Peccator quia infirmus est, modicū potest/
 quod si deus despiciere nō debet. c. xij. R.
 Peccatoris accusatio, q̄ nō multa debeat iu-
 sticie dei, propter infirmitatem & paupertā-
 tem. ibidem S.
 Peccator est dei multiplici iure. c. xij. T.
 Peccatoris conuersionem & penitentialem sa-
 tisfactionem vult deus. c. xij. X.
 Peccator quibus bona a deo sibi commissa dissi-
 pauit, tamen potest pro hoc satisfacere p pe-
 nitentialem conuersionem. c. xij. X.
 Peccator non nisi cum auxilio dei potest re-
 uerti & conuerti ad ipsum deum, quia p pec-
 catum se indignum fecit. c. xij. Y.
 Peccatozem vult de reuerti ad se. ibidē Z.
 Peccator quomodo sanatus est per deum.
 c. xv. B.
 Peccatorum orationes etiam valent apud
 deum, & quare deus debeat eas acceptare.
 c. xv. B.
 Peccator se ad deum conuertenti debet ipse
 deus esse misericors & propitius propter mul-
 ta. c. xv. B. & L.
 Peccator per multa verba huius libri potest
 deuenire ad veram penitentia & cordis cō-
 punctionem. c. xvij. D. & E.
 Peccator non debet desperare propter ma-
 gnitudinem peccatorum; quia si vult potest faci-
 liter sanari. c. xvij. B. & L.
 Peccator debet premeditari supplicia infer-
 ni, & perere a deo vt possit ea videre & cogno-
 scere. c. xvij. B. & L.
 Peccator debet petere a deo cognitionē ma-
 lozum, que sibi prouenerūt ex & de peccatis
 c. xvij. L.
 Peccator quomodo assimilatur & associatur
 demonibus. ibidem L.
 Peccator debet se plangere tanq̄ mortuum

c. xvij. T.
 Peccator quō debeat clamare in orationib⁹
 & confessionibus. Et qui clamare debent p
 eo. c. xvij. X.
 Peccator quomodo debeat cantare lamētā-
 do p peccatis & se humiliādo. c. xvij. B.
 Peccator dat deo iusticiam. ibidem L.
 Peccatores quādoq̄ habent maiorem gra-
 tiam deuotionis in orationibus, q̄ viri san-
 cti & quare hoc. c. xlv. T.
 Peccatores debēt iusticiis suis. c. xlvij. Z.
 Non debent ea fouere nutrire nec pacem ha-
 bere cum eis. c. ibidem B.
 Peccatores debent odire peccata propt̄ dā-
 na eorum. ibidem B.
 Peccator debet timere gladium dei sup eum
 vibratum & per hoc inducitur ad compun-
 ctionem. c. l. B.
 Peccator debet timere penas inferni & iudi-
 cium extremum. ibidem D. & P.
 Peccatoris percussio. c. xxxvij. Z. in fine.
 Pena infernalis non est satisfactio pro pec-
 catis nec p se placet deo sed diabolo, si iuste
 infligitur damnatis. c. xj. B.
 Pene infernalis apparet dei iusticia. ibidē.
 A pene infernalibus nō ē liberatio. c. xij. H.
 Pene penitentiales sunt meliores & deo ma-
 gis placite q̄ pene infernales. c. xij. S.
 Pene penitentiales & non infernales debēt
 placere iusticie dei quia per eas satis fit ei.
 c. xij. L.
 Penitentia peccatoris vera multa bona fa-
 cit. c. ix. R.
 In conflictu penitentie petenda est victoria
 a deo & ab eius iusticia. c. ix. P.
 Penitentie opera placent deo & multa bona
 faciunt. c. xij. D.
 In penitentiali conuersione fit celeste & spūa-
 le cōmū incogitabile gaudiosum. c. xij. E.
 Penitentie dolor per dō est a deo. c. xvij. K.
 Pene iusticia vincit iusticia dei. c. liij. B.
 Penitentie duplex. s. pfectū & ipsectū. c. viij. J.
 Penitēs vere iustificat seipm, & satisfecit di-
 uine iusticie, & euadat iudiciū dei. c. viij. L.
 Penitens vere quid faciat. c. ix. Y.
 Penitens non debet tantum puniri quātum
 demeruit. c. x. Z.
 A penitente deus non requirit tantam pe-
 nam quāta demeruit scj infernalem et per-
 petuam. c. xj. A & B.
 Penitēs quātum debet habere dolorem. ti-

Tabula

morem et rubescientiam iram et abominati
onem de peccato. c. xj. l. Et. c. xxj. l. k.
Penitens per dispositiones aliquas que no
minantur aromata potest ad hoc induci vt
recedat a peccatis. c. c. xxiiij. l. k.
In penitente vita grane potest perfici auxi
lio dei. c. xxvj. B.
Penitens debet diligenter premeditari sup
plicia inferni per hoc enim deo per sua gra
tiam faciet mirabilia in eo. c. xxvj. B.
Penitens debet dolorem petere a deo. Ibi
dem. l. k.
Penitio est facienda qualiter et quomodo et
quid ad eam requiratur in quibus oratio
nibus continetur. c. xxvj. l. B.
Petitionis confirmatio. c. xxvj. l. k.
Quedam non sunt petenda a deo in oratio
ne. c. xxxviij. B.
Pietas quomodo valeat ad omnia et q per
eam quadoq; cultus diuinus notetur. c. xxxij.
L. Item. c. xliij. B.
Placatus adiuvatur orationem et quomodo
peccator se tanq; mortuum plangere debet
c. xxxvij. B.
Placatus non debet petere a deo prelatio
nem nec desiderare eam. c. xxxvij. B.
Prelati permittuntur a deo preesse in penas
iporum. c. l. B. Ibidem. B.
Prelatorum oratio debet esse breuis. c. xliij. B.
Psalmodia quomodo est oratio et qualiter
fieri debeat. c. xxx. y.
Psalmodia diligenter cantata vel audita de
bet in homine incitare motus spirituales.
c. xxxij. l. B.
Psalmodia aliquos parum mouet ad spiritu
alem armoniam quia non intelligunt vel
ruditer canunt. c. l. B. Ibidem. B.
Psalmodie preciosissimas et quare in ecclesia
cantando et legendo frequenter. c. l. B. Ibi
dem. l. k.
Pudor de peccatis. c. xxxij. B.
Puluis pigmentarius quid sit. c. xli. B. l. k.
Puluis peccatorum qualiter sit spargendus
Ibidem. B.
Querela miserabilis peccatoris decepti per
peccata et bona temporalia. c. vi. l. E.

Religiosi debent
insistere dei laudibus orationis.

bus et sacrificijs. c. xxx. y.
Rethorica diuina et spiritualis est necessaria
c. B.
Subiectum eius est oratio. c. j. E.
Vulga verba ista rethorica posita possunt
hominem inducere ad gratiam deuotionis
gratitudinis copictionis. c. c. xxij. B. l. E.
Rugitus quid sit et quomodo adiuvatur ora
tionem. c. xxxij. L.

Sacramentum

altaris. In eo ineffabiliter dei
beneficia in nos perfunditur.
c. c. xxxij. D.

In sacramento altaris in missa salz perficit
cultus quattuor officia ineffabilis pietatis.
Ibidem. E.

Qualiter saluandus et rogandus est iesus
in isto sacramento tempore missarum. ca.
xxxij. f.

Qualiter iesus est in isto sacramento apud nos
et qualiter in celo apud angelos illos ibi et
nos hic reficiens. c. xxxij. B.

Quid iesus est in isto sacramento et quid nob
facere debeat. c. xxxij. l. k.

Sacramenti altaris suauitatem quare non
gustando percipimus. c. c. xxxij. L.

Qualiter vitia hoc impediunt. c. l. B. Ibidem. B.

Sacramentum altaris quibus ibi sit sub specie
panis et vini tanq; signis non minus tamen
reficit spiritualiter animas nostras. Ibi
dem. B.

Sacramenti altaris aliqua miracula bñ no
tanda. c. xxxij. B.

Ad sacramentum altaris multum deseruit fi
des. c. xli. B.

Sancti quomodo seruiunt nobis. c. l. L.

Sanctorum in celo existentium oratio pro
nobis multum est efficax. c. xxvj. L. B. l. B.

Sanctorum oratio quadoq; impeditur ne ex
audiatur a deo et quare hoc. Ibidem. B.

Sanctorum veneratio cedit ad laudem et ho
nozem dei. Ibidem. B.

Sacra sunt veneranda. c. xxij. L. in fine.

Sancti in celo quomodo et propter quid sunt
aduersarij et inimici nostri. c. xxxviij. B.

Sancti inuocandi sunt vt clamant pro nobis
intercedendo. c. c. xxxviij. y.

Sancti contra nos clamantes quomodo sunt pla
candi. Ibidem. L.

Tabula

Sanctis est oratio deuota/odoro: suauiſ rē. c. rli. l. Et ibidem f.

Sanctorum oratio est odorifera rē. c. xliiij. f.

Sancti viri/ quoadq; minorem gratiam deuotionis habent in oratione q̄ peccatores. rē. c. xlv. G.

Sapientia quoadq; subtrahitur a sapientibus/ quia eam non communicant alijs. rē. c. li. f.

Scriptura sacra potest accendere ignem diuini amoris quibus tamen aliqui non sic accendantur p̄ cam rē. c. xlvij. E.

Seruitutem victorum vilissimam/ debemus abijcere/ r̄ seruituti dei nobilissime nos subijcere rē. c. xxxvj. R.

Singultus quid sit/ et q̄ adiuuet orationem c. xxxvij. Z.

Sol r̄ stelle qualiter nobis seruiunt. c. l. AB.

Strulicie multe hominum desistentium facilliter ab orationibus suis. c. xl. p̄ Q.

Subditum esse domino adiuuat orationem. c. xxxvj. R.

Superbia est mors spiritualis a deo sepanſ ergo detestanda. c. li. h̄.

Suspirium quid sit/ r̄ quomodo adiuuat orationem. c. xxxvij. y.

Erra qualiter

Teruiat nobis multipliciter per ea que ex illa proueniunt. c. l. p̄.

Timor gehennalis supplicij faciet recedere a peccato rē. c. xxij. R.

Timere debet peccator: ignem inferni/ r̄ iudicium extremū. c. li. d̄. in principio r̄ fine.

Timere debet homo penas inferni et extremum iudicium. Ibidem. p̄.

De timore penitentis. c. xi. L.

Tribulatio r̄ eius clamor adiuuat orationem. c. xxvij. d̄.

Tribulatio subuenit deus Ibidem p̄ r̄ Q.

Enti qualiter

Veruiant nobis. c. l. A.

Veresciticia de peccatis. c. xxiiij. AB. r̄. c. xj. L.

Vitia aduerſantur nobis in orationibus. c. xxxvij. d̄.

Veneranda sunt sacra. c. xxij. Z. in fine.

Vixit vitia multos habemus inimicos. Ibidem. R.

Vitia aliqua/ qualiter dicuntur nociua r̄ ve-

nenata. c. xlij. L.

Vitioſi irasci debemus/ quia sunt inimici nostri. c. xlvij. Z. AB. r̄ L.

Vitiorum seruitutem abijcere rē supra Seruitus.

Victoria in conflictu penitente est petenda a deo. c. ix. p̄.

Victoria que obrinetur in oratione contra deum debet ascribi ipsi deo r̄ non homini. c. li. Z.

Vinculum charitatis quomodo liget et teneat deum/ r̄ artius eum possit constringere. c. liij. R. L. r̄ AB.

Vinculari a deo debet hō petere. Ibidem. A.

Virtutes sentiuntur r̄ operantur in oratione. c. xli. y. r̄ Z. Itē ibidem. B.

Vingento assimilatur oratio. c. xliij. d̄. r̄ R.

Virtutes connectuntur binatim ad inuicem in cibaria spirituali anime. c. xxxij. f.

Vitā gratie est aliquid in penitente/ r̄ potest adiutorio dei perfici. c. xxxvj. B.

Vitā gratie quomodo amittit r̄ extinguitur. c. li. A. r̄ B.

Et p̄cipue adulatoria laudantia r̄ alia vitia. Ibidem. B.

Vitā talis quomodo recuperatur per verbum dei r̄ per oculum cordis. Ibidem. L.

Vitulis laborum assimilatur oratio. c. xl. L.

Que sunt ossa carnis pellicis r̄ istius vituli. Ibidem. R.

Voluptas ducit hominem in mortē spiritualem. c. li. B.

Christus. supra

Christus.

Xpus datus est nobis propter multiplices effectus salutares. c. xij. G.

Xpus quia aduocatus noster est debet allegare pro causa nostra patri scilicet recedens. do. Ibidem. F.

Xpus iterpellare debet pro peccatis nostris. Ibidem. F.

Xpus suscepit pro nobis officium interpellandi patrem contra peccata nostra quod officium debemus petere vt pro nobis exerceret. rē. Ibidem. y.

Xpus mortuus pro peccatis nostris ostendit quantum odit peccata nostra. Ibidem. Z.

Xpus pro crucifixionibus suis rogauit/ ergo et pro nobis debet rogare patrem. rē. Ibidem. Z.

Prologus

Comendatio prestantissimi & incomparabilis doctoris magistri Gulielmi parisiensis actoris sequentis libri qui Rhetorica diuina pretulatur.

Prologus

Gulielmus epi

scopus parisiensis / natione aluer-
nus / doctor profundus & vinctus ex-
cui⁹ schola / velut ex vberissimo fonte sapiencie
innumerabiles pclarissimi viri emerere: pre-
ter eximios laboru suoru fructus / bibliotece
ecclesiastice plurimos & pciosos libroru the-
sauros adiecit. Expouit nempe luculenter &
singulari more Psalteriu. Prouerbia Salo-
monis. Ecclesiasten. Cantica canticorum. et
Mattheum euangelistam. Edidit opus ma-
gnum & isigne de vniuerso / cui⁹ sex pres sunt
Quaru tres prime de vniuerso corporeo re-
lique vero de vniuerso incorporeo seu spiritu
aliatissime tractant. Composuit & Rhetori-
cam diuinam / opus singulariter deuotum / in
cui⁹ conscriptione calamum in corde tincti-
cuius lectioni sedule se quibus ecclesiasticus /
cui⁹ peculiare officium orare est / dare debe-
ret. Quis est mechanicus sue vocationis et
artis / industriam no concupiscit habere. Trac-
tarum etiã de primo principio / quod deus est
Tractatu de trinitate / & notionibus ac pdi-
camentis in diuinis. Tractatus cur deus ho-
Libru de sacramentis magnu / cui non est si-
milis alter. Tractatu de animab⁹ humanis
comendatissimu. Tractatu de bono & malo.
Libru de fide & legibus. Sumã de virtutib⁹ &
moribus / de vitijs & peccatis / ac meritis & re-
tributionibus. Tractatu de opibus ac mira-
bilibus virtutib⁹. Tractatu de laudibus pati-
entie. Tractatu de dono scientie. Tractatu

de xxx remedjs temptacionu. Tractatu de
vocatione ad beneficia ecclesiastica / & de plu-
ralitate beneficioru in vnitae psona / in quo di-
uini honozis zelotissimum se fuisse declarat.
Tractatu de clastro anime / opus multa bze
ui sinu continens. Declamatorios sermones
exhortacionu populariu / & alios libros / & trac-
tarus coplures qui totales ac tanti sunt / vt
sanctos doctores Thomam & Bonauentu-
ram in sapientie eminentia a pleriscq doctissi-
mis viris / vel equare vel antecellere iudicen-
tur. Quibus vir eleuate intelligencie / & pfun-
de speculationis / sanctimoniam morum singu-
lariter conspicuus: ante pontificatum parisi-
theologiam fructu multo publice legeret / et
amicus suus magnus / ab episcopo quoda ac-
cepisset mandatu literis expectatum / vt pre-
bendam in ecclesia eius vacantem / cõferret
alicui viro bono: sibi eam obtulit. Cui statim
respondit. No habes o amice potestatem co-
ferendi pbendam nisi viro bono / nec fines ip-
sius mandati excedere potes: no igit mibi eã
dare vales / qui no sum vir bonus / & hac via
se euasisse magnopere gloriabã. Q virum sin-
gularẽ / & ipso fenice rariorẽ magnis vtq;
preconijs extollendum. Illo etiam tempore
diuini verbi predicatione abunde fructificas-
tas plures comunes mulierculas a peccatis
retraxit / quibus parisiensis nouã domũ filiarũ
dei inchoauit. Anno dñi. M. cc. xxv. et harũ
exemplo cepit hic ordo in alijs etiam ciuitati-
bus dilatari. Demũ biennio elapso / anno vi-
delicet dñi. M. cc. xxvij. mortuo epõ Bertho-
lomeo parisiensi ecclesie / carbedre pontificali di-
gnissime prefectus est / cui multo fructu deser-
uiuit tempore longo: semp lingua calamoz
deuotissimi doctoris officium adimplens.

Incipiunt capitula libri sequentis videlicet
Rhetorice diuine: de oratione peculiariter
tractantis.

Orationis recomādatio. Et qđ sit ofo. ca. i.
De pfectionibus orationis diuine. ca. ii.
De exordio orationis diuine. ca. iij.
De exordio pot̄ incipia gratiāctioe. ca. iij.
Conclusio precedentium ca. v.
De narratione in oratione diuina ca. vi.
Allegatio clementie dei ca. vii.
De iusticia perfecta et impfecta. ca. viii.
Penitio victorie in cōflictu penitētie. ca. ix.
Excusatio penitentis q̄ non debet tñ puniri qđtū meruit. ca. x.
Obiectio contra predicta ca. xi.
Deo placeant opera penitētie. ca. xij.
Quod faciat homo quod in se ē. licet modicum possit. ca. xij.
Deus vult ad eum reuerſionem et penitētialem satisfacionem. ca. xiiij.
Deus sanat perfecte egrotum vel miseretur peccatozi. ca. xv.
De forma petitionis in oratione. ca. xvj.
Confirmatio petitionis. ca. xvij.
Penitio incessiois bñe marie vrgis. ca. xviiij.
Conuertat se iterum peccatoz ad patrocinij iesu ch̄isti supplicas vt alleget p̄p̄o. ca. xix.
Conclusio petitionis et cōfirmatiois. ca. xx.
Excusatio proprie infirmitatis. ca. xxj.
Ad quid valeant predicta. ca. xxij.
Quid faciat recognitio peccatozi. ca. xxiiij.
De pudore et erubescētia ex pctō. ca. xxiiij.
De indignatione a peccatis. ca. xxiiij.
Quedam dispositioes corporis iuuātes orare volentem. ca. xxv.
Penitio lachrymarum ex peccatozum recōdatione vel spiritualis mentis. ca. xxvj.

Requirende sunt intercessiones sanctorum ad impetrationem lachrymarum. ca. xxvij.
Quod afflictio corporalis valet ad impetrationem lachrymarum. ca. xxvij.
Quare ieiunio rāta efficacita tribuat. ca. xxvij.
Affiduitas ofonū adiuar nōbilitē. ca. xxvij.
De importunitate orandi. ca. xxvij.
Quod fides adiuar orationem. ca. xxvij.
Quomodo gratiāctio est salutand⁹ dōminus iesus in missa. ca. xxvij.
Quedā pertinētia ad predicta. ca. xxvij.
Quare deus laudauit importunitatem orantis in euangelio luce. ca. xxvij.
Quod in deo delectari et ei esse subditum adiuar orationem. ca. xxvij.
De alijs septē adiutorijs ofonis. ca. xxvij.
Quod ofo sit qđtū nūci⁹ ad deū missus. ca. xxvij.
De cantico peccatricis anime. ca. xxvij.
Quid intelligat per vitulos labiorū. ca. xxvij.
Quare p̄ fumū thuris signat oratio et qđ per puluerem pigmentarij. ca. xxvij.
Quid signat per altare aureū. ca. xxvij.
De deuotione que requirit in ofone. ca. xxvij.
De breuitate orationis. ca. xxvij.
Quare viri sancti difficile habent gratiā deuotionis. ca. xxvij.
De merito illius ofonis in qua actu nō cogitatur quis de deo. ca. xxvij.
De igne gladio qđtū eē i sacfco ofois. ca. xxvij.
De igne sacrificij orationis. ca. xxvij.
Que valeant ad accendendum vel nutriendum ignem orationis p̄dictum. ca. xxvij.
De memoria bñficiozū diuinorum. ca. l.
De gladio spirituali quo debet mactari anima in oratione vel meditatione. ca. li.
De lucta anime in oratione. ca. liij.
Quomodo deus p̄ luctā orationis vincit. ca. liij.
De mirificētia et virtutib⁹ orationis. ca. liij.

*hic pariter deinde
delegat*

Capitulum

I

Rethorica diuina siue ars oratoria eloque
tie diuine edita per veneradum patrem ma
gistrum Guliermum parisiensem.

De oratione Capitulum .I.

In sacris ac sa

crificariis exercitacionibus: que ⁊
quarta sit dignitas ⁊ pcellentia po
tius orationis: multū liquide appa
rere pōt volentibus videre atq; valentibus.
Et primū eo q; omnis sacrificatio, omnis bñdic
tio ⁊ omne sacramētū ⁊ omniū q̄qd in cultu
diuino honorifice agit: aut oratio est: aut ora
tione pagis siue pficit. Deinde q; omnis eccle
sia sanctior: celestis ac diuino magisterio eru
dita ac instituta: tam in triplici celebritate fre
quentat orationē: vt ei die noctuq; insulat ⁊
in vigilat: ⁊ eidē vite p̄sentis tempa ⁊ tanq; illi
cōsecrata ⁊ debita: priatur. Cui⁹ rei nulla alia
causa vel ratio existimari vel cogitari potest:
nisi orationis tanta necessitas: tantaq; fructu
ositas: que tanta frequentationis ⁊ instantie
continuitate exigat ⁊ requirat. Et si dixerit
quis: auctozitas applica: p̄cepto suo quo dictū
est: Sine intermissione orate: ad hoc artat ⁊
cogit nō solū ecclesiā: sed etiam ipsa lex euāgelii
ca: in qua expresse legi⁹ mandatu⁹ de oratione:
ipso ore veritatis editū: quo dictum est: quia
oportet semp orare ⁊ nūq; deficere. Rūdeo
in hoc quia in ipsa caude sunt ⁊ rōnes rōnabi
lissime atq; iustissime: p̄opter quas mādāta
h̄mōi ⁊ omnia alia que de oratione data sunt
merito data fuerunt. Tertio ex x̄tuo sitate ip
sius orationis: mirificentijs ⁊ numerositate.
mirabili atq; p̄stantia vtilitātū: quas te scire
faciā in sequēdibus. Ex his ergo tribus ma
nifestū esse tibi debet: ⁊ necessariū esse ⁊ om
niū debere esse celestem ac diuinale rethori
cam: siue sp̄ialem ac saluberrimā oratoriam:
que in causis animarū atq; negotijs allega
re doceat eos qui cause h̄mōi patrociniū su
sciperunt. Et sp̄iales oratores p̄stituti sunt:
vt in dei dulcissimi consilio: causas allegēt
h̄mōi: p̄pter q̄d stipendia bñficiozū ecclesie
s̄ficozum: eis constituta sunt ex magna parte
hoc aut dico: p̄pter officia docendi ⁊ p̄dicandi:
in quib⁹ consistit residuū milicie clericalis:
de quibus nullaten⁹ tibi dubitādū est: q; nec
recte nec laudabiliter exerceri p̄nt: nisi docto
res ⁊ predicatores: atq; iudices ecclesie sacros
x̄tus orationis adiuuēt: ⁊ dirigat incessanter.

Quasi tāta volumina: studio ⁊ labore retho
rum: de oratione rethorica scripta sunt: q̄to
fortius de ista sacra ⁊ sacratissima oratione: di
gnū ⁊ iustum est vt scribas ars ⁊ doctrina.
hec aut ratiocinatio a p̄oportio abilitate cau
sarum ⁊ orationū: x̄tūē habet atq; vigore:
si tū nō est compatio orationis ad orationē in
fructu vel vtilitate: nō erit compatio debiti ⁊
laboris pro arte ⁊ doctrina istius: ad debitum
studij vel laborē illius. Quid dicā de oratione
litteraria cui tota grāmatica inuigilat: Quid
de oratione logica: cui tam studiose ⁊ tāq; p̄se
fecte Aristoteli: ingeniositas inuadit: et de
oratione vtiq; logica: que omnis vel p̄positio
vel syllogisim⁹ est: omnes libros logicales ti
tulauit. Et de syllogismo libzū p̄iozū vel ana
lecticozū: de demonstracione ⁊ libzū posteriorū:
Et de elencis libzū elencozū. Et de syllogis
mo dialectico libzū topicozū. De interpretacione
x̄o siue p̄positione ⁊ libzū peribermomas.
Qualiter aut possibile erit istā sacrā ac sa
crificatiuā ⁊ modis omibus omi generi altaz
orationū incompabiliter p̄cellente orationē
esse omi arte ⁊ doctrina ⁊ artificij destituzā:
Quia igit nec inuentiati diuine congruit: he
neq; p̄fectione: quā nō solū decet s̄tā: neces
se est eē in ecclesia dei alimfisi: que schola ip
sius est: cui⁹ sola doctrina ⁊ in ea pficit ⁊ doce
tur ⁊ assidue esse artem atq; artificium orandi
necessē esse. Amplius q̄d op⁹ cuiuscūq; vti
litaris inueniri pot: q̄d arte ⁊ doctrina ac arti
ficio careat: ⁊ doctores atq; artifices sui non
habeat. Que ergo causa reddi pōt vt op⁹ tā
nobile ⁊ tāq; p̄clare vtilitatis: hucq; negle
ctum atq; desertū sit: nisi quia vel ei⁹ vtilitas
ignozata: vel ipsi sacri doctores desides ⁊ aut
alij occupati: ofonē p̄terierūt. Credendū
ergo est multos de ea multa scripsisse: ⁊ cū ex
emplaria orationum scripserūt: hoc sufficere
oratoribus repurasse. Vel forsā quia poti⁹
orando: q̄ philosopho do orare discimus: nō
artem vel artificij orandi eos: s̄ ofones scri
ptas autenticas oratoribus tradidisse: sicut
euidenter apparet in libro psalmozum qui ex
quissimū ofonib⁹ referissim⁹ est. Si quis
aut dixerit q; oratio donū dñi dei est: ⁊ p̄pter
h̄ nō ab arte vel doctrina: s̄ magis a doroze q̄
renda sit: verū vtiq; dicit. Si quis x̄o dixerit
q; h̄mōi oratio nō solum potissimū sui: s̄ etiaz
plurimū habet diuinū munus ⁊ gratie: et p̄
pter hoc nihil ad eā de arte ⁊ doctrina dotius
Rūdeo: quia iusticia que x̄tus est veri nois:

a

Capitulum

nō solū sc̄ipū sūi aut plūmū: s̄ etiā totū qd̄
vel habet diuini muneris ē: ḡre. Nihilomin⁹
tū p̄tia iuris: que sc̄ia legū z canonū ē) s̄ illiter
z cognitio ē diuersariū p̄seruēdinū: atq; exer-
citatio cāz z negotiorū: illustrat; atq; diri-
gū: Sic se habet z de ofone. Arte nāq; et do-
ctrina: quā hic scribere intendo: plurimum z
multipliciter adiuuat. **N**ec obstitit mihi in
hoc s̄mo Aristotelē: quo dixit in p̄mo ethicozū
quia scire vel parū vel nihil opaf ad v̄tutem
qd̄ nō de om̄i scire vel falso intelligere potuit
cū ipse m̄dicat in libro eodem: quia v̄tus est
om̄i arte certior: z melior. **T**ibi v̄o declaratur
est p̄ me z in tractatu d̄ actibus humanis. **E**t
in tractatu de v̄tutibus z moribus: quāsdam
sc̄ias v̄tutes esse: sicut pudētia: z quāsdā ali-
as. **I**nsup z omnē v̄tutē sapiam eē: qd̄ est dice-
re sapidū siue saporiā sc̄iam: z tanq; intinam
ac p̄fundatā cognitionē. Sc̄iam v̄o iuxta cō-
mūnem in tentionē quasi cōem intentionem
sc̄z exteriorē: rem res em̄ om̄es nō solū lucēt vir-
tuti intellectuē: ad illuminandū eā lumie sc̄e
entis: sed etiā sapiunt ad faciendā vel insciē-
dam v̄tutē motuā: z quasi impmēdā eam sa-
poribus sapie. **D**e quib; ibi satis feci tibi. **D**e
ip̄a sapientia quoq; tibi certissimū est: q̄ ip̄a est
donū dei altissimū: ab ip̄o studio s̄ssimē expe-
tenda z sperādā: nō t̄ p̄ter hoc scholasticē
doctrinē z disputatiōis: aut librorū sacrozū
expositiōis inutiles v̄l sup̄uacue habēde sūt.
Et si de singulis creatoris donis: z de singulis
v̄tutibus aut gratijs cōsiderationē in h̄ feceris
inuenies indubitanter. **U**nūq; eozū
doctrinis adiuuari multipliciter. **L**icet enim
gressus qui p̄ pedes ē: ex v̄tute gressibilis: vi-
su t̄i z tactu adiuuat z regit: interdū z audi-
tu: strepitū nāq; pedū deppendit gradiens z
equitans v̄trū sup lignū vel lapides gradiat.
Et hoc etiā p̄pendit discrimina vel ambulati-
ōnis vel equitatiōis siue. **H**is itaq; determi-
natis incipiam ip̄o actozē dūce z luce q̄ om̄i
salutarij s̄ibz acceptoz onū z inspirator
z exauditor: est. **E**t dicā q̄ bui sacre z diuina:
lis rethorice: siue orationis sc̄ie: subiectū ē ofo
qm̄ de ip̄a in illa agit: eiusq; p̄fectiōes: disse-
rentie: z p̄tes: necnō mirifice v̄tutes: z inesti-
mabiles fructus: siue v̄ritates: adiuuētq;
atq; imp̄edimētā: quib; v̄l adiuuat vel impe-
ditur exauditiō illi: docent in eadē z declarā-
tur. **L**oueniēs aut z om̄ino necessariū ē: ad
sc̄ia sc̄iam accedētibz: vt in primis eis deter-
minet: qd̄ est qd̄ dicit ofo de qua hic intēdū

vt p̄dixi: de quo certissimū est q̄ ofo nō ē nisi
petitio in genere: qd̄ dico: quia nō om̄is peti-
tio ē ofo: sed ea sola que dirigit ad deū: v̄l ad
p̄sonā aliquā: seu p̄sonas: p̄pter ip̄sum. **O**ra-
re nāq; ip̄os sc̄ōs siue angelos tum dicimur
cū p̄ces ad eos dirigim⁹. **A**lic autē petitiōes q̄
ad hoīes dirigit: ofones minime habende
sunt siue dicēde. **N**ec etiā ad regē aliquē dici-
mus oro te dñe: s̄ necq; ad familiares ip̄ozum
regū dicere cōsueuimus: orate p̄ nobis regē
vel pontificē. **Q**uapropter manifestū est: q̄
ofones p̄prie z habent z dicunt: q̄ ad deū v̄l
ad sc̄ōs eius p̄pter ip̄m dirigunt. **E**t inde est
q̄ apud sedē aplicā vel curiā romanā: nō dicit
qd̄ ofones deferre vel offerre: s̄ petitiōes po-
tius. **R**ecipe etiā summ⁹ pontificē dicere: con-
suevit petitiōarijs: offerre ofones v̄ias. **M**a-
nifestū ē ē ex his q̄ ofo om̄is petitio ē: nō ecō-
uerso: z quia petitio tanq; genus ad ofonem
se habet: ofo v̄o tanq; sp̄s ad ip̄am. **Q**ui si di-
xerit q̄s: quia ofo p̄ bonis solis sp̄ialib; aut
eternis obrinendis ē: z offert deo: non recte
dicit: quia etiā sp̄alia bona ab ip̄o sanctissime
atq; iustissime peruntur. **S**iliter z liberatio a
malis sp̄alibus. **E**t manifestū est multis exē-
p̄lis veteris legis seu testamenti: sp̄alia bona
petita sepe fuisse a patrib; z ofonib; obrēta:
Siliter z liberatiōes a malis sp̄alibus: tanq;
a gladio inimicorū z pestib; **Q**uis em̄ igno-
rat sc̄m **A**hoysen: multotiens vt cessarēt pla-
ge ab egypto: suis ofonib; obrinuisse a deo al-
tissimo. **S**iliter z de plagis quas de m̄titebat
p̄p̄o hebreozū: vt plaga ignis: z plaga serpen-
tum ignitorū: **D**e q̄bus notissimū est q̄ orati-
ōnibus eiusdē p̄phete cessauit v̄traq; **N**otif-
simū etiā ē q̄ p̄phete alteri ofonibus: multi-
plicatū est oleū vidue cuidā in lechito: z fari-
na in idria: pluuia data sup terrā est: data fer-
tilitas: siliter ofonib; p̄phete illius: de q̄ duo
bona mere sp̄alia ē: nemo ignorare pot. **I**n
nouo v̄o testamēto quot sanitates corporum
facte sunt p̄abus sc̄ozū ap̄tozū z martyriū: z p̄
v̄nū ex apl̄is ex virgine aurū factū est: z ex lapi-
dibus gēme: z ita de alijs bonis sp̄alibus: que
orationibus sanctozū impetrata sunt z obrē-
ta: z iugiter impetrant ofonib; sanctozū in
nouo testamēto: q̄bus enarrādis z enumerā-
dis: v̄t vita hoīs v̄ntus sufficeret. **Q**uia igit̄
ex ip̄is auditiōnibus z petitiōzū impetratiō-
nibus manifestū est sc̄ōs talia siue p̄ talib; non
inspiciēt orate vel orare. **N**ō relinquit̄ ex il-
la dubitatione: q̄n̄ sancti deoq; acceptabilē

ofo subiecto ē

ē

ē

behemoth verbis potētibz et ad deprecanduz
 cōpositis. **C**irco igit q̄ ofo de q̄ hic intēdo
 sepe habet pfectiones seu differētas. Et q̄a
 prima ē velut ofo rethorica et intentio habes
 similitudinē ofonis rethorice secularis et ad
 similitudinē et pportione illi^o / ptes: videlicet
 exordii / narrationē / peritionē / pfirmationē /
 et informationē. Nouissimo vō conclusionem
 Dissert aut ista ofo spūalis ab illa intentionē
 Orato: em̄ secularis intendit sua ofone mo-
 uere iudicē et inclinare in ptem suam. videlicz
 vt ppre sua iudicet aut sentētiat. Orato: vō
 spūalis: ofonē quā corā deo altissimo fundit-
 nō intendit ipm mouere: quē scit indubitan^o
 in vltimate stabilitatis imobilissimū. s̄ pportul
 semetipm vela malo in quo est. in bonū. vela
 bono. in meli^o. qd̄ ē dicere. quia intēdit semet
 ipsum facere idoneū p ofonē. vt ei concedat
 qd̄ impetrare intēdit. quia si ofo eius ē pro re
 medijs a malis tūc intentio ei^o necesse habet
 se facere vel exhibere adeo miserabilē. vt par
 misericōriā / misericōriam quā petit. et vel nō velit
 vel nō valeat denegare. Et intelligo hoc. si p
 seipso orat. Si autē p alios. auferre debet in p-
 mis ea a semetipso q̄ irā dei iustissimā. puocat
 ne dū inimit^o dei exis. vt placere sibi ipsi illum
 negligit aut cōtemnit. magis etiā ad irā. puo-
 cer q̄ leniat. **I**ntra significationē beati Gre-
 gorij dicitis. Si is q̄ displicet ad interpellan-
 dum mitat. irati iudicis anim^o ad deteriora
 puocat. ppter qd̄ memoriter tenere debent
 q̄ p alios impetrare diuina bificia volūt. vbi
 qd̄ legit Job. it. Peccatores deus non exau-
 dit. in quo subintelligendū ē. p alios. p se em̄
 ipso nō est dubiū qn̄ eos sepissime exaudiat.
 et etiā iustificet. Sicut euidenter apparuit in be-
 atissima illa peccatrice maria scz magdalena
 sicut legit Luc. vii. Salter et publicanū eius-
 dem. viii. Ita etiā rota ecclia clamat ad euz
 pctōres te rogam^o audi nos. **A**mplius qui
 sunt q̄ dicit ad eū ex ipi^o in agisterio et pcepto
 Et dimitte nobis debita nra. sic et nos dimitti-
 mus debitoribus nris. nisi q̄ debitorē se se
 cōfiteat. Qui aut sunt debitorē nisi pctōres
 Similiter **A**thth. vii. Serue nequā omne de-
 bitū dimissi tibi qm̄ rogasti me. Et qz nō ē ne-
 cesse vt sup hoc pbatōes ampliores adducā
 peodē. psequar ofonē iuxta pmissam similitudi-
 nem et ei^o ptes. In primis ipm exordium.

Quod dicitur in principio
 dem rethorici ad hoc in ofone re-
 thorica semp pponit: vt p ipm ca-
 ptef beniuolentia iudicis: et fauor altitium
 siue audientū. Propter qd̄ oratores illi ex-
 ordijs suis pmittere solēt famā et iusticiā iudi-
 cis et exempla de eodem. de q̄bus eos lauda-
 ri asserūt. et alia que actores et doctores artis
 illius studiosissime ac disertissime docuerunt
Abi aut videt q̄ nulla via fauorabil^o aut i
 cōspectu dei altissimi gratiosus: ordiri possit
 orato: spūalis: ofonē suā: q̄ si a stupore / cōfusi-
 sione / timore et dolore iniusticie sue / siue insi-
 piencie sue incipiat / aut dicat sic. **D**e^o glorie
 pater misericōriā: audeo ne aparere in conspe-
 ctu sancte ac venerēdē tremēdēq̄ semp ma-
 iestatis tue. Aut pnt ferre oculi sancti tui hor-
 rificas abominatiōes / et monstrificas feditas
 meas. abyssos fōmū iudicariū mearū. Et qd̄
 est deter^o imenstrate / ingratiudinū mearū
 damnabilissimā / et imenfitatē iniquitatū et in-
 iusticiarū mearū nequissimā. **S**pecto itā nōq̄
 est babylon illa: terrifica compatiōe mōstruo-
 sitatis mee. pulcherrim^o infernus compatio
 ne deformatiōis / puerfstratis et inordinatiōis
 mee. **H**ūilissima ē cloaca ois: compatiōe fe-
 tulente mee. fordiūq̄ vitioz ac pctōz. q̄bus
 dimerfus ac sepultus sum. si tū despiciere de-
 dignaris: qd̄ faciā q̄ fugiā cū pter te nō sit re-
 fugiū pctōz. qualit audiat: q̄ etiā audiri in
 dignissim^o sum. **L**ui^o aspectū omnes sancti ac
 mūdi oculi p̄horrefcūt. cui^o fetore et foedez
 omnes pure et incorrupte nares refugiūt. scz
 ab eis cū abominatiōe et indignatiōe auertūt.
Sz et si dignaris: q̄ fronte q̄ audacia: qua te-
 meritate: psumā aliqd̄ petere a te: cui^o iram
 inēsis et innumerabilū malis meis. toties et
 tā diu horribiliter: tāq̄ multipliciter puocare
 nō expaui: **H**osti dñe (quia nihil ignoras. quē
 nihil latere pot^o) qz nec cogitare / nec loq̄ de
 q̄ qd̄ tibi placere debeat. corā te valeo: nisi p̄
 ueneris me in bñdictionibus dulcedinis tue.
Da dñe misericōdie mihi miserissimo pctōz. vili-
 mo: mihi omni bono indignissimo omni dñati-
 one et morte dignissimo: ofomis tibi accepte
 exordii. **D**a et ceteras ptes. qz nosti nec ofo-
 nem. nec pte ipsi^o nobē. posse. nisi de multi-
 tudine misericōdie tue. Et ne differas dare: do-
 nec illud dignis supplicationibus mezarim-
 alioqn qm̄ me in pte ista respiciēs. qm̄ donuz
 istud tā necessariū mihi donares. **D**e^o glie et

preci respone

Ab

pro

perueno de ino q̄ dicitur

Da

dñe misericōdie q̄ in b̄ ip̄o: q̄ b̄ in cōspectu tuo cogito: q̄ donū illud desidero: q̄ ip̄m licet ardeat fr̄ igide reuēctio: et tam exiliter peto: puenies me in b̄ndictiōib̄: tunc dēdīs tue. Anteq̄ em̄ rogare te b̄ mihi p̄donasti: arrā sc̄z exordij pie deuote t̄ tibi placite ofonīs. Cui nō soluz māsturozū t̄ humilitū semp̄ placuit deprecatio: s̄ etiā pct̄ōres p̄ se ip̄s supplicātes multitudine misericōdie nō solū nō expellis: s̄ etiā reuocas: et anteq̄ ab ip̄is inuocatis: p̄donas vt te inuocēt

Exordij p̄ōr̄ i cipi a ḡratiāctiōe. La. III

Mod si exordi

bri uolueris ofonētūā a gratiāctionib̄: t̄ laudib̄: q̄d̄ indubitanter cōuenientissimū ē nō solū. p̄pter q̄d̄ scriptum ē: laudās inuocabo dñm̄. s̄ etiā q̄z oīno indignū ē alia bona uel dona recipere a deo uel obtinere: q̄ tam de collatis atq̄ receptis ḡras agere nō curat. Hoc em̄ ē tanq̄ speciale fuiti um: t̄ q̄d̄ census siue censū capur: q̄ in cognitiōe domini reſuat a dñis t̄ retinet. Quē ad modū igit̄ in feudis si feudatariū abscondit nō reuelat atq̄ recognoscat dño feudi totum feudū. Iure t̄ cōsuetudine etiā illud amittit/ siue prem̄ illi: illā uic̄ quā dño recogitare noluit s̄ abscondit atq̄ celauit. Sic de dñis oīm̄ seculozū: in oīb̄ donis ac dotis suis hanc recognitionē sibi retinuit. Alioq̄ de re crutudie iusticie siue merito auferre p̄ōr̄ oīb̄ illis: q̄ ei bona sua nō cōsistent: Iuxta quā materiam hic nō solū aliqua denegare p̄ōr̄: s̄ etiā auferre dāta. Hōmō igit̄ p̄fessiois seu recognitionis hic erit mod̄: q̄m̄ mihi dā: t̄ occurrit ad p̄sens. De glorie t̄ dñe misericōdie: vnus/ sol⁹: et uerus de⁹: t̄ dñs oīm̄ seculozū tua sunt: t̄ tibi soli debent oīa honoz: t̄ gloria: oīms̄ collaudatio t̄ magnificatio: oīs actio t̄ b̄ndictio: quia opus tuū: donū tuū: b̄nificiū tuū: t̄ oē bonum q̄d̄cūq̄: q̄ntūcūq̄: t̄ qualecūq̄ ip̄m̄ sit: t̄ nos dñe nō sum⁹ nisi fabricatiōis tue: facture mirabiles: a te vnico creatore: actore: t̄ fabricatore: et solis donis: b̄nificijs et opib̄ tuis a te vno solo deo uero t̄ vno mirabiliter cōdite et p̄structe: A te accepti de glie t̄ dñe mie q̄ sum q̄ uiuo: q̄ sentio: q̄ intelligo: A te accepti aīaz t̄ corp⁹: et oīa bona que in aīa mea sunt: A te accepti pietari: tue dona: singulari corp⁹ mei mēbra: singuloz: mēbroz: p̄tes: quarū tu solus t̄ numerū t̄ cōpositiōes t̄ colligatiōes: uires: q̄ oīm̄ nosti. Sic t̄ vires ip̄s aīe mee natura

les: t̄ nec vllus pilus ē in toto corp⁹ meo: cui⁹ tu sol⁹ nō sis fabricator: t̄ dator: t̄ actor. Accepi t̄ ḡram qua xp̄ianū me ēē uoluiti atq̄ fecisti: Accepi t̄ sanctificationē baptismalē cum tota numerositate v̄turū t̄ donozū tuozū que necesse sunt vnicuiq̄ ad recte uiuendū tibi placite tenendū t̄ ad p̄merendū eterne felicitatis gloriā: p̄pter quā t̄ ad quā nos creati t̄ bona hec oīa nobis tribuisti. Scio te dñe illuminante atq̄ reuelāte q̄ magna sunt bona t̄ p̄palia que a te accepti. Et q̄ nō de meritis meis sed de plarga bonitate tua illa accepti: Scio incomparabiliter p̄stantiora esse bona ḡre q̄ de sup̄abundantissima mīa tua quā mihi sup̄ b̄ ap̄posita sunt. Scio bona glorie ad quā uel creati t̄ donis tuis naturalib̄ sic instituiti. Et deinde donis tuis gratuitis: q̄ sunt v̄tutes t̄ ḡre: quibus in sacramento baptismi me informasti: et ad illa p̄parasti: etiā incogitabiliter nobiliora atq̄ sublimiora ēē alijs quib̄sq̄. Pro his oib̄ vt possum: t̄ vt p̄mittunt tenebrositas: ariditas t̄ frigiditas: oīm̄moda q̄ p̄p̄tas cordis mei: q̄ntū tu das t̄ q̄s das de multitudine misericordie tue: ḡras ago tibi: b̄ndico te: collaudo: magnifico atq̄ glorifico. Licet longe imperiter ab imēsa largitate b̄nificioz tuozum: t̄ longe incomparabiliter a debita deuotionē: oīm̄ em̄ estimationē meā: oīm̄ admirationē: oīm̄ q̄ cogitari: meū incogitabiliter excedit imēsitā largitatis t̄ beneficētie tue in me: t̄ in alios infangabili continuatione: semp̄ p̄fussissima. Cōfiteor: t̄ abyssum ingratitudinū mearum erga te damnandā: p̄ quibus nec debitas ḡratiāctiōes p̄ tanta imēsitare b̄nificiozum tuozū tibi vnq̄ retuli: s̄ neq̄ etiā illa vnq̄ tibi nō solū. Deuota recognitione p̄fessus sum: s̄ etiā neq̄ arida t̄ nuda rememoratiōe illa recogitauī. Cōfiteor: dñe mie: q̄ tot t̄ in tantis ingratitudinibus meis: introsiōes nefarias: et abusiones execrabiles: donozū t̄ b̄nificiozum tuozū: q̄ oīa cū i honoz: t̄ gloriā dñi obsequas tibi placita p̄ntere debuissim: in mortē meaz: in iniuriā t̄ cōtumeliā tuā: t̄ in arma etiā impugnationis tue cōuertere nō expaui: t̄ in mortē q̄dē meā dñi bona data tua q̄ mihi vita ēē debuerāt: cū q̄bus erat vita sp̄s mei: vitij meis t̄ pct̄is in memetip̄o gratuita tua extinxi. Naturalia v̄o dona tua quā leui t̄ vulnera ui: t̄ in iniuriā tuā t̄ cōrumeliā: dñi quecūq̄: illozū uel tibi nō attribui: v̄l mihi met̄ falsissime atq̄ vanissime arrogauim: q̄ furtū t̄ rapinā: in geb̄nali suspēdio dignissimā me cōmississe

Interpreta u. de do

Quis ago?

Interpreta u. de do

modi p̄sentis

me scy misererrimū ⁊ tu conspicias ⁊ ego sentio
 frigidissimā ⁊ gelidissimā eē. Quis ad h̄ dia /
 boltū terrificūq; miraculū non obstupescat-
 q̄s vel auduit. vel cogitauit ignes v̄ flamas
 frigidas esse vel ignē gelasse aur congelatuz
 eē. Ecce die mie ex imēditate bñficiorū tuoz
 apparet euidentē mie ex imēditate bñficiorū tuoz
 dānāda. Quis etiā amirari vel cogitare suffi-
 ciat magnitudinē ⁊ multitudinē donozū exē-
 plozū tuoz. q; p̄ officiosissima creaturarū tua-
 rū munifera nob̄ tanq; p̄ n̄cios fidelissimos
 incessant trāsmittit atq; largiri. Et p̄ h̄ cō-
 tinue deberēt eē ad te deuotissime regniciani
 ones n̄se. Tu aut̄ vides mifatoz ⁊ misericors
 diē q̄ recte ⁊ plerūq; mille sunt. Quis infiduz
 aliq̄ s̄t. adeo exigue. exiles. adeo aride. adeo
 q; tenebrose sunt ⁊ fere penitus in deuote: vt
 nec ḡrū actiōes debeāt cōputari. Ad vlti-
 mū aut̄ in p̄spectu dominatissime maiestatis
 tue tanq; cumulis incogitabilis largitari ⁊ be-
 nificētie tue cōmēmo illud a seculis inaudi-
 tum. om̄iq; cogitatu carissimi ac bñdicti vni-
 geniti tui dei ac oīi n̄si iesu xpi. incarnatiōis ac
 passiois bñficiū. cui nulle laudes. nulle ḡrāz
 actiōes cōdigne ex cogitari p̄nt. Ad do quod
 nec min⁹ reputo quādiā n̄. vicz ac iuge sacra-
 tissimū altaris tui oīi honore ⁊ veneratione
 dignissimū mysteriū. Nō sunt mihi enumera-
 biles. nō sunt mihi v̄bis v̄llis explicabiles. nō
 sunt mihi etiā cogitatu cōprehensibiles in ḡti-
 tudines mee: q̄b; ineffabilis illi bñficiū incar-
 nationis vicz ⁊ passionis carissimi ac bñdicti
 vni geniti tui: q̄ redēpti q̄ n̄bi recōciliati sum⁹
 repati. ac ad ḡram tuā reformati. ad nobilita-
 tem ḡfe adoptiōis ⁊ filiatōis tue i. alte ⁊ eter-
 ne felicitatis regno hereditari. Die mie q̄s ad
 tāta magnalia pietat; ⁊ dulcedinis tue. me di-
 cam cōdignis vel saltē p̄gruentib; ḡrū acti-
 onib; r̄ndere sufficiat. Quis coz indānabi-
 lissimas in ḡtitudines atq; in deuotiōes circa
 venerā d̄ssimū altaris tui sacratissimi mysteriū
 nec enarrare. nec enūciare. nec desere. nec
 dolē nec formidare sufficio q̄b; me tibi abomi-
 nabile. execrabile ⁊ oi d̄ute ⁊ ḡra tā sacri my-
 sterij indignissimum me fecisti. Et hoc fue of-
 ferēdo illi s̄t sue suscipiēdo siue p̄tratractando
 siue celebrandi illi in deuote infessendo. siue
 an sacrariū ipi existēdo. vel trāsēdo. siue ip-
 sum circūferri ad infirmos videndo. hec oīa
 mala mea in p̄spectu clemētie tue cōmēmozo
 ⁊ exagero. licz arido frigidō teneboso corde
 pauprimoz q; p̄oi: vt attendere ⁊ intendere
 miseris n̄sis tibi oibusq; astātib; p̄clare ma-

ifestari tue militiaz exercitib; libeat. Cui mi-
 sericordia nō solū miseris n̄sis n̄q; se dene-
 gar. qn̄ poti⁹ i bñdicōib; dulcedis tue nos p̄
 uenis p̄lluminās nos vt mala n̄ra videā. ⁊ p̄
 inspirās vt nob̄ displiceāt. p̄donāsq; vt ad tri-
 bunal clemētie tue cū fiducia veniamus. ⁊ t̄
 ad imēse pietatis tue vnici turrimuz oīm
 n̄fozū refugii cū spe indubitata susceptiōis /
 liberatiōis ⁊ p̄ctiōis tue fugiam⁹. Nō est
 ē q̄ fugiam⁹ a te nisi ad teipm̄. Ab ira tua. s̄ ad
 misericordiam tuā. Cū tu diē refugii fact⁹ es nob̄
 q̄ fugiētes ad te semp suscipis Tu sol⁹ in q̄ tu-
 ti eē possum⁹. nō solūmodo a malis n̄ris p̄tri-
 am ab vniūsis hostibus n̄ris ⁊ etiā a teipso. q̄s
 etiā alius saluare vel liberare tueri ⁊ p̄gere
 nos p̄t ab hostib; n̄ris: ⁊ a nob̄ipis q̄ p̄stē-
 tiores sumus hostes nob̄ oib; alijs. Et a teip-
 so cui⁹ ire nemo resistere p̄t nisi tu sol⁹. cuius
 mie sin⁹ patentissim⁹ ē. Cui⁹ mie sup̄bundā-
 tissime diuine sunt ob; adētib; atq; p̄tēti-
 bus exposissime.

Conclusio precedentium. La. V

His igitur et

his v̄bis p̄uementissimū vt mihi
 videt̄ assumē potes exordii. Pul-
 la est ex p̄te reozū ⁊ p̄ctōz inueniri p̄t mate-
 ria q̄ mag; artētos. beniuolos. p̄p̄tiosq; ⁊ fa-
 uorabiles effice valeat auditozes q̄ miseriaz
 hūilis deuora accusatiz p̄fessio. q̄ r̄ulosa ex
 ageratio. La aut̄ i h̄ ē imēfitas mie clemētissi-
 mi iudicij dei. s̄nt ⁊ pietas senat⁹ illi. totiusq;
 curie celest; quā p̄stat oīi fideli ⁊ erudito: oīē
 miseros. q̄ ad deū p̄iti ⁊ reitū desiderāt. ⁊ vt
 eis des̄ enirunt. p̄fussimā eē ⁊ affluētissimā.
 Quē ad modū em̄ gaudiū ē iusto face iudiciū.
 sic legit̄ p̄rou. ⁊ sic ⁊ mito apl⁹ gaudiū ē mi-
 sericordi misereri seu facere misericordiam.

Denarratione La. VI

Boniaz vero

hui⁹ artē ⁊ doctrinā rethoricā: s̄ ip-
 sa narratiōe assumēda ē sp̄ p̄rma
 tio p̄tis. ipi⁹ q̄ narrat. ⁊ p̄firmatio p̄tis ad iusa-
 rij. crit de cisdē materijs texēda narratio: ex
 q̄b; audiūti sumēdiū eē exordii. Et factio nā
 q̄s q̄s narrat̄ oīz ius: ⁊ inde sumēdi s̄nt oēs lo-
 gici suasionū ⁊ argumētationū rethoricaruz.
 Et igit̄ de p̄ctiua ē p̄stritūo cause oīs ofonīs
 h̄at̄ ē. sic i libri art; illi d̄didicisse debet: q̄ re-
 culpam suam agnoscit. confitetur. nihilq; de
 sententia assert: s̄ sibi solūmodo postulat ignosci
 p̄baris eius enim ille euangelicus qui iustici-

Capitulum

ambrosio de deo p. 11

as suas allegabat coram deo / postpositus est publicano pctā sua humiliter p̄fiteri. sic legit **Luc. xvij.** **De** fecit iustificat publican^o ab illo. **Et Dan. ix.** **Non** enim in iustificatiōib⁹ nris. p̄ sternim⁹ p̄ces añ faciē tuā: s̄ in miserationib⁹ tuis multis. **Causa** autē in hē qm̄ oīs orās rite et recte et vere donari sibi petit qd̄ orat. et p̄ hoc cōfitef sibi nō eē debitu illud. alioq̄n non orans eēt magis cōtēdēs: et allegās iusticiāz cause sue. et parat⁹ vel appellare a deo tāq̄ ab iniusto iudice: si eēt ei supior. vel p̄dicare s̄p̄m̄ iniustū. **Nō** lōge autē ē hōi ab hōie q̄ vult armis et virib⁹ cōtra deū cōtēdere: et iniuriā q̄b⁹ possit modis oib⁹ p̄pullare. **Sillis** eētiaz hō hōi medico et elemosinas petēti: q̄ nō in opiam suā et paup̄tatē oñdit et p̄tendit: s̄ poti⁹ diuitias si q̄s habet. q̄ p̄pter nō medicum aut egenū se gerit. s̄ ostentatōē diuitiarū suarū. **Que** autē stulticia maior: et intolerabilior: cogitari p̄t. q̄ mendicantē elemosinalq̄ petēte. paup̄tatē et inopiā suam abscondere: diuitias ostentare. **Nō** minor autē nec diuisis infania ē morbidū et vulneratū: morbos suos et vulnera mēbraq̄ sua morbidā ac vulnera: medico mederi volenti abscondere. sanitatē p̄tendere. sana mēbra: et loca mibī lesionis habētia ostentare. **Quis** modī infania: phariseū añ dictum nō eō dubiū laborasse. **Qua**. p̄pter manifestū ē miscōiam petētib⁹ saluberrimū ac necessariū esse miseras suas: nō solū oñdere: s̄ etiā clamare in aurēs miseratōis largissimī dei: et agerare eas atq̄ aggravare. q̄nū v̄itas et cōfictiā p̄mittit et patit. **Barra** etiā sunt bñficia ip̄i⁹ que tā cōtulit: tanq̄ arras quasdam et signa certissima / ac pignora securissima bñficio: ū maiorū q̄ sperare vult hōies p̄ ea q̄ tā accepturū. **Nec** p̄tereūdiū ē q̄diu / q̄ benigne q̄ misericorditer / q̄ dulciter / in tot et in tātis malis sustinet pctōzes. q̄ qd̄ v̄itq̄ facit vt det eis locū et spaciū p̄nic. **Et** b̄ ip̄m̄ eidē dicendū ē in ofone v̄bis hōi. **Tu** dñator: v̄tutis cum trāquillitate iudicas: et iudicās das locū p̄nic in pctis. sic legit **Sapient. xij.** **Diligis** em̄ oīa q̄ sunt: et nihil odisti eorū q̄ fecisti: et misereris oīm q̄ oīa potes. dissimilans pctā hōiuz. p̄pter p̄niam: sic legit in eisdē. **xj.** **Et** iterum **Eccl. xvij.** **tu** ip̄e dixisti. **Numquid** voluntatis mee mors ē impij: et nō vt cōuertat a vitijs suis et viuat. **Et** iterū. **Reuertimini** et viuite. **Nō** in vanū igit nō indulget spaciū vite ad penitendū et reuertendū ad te. **Nē** q̄ dñe mie vanum mibi sit tps qd̄ in dulget ad penitētiā ne

careat in mēfructu tam necessario: tāq̄ salutarī fructu v̄itq̄ p̄nic. **Dñe** miscōie tot et tanti sunt sublati de medio: et rapti ad eterna supplia: q̄b⁹ penitēdi spaciū non dedisti. **Tot** sunt morte subitanea p̄occupati: tot sensibus suis alienati: tot acerbissimis egritudinū doloribus excruciati: et eousq̄ verati: vt neq̄ de penitētiā sua / et reuersiōe ad te saltē cogitare poterūt. **Ab** hī autē dñe cōtraria adimēta tribuisti: et impedimēta ista a me penit⁹ auertisti. **Dans** mibi statū tranquillū sanitatis et incolumitatis: sensus sanos et integros. nisi q̄tuz vicia mea et pctā eos aut obfuscauerūt aut turbauerūt. **Dans** etiam tps p̄nic spaciolum atq̄ sufficiens: et grā tua me ad b̄ adiuit. imo qd̄ nō min⁹ verū ē. si grē tue miser ip̄e nō defuerō: nō vane hec tāta tā salubria: tātaq̄ necessaria bñficia tribuisti mibi miserato: et misericozs dñe. **Et** ignaua igit mea ē. q̄ tpe isto nō v̄to: ad p̄niam. q̄ illud totū nō expendo in p̄curanda et exq̄rēdo reuerfione mea ad te. **Et** grā recōciliatiōis qua tibi reconcilior: et tu p̄p̄teris mibi dñe miscōie: nō solum grauiter et multipliciter sup oīm estimatiōē et ammiratiōnem meā: atq̄ sup oīm cogitatum peccatū in te / seu cōtra te: sed etiā cōtra curiā tuā celestē rotā. **Et** cōtra oñia dona gr̄arū tuaz oēsq̄ v̄tutes et singulas oñiaq̄ bona opa quecūq̄ te actozē et inspiratozē ab hōib⁹ fuit. **Et** cōtra totam inq̄ curiā tuā: cui⁹ p̄declatā societate: nobilisimūq̄ ac beatissimū cōfortiū: nō solū nō amauit / nō desiderauit / nō exquirit. **Et** etiā nō curauit. imo potius contēpti dñe miscōie. p̄ quibus et quāris aut qualibus dimisi bona illa: quibus fruūtur / quibus incogitabilī gauident dilecti et electi tui. tam angeli q̄ homines in ciuitate illa tua / de qua gloriofa dicta sunt: que nec oculis vidit / nec auris audiuit / que preparasti o de glorie diligētibus te. **Que** autē mibī amauit amoze peruersissimo atq̄ le supientissimo. et quod est verius insanissimo. etiam si vera bona essent: fugaria tamē sunt eousq̄ vt tanta velocitate fugiant: vt etiam ab hīs qui ea apprehēdere et retinere totis studijs inuigilant: rōnis virium suarum conati: bus emittuntur: nō tā fugiunt q̄ etiam euanescent. **Nec** min⁹ ip̄i cursum rapidissimo p̄sentis mortalitatis ab ip̄s fugiant: quozū si neutrum esset: ipsa tamen moēs illa ab amatozibus suis violenter caperet. sicut incessanter facit. **Et** mibī autem oib⁹: gaudia ista somniantū sunt: et risus isti risus sunt freneticoz.

cap. 21. 11

hōis deo p̄ mōz v̄nda

om̄is ad dñm deo

r labores atq; dolores specialib⁹ laboratium
 morib⁹ sic verissime dicitur: tue doctor egregi-
 gius **A**ug⁹. Quid ampl⁹ de bmo loqr: fatal
 mata sunt somniant⁹ & illudicose mte aliena-
 toru. Vanitates sunt, dñi nec cōferunt pleni-
 tudinē prntē: nec fulcimentū inuētē: nec fru-
 ctū laboratū in eis. **P**ēdaciū sunt: dñi qd̄ pro-
 mittit nō solūt. **P**romittit enī fatietatē et
 copā: & maiore sui: elurē atq; sitim amato-
 bus suis habita & obtēta ingerūt. **Q**uia enī si
 cur tu dicit: ore sacratissimo dixisti. **Q**ui bi-
 berit ex hac aqua sitiet iterū: & potuisses dñi
 me dixisse: sitiet ampl⁹ & ardēt. **T**u ore tuo
 bñdicto: vocasti fallaces diuitias: sciebas enī
 q̄ miserabiliter fallā: credēs eis: & fidēs
 in ipis. **S**ciebas q̄to errore amatozū suozum
 diuitie noient: cū nō solū diuites nō faciunt:
 q̄n poti⁹ pauprimos & egenos: eos q̄ possessō
 res earū se credit. **E**fficiūt: sic aut qd̄ ex p̄bis
 latinoz: qz diuitie cogit elurire: & poeta. **I**n-
 opem me copia fecit. **E**t iterū. **E**t reficit amor
 nūmi q̄tū ipa pecunia crescit. **I**n infelix: q̄
 inspicit: imo q̄ insan⁹ negotiaro: sui: q̄ tam
 gnificio rāq; dispendioso cōmercio: vera illa
 solidissima: & etna: p̄ciosissima: iudiciū dñi: a-
 q;: p̄ tā vilib⁹ / tā falsis: tā vanis: rāq; fugaci-
 bus: nec dā bonis s̄ poti⁹ bonozū fantasma-
 tibus: deseruit. **Q**uāta fuit cecitas mea: q̄ta
 tenebrositas oclorū: cordis mei: q̄ me vidē taz
 execrabiles illudicōes: tā dānabiles deceptio-
 nes: nō sinebat. **Q** tāta rāq; dolēda sempz lu-
 genda mihi detrimēta mea abscōdebat. **Q**
 ceca nos. **P** opaca: q̄q; densa nubes vitiozū:
 & pctōz meoz: couisq; opuerat oculos cordis
 mei: vt nec memetipm̄: nec tāta vicina / imo
 adberētia mihi mala aliātenus agnoscerem.
Dñe mīc q̄trum obforduerat aīa mea q̄ toni-
 trua fimonū tuoz: & tubas tuas scōs videlicz
 p̄dicatores: & doctores tuos: audire me non
 sinebat. **P** pfūda erat lethargia spiritualis
 mea: q̄ me voce tua: q̄ vox tube est: & vox toni-
 trui magnificitarē me: & cuigulare: p̄hibebat.
Quāta erat & q̄tura iniquitas & impietas mea:
 q̄ cor: meū circūdederat: opuerat: q̄n potius
 armauerat: eoulsq; vt gladio ancipiti penetra-
 bilioz: penetrare nō poterat. **Q**uā longe erā
 a te dñe de⁹ me⁹ & in q̄ pfūda abyſſo malo-
 rum meoz: q̄ tenebrosium cbaos int̄ te & me
 firmatū: q̄ lunē charitatis tue saluberrimū:
 & calozē viuificū bonitatis tue: vsq; ad me p̄-
 uenire nō mittebat. **V**ere nesciebat: tibi eram
 mihi ipsi abscondit⁹ / imo p̄dit⁹ erā: & in regi-

one vmbre mortis habitabā: & de sedebā in tene-
 bus: & in vmbra mortis: in cōclūſio horifica
 vitioz: & pctōz meozū vinculis & miserabili ca-
 priuitate p̄stric⁹ / fruiture neq̄ssima: ac turpis-
 sima deſſus: & qd̄ ē summa oim maloz meozū:
 rū: placebat mihi tāta miseria mea: imo tāta-
 rū miseriarū mearū abyſſus horēda. **P**lace-
 bat mihi habitatio ista retinerrimā: & nobilita-
 te aīe tā indigna: eē sub sentib⁹ istis delicias
 cōputabā. **F**rigebar: vrebear cōcupiscētariū
 meaz: ardorib⁹. p̄forabar vndiq; dolorib⁹. **I**a-
 cerabar & dilaniabar sollicitudinū & passionū
 aliarū distracnō. **E**t miserrim⁹ atq; infamif-
 simus ego: tort tāta romēta aīe meae: eē gau-
 dia somniabā: & pacē appellabā: tor & tāta ma-
 la mea: in inferno isto erā in tenebris: & in vmbra
 mortis sepult⁹ putrefecēbā imo sordēbaz.
Isti vermes erāt epimentū meū: ista tinea
 assiduazū corrosionuz erat culcitra mea: fue-
 strametū meū. **J**uxta fimonē tuū quē **E**sa-
 p̄phetā tuū locut⁹ ē. **D**ñe de⁹ me⁹ nō suf-
 ficio recogitare immēstāte maloz meoz. **E**t
 q̄s ad h̄ sufficere possēt. **T**u enī scis q̄ multo
 numero annozū peccare nō cessauī: vel mala
 cōmittēdo: vel bona omittēdo. **E**l in vtrūq;
 scz omisioib⁹ & cōmissionib⁹ vel p̄nāciter vt
 desidiose cōmorādo. **E**t cōuertitue reuertī
 ad te tardādo. **D**ñe de⁹ me⁹ qd̄ ē malū cur-
 ego reus nō sum: vel p̄petrādo illud ope: vel
 volēdo illud p̄petrare. **E**t h̄ in memēdo: vel
 p̄ memētū: vel in alio volēdo scz & p̄ntien-
 do: vt illud ipse cōmitteret: vel laudādo ipm̄
 malū: vel adulādo ipm̄: q̄ illud cōmississet. **E**l
 nō arguēdo illū cū h̄ ad me ex officio p̄tineret
 vel nō compatiendo ipsi peccanti: vel qd̄ de-
 tertius est gaudendo de peccato alterius: qd̄
 erat mors spiritualis ipsius: vel ofusio nō cu-
 rando: quod erat infidelitas erga te grauissī-
 ma. **N**on enī licere mihi poterat videre vnaq;
 ex oculibus tuis pereuntem: & a lupis inferna-
 libus deuorari: & nō eripere eam de faucibus
 eozum. **E**l saltem quō potuissē deuozatio-
 ni bmo nō resistere. **I**n simili quoq; damna-
 tione me esse cognosco de bonis omnibus: qd̄
 enī est bonū quod in me nō extingit: vel i alio
 nō p̄secutus sum: impediendo ne fieret: vel
 detrahendo iam factū: vel odiendo ipsum p̄-
 mittēdo extingui: vel gaudendo etiam p̄per-
 ibat: hoc est si extinguebatur in ipso. **D**o-
 mine misericordie quoz bona perierunt: vel
 me procurante vt non essent: vel me non iu-
 uante vt essent: vel non nutriente ea: aut

qd̄ ē malū vni
 ego reus nō sum

abstrahente eis auxilium meū. **C** Peccavi enim pro ea de ore deo meo vel non gaudeo eis vel tibi quo actoris fiebat gratias non agendo pro eis. **E**t vt vni dicā delicta mea quā intelligimur tu cuius oculis solis oīa nuda et apra sunt. **L**ora quo nulli in inferno et nulli est opimentū pdinōi. **N**ō enim sunt tenebre neque ymbra mortis vbi se abscondat et opant iniquitate. **A**bscondat in quibus ab aspectu lucidissimo oculorum tuorum. **A** me siquē abscondita sunt mala mea propter inmensitatem et innumerositatem suam quā cor meū obcecauerunt et me ipsum mihi absconderunt vt pdicit. **O**portet enim erāi pietate et iūctate mea et propter hignor sum et abiceret mihi pñi-

Allegatio clementie dei. Ca. VII

Is ita proposi-
 tis et narratis et ordinata sic atque
 cōpleta tanquā narrandē facti quā
 reuera narratio est factorū qualia facta: peccata
 et vitia vel esse vel dici pñi. Allegabo causam
 meā aīi tribunal misericordissimi iudicis et quā
 liter alleganda sit et iustificanda iuxta mādānū
 ipsi quō p̄. **E**st autē edidit dicens. **N**arra si quid ha-
 bes vt iustificeris. **Q**ui si quis dixerit quod reo cō-
 fesso de maleficio vel maleficijs nulli est vitra
 locus eidem aliqd dicit: ad iustificacionem
 cause sue immo sola iūctā cōdemnatiōis ei expe-
 ctanda est vt id iura restant. **C**ōtūdeo in b q
 etiā in iudicijs secularib⁹ reo cōfessus locus
 est demētie: p quā leniunt pene: et etiā venie
 sue misericōdie p quā interdū oīno ignoscit. **N**ō
 enim possibile ē verā eē misericōdiā quā iusticiā oīni
 mode euacuat. **N**ec verā iusticiā: quā misericōdiā
 totaliter excludit. **A** misericōdie nāq; vtrius ē iustici-
 a et iusticie lumē misericōdia sic dicit **Aug**. **Q**ua
 propter infirma ē misericōdia quā iusticie vtrius nō
 firmauerat. **E**t tenebre sola misericōdia quā iustici-
 a nō illustrauerat. **P**ropter hōc dicit ppha **L**oz
 ripiet me iust in misericōdia quā iuste miserendū
 ē: misericōditer iudicandū. **S**ic enim
 culpabile ē iuste misereri sic et dānabile imi-
 sericorditer iudicare. **S**peram cū ipa vitas i euā-
 gelio dicat. **R**estore misericordes sic pater vt
 celestis misericors ē. **E**t nunquā p̄naret in ira
 sua misericōdias suas sic in p̄scipnū ē. **M**is autē
Breg. illud lucidū affirmat dicens quod zelus di-
 strictio misericōdie vtrius necesse ē vt ardeat ac cla-
 rescat sic p̄stat. **E**t cōstantin⁹ ille romanorū
 impator inq̄rens. **Q**uā romanū imperij digni-
 tas de fonte nascit pietatis. p̄p̄ quō et reges in-

ungunt cū in regni honore et officij sublimatē
 vt sciat et sibi regale officij ipostū. **E**t diuine
 bonitatis misericōdie: p̄p̄ defendēdos iuste op-
 pressos misericōdes eē misitior et etiā debitorēs.
Sic dū autē tibi ē quod p̄fessio reatuū in seclari-
 bus iudicijs reo obcecauerit ad penā. **A**n-
 te tribunal vō dei misitior oīno: nō solū nō ob-
 est ad penā: immo etiā p̄dest ad veniā. **D**icit
 igit p̄sident corā iudice dō siue p̄se misericōdiā
 siue ipi deo accōsio n̄so iesus fact⁹ ē nob a deo
 miar iusticia: quod p̄fessio oīno malorū meorū oīno
 quod quē feci et facio facit mihi ius obtinēdi miām
 apud te dñe mīc. **H**ec enim ē lex et statuti curie
 tue quā p̄mulgasti p̄os Salomonis dicens.
Qui abscondit scelera sua nō diriget: quod vō re-
 liquit et p̄fessus ea fuerit miām consequē. **P**er
 hāc legē obtinuit in p̄sistorio tuo rex dauid mi-
 sericōdiā: immo quō p̄ ē et lōge mai⁹. **P**solū p̄fes-
 siois p̄positū sic ipemet testat dicens. **D**ixi cō-
 fitebor: aduersus me iusticiā meā dñō: et tū re
 misisti impietate peccati mei. **S**ic igit hō potuit ap̄
 miām tuā p̄positū p̄fessiois: vt remissionē ipe
 traret tāto peccati. **Q**uō for⁹ hō efficiat mihi ip-
 sa p̄fessio: quā corā te aduersum me ipsum facio.
Amplius quod aliud p̄fessio et me accusando
 corā te facio: quod ius tuū et p̄ra meipm p̄sequor
 et iusticiā meā exequor. **A**ccusatio enim testi-
 ficatio: p̄tes iudicij sunt due: et terra ē pdēnati-
 o: quā et ego p̄ra meipm non p̄tereo: dū me
 meipm reū mortis erme corā te p̄nūcio. **E**t b
 oīa i dubitant iuste facio: i b q̄ iust⁹ suz. **Q**ua
 p̄p̄ cū ita p̄fiteor: iudiciū iustū facio de meip-
 so: et iusticiā tuā p̄ra memetipm exequor. **I**ust⁹
 igit efficitur: et p̄p̄ b iustificor sic corā te. **I**usto
 autē nō pdēnatio hō absolutio pot⁹: et remune-
 ratio debet i p̄sistorio tuo. **S**icut autē ḡ absoluti-
 onis a te iustissimo misericordissimoque iudice:
 nō merito mihi deberi dico. **A**mpli⁹: nōne
 ista tua ē quā ore ap̄lico p̄mulgasti: quā nos
 metipos diudicarem: nō vtrius iudicaremur
Tu autē vides: quod memetipm diudico: nō igit
 tur a te diudicabor: id ē pdēnabor. **A**mpli⁹
 quā ver⁹ erit fmo ille p̄phetic⁹. **J**udiciū et ius-
 ticia correctio sedis tue: misit b ip̄seleret de ius-
 ticia hac et iudicio quod p̄ra me exequor et quod de
 meipso corā te facio: accusando meipm: testifi-
 cando p̄ra me crimina mea: pronūciādo p̄ra
 memetipm: capitali iūctā me eē dignissimum.
Ampli⁹ si aliq̄s alii p̄ra me sic p̄cederet:
 et b intentione p̄na: nūquid nō iuste ageret: nū-
 quid nō illū iustū iudicares in p̄re ista. **Q**uō igit
 fortius me iustū iudicares: debet quod p̄ra meipm

sum tanto iustius ago-tantociq; maiori zelo iusticie mala mea in meipsum psequor: q̄sto et natura r̄ consuetudo humane miserie est etiā in malis sibi ipsi ppiciā esse: sibiq; ignoscere/ quē admodū dicit poeta **Heuius**. **H**ibi in q̄s ignosco. **H**eu. si quid peccā r̄ vitia q̄bus ipse mer laborabar: in alijs psequerbar: nō autē in seipso. **I**nterrogātes quā ob cām in seipso mala hmōi nō persequebat: r̄ dicit: mihi ignoscolibet est humane miserie consuetudo: quia in pre ista nō solū in alios iusti: s̄ etiam seueri sumus. **I**n nos ipsos aut iuxta modū quē dixi p̄ pitij r̄ misericordies. **L**ū cōtrario nos habere debeam. **P**ropterea enim peccā nemo peccare debet: s̄ potius absq; vlla miseratione illa psequi: r̄ exterminare a se. **A**liena vō cū miscōia nō qua misereat peccā s̄ peccāribus. **H**oc autem est quā requirit infirmitas p̄ quā r̄ ipsa reū correctio adiuuat: nō que peccāti ampli⁹ prebeat incentiuū: tāto igit laudabilior: ē iusticia qua q̄s ppia mala in semetipso psequit: ea iusticia qua illa in altero impugnat. q̄sto difficultus est amari: r̄ pugnare cōtra seipsum q̄ cōtra alium: quantociq; vtuosius ē psecutionem sustinere in seipso: q̄ alij irrogare. **A**ulto ergo maioris iusticie habēdus sum: multociq; acceptioris tibi dñe miscōie: meipsum sic iustificans r̄ psequens corā te: q̄ si alij iusto modo psequer. **A**mplius qd̄ petebat sapientissimus ille corā te cū dicebat: **I**n tua iusticia libera me. **I**n nō ē iusticia tua illa in qua se petebat liberari: illa quā ego facio in memetipso. **I**lla nāq; indubitanter donū tuū ē: r̄ illam tu oparis in me: vt em̄ eousq; iniusticia mea mihi displicat: vt eā eousq; oderim: vt eā r̄z studioso psequar: q̄s ignorat donū esse misericordie tue: **I**n hac igit iusticia tua libera me ab iniusticijs meis: faciens eā inualecere: q̄ usq; iniusticie mee q̄s p̄ ipam pugno: r̄ p̄ quā illas psequor: stare nō valeat: an illa: s̄ fugiat a facie ipsi. **A**mpli⁹ p̄ ipā iusticiā tuā pugno cōtra omnes iniusticias meas: r̄ p̄ ea psequor: illas sic r̄iple cōspicis: ego ipse te illuminate video. **C**ōtraria ē q̄ omnibus iniusticijs meis. **N**ō p̄r igit in me simul eē cū illa: p̄fert si te cōfōrtare r̄ fortificare illa vt debet: r̄ decet inualuerit. **C**ōfident igit a miscōia tua peto: vt oēs iniusticias meas p̄ istā a me remoueas r̄ extermines. **A**d h̄ em̄ illā cōrullisti mihi: vt p̄ eā cōtra eas pugnē: r̄ illas expugnem. **A**d si adhibe eousq; puula ē: r̄ virib⁹ inualida vt ad exterminū eaz nō sufficiat: tuū dñe est

adiūgere illā r̄ cōfōrtare. **N**ō em̄ min⁹ placeat tibi p̄ficere qd̄ inchoasti: q̄ qd̄ placuit inchoare: qn̄ potū tāto ampli⁹ placeat tibi p̄ficere qd̄ inceptisti: q̄sto melior est ipa pfectio operū tuorū: q̄ inchoatio eorū dē. **A**mpli⁹ nunq̄d nō ipsa iusticia cōtraria ē oib⁹ iniusticijs meis: **H**oc est vitij r̄ peccāi aliqd̄ aduerfē illis: qualiter pugnare p̄ illā v̄tra eas nisi ipa re pugnaret eisdē. **L**ū igit v̄traria simul in eodē eē nō p̄r: hec autē manifeste in me est. **I**ā igit abierit te extermināte atq; delēte vitia mea r̄ peccā a me. **I**ā igit iustificar: sum p̄ misericordiam tuā: dono iusticie ipsi. **I**ure igit r̄ merito petere possū a te dñe miscōie sniam absolutiōis.

De iusticia pfecta r̄ impfecta. **La. VIII**

Quod si dixerit

Quod quia reuera bona qd̄a dispositio ē ex q̄ memerip̄m̄ tuā dijudicas atq; p̄sequis: s̄ nō ē iusticia nec iusticie noie digna. **V**ideat ipse qualiter hoc dicat: cū manifestū sit: ex ipa dispositioe esse vel eedere iudiciū illud: vel iudiciū p̄ modū q̄ iudiciū non posse eē vt p̄cedē nisi a veri nominis iusticia. **A**mpli⁹ cū p̄fē atq; directe repugnet: ad iusticiā oī iniusticie atq; peccō: quō nō erit iusticia de rōnis r̄ nois. **A**mpli⁹ odū ois iniusticie: nū qd̄ nō iusticia qd̄a ē: s̄r r̄ amo: v̄trū oim̄: nū qd̄ nō v̄r: aliq̄ ē. **V**erū q̄s p̄ter rem atq; p̄positū ē disputare de his: nullaten⁹ dubitādū ē hmōi dispositionē: quādā iusticia eē. **S**ic penitētia p̄ modū q̄ p̄nia nō ē dubitādū eē q̄ndā iusticiā. **S**ilr r̄ penitētē oēm manifestū ē eē iustificatē seipm̄: r̄ ip̄s penitē nō ignorat: qn̄ sit qd̄dam iustificare se. **I** reuera differt penitētia penitere: r̄ dicunt s̄m magis r̄ min⁹. **I**nueniunt q; penitere inchoatū dominurū. **I**nueniunt q; p̄fectū penitere atq; cōpletū. **T**ūc autē ē p̄fectū atq; cōpletū ipm̄ penitē: cū ex toto aut it̄ hoīem a vitij r̄ peccāi: et ex toto v̄rit̄ ipm̄ ad correctionē: qd̄ eō dē ad declinādū ad ipā satisfaccionē: p̄ illis iux̄ arbitriū ecclie: cui deus dedit libratē autoritatē r̄ p̄tē iudiciū p̄nialis. **I**n dū autē videb̄ aliq; aliq̄tulū dolere de suis vitij r̄ peccāi: r̄ ea in dū ipis displicē: verū tñ nō q̄s q; r̄ v̄s q; q; q; illa deserāt: r̄ tāq; in ciatari mortē r̄ exterminū eoz ad expugnē v̄tra ea arma p̄nter discipline orōnis: r̄ alioz p̄fidi orū qd̄ v̄tra illa pugnat assumat: **I**de p̄oib⁹ vero r̄ impfecte penitentibus: atq; ad grām v̄ndectūq; conatib⁹: intelligēdus videt fmo

Capitulum

beati Gregorij quo dicit. Interim fac quicquid boni potes: ut deus illustret cor tuum ad penitentiam. Manifestum enim indubitanter est omnem illum qui penitere desiderat: et querit laetymis: orationibus vel alienis suffragiis: aut quibusvis aliis modis: quod aliquatenus possit dici dolere: atque penitere de vitis suis: aut peccatis: verum non vera atque perfecta penitentia est: quae ad modum qui dicebat: Occupavit anima mea desiderare iustificationes tuas in omni tempore. Proculdubio desiderabat iustificationes dei: cum desideraret desiderare eas. Cur enim desideraret desiderare eas: nisi propter ipsas. Et propter hoc multo magis desiderabat ipsas: quod desiderium suum desiderare eorum: verum non erat ei desiderium eorum: quoniam et quale concupisceret illud habere. Ita est de quibusdam penitentibus: quia penitentia eorum non est nisi conatus quidam vel preparatio ad veram perfectam penitentiam. Et est indubitanter iniquissimum vere penitentie atque complecti status ille eorum. Et propter hoc cum perfecta penitentia: preceat sit iusticia sine iustificatione: quia de penitentibus semetipsum iustificat: ut diuine iusticie districtio sine districta ultionem efficiat: et euadat. Sed quod est deo acceptius: ut iusticie diuine satisfiat: et pro hoc placeat deo veram perfectam penitentiam: vere perfectam iustificat: nihil diuino iudicio vel vindicte impeditente relinquitur. Non enim deus iudicat bis in idipsum: sicut dicit propheta. Neque retractat vinctus penitentia: cum verum atque perfectum completum fuerit. Et hinc insinuat apostolus in sermone suo quod dicit: quod si nosmetipsos diiudicarem: non vinctus diiudicaremur. Facit ad hoc ipsius sermo quem audiuit in precedentiibus: videlicet iusticia et iudicium corectio sedis tue: propter hoc tu dicitur: dixit ille sanctus et sapiens Job. Nunquid non amat iudicium sanari potest: quod absque dubio de iudicio isto penitentia rectissime intelligitur. Cor rectus enim vere perfecte iudicatus: ab alio iudicio indubitanter tutus est: nec alio iudicio oportet ut timeat: spernit cum diuine misericordie iudicium penitentia placeat. Sic ipsemet per Ezechiel iustificatus est dicens. Nolo mortem peccatoris: sed magis ut uertat et uiuat. Quia igitur quod bene correxit: est perfecte iustificatus. Et propter hoc iam iuste et plene liberatus ab iniusticiis suis omnibus: et absolutus a vinculis eorum: et debitis penarum infernalium: si hoc ei innotuerit: non habet necessarium petere aliquid horum: cum iam omnia illa receperit: si potest gratias agere largitori: istorum bonorum. Sic autem restitutum est

in eo qui plene dealbatus et perfecte albus effectus est. Non enim sufficit inquirere albedinem vel pretem aliquam albedinem: Augustinus vinctus et obseruatione atque confirmatione incessanter petere debet: propter inenitatem periculorum quibus interius et exterius: et ut ad vnum dicam: ex omni parte patet iusticia. Sed ne ipsa iusticia in ipso vacet a effectu et incremento: cum ocio sitas et infructuositas omni genere et virtuti inimica sit: sicut docet beatus Gregorius dicens: quia dilectio vera ociofa esse non potest: et virtus semper aut deficit aut proficit. Quia igitur virtus et perfectio iusticie sue: vinctus innotescit alicui: nulli expedit cessare ab omnibus bonis vinctus: quibus et mundatio ab iniusticiis et liberatio petat. Ceterum quoniam de imperfectioe penitentie sue plene constat: et liquet plerumque vinctus nostrum. Manifestum est in eo statu neminem nisi deficere debere ab omnibus adiunctis. In eo enim statu in dubitanter esurimus et sitimus iusticia: licet esurie et siti debilibus et imperfectis: tamen quia promittit nobis fatietas contraria ipso ore sacratissime veritatis. Petenda est incessanter ista fatietas instantia ad deuotionem quae possumus: quod vinctus nobis dicit ut eam petam. Dicendum ergo est miserato: largissimo adiua conatur nos diuine misericordie: quibus conatur tibi de quod scis eos nihil esse sine te: sicut consistebat nabi Sapiens et sanctus tuus Augustinus dicens. Scio domine quia sine te nihil sunt omnes conatus mei: operi manuum tuarum porrigere dexteram tuam: quia me trahas ad te: et extrahas de abyssu miseriarum mearum. Conuerte me domine: et ex toto verte ad te. Faciens enim in lecto tuo egritudinum et languorum: vertere me ex toto: sine toto non possum ad te. Miserere mei domine quoniam infirmus sum: si miserandi sum: infirmis corpe: quoniam magis miserandi sum: infirmis mente. Domine misericordie: quod obsistit mihi: vel aduersat quo minus misericordie: Scio domine te illuminante: quia non obsistit mihi ad hoc misericordia tua. Non enim obsistere potest: vel contraria esse sibi ipsi: hoc autem in dubitanter esset: si operatione sua que est miseratio tua impediret. Absit autem haec misericordia tua quod nec villo genere rerum inueniri potest: videlicet ut res aliqua sibi ipsi aduerset: et operatione suam naturale atque debita impediat. Aut obsistit igitur mihi in hoc iusticia tua: aut virtus mea sine peccata: vel forte vinctus: et iusticia tua obsistit: et mihi et misericordie tue in parte ista: quod igitur non potest obsistit: quod minus daret mihi donum perfectio ista: Non enim est ei adhaerentia virtus in parte ista.

penitentia prima

L

244

cōtra me ex cōfessione ista: qñ potius multo-
 minus iuris habet contra me p illam. Quāto
 enī magis meiple cōtra te iustifico: rāto min⁹
 iuris: iuste prāris reliquit iusticie tue. Ad vin-
 dicandū in me. Si enī ex toto atq; pfecte me-
 ipse iustificarē: nulle essent pres iusticie tue:
 ad iustificandū me vel ad oblitendū mibi q;
 cūq; modo. Et ista igit cōfessione min⁹ pōt
 yr ita dici: / cōtra me / cōtra misericōdiam tuam
 iusticia tua. **A**mpli⁹ qualiter oblitit mibi iu-
 sticia tua: cū ego ipsam adiuvem p istam con-
 fessionem meā: imo poti⁹ manifestū ē: quia ip-
 sa parat etiā pparat in me misericōdie tue viam
 dū me dignū / idoneum aliquid tenus efficiet
 miseram misericōdie tue. **A**mplius nec decet
 nec possibile est misericōdiam tuam ociofam esse:
 qua ppter necesse ē eam opari opatiōes suas
 / maxime in eos qd ad eam se pparant: qui ad
 eam fugiunt: qd illam quasi qd a teipsis datum
 est querūt. Et nōne ego dñe misericōdie vnius ex
 illis sum: qd enī intendo: vel quero p omnes
 istas accusatiōes: testificatiōes: / p fessiones
 contra me: nisi yr miserearis mibi: quid intē-
 do: reuelatione atq; ostensioe vulnerū: nisi yr
 me dearis illis p misericōdiam tuā: Similit⁹ p offē-
 sionem pauptrati meari atq; defectuū: quid
 intendo vel quero: nisi miserationū tuarum
 subventiones / bñficiā: **A**mplius: qd pōt
 intendere contra me iusticia tua nisi vindictā
 iustissimā. Perditionē enī / destructionē ope-
 ris tui: qd ego sum: nullo modo: um intēdit
 iusticia tua. Alioqñ cōtra teipm intēderet /
 pugnet: Nō intēdit igit destruerē in me:
 quod tu fecisti in me. Hoc enī tu adhuc diligis
 in me: qd mibi eorū odisti qd fecisti. Qd tu ārdiligis
 in me: iusticia tua odire nō potest: qua ppter
 nec psequi: nec destructionē illius intēdere
 villo modo pōt. Qd igit solum illd in me qd
 / tu odis in me: videlicet feditates: deformati-
 ones: ceptationes: / ac turpitudines: qd
 ego depravaui / de turpauī quod tu bonum /
 pulchrū fecisti in me dñe misericōdie: hoc cepimet
 odi / psequor: in me: / pugno cōtra ea qstum
 tu das / adiuvas. Nōdū si quidē pfecto odio
 odi illa: Nec yr fortis / et implacabilis inimicus
 totis viribus / et studijs pugno contra illa: qm
 nō eousq; fortis sum adhuc: vr possim hoc: et
 cōtra ipsa pugno: licet debilliter / adhuc infir-
 miter cū iusticia tua: / nō contra eā. In iuste
 igit meū agit si ptra me ē mibi q; oblitit. Im-
 possibile est aut iusticia tuam inique agere vr
 iniuste: quia impossibile est yr in statu isto in

q me posuit gra tua: cōtra me sit iusticia tua:
 neq; igit iusticia tua: nec misericōdia tua: ptra me
 est. **S**ola igit vitia mea: et pccā cōtra me sunt:
 Quia igit contra teipsum sunt: illa enī inimi-
 ci tui sunt: quos implacabiliter semp odis. Ad-
 iuva ergo me: / cōtra me pugnantē: / ante tri-
 bunal misericōdie tue contra ipsa litigantē. Bel-
 lum enī istud / et litigū: cōtra inimicos tuos ē:
 Adde etiā quia ppter te est. Propter b pu-
 gno contra ea: / litigo: quia tu odisti ea: et qd
 bñplacitū tuū ē impugnatō. Sed et ppter b
 dñe misericōdie ea in me psequor: qm illa sola pro-
 hibent / et impediunt ne tibi placeas: / ppter b
 exterminare illa a meipso enito: vr vides: b
 vas adhuc possum conari bus vr exterminem
 a meipso: quecūq; tibi displicent in me: vr ip-
 sis profus abrais: / et extirpatis a mentib; pla-
 citus efficiar: / et acceptus: / et sic me recuperes
 / et possideas sol⁹ totaliter: cui⁹ me ēē recogno-
 sco iure plenissimo: iureq; singulari. **B**ellū
 ergo istud tuū est: qm victoria tua ē: qd scias me
 nō nisi xtrute tua victorē esse posse illorū. **N**ā
 ista tua est: qm de iure tuo: / de illo: / vicz yr il-
 lud obrineas in iudicio isto: / contendit. **S**cis
 enī dñe p iniquissimā vsurpationē / et pncipio-
 sam voluntatem meā: vitia mea: / et peccatum
 intrare possessionem meam: ipsius qd tuū ius
 sum totaliter absq; pncipe villo: / et cōsore. **N**e
 sustineas vltēr⁹ istos tam odibiles mibi / et
 tibi inimicos possidere ius tuū: quod ego ipse
 sum. **S**cio dñe quia iustissima ē ista pena mea
 dure videlicet seruitutis: / crudelissime: / tirā-
 nidis: quib⁹ me incessanter premunt / et affli-
 gunt dñi isti: vicz vitia mea: / et peccata qb⁹ me
 turpissime / et infamissime subdi. **E**t si placere ti-
 bi merito pōt ista tanta pena mea: quia iustis-
 sima. **D**upliciter tibi tñi debet iniuria / et contu-
 melia tua: quā tibi faciunt in me: tam nequit
 abutenres me dñi isti. **E**t p istos: etiam demo-
 nes ipsi qui p ipsos in offem iniuriam / et cōtu-
 meliam tuam abutunt me. **N** tibi debet pla-
 cere plus ista tanta pena mea iustissima: q; ti-
 bi displicere in iustissima dñatio dñorū vtrozū
 qstrozū: q nulla iniustio: nulla nequor: / nul-
 la bonitati tue intolerabilior.

Peritio victoriae in conflictu pnie. Ca. IX

Romib⁹ istis **P**
 igitur colligo aggregata ratioci-
 natione: quia nec misericordia tua
 contra me est: nec iusticia tua in isto bello vel

Capitulum

Iudicio. Peccata vero mea que proculdubio
contra me sunt: et etiā contra te nō debent p̄-
ualere: ne dicam cōtra te: sed etiam nec p̄tra
me: in isto iudicio vel plios: de quo euidenter
ostendi pōt: q̄ vtrūq̄ vniū est videlicet tam p̄-
lium q̄ iudiciū. **U**incē igit̄ in isto iudicio pari-
ter et plio: qui vides iusticiā hic: puenire non
posse nisi vtrute tua. **N**e paritatis me succūbe-
re et vinci: p̄pter infirmitatem et defectū vir-
tutis: p̄p̄tē: sed da virtutē poti⁹ ad vincēdos
tam odibiles inimicos tuos: qui das lasso vtrū-
tem: et his q̄ nō habent fortitudinem et robur
multiplicas. **A**n denegasti vniq̄ vtrū et forti-
tudinem certantibus p̄tē: siue in iudicijs si-
ue alias vbiq̄q̄. **N**e incipias igit̄ a me siue in
me: q̄ nulli vniq̄ dominum te fecisse: nemo si
delis ignorat. **A**mplius rīdere tibi o iusti-
cia creatoris si couisq̄ tibi placeat vindicta d̄
me: adeoq̄ auida es cruciatū et tormentoz
meozū. **D**ico obfero p̄pter quid placeat tibi
ista vindicta. **S**cio quia nō poteris rīdere:
vel assignare nisi alteram ex istis duab⁹ caus-
is: videlicet iusticiā vindicte: et gloriā creato-
ris. **Q**uia igit̄ vbi maior vtrāq̄ istarū causa-
rum euidenter est: ibi debet tibi maior eē iste
amor: et auiditas vindicte: et cruciatū meozū.
Necessē ē vt magis sibi placeat vindicta: quā
egoip̄e creatori facere parat⁹ sum. **N**am autē
dixi: quia iustificatio tua vere ac p̄fecte peni-
tens semetip̄m iustificat: maioris ē ei gl̄ie: ea
que iustificat alium. **A**dici etiam quia lauda-
bilior: et ip̄i creatori acceptior. **M**agis igit̄
placeat tibi p̄nialis vindicta: quā de me ip̄o fa-
cere cupio: q̄ illa que p̄torozes demones: v̄l
p̄ quecūq̄ tormēta inferri posset. **A**d hāc igit̄
necessē habes intendere et nō alijs me tormē-
tibus tradere. **A**mplius nōne maioris ē glo-
rie creatori: q̄ vtrūq̄ faciat sibi ministros deuo-
tissimos: q̄s habuit hostes et aduersarios: to-
rum autē ei b̄ p̄niam effici: qui em̄ p̄ peccata
et vicia inimici dei sunt: cōuersi p̄niam eius:
deuotissimū serui efficiunt. **E**t q̄d ē mira-
bilius: sui ipsorū hostes et aduersarij: p̄pter ip̄-
sum sunt: simul etiā vindices et tormētores: dū-
modo in semetip̄so q̄c̄q̄ contra creatorē ege-
runt: districte vindicant: et seuerē puniūt. **N**o-
los etiam diabolus sentit conuersos: hostes
atrocissimos: ei⁹q̄ rebellantissimos et ad om-
nem voluntatē dei p̄vitiros promptissimos
quos prius d̄ essent in vitijs et peccatis ha-
bit subditissimos. **E**t hec est mutatio de terre
excelsi: quia diabolus nō sine graui confusioe:

auerfos a se sentit et conspicit: et contra se re-
bellantissimos amor creatoris. **I**n quo ma-
gis tanto glorificat deus q̄to magis et mira-
bilius bonū est iustificare impium: q̄ torque-
re: et suscitare mortuū in vicijs peccatis: san-
ctumq̄ ac deuotissimū dei serui efficere: q̄to
et melior est ip̄a sanctitatis gr̄a: q̄ p̄ctōz vin-
dicta. **N**ūquid nō ex te dicit sanctus et sapiēs
Aug⁹: quia maius fuit paulū suscitare mēte:
q̄ lazariū corpe. **Q**uis autē dubitat: q̄tū glori-
ficatus fuerat ex eo ope: q̄ lazariū corpe susci-
tauit. **P**ro igit̄ magis glorificatus fuerit ex
suscitatioe pauli: que eū de morte vitiōrum et
peccatorū suscitauit. **T**anto nāq̄ ex mirabili
orbis opibus suis: est ei maior honor: et ma-
ior gloria: q̄ ex minoribus: q̄nto illa et mirifica-
tiarū magnitudine precellit minorib⁹. **A**mplius
nōne et illud filter dicit idē sanctus et sa-
piēs **Aug⁹**: quia maius est deo iustificare
impium: q̄ suscitare celum et terrā. **M**aior enim
est ei gloria ex iustificatione vni⁹ impij: q̄ ex
creatione celi et terre. **E**t hoc indubitanter
apud intelligentes et cognoscentes mirifica-
tias magnalium ipsius. **I**n iustificatione autē
vni⁹ impij: est nobilissima victoria. **U**incit
diabolus vicijs et peccator: sui ipsius: a semet
ip̄o: tam bello q̄ iudicio vt p̄ dixi. **T**āta q̄tā
q̄ magnifica largitio venie est: gr̄e: vt huma-
nus intellectus eas nō sufficiat admirari: fit
ibi inuouatio et reformatio imaginis et simili-
tudinis creatoris in anima humana. **N**ec mi-
nus mirifica: q̄ si de trifico arido et putrefacto
oliua speciosa et vernans subito efficeret: vel
de porco spurcissimo aut buffone: speciosissi-
mus aspectus desiderabilissimus iuuenis ef-
ficret. **U**incitur tibi et ira tua: cui resistere ne-
mo pōt: ab ipsa misericordia tua. **Q**ui magnificen-
tia: et cmissionū tuarum et largitio munerum:
gratiarū tuarū: et de alijs taceā ip̄a heredi-
tas felicitatis eterne: maior est q̄ celum et ter-
ra. **P**ro igit̄ et tāta tāq̄ magnifica opa tua cō-
currūt simul: in vna vni⁹ contriti peccatoris
iustificatione: vt minorā merito reputent celū
et terra: q̄ illa sint. **Q**uis autē cogitare sufficit
at gr̄a iusticiōes que tibi p̄ illa reddant: et col-
laudationes que tibi placere: que et sup om-
nem admirationem nostram sunt: p̄belleri-
marum sublimiumq̄ militiarum tuarum exer-
citiūm videlicet omnium angelicorum: se-
stinatq̄ tibi i celis: inde agitur gaudiū. **T**u
enim dixisti: et facta sunt celum et terra: tu man-
dasti et creata sunt. **N**ihil verbo tuo omni p̄o:

*ip̄e q̄ p̄p̄tē et
de vindicta*

*deuotissimū quō
p̄vitiros et p̄vitiros*

tenti: nihil mandato beneplaciti tui se opposuit: et cōtradixit: nihil tibi quicquid difficultatis adhibuit. **E**t ipsa etiā celum et terra: si quod difficultatis et resistētie opponere potuissent creaturam: et formationis sue: nullatenus hec fecissent: quoniam potius siquid iuamini ad hoc adhibere potuissent: toto gaudio et iudicium illud ad se adhibuissent.

Nō habes igitur o pulcherrima: o semper omnino laudanda dei iusticia: propter quod te vel mihi opponas: vel mihi aliquatenus aduersario siue in vindictam de me sumendam siue in gloriā creatoris intendens. **A**n nō ego et ppugnator tuus sum in prelio isto et aduocat^r in iudicio isto. **Q**uid enim aliud intendit deus: nisi ut totū me recuperet: totūque possideas. **N**ō enim pugno vltimo: nisi pro capitales inimicos tuos: vicis iniusticias meas: et nō potest nō esse tuum: adiuua igitur ppugnatorē tuum: et ad uocatum in bello tuo iustissimo atque iudicio. **A**lioquin nō solum mihi: sed etiā tibi ipsi deesse merito reputandus es.

Loquor amplius vnum verbum tibi dñe misericordie: et dicam: quia oportet te misereri mihi: salua pro omnia iusticia tua: similiter et iuste agere mecum salua pro omnia misericordia tua. **N**ō enim est possibile ut alterum istorum pmittat bonitas tua: videlicet vel ledi iusticiam tuā: vel ledi misericordiam tuam. **U**traque enim bonitas ē: neque enim contraria sunt vilo modorum: nec altera alteri vllatenus aduersat: imo si phas est dicere: mutuo se pro omnia adiuuant. **A**bsit enim ut sic vindicta iusticia expectat: ut misericordiam omnino euacuet. **A**bsit similiter ut misericordia tua sic ignoscere intendat: ut iusticiam tuam proflus excludat. **T**u igitur plargus miserator es: et nihilominus in miserando seruās iusticiam. **E**t si milititer seuerus vindicator: in vindicando tū illam per omnia seruās misericordiam. **Q**uia igitur si me per penitentiam iustificas: et salua est pro omnia iusticia tua: et salua per omnia misericordia tua. **C**onfidenter dico: quod necesse habeo: nō necessitate coactionis: sed supabundantia liberrime bonitatis tue: iustificare.

In omni enim vere et perfecte penitente salua est pro omnia iusticia tua: dum nihil in eo impunitū relinquatur. **O**mnia enim vere ac perfecte penitens pro omnibus commissis et omissis seipsum punit pro omnibus: nāque dolere et erubescere: et sibi ipsi irascitur: et sicut vult ad nudum conspicis: etiā cogitationes malas: in seipso punire nō negligit. **Q**uis enim vere penitens est qui non dolet pro eo: quod quicquid tibi displiceret cogi-

tavit. **E**t intendit dñe misericordie quod salte in vniuersali pro omnibus quibus te offendit: debeat saltem dolere vniuersaliter: qui nullas ex offensis tuis excipit vel preterit. **D**e singulis enim singulariter dolere vel penitere: inter dñi forsā nō est possibile alicui: sicut neque singulariter recolere aut memoriter tenere. **D**elicta enim quis intelligit.

Excusatio penitentis quod nō debet tū puniri quoniam meruit. **L**a. X

Mod si dixerit

Quis: quia quē admodū in singulis commissis et omissis singulariter peccat: quicquid peccat: sic et singulariter emendare singula: et pro singulis quē admodū singulariter debet. **R**ū deo hominū bonum: quia hoc nō solum iusticie tue nō est: sed etiam neque humane. **Q**uoties nāque latrocina quō commissit: nō tot ei suspendia vel mortes alie irrogantur: quoniam potius hoc vno suspēdio humana iusticia reputat: in eo omnia vindicata: et hoc quod ad ipsam humanā iusticiā pertinet: que post vnam mortem corporis: nō habet amplius quid faciat in peccantem. **A**lter autē se habet in verissima potestas se laudanda iusticia tua: quod vna morte veteris hominis: omnia vitia et peccata in anima humana mortificat et extinguit: vni cuiusque infusione iusticie seu gratie tue: oēs fordes spirituales emūdas et abluas: quē admodum infusione fortissime medicine: omnem infirmitatem curas: et quē admodum vni infusione thyrice virtuosissime: venena omnium peccatorum et vitiorum exterminas proflus et dissipas.

Obiectio contra predicta. **L**a. XI

Mod si dixeris

Hic misericordie: quia nō quā iusticia requirit seipsum punit: etiam penitens quātūcūque vere ac perfecte: quoniam penite: sicut uegebennales debent vnicuique peccati taliter. **P**ene vero pniales quātūcūque sint: nulle sunt comparatione illarum: quia pro nullus ex vere et perfecte penitentibus: punit se tātis penis pniales: quātūcūque dignus ē de dei iudicio et iusticia. **R**ū deo tibi in hoc dñe misericordie: quod iusticia tua nō requirit hanc peccatoribus: vicis ut tantis ac talibus penis seipso puniant. **I**nfernales nāque pene: quos tenent nō emendant aut corrigunt. **N**ō est enim in inferno qui consistat tibi.

b 2

Capitulum

de peccatis

D Amplius pene ille nō sunt cōtrarie virijs et peccatis: cum ea nec exterminēt nec minuat: nec eis vllat: nus aduerfent feut' repugnēt eis dem: qm potius ppetuo confortio coherēt eis dem. **A**mplius pene hmoi nihil aliud pofunt in eis in quibus funt: nifi q' eos torquet & excruciat. **H**oc aut' bonitati tue nunq' per fe placet dñe: mīcōdie. **N**ō em' delectaris in p'ditione viuentiu. **D**iabolicē nāq' malignitatis est illud: p'pium: amare penas & tormēta doim. **S**cio nāq' te docente: quia pene malorum tā angelozū q' hoim placēt tibi: non qz pene illozū funt: sed quia iuste: & ideo bone. **E**t quia a te ipso funt: **D**iligis igit' in hmoi pennis ordinē: & pulchritudinē iusticie. **D**iligis in eis & gloriā tuā. **N**ō em' parū te glorificat pena malozū iustissimā: que eis te acrore simul & iudice irrogat. **E**claret etiā inuicissima omni potentia tua: qua punis principes tenebrarū: ceterosq' repobos: qui bonitate tua & p'clara beneficentia tua in iniuriam tuā & cōtume-liā abutunt'. rursi p'se bñificijs contra te se sup' biam eleuātes: dū p'eam subiiciunt' & artant' sup'licijs: adeo importētes effecti: vt nihil vlt'ius possunt nisi dolere: q' in rebus pessimis exultauerūt: nihil amplius q' cōfundi obprobrio sempiterno: & ignominia que finem non habet: qui tam male gloriabant' in seculo isto nihil aliud p'sit q' egere: & p'mi eternalit' paupertate artissimā: que est omnīū bonozum irleuabilis imopia: qua diuicias spūales sapiētie vicz & v'itūū: vel reuerēt' vel contempserunt: & fallaces copales seu tempales diuitias in ordinatissime eripuerunt v'ad ministrauerunt. **D**ico etiā q' pene ille eternales per petuo auertunt a te dñe mīcōdie. **N**ō em' trahunt' in illis nisi quos in eternū piccisti a facie tua: & sine vlla spe mīserationis & liberatiōis dereliquisti. **Q**uia ppter apenitentibus iusticia tua penas hmoi nō requirit: alioq' cōtraria esset & mīcōdie tue: & sibip'se. **M**īcōdie siq' dem: dū nō solus mīseros pctōzes in mīserijs vitiōzū suozū & pctōzū nō desereret: sed eis dē etiā mīserias incompatibiliter adaugeret: redire eos ad tuā mīcōdiam p'hiberet. **S**i vero ipsi aduerfaret: q' p' peccatorū iustificationez p'culdubio impediret: constituens eos in eozū statu in quo iustificati sumus: redire ad iusticiam nō ē eis possibile v'lo modo. **P**enas igit' illas solas iusticia tua requirit a pctōzibus: que ad illā reducant eosdem: & ab iniusticijs vitiōzū & peccatorū illos liberent & emundēt.

Hec aut' sunt sole p'iales: **D**ico igit' coraz te dñe mīsericordie: qz ille dolo: iusticie tue sufficit in pctōzibus: qui eos faciat & querere mēdicinam mīsericordie tue: et subijcere se eos cure medicinali tue. **S**iliter & iste timor: iusticie tue sufficit in eisdem peccatoribus: q' eos faciat fugere ad mīsericordiam tuam que sola est refugium vnicū mīsericordie. **S**ic & erubescētia illa & confusio: que eos faciat abscondere: & turpitudines & feditates vitiōzū suozū & peccatorū a facie tua: & ab aspectu sanctorum oculozum tuozum: que faciat eos velare siue opire offitia alia pudenda. **P**enitentū aut' istud & velamen vnicū est: ipsa eozū dēz reuelatio: & hoc nō est nisi sincera confessio illozum: sicut mos est confessionem fieri in ecclesia tua: vbi confessionē hmoi non solum facraft: sed etiā sacramentūz mire ac virtuose sanctificationis fecisti. **S**ic dico p' eruditioē tua & magisterio: quia satis est iusticie tue tāta ira contra vitia sua & peccata in peccatoribus: que eos faciat armari & accingere se ad expugnanda eozū in mortem exterminii eozum eos accendat: quousq' viuere de cetero penant'. **E**t hec vtiq' p'posito & voluntate est: est p'pria inrentio sancte ire istius: vti in vindictam tuā & suam: hoc faciant. **I**n vindictaz quidē tuarū iniuriarū: & cōtume-liaz tuaz q's in seipsis tibi dño deo irrogauerant. **I**n suam vero vindictam: hoc est: p'prie mortis vitiōnem: quā p' vitia sua & peccata sibip'sis inuolunt'. **S**ic dñe mīsericordie dico de indignatione: quia sufficit tue iusticie vt tanta sit in peccatoribus: que eos eozūq' erigat & eleuat: vt eis de cetero subesse vel seruire dedignetur. **E**aq' a seipsis tāq' vltissimā excutere oīnoq' conculari: despicerēq' illa p'ponat. **S**ic dico & de odio: quia sufficit iusticie tue vt impa-cabiter p'ponant peccatozes p'liari ac decertare contra vitia & peccata: vt neq' sed' nec amicitiam de cetero cum eis habere p'ponant: neq' fines suos intrare aut inter fines suos illa habitare v'lo pacto permittant: sed tāq' gladio & igne illa p'rogare atq' exterminare: vbiq'q' & v'ndictūq' poterint: studiose ac viriliter intendāt. **D**e abominatione quoq' quid aliud tibi dicendum est cozam te: nisi quia iusticie satis est: vt in peccatoribus tāta sit vitiōzū & peccatorū suozum abominatio: vt nauream eis prouocet & vomitum eozum. **A**bominatio nāq' vsualiter dicit' quass nauream vel vomitum aspiciētibus: aut ali-

plur' vna abominatio dicit'

illud sentientibus faciat. Et intendo vomitum spiralem: qui est sincera et integra confessio peccatorum: qua tanquam humores nocivi et ferulentic seu spurcicie intolerabiles ore per confessionem eiciuntur seu vomunt. De alijs autem bonis affectibus ad primum iustificationem pertinentibus: merito te ad tractatum de penitentia inquit quilegibus hoc qui tractatus est postibus de sacramentis.

Deo placeant opa penitentie. Ca. XII

Hinc autem reuertar ad loquendum iuxta quod in ceperam domino deo nostro quod est de misericordia et repetita eiusque acerbitas et vehementia passionum in penis principalibus dicitur de merito tibi placet et eisdem causis quibus et in penis infernalibus. Multa autem habent alia bona videlicet illa magnifica opa tua quod preterit: videlicet resuscitationem a morte spiritu alii reformationem a deformitate monstrificam: quia vitia et peccata deturpant aias humanas. Deinde victoriam mirificam et triumphum nobilissimum: qua potestates infernales vincunt et dissipant a peccatoribus. Reproquoque pcedit de faucibus dentibus leonum infernalium. Abstricentia quoque reedificationis templi dei in manibus peccatorum: cuius speciositas atque structura ex lapidibus preciosis seu gemis donorum virtutum et gratiarum: verbis humanis explicari non potest. Habent et reparationem imaginis et similitudinis tue in animabus humanis: cuius pulchritudinem cogitatus humanus non attingit. Habent et resuscitationem possessionis tue: qua et tu recuperas peccatores et ipsi te qua largitate magnificentie tue que potest esse preclarior: dum et veniam innoxiorum mentorum: dona inestimabilia virtutum et gratiarum: ius in hereditate celesti que est eterna felicitas: et teipsum redonas penitentibus.

Dne misericordia que admirari sufficit: vel etiam cogitare estudeat aut valeat illud celeste et spirituale conuiuium: quod instauras in vniuersis quibus peccatoris principali conversione in quo orationis exercitio pulcherrimarum sublimiumque multarum tuarum: non solum splendidissime sed etiam beatissime conuiuium: quod iudicium in cogitabili iucundantem atque resuscitantem sicut triplicem ore tuo sacratissimo in euangelio vitatus tue dixisti quia gaudium est angelis dei super vno peccatore penitentiam agente. Dne misericordia illud est

etiam: gaudium de vno peccatore

indubitate nuptiale ac triumphale conuiuium nuptiale quia anima peccatricem que cum diabolo meretricata fuerat: virginitali spiritali restituta et reformata. Et cum nuptiali benedictione et sanctificatione deuotio recuperat propter quod dixi festiui conuiuium illud nuptiale. Triumphale vero propter victoriam gloriosam et triumphum nobilem antedictum. Quare manifestum est ex omnibus istis: penas principales esse compabiliter meliores: et incompabiliter magis tibi placitas et acceptas: quam infernales siue gehennales: sed et maioris esse veritatis iusticie: quam illas: cum iste iustificet penitentes: ille vere iniusticias nec tollant nec mutant: nec villo modo leuant. Certum enim est eas aias que hinc ad infernalia supplicia transeunt: et supplicia illis nullatenus meliorari. Alioquin procelsum tempus in inferno et innocentes et bone fierent si supplicia illa iniusticias vitiorum et peccatorum minuerent. Nemo autem ad modicum intelligens ignorat: veram iusticiam veris iniusticijs adeo contrariam esse: ac repugnantem: vt cum illis in eodem subiecto nullatenus esse possit. Ego fidenter igitur peto a te dne misericordia quod dignum et iustum est: vix vt penes principales plus tibi placeant in me quam infernales: ibi enim et totum tolerant quod tibi displicet in me: et me tibi faciat placitum et acceptum. Ibe placabunt iustam iram tuam: qua scilicet iustissime irasceris peccatoribus penitere non curantibus: et satisficient iusticie: et restituent tibi ius tuum integre et plene. Ius autem illud ego ipse sum et officio seruitur: omniaque seruitus quibus dationi tue feruire debeo. In inferno vero tu scias: quia nemo tibi fuit.

Dicam amplius dne misericordia si tam audiam iusticia tua penam merari: quid igitur faciet mihi misericordia tua? Aliquid equitatis est: et larga atque propensa ad miserendum: vnde iusticia tua feruens ad puniendum: et hoc est dicere ad tollendam vel ad leuandam miseriam: vt illa vix iusticia ad ipsam in fligendam vel ad augendam: aut sufficit misericordia tue in eis quod conant ad te: quicquid quod das et adiuuas reuerti cupiunt et emittunt ad te: propter meritum penarum eiusdem remittere: et tibi de penis eis referuare: ne perpetuo in cogitabiliter crucientur. Dne misericordia hoc ipse facis cotumacibus et rebellibus: quoniam iusticiam tuam non timentibus: dulcissimam misericordiam tuam nec querentibus: nec etiam curantibus. In dignum et iustum est ante te: vt non melioris conditionis sint quod optum tu adiuuas emittunt redire ad te: place-

Triumphale & gaudium

penes principales plus deo placeant

penes ipsi

plus penes ipsi

Capitulum *loquitur finis in gome*

re tibi q̄ illi qui om̄ino se auerterit a te: et eos usq̄ contemnant: te vt nec querat nec curet te. **A**bulro magis igit̄ r absc̄q̄ vlla comparat̄oē p̄p̄tiosorem decet esse q̄n potius oportet bonitatem tuā in illos q̄ in istos in quo aut̄ erit p̄p̄nsio: nisi ip̄os ex toto saluos trabas ad te atq̄ recupes. **A**mplius dulcissime miserationis: nūquid nō in fermus locus damnatiōis ē: atq̄ p̄ditio nis eterne. **M**anifestū est igit̄ omnibus illis: quos flāmia ceterisq̄ tozneris infernalibus trahis: nihil esse salutis aut libera tionis: sicut nec de demonibus. **N**isi forte q̄s dicat: quia meritorū ac debitorū suppliciorum: alijs plus/ alijs minus detrahif atq̄ remittit. **S**ed hoc q̄ parū est ad imensitatē misērie: et q̄ longe distans ab illo. **H**oc est etiam dñe p̄ q̄ nemo vnq̄ inuocauit te: et q̄ nemo vnq̄ a pre larga misēria tua penite credit. **Q**uis enī vnq̄ cogitauit orare te: vt prem dānatiōis eterne eidem remitteres: vt dimidiā ei salutem da res: vel etiā q̄cūq̄ salutis. **A**n nō verū dicit ille sanctus: sapiens veritatis tue p̄co **A**mb. dicens: **H**ephas esse a te qui sume misericors: est dimidiā sperare veniām. **A**bulro fortius et dimidiā petere gloriā. **Q**uod etiā inde manifestum ē: quia om̄nes quicūq̄ ab initio mundi misēriam tuam exorauerunt: tanq̄ nefariam h̄mōi petitiōnē declinauerunt. **A**mpli? dñe misērie te docente ac reuelante iam nouim?: et innumerabiles saluare: qui saluari oīno nō volunt nec curant. **S**icut manifestum est de puulis quos sacro vi uiuifico fonte baptis matis regeneras. **N**ōnullos etiam incredulos et rebelles in ipsa rebellione et incredulitate vi sitas et suscitās de tanto p̄fundo mortis et tenebrarum. **S**icut ip̄m sanctissimū aplm tuū paulum: qui totis studijs et viribus pugnauit contra te: tantaq̄ malignitate plequebā te: sicut tu ore tuo sacratissimo ad eū locutus es dicens. **O** saule saule quid me persequeris. **P**ro igit̄ maiori largitate dignū ē ac decētissimum misēriam tuā in eos effundi qui pacez tuam qui veniā qui gratiam tuā vt p̄nt et tu adiuuas atq̄ das a te obtinere mirant. **N**on dico dñe misērie quia meritis eorū debeatur veniā et gratia tua de quorū iusticia vi iure me ritoz. **S**ed dico hoc decere imēsitatē misērie tue: vt te innocentes qualiter possunt et a p̄ueniente eos gratia tua recipiūt: non cōfundant: sicut docuisti eos p̄ p̄phētā tuā loquētem ad te: dicē tē. **N**ō cōfundar qui inuocauit te: et per aliū dixisti q̄s inuocauit dñm et de

spexit eū? **C**ōfundant aut̄ p̄culubio qui q̄d petiūt non obtinēt: et despicitur: quoz p̄ces nō audiunt/ dñe misērie. **I**stī f̄mōes quos lo quoz corā te: nō ex me vel in me sunt: sed ex te et tui sunt: si non placent tibi: quia mei sunt: s̄ dono tuo placere tibi debēt: quia et dona tua et tui sunt. **Q**uō enī f̄mōes h̄mōi loqr̄r: nisi tu ponēs in ore meo: nisi tu dāres eos/ et digi to tuo id ē sp̄l̄cō scriberes eos i corde meo: p̄pter hoc igit̄ debent tibi esse placenti et acce pti: q̄ vt dixi tui sunt. **E**t dono tuo sunt. **H**ec enī mercuri? ille: qui nō tā falsissime q̄ etiā im p̄ssime deus eloquentie apud p̄ditissimos et deceptissimos homines: et dicitur t̄ habet? est om̄i artificio rethorico hōs sermones cogita re potuisset. **D**ico confidenter dñe misērie: q̄ sicut dignū et iustū est: nec vacuū nec ocio sam esse iusticiā tuā: q̄n potius necesse est vt exeat in largissimas ac p̄fundissimas misera tiones: p̄ferum in eos quos p̄uenit ipsa tā ma gnus tāq̄ salutaribus donis: vt iam cupiant et vt possunt querant. **H**ec enī vt p̄dixi possibi le est: sic dimidiāre miserationes tuas: aut ini micari in eos potissimum qui nō pres misera tionum querūt aut petunt a te: sed plenā p̄fe ctāz veniā et gratiā tuā: vt sepe dixi q̄s tuas et adiuuas a te petiūt. **N**ud aut̄ denegare nul lus p̄t: vnā (salte salua iusticia tua p̄ oīa sal uoq̄: iure tuo in omnibus) vt p̄stes p̄fectam ple namq̄ gratiā et veniām: que sunt in vita ista miserationis tue plenitudo. **E**t quidem in do mibus religiosis te actore constitutū et ordiā tum vt qui inde abierunt vel exerunt recipiantur: vel salte vsq̄ ad te salua t̄i ordinis di sciplina. **Q**uia igit̄ misērie tue nec numerus nec mensura cū ab ordine sanctissimo tuo: et regula sanctissima ch̄ristianitatis totiens ab errauerim: et exierim p̄t denegari imbi: q̄n ad illā reuerfus recipiar: saluo t̄i ordinis ch̄ri stiana disciplina. **H**oc aut̄ est nisi p̄nia tua q̄ i ecclia tua ac in uigi et agico s̄ueit. **A**mpli? q̄ nō deseruisti me decim? et aberrantē: quō non assumes reuertentē atq̄ correptū? **N**on deseruisti in q̄s quē nec reuocare cessasti: nec ad huc cessas. **U**nde enī mihi sunt desideria ista: quibus te reconcilii desidero: q̄bus ad pacē et gratiā redire cupio. **U**nde iste accusatiōes quibus contra memetip̄m p̄pter iniusticias meas litigo: misa te: qui donis istis tanq̄ b̄i dictionibus dulcedinis tue p̄uenis me: nec in aliquo lesa est iusticia tua: per hāc tam piā tāq̄ in debita p̄uenitiōnē misērie tue. **Q**ui er:

*prandij q̄c
ḡmōi*

ap̄p̄tione

go fortius nō ledet: nisi ista dona tibi cōple-
ueris atq; p̄feceris. **H**agis enī indignus erā
ista p̄uenire misericōdie tue: ante q̄ ea me p̄ue-
nires: nūc si inſi p̄uenit p̄fectione iuſtifica-
tionis et ſanctificatiōis tue. **E**t longe minus
indignus nūc ſum: vt iſta tua dona tibi com-
pleas atq; p̄ficias: q̄ et aq; donis iſtis anq̄ illis
me p̄uenires: aliquoties enī me p̄parāt ad
iuſtificationis et gratie tue plenitudinē: neq;
dubitādū ē vilo modoſū quin multo longius
ſint a miſcōdia tua qui eā nec querāt nec curāt
q̄ qui eā capiunt atq; deſiderāt licet exiliter
A minus q̄ deberet hoc faciāt. **A**mplius que-
ſit opa magnificēcie miſcōdie tue: p̄p̄ie ac p̄cla-
ra: **E**t tūc eſt mihi dñe quia lenire miſeriam
tollere eā: ignoſcere / liberare / ſaluare / p̄ue-
nire: etiam nō valentis venire ad te / in be-
nedictionib; dulcedinis tue q̄bus aliq̄tenus
cognoſcāt te: et beneficia tua q̄ receperūt a te
deinde mala ſua et que reddiderūt beneficēcie
tue: / mala in quib; ſunt: atq; ea q̄ meruerūt:
et a quibus non eſt ei / refugiu; / vel liberatio
ſiue ſaluatio niſi per penitentiā tuam. **E**t cu; /
his p̄donas eis etiā vt diſpiceāt ſibi meritis
in omnibus: ſemp; diſpiceat tibi: cupiatq;
deſiderat et enitatur licet inſimuliter exire
de malis ſuis: / redire ad te qui es ſal; et vita
eor;. **S**ic dico et de timore tuo qui eſt et initiū
ſapientie et expellit pctm; qm; qui ſine timore
ē: nō potest iuſtificari: qm; de p̄claris et p̄p̄iis
operibus miſcōdie et p̄ſertim in peccatorib; q̄
illos p̄uenies: et fugere facis q̄ſi a facie colubz
pctā: fugere inq; ad te: qui ſic fugientes beni-
gniffime ſemp; ſuſcipis: et etiam cū gaudio et
congratulatione iucūdiſſima et applauſu. **S**i
ergo nō obſiſtit iuſticia tua: qm; iſta operetur
miſcōdia tua in pctōibus: non obſiſtit eo inq;
tempore q̄ vt ita dicatur fortior: ē et magis ar-
mata contra peccatores. **P**ro minus igitur
obſiſtet poſtq; arma ſua fortiora: et allegatio-
nes ſuas validiores p̄ra eos amiſerit. **A**rma
ſiq̄de fortiffima iuſticie tue: et allegatiōes va-
lidiffime: contra peccatores ſunt / ſupbia eor-
um: contumacia: duritia: iniuria ſalutis eo-
rum: et impugnationi ipſius gratie: qualis erat
in paulo apoſtolo cum chriſtum dominū per-
ſequeretur. **Q**ualis eſt et in illis qui etiā ver-
bum dei repellunt a ſe: et auertunt aures ſu-
as ne legem tuam audiant: p̄pter quod eor-
um oratio execrabilis eſt coram te. **A**rma iſta om-
nia amiſit: iā iuſticia cōtra me. **N**ihil enī hor-
eſt in me: imo te atrocē et datore contraria:

q̄bus ſi p̄bas eſt dicere fortior: eſt effecta: et tā
q̄ armata miſericōdia tua: ad pugnandum
pro me: et ad reſiſtendum ire tue cui; ſola opi-
tulatione illi reſiſtitur. **S**icut dixit ſapientiſ-
ſimus et ſanctiſſimus et a teipſo in hoc edocet
Gregorius dicens. **I**re dei tunc reſiſtitur: cū
ipſe qui iralcitur opitulatur: te ergo pro iſta;
p̄uenitiōne miſericōdie tue ſic opitulante
mihi: ire tue adeo fortiter reſiſto: vt ſup̄abū-
dantia miſcōdie tue vel auferre vel minuire
vt retardare: de cetero mihi nō debeat. **A**m-
plius quis laudat aut ſuperabundat dicat mi-
ſericōdiam tuam in eos: quos eterne mortis
et damnationis ſupplicijs perpetuo deputas.
Amplius propheta a te ſolo edocuit: et ec-
cleſia tua tota magiſterio tuo ſolo inſtituta et
erudita: a te petit inceſſanter: auerte iram tu-
am ab eis: tu ſolus es huius poteſtatis. **N**on
eſt igitur ab eis hoc requirendum: rerum enī
natura impoſſibilem nulla eſt obligatio: ap̄
eos quibus impoſſibiles ſunt. **A**bundā
igitur tuipſe miſericōdia eouſq; quo auertis
iram tuam: ſicut te docente et dicante dixit
propheta tuus **D**avid dicens. **E**t abundauit
vt auerteret iram ſuam. **A**bundauit vtq;
miſericōdia qua prouidit toti generi huma-
no: ſacrificium irrecuperabilis placationis:
ipſum videlicet deum ac dominum noſtrum
ieſum chriſtum: qui eſt propitiatio pro totius
mūdi pctis ſufficiēs. **S**ic et abūdiā in me eo-
uſq; ē tāta largitate tue miſcōdie: vt dares cor-
p̄ritū mihi: qd̄ nunq; deſpicit / ſp̄m p̄tribulātē
q̄ ē tibi ſacrificium ſufficiētis / et graniſſime
placationis. **A**bundauit itaq; miſericōdia
pater miſericōdiarum: dum ipſe ſibi p̄uidit
chariſſimum ac benedictum vniuentum ſu-
um victimam holocauſti. **C**uius obligatiōis
placate mundo placaretur: abundauit et ip-
ſe vniuentus eius benedicta miſericōdia:
quid eſt ſeipſo hoc fecit ſalict victimam holo-
cauſti: offerens ſe ipſum tanq̄ agnum imma-
culatum in odorem ſuauiſſimatis: in ara crucis
quo ſacrificio et placatus eſt pater miſericō-
diarum mundo: et mundus ei reconciliatus ē:
ſic ap̄l̄s ſcripſit illi q̄ nō nouerat pctm; p̄ nob;
fecerat pctm; qd̄ ē dicere hoſtia p̄ pctis. **E**t re-
rū: de; erat in xpo mundū ſibi recōciliās. **D**e
vtroq; igit; p̄ſe miſcōdia; vic; et b̄d̄icto vni-
genito ei; / rectiffice itelligo qd̄ eſt dñi p̄ p̄p̄az
Abūdiā vt auerteret irā ſuā. **A**būdiā igit;
te de; mīa ſup̄ iuſticia; q; mīa tua ſup̄ exaltet
iudiciū: an de; p̄ largā bonitātē tuā vt ira tua

abundantia dei

vix p̄p̄az

b 4

Capitulum

supabundet misericordia tua: si enim hoc est ira tua contineres misericordias tuas. **A**mplius nonne ostensionem tuam peccando maxime et miserando manifestas? **Q**uid autem est manifestatio ostensionis et bonitatis tue: nisi glorificatio tua: maxime igitur glorificaris peccando et miserando hoc autem te docet maxime misereri et parcere. **A**d hanc autem digni sunt quibus peccatis et miseraris scilicet quod propter te sibi nec peccant nec miserentur sed propter se uere se ipsos iudicant. **I**llis ergo nullo modo deneganda est misericordia tua: homo si homines quid aliud agunt dum in se metipsum iustitiam punit exercet: nisi quia iustitiam iusticie sue agunt: et executores eiusdem se gerunt: tanquam quidam rotatores et satellites tui. **S**i igitur cum illis pacem non habet iusticia: qui ministris eiusdem sunt ociofissimi atque fidelissimi: sed in illos condempnationem et mortem intendit iusticia tua: quis tibi sperare potest pacem ab illa? **A**mplius bellum quod contra iniustitias meas suscepi bellum commune est mihi et iusticie tue et bellum utriusque iustissimum. **I**mpossibile igitur est ut iusticia tua contra me sit in bello isto. **A**lio: quoniam cum inimicis meis erit: et hoc in bello iniustissimum. **B**ello enim isto nunquam pugnat iniusticia. **I**ustissimum siquidem in bellum meum contra iniustitias meas. **I**parum vero contra me: non potest esse bellum nisi iniustum. **Q**uoadmodum bellum spiritus aduersus carnem ipsum iustissimum esse necesse est. **B**ellum vero carnis ad uerbum spiritus: nunquam possibile est esse nisi iniustissimum. **A**manifestum autem est bellum illud contra iniustitias meas: bellum esse spiritus aduersus carnem: et aduersus omnes alias iniustitias: quia iustissimum esse illud necesse est. **E**t propter hoc iusticie bellum non potes ergo opponere te. **D**e dei iusticia mihi in hoc bello: alio: quoniam staret in iniusticiis meis: et contra te: quod manifestum est esse non posse.

Qui faciat homo quod in se est licet modicum possit. **Ca.** XIII

Mod si dixeris

Qui mihi quia infirmum pugnas p me et inualide sit allegas p me. **R**espondeo tibi in hoc: quia non est mirum si infirmus infirmum seruium tibi: nec si inualidus allego p te inualide. **A**b infirmo autem seruiente quis: ingraturum habeat vel molestum infirmum seruitum. **S**imiliter et se habet de filio egrotante: quod patris non est minus gratum infirmantis filii seruiti

um: et interdum magis gratum quanto ipsi filio propter infirmitatem magis onerosum et laboriosum presertim cum dixerit. **A**mb: ueritas tue doctor et pro: quia deus non respicit vel attendit quanto sed ex quanto: quid mirum si modicum est quod impedito tibi: et tam modicum quod adhuc habeo: gratum igitur tibi esse illud modicum infirmum et inualidum debet quod ex eo modico me infirmo et inualido tibi impendo presertim cum pro qualitate uel quantitate donorum: reddenda sunt iusticia pro eis: et merito proportionalia sunt dona et seruicia que pro eis debentur. **Q**uis enim ex modico feudo: magnam uelit habere seruicium. **N**on debes igitur ex istis modicis que adhuc sola habeo: a me exigere magna: quia propter contraria debes esse ex modicis istis: que ex modicis donis tibi offero uel impendo. **M**odicum enim salarium adhuc in me salutaris scientie: modicum mor: dei: modicus amor: modicus morborum et uulnerum meorum dolor: et ita de alijs donis dei. **E**t modicis autem non est tuum o iusticia: ut magna requiras a me. **C**ontenta igitur debes esse de modicis istis. **S**i dixeris mihi: quod culpa mea est: quod tam modica sunt mihi donata: et propter hoc modicis eorum non debet mihi curare nec excusare ius quo minus magna debeam. **R**espondeo tibi in hoc: quod si quis debitor alieni census: ad officinam pauperum aduenierit: ita uidelicet ut soluere illum non possit. **N**emo requirit ab eo ut tempore paupertatis debitum homini soluat: nemine namque redire quod ei impossibile esse scitur presertim si impossibilitas eiusdem uoluntaria non sit placita. **E**t autem uides quia mihi non placeat ista modicitas uel paupertas: que me non sinit tanta acta facere in pre ista que merito essent placita tibi et accepta. **A**d hoc enim intendo et ut possim enitro: ut augeat mihi miserato: largissimus deus: dona sua quibus ad ipsum redeat: eius placeam. **S**i quis etiam in egritudinem vel infirmitatem licet propria culpa incidit in illa: **N**emo tamen ab eo requirit ut agar fortia et preferat dura. **N**emo requirit ab eo actus pugnantis uel agonis fortis. **N**on debet igitur exigere a me tam magna et fortia tempore infirmitatis: quanto merito et iure posses tempore sanitatis et fortitudinis. **S**i tanta a me iudicas requirenda quanto: um debitor essem tempore sanitatis. **N**on debes igitur impedire uel obistere mihi: quo minus saner uel fortificer. **N**emo enim qui solutionem creditoris querit: et habere uult: impedit debitorum suum quo minus soluendo

Et qui minus inuitat inuitat

soluendo efficiat. nisi forte qui magis vult penam debitioris q̄ solutionē debitoꝝ suozum. Hoc autē est malignitas diabolica que proculdubio nō vult peccatoꝝ diuites fieri: ne soluant debita peccatoꝝ suozū: quozum solutio p̄nialis satisfactio vel emendatio est. Et similiter ne quitia hec est in quibusdam tabernarijs vel portus cauponibus qui malunt p̄ malignitate voluntatis sue verberare ribaldos: q̄ solui sibi copotū suum. Nō debes igit̄ mihi obstitere quo minus diues efficiar: ad soluenda debita in quibus teneo: tibi. hec autē sunt p̄niales emende. **M**ā tū obstitentia in p̄iudicium tuū est & detrimentū. **A**mplius p̄ hāc viam impedis: ne ego iustus efficiar. Iustus autē est solus ille q̄ plena possidet iusticia. **I**m pedis ergo remetipsum p̄ hanc viā: & obstitis quo minus tu me ipsa recupes atq; possides: Et quod videt̄ deterius tueris & conseruas inimicos tuos capitales: in possessione iuris tui: q̄ ego ipse sum. **A**mplius ride mihi obsecro pulperrima dei iusticia: aut placēt tibi sole pene infernales & p̄pente: aut placēt tibi alie. **Q**uā si ille sole placet tibi: non placet igit̄ tibi de pctōibus nisi mors ipsozū p̄petua atq; damnatio. **H**oc autē est in quo euidēt cōcordes cum demonibus. **H**oc est ipi semp̄ super oīa vult de pctōibus. **P**reterea placitum illud non est bonitatis: sed malignitatis. **T**u autē bonitas verissima & purissima es. **S**i vero alie pene placet tibi cuz nulle alie sunt: nisi que faciunt ad emendationē & correctionem peccatoꝝum. **I**llis est satisfit̄ de vindicta glorioza: de exterminio & expugnatione inimicoꝝ tuozū: quos maxime odisti: viciz iniusticiarū que sunt vitia & pctā. **E**t idē etiaz satisfit̄ tibi de iure tuo: q̄ tibi p̄ illas plene & melioratiua restituit: vel saltem ad restituendū p̄paratur: dum ad expulsiōē iniustozū detentozū p̄ eas litigat̄ pariter & pugnat̄. **A**bsit ergo a te vt optimas me opus tuū & consiliū impioꝝ adiuues. **P**lacet igit̄ nō imerito pene penitētiales quas & ego mihi p̄pter te amore tuo irrogo: & ad hoc vt possim intendo: vt tante & tales sint p̄ quas de vindicta tibi p̄ tuo b̄iplota cito satisfiat. **S**ola ergo peccata mea cū ip̄is demonibus obstitunt: mihiq; aduersant̄: & q̄nam ec̄cōicata sunt atq; a cōiōne creatoris & omnium sanctozū anathematizata: hoc ē separata: p̄pter hoc ego emito: euitare ea: & fugere ab eis. **Q**uāto igit̄ fortī tua sanctissima sp̄s b̄idicendi iusticia nō cōicas eis: qui omni

um penarū atq; tormentozū instrumentis impugnas ea. **E**t de templo sancto tuo ranq̄ ex cōicata eijcere nō cessas. **I**n hoc est diatonia tue omnia tormentozū & penarū genera deseruiunt. **E**t nihil timore tuo nihil etiā punitiōe illa vel debilitant vel cōpescit̄ vel profus ex pellunt. **E**t hec attendens dñe misericōie: me morabor: iusticie tue solius. **I**n his quædicit̄ rus sum in p̄sentia coram te: & allegabo iusticiam tuam solam p̄ me: qui p̄p̄iam meā iusticiam & debitā conspicis nō habere. **D**icam q̄ quæ ius tuū in omnibus & p̄ omnia ego sum: & hoc iure & debito creationis tue. **L**easti me dñe iesu ch̄riste: deus meus: vnus ver⁹ ac sol⁹. **I**us tuum ego sum hereditarium: te est̄ constituit: deus pater herede vnuersoꝝ p̄ quæ fecit & secula. **S**icut tuipse p̄ os apti tui testificar̄ es in epla eiusdem ad heb. **T**uus sum iure amicitie & amoris ei⁹ qui te diligit deus pater. **P**er hanc est̄ tanta rāq̄ sincerā & p̄fectā amicitiam: necesse sunt omnia que patris sunt tua esse. **O**mnū est̄ amicos: verē p̄fectos amatium: necesse est esse cōmunia. **T**uus etiam sum iure & titulo emptionis: sicut p̄ eundem **A**p̄lm̄ testificatus es dicentem. **E**mp̄ti estis p̄cio magno. **E**t iterū. **Q**ui debet seipm̄ redēptionē p̄ nobis p̄ eundem. **E**t tu⁹ etiā sum iure mercedis & retributionis: p̄ magnifico accepissimoz obsequio: quod deo patri in sacratissima p̄sona tua impendisti: tibi ab eodē p̄missio sicut ipsemet testatus est p̄ sc̄l̄a dicitē. **P**ro eo q̄ tradidit in mortē animā suam: & cū impijs deputatus ē: videbit semen longeuū & fortū diuidit spolia. **E**t tuus etiā sum bello iustissimo tibi acquisitus: illo vicz p̄lio de quo ipse testificatus es dicens ad patrē. **E**t ecclesia tua loquēs ad eundē. **O**mbraisti sup̄ caput meū in die belli. **E**t tibi nāq; ecclesie tue rectissime congruit intellectus p̄miosis ist⁹: sup̄ caput tuū: & etiā sup̄ totū corpus tuū: obumbravit deus pater in die belli: qui fuit dies victoriosissime passionis: qua potestates aereas debellasti: palam triumphans p̄ncipat⁹ & potestates in teipso. **H**oc fuit p̄lium magnū q̄ tu verus michael p̄latus es: tibi cū dracone sc̄z antiq̄uo serpēte: quo bello protec⁹ ē de celo ecclesie tue. **E**t tu⁹ etiā sum iure sanctissime ad iudicandis: q̄ tibi ad iudicat⁹ suz iudicio lo: q̄ tuipse ore tuo factissimo dixisti. **N**ic iudicium est mundi: **I**n ipa nāq; crastissima inuictoriosissima passione tua: cām tuā imo meaz sc̄z alioꝝ credentū allegabas: & orando et

temetipm offerendo pro nobis. ppter qd iudicio facillimo dei patris ad iudicati fuim^o diabolo. Et ideo abiectus est foras de possessione qua nos possidebam. ad iudicati sum^o tibi. qua ppter intrasti possessione n^ostri per sacramentu regenerationis plene obtines possessionem n^ostri. Jus tuu etiam sum iure donationis: qua donatus dono tibi sum ad ipam petitione tuam qua dixisti ad patrem orans; no pro mundo rogo sed pro his qui credituri sunt p verbu eoru in me. De his ego sum per gratiam tua vni^o. ego enim credo in te. qm fide tendo in te. et puenire entor. vt possim ad te et in te. vtz vt totus sim in te. sicut palmes in vite. sicut arbor plantata in terra bndicta. vt totus viuam ex te. quibus. s. quasi radices cordis mei radicitus infixus in te. vbi ex toto insugam vitalem nutrimentu ate mee. ex quoz viuam et tibi fructificem. quod est dicere fructus feram tibi delectabiles et placitos. et qui no pereant sed maneat. qua. ppter qd tuuz est. et ad te iure et ex debito griner. id multiplici iure plenissimoz. liberare de manib^o inimicorum tuozu. saluare atqz defenderet tuoz. eri ab eis debes. Si em aliena iura eis quib^o auferant iustissimerestituis eis quozum iure sunt. qto foruz hoc tibi ipsi debes. Te naqz plurimi qui iniuriam patiunt confidenter requirunt. vt iusticiam facias eis de inimicis suis iniuste. quozqz iniuste ab eis sunt ablata restituis spoliatu. hoc inqz petunt a te tanqz iuris debitu perentibus. Qto for^o igit h tibi ipsi debes vtz et tibi in iure tuo. ppter. qliter em alij sperare poterit a te. qd tibi ipsi facere noluerunt.

Deus vult ad eum reuersionem et pnialem satisfactionem. La. XIII

Quod si dixeris
 mibi qz in dignissimu me feci dñatōe tua ac seruitute nobilissima et ipsam possessionem qua in custodiendam qua mibi excolendam: modicoqz omnibus melioranda comiseras; ego dissipauit. et eousqz dteriorauit: vt pene inutilem eam tibi reddiderim. imo qd verissimu emoria atqz pntiosam. cu de illa cepilla bellu tibi faciant vel fecerint tibi inimici tui. et mei vsqz no. Uerū vtz dñs dñe dicitatis. Ego em dico. licet tibi no possuz respōdere vnu. p mille. nisi dñatōis tue dignatio sūt recupare me. hoc em facto: quecunqz

dissipata sunt a me in meipso plene restituentur. et integre salua erūt tibi. p bñplacito etiā tuo erit tibi satisfactū et emendatū quicqd cōtra te peccauit. No debes igit causare dissipationem bonozū que mibi cōmisti. neqz alia qpretendebas aduersum me. Nihil em a me iure poteris petere. nisi plenā restitutionē. et tam satisfactionē. Hec autē duo plene in dubitanter tibi sicut spūalem iustificationem mibi pstiteteris. Hec em cōtinet in dubitanter pnialem cōuersio siue reuersio ad te. Amplius dñe misericōie iesu chazite. neminē possibile est venire ad te. et nemini possibile est moueri a te: nisi si a te. quicūqz em mouet ad te: necesse est vt hoc ei deest a te. Quia igit tibi solit hoc possibile est. a nullo alio debet. Si igit ab aliquo debetur a te solo debet. et ppter hoc a te solo requirendum est. Si dixeris. quia ipsi peccatores auertunt se a te rumpentes funiculos caritatis quibus a te traherant. verū vtz dñs quia veritas es. Retentio tñ peccatozu in te et reuocatio eoru ad te no est possibilis nisi tibi. Et sicut. ppiū est illis infirmitas et corru. prio atqz malignitas. qbus recedūt a te. Sic incogitabiliter ampl^o est tua fortitudo. et benignitas: quibus eos retines in te et reuoces ad te. Multo igit fort^o decet fortitudine tuam et benignitatem tuā: retentio eorum et reuocatio. qz infirmitatē et malignitatem eoz recessio a te. Amplius dñe misericōie: q moueo: licet exiliter et infirmiter a te: no moueo: sic nisi a te vtz tractus a te. Vis igit vtz qz me re dire ad te. Solo et ego: vt veri^o loquar velle. Infirmitū em velle mecum et impfectuz et tanqz iacens. Sūz velle q vis me venire ad te: est vsqz quoz forte atqz completū. Voluntati em tue qz restitit. Uelle meū dñe misericōie: tale est de redeundo ad te: qle est et velle tuū de reuersioe mea ad te. Si igit vis pfectū esse velle meū. in hoc pñce et tuū in eodem. Ego naqz velle mecum in pte ista nec pccere. nec adaugere possum. Tibi autē pñto est pfectū. atqz imperiosissimu velle tuum ad te. Igit in cipe pfectionē hui^o. et tūc erit mibi velle pfectū et cōpleta iustificatio. Nec loquar sic de velle tuo dñe de vritatis. tanqz locū apd te habeat aliqd pfectionis et vllō modoqz. de h em p grām tuā plene edoctus sum a te. Uelle nā qz qd in me ē: et qd tu es: nihil possibile est habere defectus vel impfectionis. Tu autē nosti qualiter dixisti velle. vt pctō: auertat et viuat. Et qualiter dixit. Paulus. quia tu vis oēs hō

mines saluos fieri: proculdubio ad modū volentis: hoc est in multis signis et operantibus te habens et nobis exhibens. **D**ñe iesu xpe nōne tu venisti saluos facere peccatores: nonne tu venisti querere et saluos facere quod perierat: **Q**ueris igit mercedem quero te: **U**is igitur inuenire me: et inueniri a me. **O**currere igit debes mihi: qui scis viam qua venias ad me: et qua eundē mihi ad te: vt inueniam te dñe iesu christe. **N**ōne tu medicus es et sanitatis atq; salutis auctor: et largitor largissimus: videat oculi sancti tui: vt rui istoz decennus sit: te videlicet venire atq; descendere ad me egrū: et adeo infirmū: vt nec ambulare possum ad te: nec etiam vertere me. **I**n me ascendere ad te. **I**neffabili largitate pietatis et dulcedinis tue suscepisti istud saluiferū officium: scz medicacionis: qua ppter debito: es euidēter sanatiois: potissimū in illos qui sanari cupiunt et querunt: nōne ppter hoc confidenter petebat a te **D**avid: **A**bsere mei dñe quoniam infirmus sum: sana me dñe. **E**t alibi: **S**ana asam meā quia peccauit tibi: similiter **I**heremias: **S**ana me dñe et sanabor: **Q**uis enim ē a q̄ nō iure et tanq̄ ex debito peti nō possit: vt exequat et impleat susceptū officium: quia debitor: in hoc ipso sanctificacionis et consecracionis effectus: es omnibus: qui sanctificari vel consecrari cupiunt et querunt.

Dominus pfecte sanat egrotum vel miseretur peccatorū. **Ca.** XV

Modus responsionis

Queris mihi: quia exiliter et infirmiter et p omnem modū indigne cupio et quero sanctificari et sacrari a te. **R**ideo q̄ hoc nō est nisi ex grauitate infirmitatis: q̄ q̄ro maior est: proculdubio tanto maior ē indigentia atq; necessitas mihi medicinalis auxiliij: ppter hoc magis accelerandum remedium: nō igit ppter hoc est mihi denegandū. **A**mplius q̄s ex medicis corporalibus audeat obijcere egro: petenti medicinale auxiliū: indigentiam vel necessitatem illius: quis denegare deniq; audeat: ppter hoc infirmanti cuiusq; medicinale auxiliū: q̄rū valet ad corporis egritudines: **Q**ro igit amplius longe debet esse a te: imo et est: vt nō ppter maiorē necessitatem vel indigentiam salutaris auxiliij: deneges mihi vel retardes salutis auxiliū. **Q**uis enim ex medicis corporalib' silem opaz de-

dit humanis corpibus curandis: q̄ tu impendisti curandis aiaibus nostris: qui et potissimum sanguinē tuū s̄rupū fecisti ad curandā febres viciozū et peccatozū: ad extinguedos ardores cōcupiscētiarū et aliarū pestilentium passionū. **I**psam q̄s carne viuificā tuam: thyraciam nobis efficere dignatus es: ad effugāda venena mortifera viciozū. **E**t vt ad verū dicam ipsa: vulnera tua medicamēta saluberrima fecisti vulnerū nostrorū: et ipsam morozet tuam curacionē esse saluarem omnū egritudinum spiritualiū nostrarū. **M**anifestū autē est q̄ nullus ex medicis corporalibus: adeo habet cordis parū vt cū sanitate vel salure suscepit curandam: q̄s magnitudo nobis retardat ab impendendo medicamentū: qd̄ requirit infirmitas patientis. **C**ū igit apud onisopotensissimam vr̄tē tuā nō referat vel differat q̄s gratis vel leuis sit morbus meus sp̄ialis: qn̄ eadem facilitate sanas et maximas medicinas et minimas. **N**ullo ergo modo v̄l necessariū vel decens est te differre sanacionem meā: p̄sertim cū manifestū sit te suscepisse curam saluacionis: et mei et aliozū: qui a te cupiunt et querunt sanari. **T**u enim es qui sanas contritos corde et alligas contritiones eozū. **E**t ppter hoc pos. p̄bete tui **I**saie dicit: **P**recipitabit dñs in monte isto facie vinculi colligati: sup omnes populos: et telam qua orditus es sup vniuersas nationes p̄cipitabit morte i sempiternū. **E**t iterū in die qua alligabit dñs vulnus populi sui: p̄cussuram plage eius sanauit. **S**i diceris: quia si me totū tibi traderem: et iterū me cure tue committere statim me saluum faceres. **R**espondeo tibi domine misericordie: quia si hoc expectaueris nunq̄ me sanabis. **H**oc enim quādiū infirmus sum: proculdubio facere non possum: si tū hoc faceres quis dubitet qn̄ sanatus essem. **M**anifestū est igitur te non debere expectare boca me: qd̄ mihi scis nō esse possibile totum me trahere ad te: et eripe me mihi ipsi: totū quidem suscepisti totū me sanare est pietatis tue b̄placitū. **S**i enim me ipsum mihi dimiseris: cado: totūq; deficio. **A**mpli' nōne sic gaudiū ē iusto facere iudiciū: sic et mihi ampli' gaudiū ē misericordi facere miām: **Q**uia igit iustissim' non minus: imo multo amplius placet bonitati tue facere miām: q̄s facere iudiciū. **S**ic igit nō decet iustū differre iudiciū in quante aut iudiciū peccantis illud. **S**ic multo min' decet te differre miām petēti illi: maxie i detrimētū et dispēdiū

meū. Tu autē vides: quia omnia ad nudū & liq-
 dum intrueris: quia ipsa dilatio p quam viuifi-
 candus & sanandus sum: prelano est mihi et
 plongario egritudinis & mortis mee. Tūdiu
 est mortuus & sepultus in virgīs meis & pctio
 taceo: q̄ diu viuificationē meā differo dñe mi-
 sericordie: die quo iure perebar dauid. **Accelera**
 vt eruas me. **Et iterū:** ad adiuuandū me fe-
 stina. **Et** alibi velociter exaudi me. **Et q̄ tu**
 ipse mandantē dedisti p Salomonē dicens. **Re-**
 ptabas datū angustari. **Et iterū.** **Re** dicas
 amico tuo cras dabo: cum statim possis. **De-**
 bes seruare legē quā ipse statuit. **Sicut** & ipse
 Dauid petebat a te dicens. **Exurge** dñe de-
 meus in pcepto tuo madāstī: quod indubi-
 tātē est pceptū de dilectiōe. **Et** ppter hoc
 idem est: ac si tibi diceret dilectionē pcor: im-
 pende & ostende. **Sicut** & fecisti. **Nonne** nos p
 oces dileximus te: si tu prior dilexisti nos: qm̄
 nemo maiorē habet: prius exhibuit hō ostē-
 disti: mortē crucis pferens amore nri. **Dñe**
 misericōdie magna & multa habes contra me. et
 multa & magna potes excipere ptra me: & obije-
 re mihi quo mihi tu debeas magnificare & miri-
 ficare misericōdiam tuā meū. **Et** in p̄mis grauis-
 simas & pene innumeras offensas quib⁹
 offendi. **Et** ego autē replico contra offensas
 peccatorū meorū sacrificiū qd obtulisti in ara
 crucis p peccatis nostris & aliorū: vbi fuisti p
 pitiatio sufficiens: p totū mūdi peccatis: q̄ p-
 pter sicut p̄pitatio illa incogitabilis gratiosi-
 tas: euacuauit pctā & offensas meas et alioz
 sic replicatio elidit sufficienter ac validissime
 exceptionē quaz contra me p̄ponis de ipsis.
Quis excipis contra me: de grauissimis et in-
 numerabilibus debitis meis: replico contra
 hoc exceptionē & pugnamentū: qd in ipsa vi-
 ctio: ossissima passiōe tua fecisti p me & alijs de-
 bito:ibus. **De** hoc pugnamento tuipe disti-
 que nō rapui tūc exolucabaz: ppter h̄ cātar de
 te omnis ecclesia sanctorū: qui p nobis eterno
 patri ac de debitū soluit. **Et** quia nō pro adam
 solum p̄ssime mortis illius supplicii prulisti:
 imo etiam p omnibus: q̄ sibi illud prodesse vo-
 luerint: atq; curauerint: necnō p p̄uulis omni-
 bus: qui sacramento regeneratiōis et reno-
 uatiōis sufficienti: decesserunt vel decedēt
 in posterū in erare illa. **Tu** autē dñe misericō-
 dia quā ego vñ sum de numero illorū: q̄ pas-
 sionem a tua & mortē tuā prodesse sibi cupiunt
 & querūt sibi. **Quis** debita mea tu soluit. **Pla-**
 lida

nis & pugnamenti quod in cruce fecisti: con-
 tra exceptionem debitorū: p̄ponam. **Quis**
 si dixeris cōtra me: quia mortē merui: nō solū
 tempalem s̄ eternalem: etiā & hoc modo iusti-
 candus sum. **Replico** cōtra hoc: quia iusti-
 ficatus sum supplicio mortis: qd p me et alijs
 peccatorib⁹ prulisti: & mortuus morte illa: sic
 restatus est: Ap̄lus tuus dices. **Si vnus** p om-
 nibus mortuus est: q̄ omnes mortui sunt: qua-
 ppter & de iustificatione & de morte: quarum
 debitor eram satis fecisti tuipe morte ip̄aria
 & iustificatiōe quas dixisti: nō potes igit de ce-
 tero mihi obijcere illa: cū iam sim mortū: & iu-
 stificatus sim iam in te: quādam modū in vno p
 pugnatore vincit totus vn⁹ exercit⁹: aut vni-
 citur cum pro illo pugnet in exercitū: sic in te
 chaste dñe te vincēte p nob te reuera pugna-
 toze nō omnes vincimus & triūpham⁹. **Im-**
 cipates & p̄ates in p̄lo illo vt eos tu palā triū-
 phasti in temetip̄o. **Ad** do qd in te fideiussore
 & sponsoze pro omnibus nobis: q̄rum ad omnia
 in q̄bus tenebamur vltra officium sufficientiā
 satisfactū est: incompatibiliter sup̄ officem etiā
 manonē & cogitatiū plus es tu q̄ omnia illa q̄
 peti seu exigi poterāt: a nobis omnibus. **Tu**
 autē dedisti temetip̄um redemptoze pro nob
 & omnibus debitis nris & p̄pitiatiōnū pro omni-
 bus peccatis nris. **Tradisti** etiā temetip̄um
 iustificandū pro nobis omnib⁹. & in iusticijs no-
 stris: atq; suspendendū pro omnibus latroci-
 nijs nostris. **Nihil** igit restat de omnibus quo-
 rum debitozes eramus: vel que a nobis de iur
 reperi poterant. **Quis** forte dicere volueris
 quia de his solis q̄bus obligati eram⁹: satisfice-
 ci vel satisfactum est p te. **Rūdo** in hoc q̄ in-
 compatibiliter maiora exoluiti: q̄ etiā omnia il-
 la quibus aū baptismalē satisfaciōnem tenes-
 bamur: & q̄ omnia recidiua incompatibiliter & i-
 cogitabiliter: quia etiam pro illis satisfactum
 ē p te & de illis q̄ nō de cetero petere po-
 tes a me: neq; p illis. **Sed** si forte illō obij-
 cere volueris: quia adhuc nris sum omnium
 illorū & debitor. **Cū** estis sanctitate baptismalē
 habeam: nec vere ac p̄fecte penitentis: verū
 vtiq; dicas: sed hoc nō debet mihi obijcere: cum
 nō sit potestatis ac virtutis mee: vere atq; p-
 fecte penitere: manifestū est est: / quia h̄ op̄
 est omni potentissime x̄tus tue: & ppter hoc
 a te nō petendū est: nō autē tibi a me requirē-
 dum: a me est nō est requirendū vilo modoz
 qd nō possum p̄ferri cū hoc ip̄m q̄ peniten-
 tiā verā atq; p̄fectā mihi salutarē ac necessā-

E

S

Capitulum

ritu sancto dicante: et edite et scripte sunt.
Conuenientissimum igitur est celeste adiuvamen oratorum et advocatum: promissarios psalmos et predictas orationes tenere memoriter. **T**ulius namque latinorum oratorum ac rethororum egregius: non erubuit duas nobilissimas orationes rethoricas demonstrari et scribi: laudare et transferre de greco sermone in latinum. Jam quidem sibi difficilem latinum vero purum evidentem asseruit. Hanc utilitatem indubitanter oratoribus et rethoribus intendens: vel solis vel maxime. **P**ro igitur magis oratores spirituales ac divinales: orationes viros sapientissimorum atque sanctissimorum: quas de ipso fonte spiritus sancti habuerunt: nobis exquirende ad imitandum sunt. **C**eterum quoniam profundissime sunt et interdum difficiliter intellectus: ponam tibi breves ac lucidissimas officii orationem intelligentissimas orationes: et dicam sic deo misericordie: fac me tibi servum in omnibus acceptabilem: servum tibi per omnia placentem: aufer a me radicem et ex toto quicquid bonitatis tue displicet in me: et largi tibi dona gratiarum tuarum: atque virtutum: quibus tibi retinetur et team vivam: videlicet ad regulam rectissime optimeque bonitatis tue. **A**uerte faciem tuam a oculis sanctissimos tuos: a tot et tantis vitis meis et peccatis. **R**espice in me solus id quod tui est: vicem in me quod tu solus fecisti: non spereris ad ea que ego in me feci: quoniam quod in me tu solus pulchrum et bonum feceras: deforme aut horribiliter: deturpavi abominabiliter: iniquitavi execrabiliter: perverti in iuriose et corumeliose: ultra quod cogitare sufficiens. **E**t si ad usus te largire obsecro tibi tanto peccatorum veniam omnium culpam quas commisi: omnem penam quas merui: ob gratie tue causa mihi integritatem et plenitudinem: per quam tibi per omnia acceptabiliter et placite vivas: in te et post hanc vitam: creptum per te de omnibus angustiis et pressuris liberat: ab omni seruitute corruptiois: blasphemiarum et gloriosus tecum pheniter cum electis et dilectis tuis regnemus. **C**ontere et tribula in me et prosum extermia a me quod vel originali occupatione: vel ex abusu donorum et beneficiorum tuorum mihi turpiter et male apposui. **S**ubverte fundit: quicquid in me mali edificavi: conspice: auelle a me omnem plantationem diabolicam: omne quod ex originali corruptione: vel malicia in me succreuit: lava et munda me totaliter ab omnibus iniquitatis carnis et spiritus: reforma in me imaginem et similitudinem tuam: restituere me etiam naturali pulchritudini et rectitudini: redde etiam gratiositate et specio-

sitate que me iustificatioe baptismali decorasti: redde mihi etiam et primam solam vestem polimuram spirituale: ex omnibus: videlicet virtutum et gratiarum pulcherrima varietate consecrasti: tibi me vestisti et ornasti ad instar spiritus prepare et ornate: tanto ac tali sponso: quantum et qualis tu es: vel delectet rex regum et dominus dominantium: Ille fuit cultus et ornatus: regius: que me preparasti in ipsa vinctione: consecratioe: et coronatioe mea: que sacre sunt mihi in ipsa sanctificatione baptismali. **Q**ui enim me filius adoptionis et gratie tue fecisti: et propter hoc regem et heredem regni: tibi me in regem vincti ac coronasti. **H**ac placida hereditate sperta: hoc placido regno pretempore tanto tanquam desiderabili honore abiectionis instar viliissimi rabidi tam preciosus: tanquam speciosus vestimentis et ornamentis nudus: post diaboli nudum ad infernale partibus currere non expavi: ipse siquidem dux est: rex: homo rivaldorum. **E**t propter hoc viliissimum et abiectionis factus sum: restitue me obsecro ad hanc tam sublimem gratiam adoptionis et filiationis tue: et ad instar nobilitatis hereditatis tue: atque ad honorem istius regni: restituere me nobilissimum servituti tue: per tota vita mea: tota pueritane mecum soli servituti tuorum me veda tibi: totum me recupa et posside solus: sicut totus tuus sum iure plenissimo: ac singularissimo: omni cogitatu de te: omni in me motu bonitatis tue: omni auditu cuiuscumque: ex sanctissimis notantibus: tuis: totus semper iradier: totum semper vivificer: totus semper infamer: amorem tuo sanctissimo atque vivifico: totum semper rapiat ad te: totum se abstractat ab omnibus alijs: totum ferat in te: conglutinet tibi et vincti vinctioe purissimi: rectissimi: tibi que placidissimi amorem: nomen tuum sacratissimum: nomen tuum benedictum: nomen tuum gloriosum: sit semper oleum effusum in corde meo: me totum semper penetras: semper pungens: semper sanans: totum me sanctificas: totum me rapies in te: in te: illuminositate vivificas sapiere tue: me totum constitue et incessanter conserva: ad cognoscendum et recognoscendum te: vnum verum deum ac omnium omnium seculorum: vnum solum ac verum auctorem: vnum solum ac verum effectorem: vnum solum ac verum largitorem largissimum ac benignissimum omnium bonorum: et ad cognoscendum et recognoscendum dignis benedictionibus dignis gratiarum actionibus: dignis collaudari omnibus: dignis glorificationibus: et immitate inco-gitabilis largitatis et beneficentie tue: in instigabili continuatione: in me licet tam ingrati tanquam malum semper perversissimum: necno ad cognoscenda

Tulius

oratio ad deum
vultissime cum
oranti

atq; recogitanda mala mea que semp reddidi
 tot & tantis diuinijs bonitatib; tue. tot et tantis
 magnalib; pietatib; & dulcedinib; tue. Et qd̄ ē
 maioris infanie reddere nō dū ex toto cesso/
 cognoscere inq̄r̄t. cognoscere tot & tanta ma-
 la mea que facio. que feci. que merui. et que
 me expectat. nisi me oipotēssima benignissi-
 ma dulcissimāq; miscōia tua liberauerit atq; **C**
 sanauerit. **D**a inq̄ largissime miserator ista
 cognoscere & recognoscere mihi debite peni-
 tudinis dolorib; da mihi bñdicte dñe gratiaz
 vere ac tibi placite cōpunctōis. p̄ quā displic-
 eam mihi. in cūctis ingratitudinib; abomi-
 nationib; iniquitatib; & iniustis meis. **E**ru-
 besca atq; confundar in cōspectu sancte & ve-
 nerāde maiestatis tue. confusione adducēte
 mihi gratiā tuā & gloriā da mihi gratiā inter/
 ne ac vere penitudinis. p̄ quā ex totis intimis
 meis. recedā ab omnibus que displicēt bonita-
 ti tue & reuertar ad te dñm deū meū. ad be-
 reatq; tibi dño deo meo et totis intimis meis
 cui adherere: ē vita mea. sal^o mea. gaudium
 meū totū. et solū bonū meū. **D**a mihi in cō-
 spectu sancte & gloriose maiestatis tue semp
 apparere. semp loqui tibi. & semp cogitare de
 te. in timore & tremore. in dolore & pudore. in
 ira magna et indignatione aduersus memet
 ipm̄. semp cūctis ingratitudinib; & alijs vitijs
 meis & pctis in fide tua saluberrima incessant
 me illumina. viuifica. sc̄ifica. roborat ad auge-
 timore tuo sanctissimo atq; purissimo. me in-
 cessanter sanctifica purifica. custodi & confer-
 ua. **E**t longe fac ab omnibus inquinamentis
 carnis & spiritus. **F**ac me declinare per ipsuz
 semp & fugere omnia contagia diabolica: & om-
 nino omnia que displicēt bonitati tue. spe tua
 saluberrima ac iucundissima. me incessanter
 cōforta: & consolare me. incessanter erige et
 subleua ad te. incessanter letifica de te me in-
 cessanter firma in te faciens me inniti totalit̄
 & singulariter miscōie tue magne. totaliter &
 singulariter. **D**a mihi de te semp lucifluos cogi-
 tatus: ac flāmeos totum me semper splen-
 dificantes. totum in te exultantes. totuz in
 te rapientes. totum me conglomerantes & vni-
 entes tibi vnione purissimi rectissimi tibiq;
 placidissimi amoris. Desiderabilissimum ac
 gloriosissimum aduentum tuum. in quo om-
 nis iniquitas opilabit os suum. palam ac lu-
 cidissime omnium oculis apparentem. om̄ipo-
 tentissime orationis tue gloriā magnificē-
 tissimā ac supremēntissimā. Iustissimū

ac tremendum iudicium tuum. in quo euide-
 ter videbitur iusticie tue admirabilis ac iucū-
 distima pulchritudo. p̄ vindictas iustissimas/
 quas daturus es in contumaces & rebelles q̄
 charitatem vitatis tue recipere noluerunt. nec
 nō & in omnes nō contumaces. p̄bos magnificas
 promissiones tuas. que omne desiderium
 supant & incogitabilis felicitatis tue gaudia/
 & p̄mia: que daturus es dilectis & electis tuis
 hęc inq̄ omnia fac me expectare expectatio-
 ne securā. firma. & iucunda. spem meaz totū
 vite mee anchorā. figere in misericordia tua
 magna. fixatione firmissima. ita vt nulla p̄cella
 temptationis mee ynq̄ inde amoueat. vt ab-
 rumpat me totū fac pendere ad reditū tuū.
 sicut dixisti per prophetam. quia populus me
 us pendebat ad reditum tuum. **O**mnia des-
 deria mea dirige. erige. & collige ad te totum
 cor meū. aggregat. constitue in sanctitate iu-
 sticie tue. totū cor meum abstrabe & abripe.
 ab omnibus que displicent bonitati tue. **T**otū
 aggrega ad te. & dispersione sua rape ad te.
 totū fige in te fixatione incorruptibili. **E**t vt
 ad vnum dicam pa mihi plenam veniam. & in-
 tegram omnium culpā meā atq; penarū
 que mihi pro his iustissimū semp laudādo iu-
 dicio tuo reddi merito p̄nt. **D**a mihi & gratiā
 tuam. & conferua eam mihi vt in illa me inue-
 niar dies & hora exitus mei ex hoc mundo. p̄
 quā gratus & acceptus tibi p̄ omnia in cōspe-
 ctu glorie tue gaudens veniam & secur. **D**a
 mihi tunc salutem cum dilectis & electis tuis
 a te promissam & p̄paratam.

Confirmatio petitionis. La. XVII

Hęc hec aggrega **It**

Pdiar confirmationem p̄nt ipsius
 orantis. & dicam ea per que con-
 firmetur vis exauditionis eidem in petitioni-
 bus quas p̄dixi. Dicam igitur dñe miseri-
 cordie. non est alicui fidelium tuorum dubiū.
 qñ placeant tibi orationes et deprecationes
 humilium & mansuetorum. sic docuisti sanctā
 illam mulierem Iudith que loquens ad te di-
 cebat. Dñe inuens. tibi semp mansuetorū
 & humilium placuit oratio & deprecatio. Sed
 etiam in peccatoribus exorari voluisti. q̄ ob-
 lationes & sacrificia eisdem pro peccatis im-
 posuisti. Illa etiam oratio in qua tu docuisti
 vt diceretur tibi. **D**imitte nobis debita no-
 stra &c. **Q**ui sunt qui pctis tibi dimitti debita

Capitulum

sua nisi debitores: Et qui sunt debitores: nisi peccatores: cum peccata debita eē: dubitari nō possunt. **A**mplius ille qui clamabar ad te sicut tuipse narraisti p lucam euangelistam dicens: Deuſ ppriū esto mihi peccator: qd erat nisi peccator: Et p hanc orationē teipſo teste descendit iustificatus in domum suam. **A**mplius in euangelio: Barthēi tuipse dixisti: Serue neqz omne debitum dimissi tibi quis rogasti me. **C**laſer igitur orationes peccatorū apud misericordiam tuā: alioqñ non soluz illuſorie sed etiā permissioes precepisses eis vt orarent te. **A**mplius si summus ille pontifex precepisset alicui dicens: hoc pete a me: & dicitaret ei petitionem suam: ipse preciperet et dicens: hanc porrige mihi: si potest am exaudire nollet: Nūquid non illuſo: & decepto: a petente merito reputari posset. **Q**uia aut tu veritas es: in qua in vltimate elongationis longe ē nō solum omnis illuſio atqz deceptio: sed etiā quicqd fallitatis est atqz mendacij. **T**u inqz dñe ore tuo sacratissimo docuisti nos: qz petere rem: in ofone illa tua bñdictione que incipit pater noster: tu dicasti: & formasti nobis petitionem illam seu orationem: tuipse pcepisti: vti nam porrigeremus tibi vel patri cui⁹ tu vni⁹ genitus es: nō em̄ referat tibi vel illi porrigatur: necesse igitur habes exaudire offerentes eam tibi. **A**lioqñ nō solum illuſorie vt predicti: sed etiā p̄uiciose hoc pcepisses. **A**mplius nunquid hec est voluntas tua de me vt conuertar & vtiā: & ego h̄ accepto a te: **I**gitur peto idipsum quod est voluntas tua quō potes mihi hoc denegare: quod ipsemet vis vt fiat. **A**mplius totū quod hic peto sanctificatio mea est: & hec est voluntas dei sanctificatio nostra: vt tuipse dixisti p apostolū tuuz ad Thēſſal: iij. **A**n potes hoc denegare mihi vtz vt voluntatem dei in me: & de me nō faciās. **A**mplius tuiplemet dixisti p Salomonem in prouerbijs: Delicia mee eē cum filijs hominum. **E**t ego hoc solum peto a te: vt sis mecū p societatem perfectam: a te igitur peto idipsum quod tu dicis delicias tuas esse. **A**mplius a te peto quod te prestare maxime delectat. **N**ihil em̄ placet magis tibi facere in nob: qz ipsa sanctificatio: qd inde euidens apparet: quia ipsa passio & mors tua tibi placuit: ppter sanctificationem nostrā. **Q**uia ppter magis tibi placet ipsa sanctificatio nra: placuit autez tibi passio & mors tua: couſqz vt dies passionis & mortis tue: dies leticie cordis

tui: in ipsa sacra scriptura tua: vocat⁹ sit. **I**n die inqz deſponſationis eius: & in die leticie cordis eius. **A**mplius placuit tibi creatio & formatio mea: & nō placuit tibi nisi quia bona: qz ergo incompatibiliter maior est ista reformatio mea que nō est nisi iustificatio & sanctificatio mea: incompatibiliter tibi magis placet reformatio ista sanctificationis mee: qz placuerit tibi ipsa formatio. **Q**uod igitur illam nō rogari fecisti gratuita sola bonitate tua: & ista reformationem tuam sup abundantissima pietate bonitate & dulcedine tua. **T**u em̄ scis domine misericordie: quia in malum meum nat⁹ suz & istam formationē nō fecisti nisi: ppter istam reformationē. **I**ta igitur sunt que confirmant ptem meā coram te: & que firmiter spem meam in te. **A**ddo aut ad cōfirmationē cause mee & p̄io: preces & supplicationes omnium ciuū celeſtium & ſingulorum: de quibus certum ē vnicuiqz fidelium: qz nullus eorū vnqz apud te reſuſam parit: sed tibi certum est: quia preces eorū supplicationes paratissime sunt in adiutorium meū apud te. **Q**uod inde mihi certissimum est: quia ego qui vti ſtillam p̄ modicā pietatis habeo: nulli poſſum denegare p̄ces meas apd misericordiam tuam: cui ſcirem illas p̄ſuturas. **Q**uo magis igitur vnusquisqz eorū qui tanta charitate tua ardentis tanta pietate toti deſuunt: mihi denegare p̄ces suas & supplicationes nō poterunt: qui vident tātas miseras & paupertates. **E**t q̄ digno rare nō poſſunt qñ exaudiant: & qñ mihi vtiā niam grām: & gloriā: etiam impetrēt. **Q**uia igitur omnes & ſingulos inuoco: omnibus & ſingulis ſupplico: vt pro me intercedant apd misericordiam tuā: qua ppter omnes & ſingulos: misericordiam tuā orant pro me. **Q**uia igitur nō decet gloriā magnificentię tue: etor & tātorū preces repellere: tot inqz & tātas tāqz venerabiles: tāqz tibi caros interceſſores repellere. **N**eceſſe est te miſerere mihi & tribuere: quod meū ipſi petunt: p̄ me: alioqñ qd vnqz p̄ſumere deberet orare te. **Q**uis ſperare deberet a te gratiam exauditione: ſi tot & tanti oratores apud te gratiā nō inuenirēt. **A**mplius p̄ ora: p̄betarum tuorū: multoſque annūciatū ē alijs peccatoribus. **C**lamauerūt iuſti & dñs exaudivit eos: **E**t iterū. **Q**uonia iuſtorum exaudivit dñs: & multa alia bñd̄. **L**i ues aut omnes auitantes tue celeſtis nō solum iuſti sed etiam iuſtiſſimi ſunt. **I**mpoſſibile est igitur ofones eorū apud te nō exaudiri. **C**ui ſi

vult deus
exaudire dñs

pe

2

om̄s p̄bet̄ or̄ n̄ me orant
ut illorū exaudiat

fortasse tibi dicere volueris quia pro seipſis
 petentes: ſemp̄ exaudiunt iuſti: non aut̄ pro
 alijs: hoc veritas tua oſiſe miſcōie nō paritur:
 qui ad populo moysi dicit iuſti peccatum idola
 tria p̄cedo iſrael: **Quis eſt iſti moysi oran-**
ti pro populo illo: ecce dimiſi eis iuxta v̄bum
tuum: ipſos etiam facer dotes veteris legis
ad placandū te: et orandū pro ipſo illo conſti-
tuiſti: In nouo etiam teſtamento vbi te per-
penſioē atq; profuſioem incompatibiliter tri-
buſti: et oſtendidiſti tam crebro nos orare et do-
cuiſti et p̄cepſiſti: nō ſolum p̄ amicis et bñfacto-
ribus: ſed etiam pro inimicis et perſequētib⁹.
Quod nec fruſtra facere voluiſti: fruſtra aut̄
orauerim⁹ p̄ illis q̄tū ad ipſos: ſi nos exaudi-
re non velles pro eiſdem: Amplius aut̄ oſo
eſt alicui⁹ gratie et meriti apud te: nū nō eſt
virtus incogitabilis et grane et meriti apud te:
Et quia nec meritoria nec gratioſa vnq; eſt
apud te miſi p̄pter gratioſitatem et meritum
radicis ex qua eſt: videlicet charitatis et pie-
tatis: Quia igit̄ ex eadem charitate et pietate
ſunt orationes ad te: a quib⁹cūq; iuſtis fi-
ant: p̄ter alijs: neceſſe eſt vt eiſdem granet
meriti ſint apud te: Et que ergo digni ſunt vi-
ri ſancti exaudiri apud te pro alijs vt pro ſe:
Sicut igit̄ pro te peccet eorū apud te impoſ-
ſibile eſt eē vacuas: ſic et p̄ces eorū pro alijs
Quare et pro me: potuerunt ne eſſe vacue a
fructu exauditionis p̄ces in cliti martyris ſte-
phani: quas fundebat coram te: p̄ lapidanti-
b⁹ ſeipſuz: Abſit hoc ab imenſitate miſcōie
tue: vt tante pietatis et charitatis p̄ces repu-
leris: et vacuas eſſe p̄miſeris: Quod procul-
dubio te reuelante cognouit ſanctus confeſ-
ſor tuus et pontifex Aug⁹: qui Paulum preci-
b⁹ illius cōuerſum fuiſſe teſtaſ: et a te tā ma-
gnifice viſitati⁹: Scio oſiſe miſcōie mltos ex
peccatorib⁹ impedire et q̄tū ad ſe oſones ſan-
ctorum euacuare: quod eſt dicere eas impe-
dire quo minus eis proſint: et hoc cōtumacia
et rebellionē: qua rebelles ſunt tuo lumini: q̄
p̄pter interdiū p̄hibes ſanctos tuos orare p̄
talibus: ſicut q̄ndā h̄ieremias p̄hibuiſti dicēs
ad eum: Noli orare p̄ ipſo hoc: Nec aſſumes
pro eis laudem et oſone: q̄ſi nō exaudiam te:
De his tibi videt̄ eſſe non imerito q̄ ſcōs
ipſos p̄ſequunt̄: aſpernant̄: et oſones ipſoz
deſpicunt: auxiliūq; tuum: nec ſperat̄: nec
querunt̄: nec curat̄: nec etiā volunt̄: vel vel-
lent vt pro eis p̄ſeſſent̄: Et iſti ſunt qui peccāt
in ipſiſcōm: et ipſū blaſphemie eouſq; ſubuer-

rit eos atq; p̄uertit: vt etiam ipſam gratiā tu-

am: et oſiſe auxiliū: quod eis impetrari vel

pcurari poſſet oderunt: et deteſtant̄. **Ego**

aut̄ deſiſe miſcōie p̄ gratiam tuā longe fact̄: ſuz

a tantis tāq; execrabilibus impietatib⁹: **Du-**

go eſt et venero: ſanctos tuos: et bñſentio atq;

conſido de meritis et p̄ciſibus eorū: ap̄ m̄

ſericordiam tuā: deſidero eſſi et peto adiua-

ri: meritis et p̄ciſibus ipſoz: apud miſcōiam tu-

am: Et hec omnia magne benedictionis dul-

cedinis tue ſunt: in quibus p̄ueniſti me in

debita largitiōe dulcedinis tue grane: Et p̄

pter hoc nō imerito ſpero de ſuffragijs: Scio

eſt q̄ honorari tibi placet in ipſis: Et quia di-

gnis venerationem eorū atq; remuneras:

Quid eſt dignius eſt remuneratione magni-

ficientie tue: q̄ veneratio ſanctorū et electozū

et dilectorū tuozū: Quicqd̄ eſt eis obſequiū

vel honoris: p̄pter te impendit̄: nō min⁹ tibi

impendit̄ q̄ ipſis: Quia p̄pter obſequiū tuū

et honor: eſt omnis honor: et obſequiū ipſozum:

Quia p̄pter a te remuneratiōe digniſſimū

Merito igit̄ conſidendū eſt: et electos et dile-

ctos tuos delectari de veneratione et remun-

eratione h̄mōi: quia ergo nō parum eos hono-

rant qui eos inuocant in auxiliū tuum ap̄

miſcōiam tuā: Neceſſe eſt vt inuocatio h̄mōi

proſit eis apud illam magnifice: Itaq; de glo-

ria eorū ſentunt: qui eos tantē gratie ap̄

te eſſe credunt: q̄ ſuffragari peccatorib⁹ poſ-

ſint: Amplius que vel quāta vel qualis eēt

miſcōia tua: ſi electi et dilecti tui et peccatoz

reconciliationē: et reozū atq; damnandozum

abſolutionē apud illaz impetrare nō poſſent:

Quis eſt tyrānus in hoib⁹ eſt adeo ſeuus:

vt hec amica eius apud ipm̄ nō poſſint: Hōdū

eſt audita e ad huc ea ſeuicia in crudeliſſimis

hoib⁹: quā amicozū gratia et interpellatio i

aliquā p̄tem clementie hecetera non potuerit

Magnifice igit̄: q̄q; ſup̄abundanter ſen-

tiēdū e atq; ſperādū de imēſtate miſcōie tue

peccatorib⁹: Et de gratia vel de gratioſitate di-

lectorū et electozū tuozū corā te ſue ap̄ te:

vt nihil omnino vnq; eis deneges: qd̄ tibi da-

re deceat: Et hoc ſiliter arguo: q̄ et ipſi p̄ci-

b⁹ peccatozū ſupplicantū eis: aures miſeri-

cordie ſue nunq; claudunt: Alioq̄n longe mi-

nor: eēt et charitas et pietas eorū: Inſup̄ emē-

nentia illa et gloria patrie q̄ eēt (ne dica ſcōm)

et iuſtozū in via preſentis miſerie: imo etiā

q̄ ſeuiliſſimozum tyrannozum q̄tūcūq; mo-

dica benignitas.

*Ipſo s̄ p̄uly
 p̄tūz exaudir̄*

blaſphemus nō exaudir̄

Oratio intercessionis beate Marie virginis. La. XVIII

A Dibo te imo

etiam conueniā gloriosissima dei genitricis: quā matrem misericordie et reginam pietatis vocat. Imo clamatur omnis ecclesia sanctorum. An poteris denegare peccatoribus interpellationis tue gratiam, apud benedictum ac semper et ubique benedicendum deum ac dominum nostrum Iesum Christum filium tuum. Tu in quō cui gratias offitas nunquā repulsam patitur. Tu uisus misericordia nulli unquā defuit. Tu uis benignissima humilitas nulli unquā deprecantem quācūque peccatorem desperit. Clarissime namque de te dixit deuotissimus ille: et laudum tuarum precō mirabilis sanctus Berni. Lare uallēsis inquit. Sileat misericordia tua magis beata: si quis est qui inuocaram te unquā in necessitatibus suis meminero defuisse. Totum siquidem quod habes gratie, totum quod habes glorie, et etiā hoc ipsius quod es mater dei, si phas est dicere: peccatoribus debes. Omnia enim hec, propter peccatores tibi collata sunt. Tu igitur ubi uis esse potest pro hoc quā preces tuas quācūque necessarie esse possunt: peccatoribus illis debes. Nō denegabis ergo mihi: quod debes, quoniam potius superaddes: maiora mihi impendēs quā debeas. Et intendo maiora instantia ac deuotione orabis pro me, quā ego auderem petere: et maiora etiam impetrabis mihi quā petere presumās. An posset hoc pati pietas illa, et dulcedo tua, que nulli unquā defuit, ut denegares mihi in tanta necessitate auxilium. Et tā miserabili rāque periclitanti cause mee, misericordie tue patrocinium: An false inaniter uocat te omnis ecclesia sanctorum: aduocaram suam, et miserorum refugium. Absit ergo a me dei que fontē pietatis toti mundo pepit, ut cuius misericordie tue misericordie subuentionē unquā deneges. In numeris exemplis magnificorum operum misericordie tue que operata es erga peccatores misericordiam docuisti nos et persuasisti de tua misericordia confidere, de tua pietate sperare, et in omnibus necessitatibus nostris sub altis tue preceptionis fiducialiter confingere. An est misericordie tue onerosa multitudo ad te clamantium: an est aliquatenus diffusilis gratiositas tue imperatio, ut uenire uel gratie quācūque. Scio diuina misericordie quia nihil

horū est apud te quoniam gaudium est tibi suffragari miseris et reuocare gratiosissimis: ac semper efficacissimis precibus tuis periclitantes, et etiā periclitatos a perdicione et perditio omnis periculis. Tu enim dulcissima dei mater super omnes angelos et homines, nostri quātum placeat benedicto filio tuo salus nostrā: quā pna quācūque prompra sit misericordie eius, ad saluandū nos. Nosti etiā quā gloria sit ei saluare peccatores. hec enim est gloria super omnes alias. Inde est illi colaudatio benedictio, et gratiarum actio atque colaudatio super omnia alia bona que facit uel fecit uel facturus est. Nec mirū: cum misericordia eius super omnia opera eius sit. Et his enim operibus maxime innotescit, plurga ac magnificētissima bonitas ipsius. Quia ergo super omnes homines et angelos diligis gloriā benedicti filii tui: quā in dubitanter maxima est, et ei saluatione peccatorum maxime placet tibi, curare illis. Hoc autē est in petrare peccantibus grām ipsius: his quod uitius et peccatis suis offensi sunt illi. Quare reconciliationis peccatorum est maxime grata et placita. Dum ergo te exoro, ut me misericordissimo filio tuo reconcilies: hoc proculdubio a te peto, quod maxime gratum atque placitū tibi certissime scio. Nō potes igitur mihi denegare quod peto. Si enim denegares quod tibi placitissimum atque gratissimum est, quid posset sperari unquā a te, uel super quo unquā exoranda eēs domina mea dulcissima. Amplius quia displicet uita mea et peccata que sunt offensiones mee grauissime, quod offendi charissimū ac benedictū filium tuū, placet igitur tibi petariū eārū, et eximinatione. Quis autē dubitet reconciliationis meā ad ipsum petariū eē offensionibus meis quod illud offendi. Et etiā exterminatione esse atque destructione illarū. Placet igitur tibi reconciliatio mea ad benedictū filium tuū, cura igitur illarū in petra. Amplius omnis ecclesia scōz uocat te me, diatricē dei uis ad deū: et hoc nec false nec uanopficiū quod tuū ē mediā te insondere in ipsum et homines, nō mediā quā de diuisionis: sed potius reconciliatiōis. Quid autē iusti a te peti potest, quod ut pleas officium tuū. Quid denique mihi dignum quod glām filij adaugere, et ad id ipsum propter quod mar dei es totis studiis ac uiribus intendere, quod igitur in hoc et ad hoc mihi dei effecta es: in quod illud ad quod ipse uerū deus et hō et filius tuus effectus est. Haudē nō nisi, propter reconciliationē mihi ad ipsum, siquē deus erat in christo mūdum sibi reconciliā. Et ut ad unū dicat, uenit filius hominis quare: et saluū facere quod perierat. Sicut ipsemet

vidy de beata

dixit. **Et item apostolus.** Fidelis sermo et omni acceptio dignus. quia venit iesus christus in hunc mundum saluos facere peccatores. **Iustissimam igitur et dignissimam** est in tu dulcissima dei mater in hoc ipsum studio ac vigilanter intendas. vnde ppter quod tibi tantus honor accreuit et gloria. **vt dei mater sis reginaque mundi et dña.** **Hoc aut nulli fidelium** ignorat esse recordatione et salute peccatorum. **In hoc igitur intendat pietas et dulcedo tua deuotissimis gratiosissimis et semp efficacissimis precibus et supplicationibus tuis.** **Frustra namque clamabim** ad ipsum te tacete. quoniam voces nostre nulle erunt coram eo. **vel apud ipsum si tue nobis defuerint.** **imo si tu is ad iure non fuerint.** **Aboueat ergo te gloria** oia dei mater benignissima: misericordia tua que maior incogitabilior est omnibus virtutibus meis et peccatis. **Abstita te dulcissima dei mater:** vt plus possint apud te contra me vitia mea et peccata que possint misericordia tua pro me. **Abstit vt clamor eorum** que implacabiliter semp odisti ppeualeat clamor meorum obstruat aures misericordie tue. **Abstit vt omnia mala mea licet tot et tanta sint** possint obstruere os sacratissimum tuum et labia tua in quibus tanta gratia in fusa est: copescere vel prohibere ne loquatur pro me. **Abstit vt possit suspendere te a tam salubri officio pietatis tue** quo et aduocata est: mediatrici hominum post filium tuum spesynica et refugium tantissimum miserorum. **Et ne allegaueris iniusticia qua indignissimum me confiteor: omni auxilio pietatis tue et omni respectione misericordie tue.** **Non enim phas est vt allegas** piusticia contra me vel contra quecumque alium. **Hoc enim esse stare te pro iusticia contra misericordiam cui certissimum est et totum quo polles gratie et totum quo fulges glorie: vt illud precellentissimum omnium videlicet quod es mater dei te debere misereri.** **Abstit a te igitur piustissima dei mater vt in modico velles vt alleges non enim hoc debes iusticia: vt villo modo dum obstitas vel misericordie benedicti filii tui: ex qua sunt tibi quibuscumque predata es bona: vt misericordie propter tue: videlicet que sup omnia bona tua alia glorificat. **Hec enim est: pro qua mari me matrem dei te esse demonstras: potissimum peccatoribus et miseris: quip venias et gloriam quas eis impetras: incessanter matrem dei te esse cognoscunt euidenter. Nulla enim creatura et tot et tanta et talia sperare possit: apud benedictum filium tuum miseris: quanta tu apud ipsum impetras eis des. In quo proculdubio non tantum ancilla sua: que in dubitan****

ter es: sed tantum matrem verissimam te honorat. **Amplius alijs maribus assimilari debet filij: te aut gloriosa dña deest assimilari benedictio filio tuo: et potissimum in ea virtute quam se fecit filius tuus: et te matrem sua.** **Peccata autem misericordia propter in misericordia es eidem filijna. **Ecce igitur est vt tota te possideat misericordia: et propter hoc nihil potes contra illam etiam de iusticia: ne steteris igitur pro iusticia contra illam. **Et propter hoc ne allegaueris illam contra me: qui soli misericordie tue post filium tuum innotuit. **Species mea post illum totaliter in ipsa posuit atque fixit. **Ne allegaueris dulcissima dei mater: peccata mea contra me: qui misericordiam tuam allego contra ea. **Abstit vt stent in iudicio peccata mea contra misericordiam tuam: que omnibus virtutibus et peccatis super omnem cogitatum fortior est atque potentior. **Abstit vt reminiscaris ipsorum: de qua seruus tuus ille deuotissimus scilicet beatus Augustinus de te loquens dixit. **Quia quotiens de peccatis agit nullam inquit proflus de itemerata dei genitrice volo fieri mentionem. **Abstit vt peccata vel alia audacia habeant apud te: que ad hunc et propter hoc mater dei effecta es: vt peccata tollerent et exterminarent. **Auerte igitur aures misericordie tue a clamore ipsorum: vt inclina eas ad clamorem meum. **Abstit a peccatis meis ista potestas: vt contra aures misericordie tue auertere possint a clamore meo: vel obstruere eas contra illum. **Abstit ab eis vt eorumque possint officium misericordie tue: quod est misereri: prohibere contra me: vel aliquatenus retardare. **Abstit vt officium filio tuo placitum et toti mundo tam salutare: et necarium: suspendedo villo modo possint.**************************

Querat se iterum peccator: ad patrocinium ielu xpi supplicans vt alleget. p. p. l. a. XIX

Quissime ad te

In refugio et recurro die mi iesu christe que primus es et pro omnibus primatus tenens in benignitate et misericordia. **Quam inquam et matrem in cogitabiliter in cogitabiliter super oes que in circuitu tuo sunt: super oes vicis exercitus pulcherrimam: sublimissimam miliciam tuam: et super oia secula: quecumque enim et charitate inestimabiliter oes ardeat: et pietate incogitabiliter defluat: nec scintilla tui est omni illoz charitatis ardo: ad caminum seu fornacem imense charitatis qua tu ardes in nos: nec scintilla pro odica ad abyssalem illam pietatis tue dulcedinem: qua ostendis et exhibes piuentibus: reuertentibus ad te.**

Capitulum

Dom. 11. nob. milie

Quis enim admirari vel etiā cogitare sufficiat
 imensitatem misericordie tue quā hō p peccatoribus
 factus es: et moxq; peccator ac platorcinis eo
 rum suspensū dignatus es. Et vrad vnū di-
 cam: seruus p omnia misericordie factus es: et vena-
 le mancipiū: vt enim vulgo dicit cū plenam q̄s
 ditionē in aliquo vult ostendere dicit indu-
 bitanter meus est ad suspendendū: ad dilace-
 randū: et ad vendendū. Sic omne misericor-
 die: misericordia tua ditione plenissima te posse-
 dit: et adhuc possidet. Et est nāq; hac serui-
 tute: tua nobilissima et hac ditione tua plenif-
 sima in te. Et hoc in ipsa p̄ssima sacratissima
 q̄s passione et morte tua. Hec enim est que in cruce
 suspendit te et illi patibulo te affixit: que est
 p̄tas que tibi mortē intulit nisi misericordia tua: Sic
 enim totus mundus ferrū esset et inde carbe-
 ne et vincula fabricate essent minimū capillū
 capituli tui vel pilum aliū ligare vel tenere nō
 posset. Qui igit tanta virtus tantaq; potentia/
 vitz ligandi: tenēdi: crucifigendi: occidendi/
 attribuenda est nisi benignissime misericordie tue
 p quā solā hec omnia pati p nobis dignatus es:
 et charitatis illi p quā nimiam vocat. Ap̄s: que
 sic te nobis alligauerat et astrinxerat: vt hō
 nia pati p nobis poterat velles: q̄s nos inferna-
 li panibulo: et morti eterne: gehēnabulib; tor-
 mentis iustissime cruciandus derelinquere:
per istos igit vsus: manifestus est misericordiam
 tuam in possessione esse omnimode seruitutis:
Et qm̄ iure suo q̄s iniuste priuari nō pot̄ta re-
 dico: qm̄ adhuc plenissime possidet te. Et pro-
 pter hoc eisdē modis et ad eades licet ei vri
 adhuc te si opus esset. Tertiū mox tua vni-
 ca sufficientissima fuit: p totius mūdi peccat/
 ppriatio: et etiā incogitabiliter sup abundāe:
 sicut me tuipse docuisti p gram tuā et ministe-
 rio meo multos alios: hoc enim testificatus est
 ap̄tus tuus. Paulus ex te et p te in eplā ad heb-
 r. Una oblatio cōsummauit in sempiternū
 sanctificatos: Et qm̄ quēcuq; pietas possidet
 pauperū ac miserorū sunt: Recesse est etiam
 ex hac causa te eē nostrū. Amplius nunqd
 nō dixit Esai: ix: ex te et p te: de teipso: Paru-
 lus natus est nobis: Et ap̄s tuus. Paulus ad
 Roma: viij. Qui pprio filio suo non pepit: s̄
 p nobis omnibus tradidit illum: hūo nō etiā
 cum illo nobis omnia donauit. Datus igit es
 nob: et qm̄ dare est suū accipientis facere. No-
 ster: i: ius nostrū et possessio factus es: Prop̄
 hoc p spm̄ tuū dicebat Dauid: Bndicat nos
 deus nobis: hoc ius et hanc possessionem

insinuando addidit repetitionē hui' nomis
 deus p. p. nomen possessiui qd est nos. H
 aut factus es: ad om̄em vsū et vtilitate nre
 salutis. Datus enim es nobis in antiodori no-
 stre saluationis: in pabulo nostre refectionis
 in sacrificiū nostre reconciliationis: in sacra-
 mentū nostre sanctificationis: in pugnatōre
 nostre defensionis: in aduocati nostre allega-
 tionis: sicut tuipse testatus es p. Esai dices:
Ego sum qui loquor: iusticiam: et ppugnatōr
 sum ad saluandū: loquens iusticiam in iudi-
 cio qd de nobis agit: iusticiam in quā non no-
 stram sed tuā. Duocatus nosser es: et ppu-
 gnator: es: ad saluandū: fuisti nobis vbi palā
 triumphasti in temetipso pncipatus et pote-
 states in agone videlicet victoriosissime pas-
 sionis tue vbi fortē diabolū vicisti atq; li-
 gasti. Datus es nobis et in sponsum nostre fe-
 cundationis: tuus enim mundissimis ac castis-
 mis amplexibus: tuosq; sacratissimo poculo q̄
 ad om̄e bonū steriles eram: ad om̄em prolez
 gratiarū honorū et virtū atq; ad om̄ fructuz
 bonorū operū fecundamur. Datus es nobis
 et in p̄ciū nostre redemptionis sicut dixisti per
 os tui: ppbete. Redemptionē misit dñs ip̄o
 suo. Datus es et in scuti nostre protectionis: sicut
 p: om̄i istū os ipsius dauid dices: Scuto
 circūdabit te veritas eius. Tu enim dñe in cir-
 cūtu populi tui: ex hoc nūc et vsq; in seculum
Datus es nobis in coronā glorie: et sertum ex-
 ultationis ip̄o suo: et hoc quidē finaliter. Et i
 nouissimo datus es: et in magistrū nostre eru-
 ditionis: sicut tuipsem dixisti in euangelio.
Unus est magister vester ch̄stus. Dat: es
 nobis et in lucē nostre remunerationis: sicut
 dixit Esai: ex p̄sona patris clementissimi: De-
 di cum ducē ac p̄p̄roze genibus. Datus es
 nobis et in lucē spūalis ac salutaris illuminati-
 onis: sicut dictū est p eundē Esai: ab ip̄o patre
 misericordiū. Pedi te in lucē genitū. Datus es
 nobis et in regē nostre gubernationis: sicut tu-
 ipse dixisti per os Dauid de teipso. Ego autē
 constitutus sum rex ab eo sup syon montem
 sanctū eius. Datus es nobis et in sacerdotem
 suū in pontifice: sicut dictū est ad te ab ip̄o pa-
 tre misericordiū. Tues sacerdos in eternū fm
 ordinē melchisedech: vt sis nobis omnibus et
 singulis in his que sunt ad deū: vt pater in of-
 ficio sacerdotibus officijs et pontificalibus.
Datus es nobis et in custodē: contra om̄es of-
 fensiones: insidias ceteraq; vniuersa pericu-
 la. Datus es nobis et in saluatore: omnimode

*una dei magis
ex passione*

*et non potuit
parare*

*mox tua sufficit
p om̄ib; peccatis*

in iustis

*paruulus natus
est nobis*

saluationis: sicut p̄misit de⁹ pater p̄ prophetam. Clamabit ad dñm de facie tribulantis: mittet eis saluatorē tē. Recordare dñe misericordie quā in tot et tantis tanq̄ salutare vltus datus es nobis ⁊ ad omnes illos nosfer effectus. Et p̄pter hoc cōfidenter peto vt in omnibus istis vltus vtar te in salutē meā. Et vt omnia officia ista adimpleas ⁊ exequaris p̄ me. Adimple igitur officiū aduocati p̄ me ⁊ allega causam meā. Aperti igitur os sacratissimi tuum/ os bñdicti/ os gratiarū ⁊ allega cū tibi in amare te ineffabilis suauitatis ⁊ gratiosissima interpellatiōe tua: tota sancti spiritus apotheca semp̄ flagratissima. Allega istō incogitabili flagratē incensum ⁊ deprecare p̄ me: te nanq̄ aperiente os illud bñdictū ⁊ tuum prome obmutescēt omnes accusatores ⁊ aduersarij ⁊ te prestante patrocinium cause mee que cōsurgit ex aduerso ⁊ te stante p̄ me quis stabit aduersum te. Ante vocē gratissimam ⁊ gratiosissimā in cōspectu patris misericordiaz: vocem inq̄ illam incomparabile eloquijs angelorū. An prebebit pater misericordiarum aures suas accusatoribus ⁊ aduersarijs meis ⁊ auertit illas ab incogitabili placore ⁊ suauitate vocis tue. Absit hoc ⁊ ab imēitate misericordie ipsius ⁊ atq̄ amoris inestimabilis quo diligit te ⁊ sed ⁊ q̄ vides iuges offensas meas quib⁹ iugiter offendit patrē misericordiarū. Placae eum mihi iugi illo placabilissimo ei⁹q̄ semper acceptissimo: preciosissimi viuificiq̄ corpis ⁊ sanguinis tui sacrificio: quo placasti eū mundo in ara crucis: agnus immaculatus: agn⁹ dei qui tollis peccata mūdi: offerens remeipsū ⁊ eidem in odore suauitatis p̄ nobis: vbi pacificasti p̄ sanguinez crucis tue: siue q̄ in celis siue que in terris sunt. Dñe misericordie quā deuotione q̄tis ḡfariū actiōibus: q̄tis piarū lachrymarū p̄ fluuijs: rememoranda semp̄q̄ recogitāda sunt: ita stupēda tanq̄ longe a meritis nris bñficiis. Ego at̄ miserim⁹ atq̄ vilissimus: arido et frigido tenebrosissimiq̄ corde atq̄ per omnia pauperrimo: hec in cōspectu misericordie tue ⁊ vtrūq̄ tñ recogito dulcissime redēptor atq̄ misericordissime saluator: benignissime dñe: deus mihi ius christe qui nō solū cause nostre patrocinium sed etiā dñatōnis nostre iudiciū pariter q̄ supplicii: stupēda ⁊ largitate incogitabili pietatis ⁊ dulcedinis tue suscepisti. Allega eaz in cessanter: qui vides accusatores nostros ⁊ aduersarios nō cessare ab accusatiōibus nostris die ⁊ nocte

Qui vides q̄tam materiā accusatiōum eis dedimus. Et ego in plures atq̄ grauiores in numerabilibus alijs in tot ⁊ tantis vltus peccatis cecidi ⁊ quod fere deterius ē. Hec omnia stupida ⁊ intensibili ac p̄ omnia temerato corde ⁊ audium ⁊ cogitaui. Dñe misericordie p̄ istis ipsis delictis interpellam: me presertim impedimentū miseratiōnis quā peto. Dñe misericordie allega causam meā iusticia ⁊ sanctitate tua q̄ vides meas nullas eē: qui vides aperte mea mihi obesse: quod allegari possit. Dñe misericordie hec potest malignitas aduersariorū meorū: vt nō cessent die ac nocte ab accusatiōibus meis. Possit igitur hoc misericordissime benignitas tua apud te p̄ me: vt non cesses a patrocinijs et suffragatiōibus meis. Dñe misericordie allega causāz meam sapientia tua: qui vides in suspiciāz ⁊ ignozitiāz meas: ⁊ in oādō ⁊ in omnibus alijs que ego dñe misericordie allega eam gratiositate tua que p̄ semetip̄z solā sufficit impetrare mihi: omnibus alijs omnem veniam: omnes gratias: omnē gloriā ⁊ omne bonum aliud. Et trasq̄ istas diuicias dñe misericordie fac me sentire ita videlicet vt hec omnia ⁊ tu mihi impetres ⁊ eadem ipse largiaris. Dñe misericordie non possint omnia mala mea vitia ⁊ peccata: coulsq̄ cōtra me ⁊ p̄pterea exequaris officium: quod incogitabili pietate suscepisti. Hoc est aut̄ officiū patroni et aduocati. Nō possint dñe misericordissime eousq̄: vt vel ad punctū hōie cessare te faciant ab interpellādo p̄ me ⁊ ab allegatiōe cause mee: alioq̄ n̄ incessanter ⁊ irruocabiliter in perditione ⁊ morte eternā totus dilabor. Absit vt pl⁹ possint cōtra me omnia mala mea apud te q̄s misericordia tua. p̄ me: absit vt pl⁹ possint obstruere os bñdictum ⁊ sacratissimū tuum: quo min⁹ loqueris p̄ me: absit vt possint suspēdere a patronali officio quod p̄ptō ab suscepisti: causā illozū allegādā ⁊ agendā coram p̄e misericordiarū suscepisti: absit vt possint te suspēdere a sacerdotali vt p̄ficiali officio: quo ⁊ remetiip̄m hostiā in odore suauitatis ⁊ interpellare nō cesses: sicut apothecarius tuus de te loquēs dixit. Qui paret vultui dei p̄ nobis. Et iterū: semp̄ inuenient⁹ interpellādū p̄ nobis. Dñe misericordie tuiple cis et testis es: q̄ ex modica illa scintilla dilectiōis quā habeo ad te ⁊ ad omnes hoies: ⁊ p̄ modica illa scintilla pietatis quā dedisti i corde meo q̄taci⁹ essent vitia ⁊ pctā cuiuscūq̄: qui peteret a me vt orare p̄ illo: vt possent obstruere

32

Dñe allega
om̄ mea

32

verole bñficia v̄ p̄prie
q̄ nos accusat apuste

et hōdie
p̄mittit dile
ctas quā dñe
dat p̄tōm
q̄d diligit dñe
quā inced

re os meū in pre illa nec suspendere organū
 vocis meę qđ ozarem pro eo misericordiam tuam
 Abſit igit hoc vt poſſint pctā mea contra me
 apud te: cui pietatis et dulcedinis nec nume-
 rus ē nec mensura. Amplius non poterunt
 omnia vitia pctā mea prohibere vel auertere
 quo minus in mortem te traderes pro eis p-
 pitandis. Quō igit poterūt pctā: vt nec eti-
 am apies os tuum sacratissimū p me dñe mi-
 sericordie. **Quō** oderis pctā nostra: euident-
 ostendisti fidelibus tuis / in ipso crucis tue vi-
 ctoriosissimo mysterio: dum ea morte ipa tua
 mortificari voluisti. vt ea morerent. mori di-
 gnatus es. qđto facilius est tibi dicere paf-
 misericordiarū dimitte huic perōrū. **Ampli** an-
 sum ego magis offensus tibi qđ ipsi crucifixo-
 res tui eēt: dum te crucifigebant. p ipis dñe
 orasti cum hoc ipi non peterent a te te dixisti.
 Pater ignosce illis quia nesciunt quid faciūt
 Quō igit denegabis mihi. **Imo** vt euidenti-
 loquar. quō continebit se multitudo vscerū
 tuorū sup me? Aut qualiter cōtinebis os bñ-
 dictum tuū: et nō apies illud p me qui nō te
 crucifigos: sed venero: p gratiā tuā qm te oro
 et adoro: et a te vt possuz et tu adiuuas. hoc ex-
 pōsco dñe misericordiam nō opus est vt moziar-
 iterū pro me et alijs peccatoribus. Satis ē no-
 bis ad viuificationē nostrā piſsima interpel-
 latio tua: et oratio gratiosissima quam expelli
 et oſtino nō exaudiri a patre misericordiarū im-
 possibile est. Adde illi piſsime passioni tue et mor-
 ti: gratiosissimā interpellationē pro me et alijs
 pctōribus te: innocantibus. Alioqđ nō solum
 te inutiliter sed etiam supra modū morte cruce
 et morte pro nobis sustinuiſti. Et viuifica
 illa / saluberrimāq; mors tua: in pñcie mortū
 feram nobis vertit. **Dñe** misericordie nō ſit: nō
 tñi vacua a fructu nostre salutis: sacratissima
 illa mors tua: sed etiam nō pmitras: vt ſit no-
 bis in augmentū mortis et pditionis. **Dñe** mi-
 sericordie nō est opus vt fundas iterū precio-
 sum viuificum sanguinem tuum: in aboluti-
 onem et sanctificationē nostrā: qđ ſufficit nobis
 vt fundas pces flagrantissime suauitatis et ir-
 reparabilis gratiositatis in conspectu patris
 misericordiarū pro nobis. **An** denegabis nobis p-
 ces rogarū qđ sanguine propriū etiā nō roga-
 tus tribuisti. **Dñe** misericordie ne patiaris frustra
 te tot et tanta fecisse nobis et ptulisse. p nobis
 et ne sustineas vllō nō vacua eēt tam magnifi-
 ca opa misericordie tue. **Ne** dimiseris impfectū sa-
 lutis nostre et tam gratū tāq; sibi sumptuosum

*et pñcie meę
 vt rōmōm
 ut ea abolet*

*oroſte qđ mſi
 raly nō petent
 qđm in orati
 venſes mny*

*oroſte mō nō p-
 not. vacua a
 ſalute*

omnē pctā
 negociū: cui hoc solum deest ad pfectum con-
 ſumationē ſiue cōſumatā pfectionē. vt aperti-
 as os gratiarū: et ozam patre misericordiarū p me
 et alijs redire vtiq; conantibus. **Quod** ſi
 forte dixeris mihi: quia illa beneficia tua ego
 met mihi irrita feci et vacua: et ſup prouocauī
 iuſtiſſimā iram tuam contra me: verū indubi-
 tanter dicis. **Et** qđ prouocauī iram: misericordiam
 peto. vt tu eaz auertas qui ſolus potes. qđ tū
 tu das et adiuuas exoro. tu em es os et patris
 ſtra et ppiciatio pro omnibus peccatis noſtris
 ſufficiētiſſima: et ſupabundantiſſima. tu ſolus
 potes nobis placare patre misericordiarū: et te ipſū
 et ſpñ ſanctū. qui ſolus per temetipm accedis
 ad patre misericordiarū: cui in te ſolo bñdicto pla-
 cuit. qui in omnibus ſemp exaudiris ab ipō. p
 tua reuerentia.

Clauſio petitiōis et pfirmatiōis. **La. XX**

Dest hec aulez **21**
 p concludam. i. cōcluſionem huius
 orationis faciā. **Et** totam interro-
 gans te an velis miſereri vel non. **Deſi** vis
 miſereri. vtiq; non poſſes niſi volēs. inuſitis
 nō nulla miſcōdia tua. cū miſcōdia eēt non poſ-
 ſit niſi voluntas miſerēdi. **Deſi** vis miſereri
 ſicut reuera non ſolū euidēs ſed etiā neceſſa-
 rium eſt. **Interroga** te dñe quibus et qualib?
Si em nō vis miſereri niſi iuſtis et inrēdo. ſi-ā
 iuſtificatis. **conſiderē** dico qđ illud non patif
 veritas tua / illis em qđ iam iuſtificati ſunt: aſi-
 qđ iuſti eēt miſertus es. **faciens** eis hāc miſe-
 ricordia videlicet vt eos iuſtificares. anteq;
 aut iuſtificarent iuſti nō erant. **Unde** igitur
 eius iuſticia: niſi de multitudine miſcōdie tue p-
 uenieris eos et pdonāris eis iuſticia. **Abſi-**
 niſteſt igitur e qđ proculdubio: miſereri vis
 non iuſtis: et miſereri eis poſſiſſimū in hoc: qđ
 abſq; meritis preſtas eis vt iuſti ſint / cuz hoc
 apud te non meruerūt. **Interduz** aut et illis
 ſupabundantiſſime miſereri. qui maxime iram
 tuā prouocāt. quē ad modū miſeri. **et** paulo
 apoſtolo tuo: non ſolū miſcōdiam tuā nō que-
 renti / vel etiā curanti. ſed etiā iram tuā iuſti-
 ſimā inconſtabiliter puocāt. **Dñi** em te perfe-
 quereſ totis ſtudijs et virib?: enitēs exringue
 re nomē tuū: et ſide: dū eēt ſpirās minarū et ce-
 dis in diſcipulos tuos. **magnificētiſſime** cum
 vocaſti pleniffime auertens cū ab iniuſticijs
 ſuis. pfecteq; conuertēs eū ad te / totaliterq;
 iuſtificans. **Quia** igitur proculdubio vis

*Vig oratio a pñcie nō
 pñcie cor et nō fiat*

ozari a pctōibus postulātib' misericōiam tuaz qua indigent hoc aut maxime ex gratia iustificātionis. **Et** igit' vt pctōres a te petāt istā misericōiam. **Et** hoc ipm tu inspiras eis: vt pterrogas: vtz vt petant a te misericōiam: qua liberetur atq' mūdēt a miseris vitorū suozum & peccatorū. **Qua** ppter manifestū est te velle peccatoribus misereri: & potissimū illis q'bus hoc progas: vt largiris: videlicet vt hoc desiderent querāt & petant a te. **Quia** igit' de illis ego sū vn': miseris vis: tibi: misere igit'.

Excusatio proprie infirmitatis. La. XXI

Modus si dixeris

Quoniam quia illis misereri vis: qui toto corde hoc exposcūt a te: tibi dō: & si militibus meis quozū tam exigue / tam exiles tam aride / tam frigide / tam tenebre: ofe sunt pces: nō vis misereri: hoc est misericōiam impendere: quā sic petimus: **R**ūdeo tibi in hoc ofie misericōie: quia nemo orat te ex toto corde: nisi cui' totum cor iam occupasti & repleuisti: & ppter hoc totū cor illius iam possides: totūq' traxisti ad te. **Qua** ppter totū ipm liberaisti: a peccatis & vitijs: quā ppter totū iustificasti totū tua iusticia repleuisti. **A**mplius q' toto corde orat te: toto corde concupiscit & desiderat te: qua ppter toto cord' amat & diligit te. **Q**ualiter em totū cor: e' inflāmares cōcupiscentijs tuis & desiderijs: nisi in illud iā misisses ignē spūs sancti: quē venisti mittere in terrā. **E**t de quodixisti: qd volo nisi vt accendatur. **A**mplius si ppter hoc nō velles misereri qm' exigit' & exiliter / arideq' & frigide exoraris vt miserearis: Si hāc causam dignā & iustā iudicas / p'hibitiōis tue misericōie: q' iustificas quos vis. **N**ō igit' vis misereri: quoniam ista causa nec amoueri / nec auerti potest p' ipsos pctōres: pfectio em' ofonis: quod est dicere p' quaz tibi merito placeat ofo eousq' vt eam exaudias: donū inestimabile ē miseri cordie tue. **Qua** ppter inde solūmō nō exaudis hōi debiles & iualidas ofones: quia desunt eis pfectiōes: que sunt dona magnifica solū misericōie tue. **L**ū igit' si p'donas / vt sic exoraris: pculdubio nō vis misereri: quā admodum exposceris: **E**t intendo / non vis largiri qd postularis: qua ppter vtz qd p'dicit: q' pculdubio nō vis misereri peccātib' qd' non das vt toto corde te pcent: & ppter hoc non vis misereri pctōib': cū nunq' pctōib' hoc

largiris: vt te ex toto corde orent. **N**ō em' possibile est: cor pctōis totaliter exorare te: & simul esse cor pctōis: quā admodū nō ē possibile vt totū sit pleni' grā deuotionis & ofonis: & ex pte pctis & vitijs occupatū. **Qua** ppter manifestū est: quia vis ozari a pctōib': & vis offerri tibi ofones eozū. **N**ō aut' vis offerri tibi eas frustra vel in vacuū: vis eas igit' exaudire. **A**mplius qua confidentia petit ois ecclesia scōz & dicit: **L**ouerte nos deus salutar' noster: & auerte irā tuā a nobis. **N**ō em' puerisus est: qui conuertitur: neq' ab offensa est: q' irā suā a se auerti p'caat. **H**ec aut' est ofo: quā ab ipō spiritūscō tuo edocta ē ecclesia tua / et facere & offerre tibi. **N**ō aut' orat te sic ecclesia tua insipienter: neq' ita vt tibi displiceat ista eius ofo. **O**rari igit' a pctōib': vt eos conuertat: & ab infestis: vt ab eis irā tuaz auertis in dubitanter placet tibi. **Q**uicqd' aut' placet tibi vt petat a te: pculdubio placet & tibi: vt id largiaris petenti: sperim si ipm largiri tibi cedat ad gloriā & honorē: petenti nō expectat ad salutem. **N**ihil aut' te ipso teste: ad maiorem credit tibi gloriā. **N**ihil petentibus magis ad salutē: q' puerit ad te: expediat & auerti irā tuam ab eis. **H**ec ē igit' cōfirmatio cause mee corā te: hec firmitas pris mee: vtz benignitas misericōie tue: qua nō dubito te velle misereri pctōib': misericōiam tuā petentib' / atq' desiderantibus: vt eis des / eozq' adiues: que rentib'. **E**st & hec alia firmitas: & confirmatio pris mee: q' tu ipse aduocatus es: & p'pitatio: qui es & iudex me'. **E**t ppter h' nō ē possibile vt patiaris cām meā picitari: in manibus tuis. **A**pu'd hoies em' nō ē possibile vt aduoc' fidelis & iust': pmitrat picitari causāz cui' patrocinū suscepit. **E**t ē tertia firmitas: & pfirmatio cause mee: q' scio te nec velle vinci: nec posse. **N**ec ē possibile te succubere in iudicio: q' ppter nō ē possibile vt ego cadam a cā mea te pstante ei patrocinū: vt allegati illā nec te tu ipse (qd enā cogitatur ne p'bas ē) vinci videaris. **E**t est q'arta firmitas: & cōfirmatio pris mee: q' ipa allegatio tua sufficiētissima: p ofo ē vrgentiissima: q' ofimōdē: & refragabilis p'suasio ad obtinendā sententiā absolutiōis / & liberationis mee. **A**bit em' ab abyssali illa sapiētia tua: & gratiositate incogitabili: vt allegatiōi tue resistat ab accusatoribus & aduersarijs meis: vel vt p'ra eū p'nicet vel a te ipso vel alio iudice iustissimo. **E**t intendo vel a te vel a p'fe misericōiaz. **E**t q'nta fir-

Comite nos de

L

Capitulum

mitas et confirmatio patris mee: quia ipsa allegatio tua iustificatio est cause mee. In eo enim ipso que eam allegas iustificas illa et iusta efficias. Et hoc est quoniam iusticie tue: quod dicitur patris mee debeat debet super sententia quam allegatio tua obtinere intendis. Et est sexta firmitas et confirmatio patris mee atque cause: ipsa gratiositas tua: qua eousque patri misericordiarum in te solo placuit: ut in omnibus semper exaudiaris apud illum: semper pro ipso placore tuo atque reverentia. Quia propter quod tunc odibilis: detestabilis: et execrabilis sit causa mea: nihilominus in ore tuo benedictio in ore tuo sacratissimo: et in labijs tuis quod tanta gratia diffusa est: est favorabilis. Et est septima firmitas et confirmatio patris et cause mee: ipsa reverentia et reverentia sanctitatis tue: ad quam necesse habet respicere pater misericordiarum: propter quod ab ipsa ecclesia tua exorat et dicitur eide/ ab ipsa. **R**espice in facie christi tui: quam vicis opponit sanctissimis oculis tuis: et in propitius horrificis atque monstrificis fedirantibus: et abominationibus nostris: et vultui clementissimi patris: tanquam opines eas et abscondens ne illas intueas: sicut legitur in libro sapientie. **D**e peccata tua teget eos. **N**o enim solus filius sic nos tegit et opifino pater propter iniquitatem: et abscondens sanctitatem suam: quam respiciens pater misericordiarum necesse est ut placat respiciat. **N**o enim possibile est in eam respiciat: nisi vultui sereno: propitio: et iucundo: quod et ipse obsecro vicis ut facie plena gratia charissimi ac benedicti yngenitri tui respicias: et a peccatis meis illam proflus auertas. **A**bundi enim sunt oculi tui sancti donec: ut non videas mala: et respicere ad iniquitatem nisi cum ira et indignatione non poteris. **N**o igitur respexeris abominationes: executiones horrificas: et feditates: quod misereri potius eligis quam irasci. **S**icut dicit ecclesia tua orans te. **R**espice igitur in facie christi tui: cui placore ab ira tua mihi placeris: me vicis quod in me fecisti: quod iure tuo plenissimo tui est: in me placido sereno: iucundo ac propitio vultu intuearis atque suscipias: gratia imo gratiositate et meritis illis: que non solum reconciliatio totius mundi sufficienti: imo etiam in infinitum superabundant et super omnem cogitatum.

Ad quid valeant predicta. La. XXXII

Primaduerte

Solert et studiose: quod omnia verba hec que hic aggregavi tibi atque

congesti: de verbis petentibus sunt et ad deprecandum composita: que et si non sit possibile per ea moveri immobile per omnia innumerabile deopotentia tibi mihi videntur esse: validissima ad movendum ipsum recitantur vel meditantur illa. **A**d movendum inquit et parandum: utique ad gratiam devotionis: et gratitudinis: et largitatis: et beneficentie incogitabilis dei. **S**imiliter ad gratiam compunctionis: dum vitia et peccata per eas sic fugillant et aggerant et agravant. **I**psa quoque beneficia creatoris et declarant et magnifice extolluntur: quatenus possibile est numerant. **G**lida tibi mihi videntur: ad gratiam interne ac de penititudinis provocanda et procuranda. **D**um enim vitia illi et placet apud deum tam evidenter per ipsa ostendit: non est possibile vel ab agnoscenibus ipsam non desideret vel quareat. **Q**uis enim videre vel cognoscere possit gratiam istam esse: liberationem a carcere et vinculis horrificis vitiorum: et peccatorum: et non de cupiscere vel non desiderare eam? **Q**uis denique illum vivificationem et resurrectionem a morte pessima hominum ea vel leviter opinari possit et non amare et querere. **A**mplius: quam nihil magis ingerit dolore: quam ipsa mala: ipsa que detrimenta atque dispendia quod passim sumus vel patimur: hoc quod videntur vel cogitantur aut vides evidenter quod verba ista ante oculos cordis tui mala omnia tua tibi ponunt et etiam in ipsos oculos tue mentis ingerunt et impingunt. **I**nsensati igitur et insensibile poterit esse cor tuum: nisi dolore tibi tor et tanta mala tua non ingerunt. **A**mplius cum omnia vitia et peccata instar telorum cuspidis ex altera parte vel obtusa vel blanda sint: ex altera vero acuta duresque ac dire vulnerata atque transfurberata propter quod cum traiciunt et insignunt: sine dolore vitios et intrant et admittunt. **N**o vero recogitant mala eorum: que hic vitios irrogant: sicut mors spiritualis culpe: et mors gehennalis pene ceteraque tormenta que inferunt patientibus: tunc cuspidis eorum vertuntur in aias nostras: propter si viuat et forte fuerit recogitatio eorum: puniunt eas profundius: et cum dolore saluberrimo compungunt eas. **E**t inde nominata est compunctio: tanquam vitia a cuspidis et a culcis vitios et peccatorum ex omni parte profunda puniunt. **E**t he sunt puncture: quod diaboli imo omnes cateruas demonum: de aiabus humanis exilire: totaque velocitate diffugere compellunt. **Q**uoadmodum enim puncture istae saluberrime: aias resillire faciunt: et effugere a vicibus peccatis. **S**icut demonibus ab aiabus: hec enim est natura et consuetudo

vitioꝝ iudemonũ: vt ſemp fugiat / fugietes ſe
 vt dicit ſapiens in eccleſtaſtico .xxj. Quasi a fa
 cie colubũ fuge pctã: et ſi acceſſeris ad illa ſuſ
 ſcipient te: ſequunt enim ſequetes ſe / et fugiũt
 ab eis qui ea fugerint: eoſq̃ ſuſcipiunt: qui a
 ſeipſis eadem nõ repellunt. Uide igit h̄ mi
 rabilia dei: qui de veneno mortifero vitioꝝ
 et pctõũ: euidenter p̄hanc viã ſaluberrimã
 nobis et vitalem efficit medicinã. Et vt vulgo
 dicit de buſone facit nobis ſalutare antho
 dum: et de ſerpente ſaluberrimã tyriacã. Vñ
 verbũ poete quo dicitur. Vlnus achilleo que
 dñdã ferat hoſti. Vlnus auxiliũ pelias ha
 ſta tulit. Apparet aut euidenter ex his tibi: q̄ p
 pe eſt ſalus et ſanitas ſpũaliũ pctõũ: cũ ipſi
 morbi vulnera q̄ vitioꝝ et pctõũ: paratiſſi
 mi ſunt fieri anthidota cõtra ſemetipſa. Et h̄
 eis dũtaxat qui adiutorio dei: cuſpides eorũ
 et aculeos in ſevertere / ſeq̄ inde repercutere
 volunt. Et q̄d eſt mirabilius: ipſiq̄ deo ſalu
 toꝝ nõ glorioſus: quia maiores morbi / ma
 ioraq̄ vulnera / in mai⁹ auxilium ſalutis pote
 tes ſunt. Quũ ſicut maiores habent cuſpides
 et aculeos ad pcturidum aias nraſ: ſic ma
 gis efficaces ſunt ad eas cõpungendas: et ad
 cõpunctionis grãam pcurandã. **H**oliḡ de
 ſperare o peccator: p magnitudine et multitu
 dine vitioꝝ et pctõũ: ſed inuoca om̄ipoten
 tiſſimum / miſericordiffimũ / atq̄ promptiſ
 ſimum adiutorẽ deũ: qui nõ ſolum medicus e
 animarũ noſtrarũ: ſed etiã medicina / et ſalus
 vt ipſe opet et mirificet miſericordiam ſuã in te. Fa
 ciatq̄ illa mirabilia: que ſoli ei poſſibilia ſunt:
 vtz vt de morte tua reuiuſcas: et vt de ipſis
 morbis tuis atq̄ vulneribus tibi ſalutem et ſa
 nitatem eliciat: rantaq̄z tot venena vitioꝝ
 et pctõũ: in tyriacã ſaluberrimã conuertat.
 Et de tantis ſpinis et tribulis vvas: ex q̄b⁹ vi
 num cõpãctionis exprimas tibi colligere lar
 giat. Et de rubis iſtis ſpinar: et aculeoſiſſimis
 vvas h̄mõĩ vindemiare te faciat. **Q**uod idu
 bitanter faciet: ſi vitia tua et pctã: coram te ſp
 fuerint: ſi ea iugiter mediteris. **N**õ enim poterit
 tibi nõ diſplicere: nec tu tibi ipſi in illis: ſi ea iu
 giter recogites. **P**er hoc nãq̄ ſolum q̄ nõ be
 ne aut plene vident: placent amatoꝝ / ſuis.
 Et nõ ſit turpitudò aut deſormitas / aut
 ſeditas aut ſerulẽtia adeo abominabiſ: adeo
 horriſca: vt vitii vel pctũ: pculdubio mani
 feſtum eſt eam nõ poſſe nõ diſplicere intuen
 ti illam et dare videnti. **Q**ua ppter de illa re
 ctiſſime veriffimãq̄ dictũ eſt: qui viderit te re

ſiliet a te. **R**eminiſcere aut debes: quicũq̄
 cupis de vulneribus et morbis vitioꝝ tuorũ
 et pctõũ haurire ſanitatẽ: iuxta illud q̄d dictũ
 e p̄ ap̄lin. de pctõũ damnauit pctũ: quia de ip
 ſis cum adiutorio diuine gr̄e eliciunt aroma
 ta mire virtutis decem vel plura: ex quib⁹ cõ
 ſicitur et condit iſta tyriaca ſalutiferẽ cõpunc
 tionis. **Q**uorũ primũ eſt timor: gebennalis
 ſuplicij: quẽ ad modũ ſur furtũ ſuũ inſpectõẽ
 et puincendum ſe de illo certiffime ſciens: nõ
 poteſt nõ timere et ſuſpendũ: cũ de iuſticia iu
 dicis / atq̄z potentia nulla ſit ei dubitatio. Sic
 et pctõ: om̄is clare ac ſtudioſe peccata ſua et vi
 tia ſua intruens: nõ pot nõ timere gebennale
 ſuplicium: cum certiffimũ ſit eidem ſe nõ po
 ſſe latere: nec abſcõdã ab oculis iudicis / cũ tra
 cernẽtis. **E**t ignorare non poſſit eã eſſe iu
 ſticiam illius: q̄ in die vitionis nõ acquieſcet
 cuiuſq̄ p̄cibus. **N**ec accipiet p redemptione
 dona plurima: ppter quod dixi: quia necesse
 habet timere in primis. **E**t ob hanc cãm dicit
 timor: intrũs ſapientie. **E**licã aut ab ipſo pctõ
 vel vitio: p hoc q̄d eſt penale ſue puniendũ
 puſticiã in dei: timor iminentis. **S**imiliter p
 hoc q̄ turpe eliciã pudor: eodem modo q̄ ip
 ſum eſt iniuria: nobis vel a diabolo vel a nob
 ipſis irrogata. **E**licitur ex hoc ira: que ſim p̄bi
 loſophum eſt in quĩtor: victorie: ſim quõdã
 in quĩtor: vitionis: ppter quod et dicta eſt ira
 aliq̄n appetitus: vitionis: hęc eſt igit ira p quãz
 ſibi ipſi irãſcit penitens: volens cõtra ſeipſũ
 viciã iniuriam ſue contumeliam creatoris
 et morte p̄pã. **I**n quo manifeſtũ eũ execu
 rem quẽdã eſſe et miniſtrũ diuine iuſticie: con
 tra ſemetipſũ: ppter quod certũ eſt: ex ipſius
 apli teſtimonio: ipſũ penitentẽ liberũ et imu
 nem fieri ab ipſo iudicio diuine vitionis. **I**ta
 nãq̄ dicit aplũ: **Q**ui nõ metipſos diuudica
 remus: nõ vtiq̄ diuudicemur: ſi em̄ viciſce
 remur in nobis dei iniurias et cõrumelias: q̄s
 eidẽ irrogauim⁹. **S**iliter et morte p̄pã: ani
 marũ nraũ: nibũ ſupẽr vel reſtaret diuie iu
 ſticie in nob viteri viciſcendũ p eandẽ viam
 q̄ om̄e vitii et pctũ vultũ ſpũale eſt ſue mor
 bus. **E**licã ex eo dolor: vel p̄pã h̄mõĩ dãmificũ
 eſt ſue dãnolum: eo q̄ p ipſũ et p̄pã ipſũ et grãam
 et gloriã amittim⁹. **E**licã etiã ex eo dolor: alte
 rius generis et modi alteri⁹. **N**õ em̄ euſdem
 generis ſunt dolor: ex vultere: et dolor: ex dam
 no. **B**ene aut eſt penitẽti ſi ex vtroq̄ genere
 dolore doleat: ſic tñ et quouſq̄: et quẽadmodũ
 p̄dixi vt ſanitatẽ animi dolor: h̄mõĩ / querere

Compunctio cogit
 q̄d eſt timor
 p̄cibus

timor

ipſe pudor

ira

dolor

vigeat: cureq; medicinali ipm subijci faciat. Sic t se habet de dolore q; epebet ei ex amifione tantozu bonozu gre vicy t glorie quem ad hoc sufficere arbitror: vt vere pñialis dicēdus sit: si ipm penitentē ad recuperationē ipozu tanto pposito inciter: vt in consiliū ecclesie p eoꝝ recuperatioē laborare velit atq; pponat

Quid faciat recognitiō pctozū. La. XXIII

Virta hūc modum: elicit ex ipō peccato / horroz tanq; ex mortifero: iuxta testimonium qd̄ audiuiti in pcedentibus quo dicitur ē. Quasi a fenice colubri fuge pctm. Venenata em vel venena potius / sunt omnia vitia et peccata: t ppter hoc qui ea attentu intuetur: restit ab eis / quasi a mortiferis t venenatis Sic t odium ex ipis vitijs t pctis elicit: cum q̄ inimica sint q̄q; noxia peccatibus studiose considerat. Et in alijs quidē hostib;: ad cōcitandū cōtra eos in nobis odiū sufficit aspectus eozum: cū credulitate / qua credunt inimici nobis: vel hostes eē. Et est intentio odiū nocere. Odium autē istud nō quiescit vel cessat in q̄libet lesione vel nocimento: qd̄ ex peccato irrogat. s; in solo exterminio t morte ipō. Quia ppter cū eousq; inualuerit in penitente odiū hmoi: vt bellum contra pctā t vitia suscipiat: vel suscipere velit tanq; iuratus in mortem t exterminium ipozu: pfecto odio indubitant odit illa: pfecto inq; pfectione pñialis sufficientie. Nō em maius odiū req̄rit de in penitente / cōtra vitia t pctā: neq; maius bellum q̄ qd̄ extirpare illa t mortificare sufficiat

De pudore t erubescētia ex peccato. La pitulum XXXIII

Virta hūc modum: ex aspectu vel inspectu potius vitioꝝ t peccatoꝝ: elicit ab eis pudor t verecēdia p hoc q; turpissima sūt vel qd̄ est veritus / turpitudines vltra moduz erubescēde: ppter qd̄ increpat ipē dñs deus aiām peccatricē t potius peccatoꝝ: qui peccare diu t multipliciter in oculis dei t hominū nō erubescit: ppter quod dicit ad eam plieremā p pberā. Fronis mulieris meritricis facta ē tibi: t erubescere nesciuit. Hic autem est pudor: tunc sufficiens penitenti q̄stuz capio: cū ad hoc ipm induxerit vt vitia sua et

ostia pctā abscondere ab oculis dei t hominum: p consilio ecclesie sit paratus. Te illisq; pctm suū q̄s zodoma p̄dicauerunt nec abscondunt: tbi sciendū est tibi q; trib; mōis abscondit ignominia vitioꝝ t pctozu. Primo discooperido in cōfessione coram sacerdotē. Est igit cooptozū ipfius: ipa discooptio eiusdem p̄ confessionē. S; em nos p confessionē sincerā sacerdotibus illa detegimus t reuelamus: illa deus p virtutem sacramēti confessionis abscondit ab oculis suis. Et q̄ro studio sitis illa detegimus t discoopimus: tanto studiosius ille ea coopit t abscondit. Et de h dicitur est: Beati quozū remisse sunt iniquitates: t quozū tecta sunt peccata. Q̄to autē illa vel magis abscondimus vel negligenter in sacramento confessionis detegimus: t̄to de us illa t manifestus: t in maiorē confusionē abscondentiū / illa nouissime reuelabit. Per eundē modū ex vitijs t pctis / ppter spurritiam t ferulentiam ipozu: elicit abominatio: q̄ est fastidiū / siue aperitus vomendi. Hanc abominatiōē tūc sufficientē in penitentib; opinor: eē: cum spūalem nauicā in his eousq; puocat: vt vomere ea velit atq; pponant: hāc autē vomitus ipa eozū cōfessio est. Spūaliter nāq; ea tanq; ore vomunt: cū p̄ os confessionē foras t in manifesto corā sacerdotē illa ponant: nec magis hominibus noxiū vel fordes: quicūq; ore vomentiū eijcunt a vētre vel stomacho: q̄ vitia t pctā vomitu confessionis eijcunt a corde. Et h cū p̄fessio integra sincerāq; fuerit: vt tute sacerdotaliū clauij consecrata.

De indignatione a peccatis. La. XXIII

Virta hūc modum: elicit t indignatio ab ipis peccatis t vitijs p ipozū vilitatem: n̄ em vitius cogitari potest imo nulla ē vilitas nisi hec: t nihil otioso vile sit nisi vitium t pctm. Quia igit vile nō solū est: sed parū vt nihil valet: imo multo fortius deualeat vt ita dicat: hoc est dicere qd̄ nocet t minuit valozē habentis. Manifestū igit est vitij vel pctm nō solū vilitimū eē: s; etiā longe deterius ipsa vilitate. Attendente igit ipa anima humana nobilitatem t dignitatē suā: attendēsq; ipam vilitatē vitioꝝ suoz t pctozu: nō pōt nō indignari t sibi t illis: quā videat ea: tā indigna dignitate sua. Et nō solum imenfurabiliter lon-

requirit de a pñali ut extirpare potat

om pñali ut erubescit de a pñali

om pudor penitentem sufficit et dñs abscondit hōmīna pñali

om humana nobilitatem quā pñali de abire et pñali faret fide ab illis

ge esse a nobilitate sua: sed etiā contraria illi
 a corumpentia illā. **Qua** ppter abijcī illa a
 se confestim ⁊ fugit ab illis. **Quē** admodum ⁊
 regina in clita ⁊ magnifici cordis fugerēt a lu
 panari: tanq̄ a loco regali dignitate indignis
 simo fugerēt inq̄ cū aspernatioe ⁊ despectu
 Et hec est indignatio quā btūs hieronymus
 vocauit sanctā supbia. **Quē** admodum sibi
 magnifici cordis projiciat a se vincula ⁊ vel cō
 pedes quib⁹ serui alligari solēt ⁊ aut opa ipsa
 feruilia facere dedignet. **Scire** tñ debes q̄
 indignatio interdū ira quēdā est: ⁊ pōt pce
 dere ex supbia ⁊ magnificētia cordis ⁊ in
 terdum sancta est ⁊ sancta supbia nō imērito
 nominat. **Ex** hac igit̄ erigit̄ ser̄ eleuat deo ad
 iurore: imo eleuante mens humana sup vitia
 ⁊ peccata: conculcat ea spūaliter ⁊ aspernatio
 ne forti. **Illud** em̄ corde ⁊ quasi pedibus cor
 dis calcamus seu cōculcāmus: qd̄ despiciū⁹.
 Et indignatio cū sufficiens est ad pñale ius
 tificationē: cū de imo subiectionis ⁊ seruitutis
 vitiorū ⁊ peccatorū eoulq̄ erigit ⁊ exaltat pe
 nitentiā ⁊ vt sub pedibus cordis vitia habeat
 pctā: forti aspernatioe. **f** cōculcans ea. **Per**
 viam eandem elicit artificio ⁊ virtute gratie
 dei a vitijs ⁊ pctis: ipsa execratio eoulq̄ p quā
 tanq̄ pp̄hana ⁊ vel potius tanq̄ sanitati con
 traria: omniū oedq̄ ei aduertantia ⁊ repugnā
 tia: longe eliciunt ⁊ projiciunt. **Ira** q̄ cor exe
 cratione hmoī pditū: omniū tactuoz eozum
 tanq̄ sacrilegiū repellat a se. **Et** attractū vo
 co: nō solum desiderū ipsorū ⁊ vel dilectionez
 in ipsis: sed etiā cogitātū vel delectationē ip
 sorum. **Illā** nāq̄ execramus: que tanq̄ iniq̄
 adeo contumeliosa a nobis repellimus. **Iux**
 qd̄ dictū ē. **Execratio** aut̄ pctōi cultura dei:
 tanq̄ em̄ sacrilegā ⁊ tanq̄ nefariā eā a se re
 pellunt: ⁊ ab ea tanq̄ impietate fugiūt. **Hec**
 aut̄ execratio ad pñalem iustificationē: tunc
 sufficiens est: cum ad hoc penitentiā inducit:
 vt a vitijs ⁊ peccatis se longe facere velit: tā
 q̄ ab his quibus nō solum grauissime offendi
 tur: sed etiā ab his qui ea faciunt: largissime
 sepat̄ atq̄ repellit. **Non**issime vero p eandē
 viam: elicit a vitijs ⁊ peccatis detestatio eoz
 p quam resistit ab eis quasi a maledicto ⁊ ana
 themate. **Et** tanq̄ ab his quib⁹ appropinq̄ns
 omis: in dei maledictione incidit: anathema
 id est separatioē ab ipso: ⁊ qd̄ omniū cōicare
 sepati sita deo. **Loī**cat aut̄ vitijs ⁊ pctis q̄ ea
 diligit: vel in seipso recipit: vel sustinet: vt eti
 am cū in alio sustinet. **De** omni em̄ templo dei

expellēda sunt vitia ⁊ pctā: tanq̄ maledictio
 anathemata. **Et** ppter hoc nec in se ea su
 stinere debet quis: vel in alio. **Lū** ipse ⁊ quilibet
 christianus templū dei factū sit. **Hec** igit̄
 sunt decem aromata que nominantur: et quibus
 tyriaca sancte ac salutaris penitudinis confi
 citur ⁊ condit. **Et** de ipsis vitijs ⁊ peccatis ad
 iutorio diuino eliciunt̄ seu colligunt̄. **Iux** qd̄
 dicit ap̄tus: quia mittens deus filiū suum in si
 militudinem carnis peccati: de pctō damna
 uit peccatum. **De ipso em̄ peccato** in vere pe
 nitentiā elicit damnationē peccati. **Elicit** em̄
 de illis vniū qd̄q̄ p̄nominatorū aromatiū: per
 quorū vniū qd̄q̄ omnis vere penitens dānat
 pp̄iū in se pctm̄: propter quod ⁊ sapientissi
 mus ille ⁊ sanctus **David** dicebat. **Peccati**
 meū contra me est semp. **S**acillimū em̄ ē omni
 peccato: semp habenti vitia sua ⁊ pctā con
 tra se: elicere inde ista aromata. **Omne em̄ vi**
 tiū ⁊ pctm̄: p̄mēntim ⁊ p sua vitz que ei ad
 herent: vel q̄ ex eo sequunt̄: semetip̄s dam
 nat ⁊ destruit: ⁊ per hec omnia vt non diligit:
 ⁊ vt ab eo recedat: magnis vocibus clamat
 de ipso peccato: testimonio veritatis arguit
 spiritus sanctus mundū: eliciens ex ipso pctō
 decem conclusiones istas: quibus ⁊ peccato
 ri simul cōcludit ⁊ pctō. **Pctm̄** igit̄ est ip̄si
 spiritus cōclusio: locus quasi dialecticus: vñ inferēs
 istas sententias siue cōclusiones p occasione
 quādā elicit: ⁊ pctis simul ⁊ pctōib⁹ cōcludit.
Et pctm̄ mediū ē spūscō: ad omnes conclusio
 nes istas inferendas. **Eni** aut̄ agit̄ tecū o pec
 cator: qui p istas cōclusiones eoulq̄ artaris:
 ⁊ eoulq̄ tibi concludit: vt ad vitate vite redi
 re cōpelleris: qui reditus seu reuersio non est
 nisi penitudo ip̄a ⁊ sequela penitudinis: que
 pnia nominat. **Terum** scire debes qd̄ dixi de
 cōclusionib⁹ istis: qz p similitudinē h̄ itelligo ad
 p̄clōnes disputatozias. **Cōclusio** em̄ dicit̄ q̄s
 vel cōclusum esse illi: in disputationibus h̄mōi
 quī finibus vitatis vt ait **Aug⁹** ita circūclusus
 ē: vt nullū ei pateat a vitate refugium: vel eua
 sio: qn̄ potius quocūq̄ se vertat: nec habet i
 llud incidere. **Sic** se habet ⁊ de ipsis vitijs et
 pctis: quia solerter ac diligenter intruente ea
 pctō: ⁊ ex omni pte sic artant atq̄ diffusat: vt
 necesse habeat ab eis recedere: vel fugere: ⁊
 in p̄nominatā vitatē incidere. **Qua** ppter
 manifestū ē: necessariū ē ac saluberrimū pctō
 rib⁹ pctā sua ⁊ vitia corā oculis suis h̄ se sp̄: in de
 cū adiutorio diuine gr̄e tor: medicamēta salutis
 hauriri p̄it: tot aromata spūalia: q̄ nominantur

Execratio p̄it q̄ p̄fficit ad p̄niam

impis celebrantes unum by expi

*Timor foris
ex palle partu*

tibi. Et cum vnū qd̄q; eorū attenderis studi-
osus ac inimitus inuenies nullū eē quod nō
aliquatenus ledat ac vulneret vitia ⁊ pecca-
ta; interdū autē etiam mortificet illa. **T**imor
enī cum foris fuerit; expellit pct̄m. sicut dicit
Ecc̄s. Nec solum expellit ip̄am opationē pct̄i
phibens eam eē in opatione vel opante; sed
etā ip̄am voluntatem opandi mortificat ⁊ ex-
tinguit. Sic se habet ⁊ de ira ⁊ de pudore; et
alijs p̄nominatis aromanibus; quia cū inua-
luerunt; aut ip̄a vitia aut pct̄a debilitant; aut
proxius extingunt; interdū etā ip̄as cogita-
tiones a cordibus humanis phibeāt. Ita eti-
am vt nec cogitare nec peccare velit. **N**ec re-
purandū est tibi leue vel modicū; si motus et
opationes pct̄ōrū ⁊ vitio; iucellant; ppter de-
cem p̄nominatas dispositiones. **A**dultum enī
debilitatū est vitio; cum a d hoc redactum est
vt mouere nō possit peccator; minō solus; ad
op̄ peccandi; sed nec etiā ad voluntatē vel co-
gitationem ipsius. **C** Abanifestū est igit̄ tibi
ex p̄nominatis his qm̄ decē iste dispositioēs attri-
tūe sunt; vt etiam attritiones quedā veteris
hoīs. Et quibus si consilij inualuerint; se quis
contritio eiusdem; que ē mortificatio ⁊ anul-
lario ipsius siue victoria. **I**uxta consuetudi-
nem scrip̄ture que dicit. **C**ōtritos hoīes po-
puli dei; cū ab ip̄o victi sunt. **Q**uia; p̄ sum-
mope intenden dū; vigilandū; ⁊ modis om̄i-
bus; puidendū; ⁊ laborandū ē; vt iste disposi-
tiones; que p̄culdubio deo dona p̄ciosa atq;
magnifica saluberrimāq; sunt; ab ip̄o ip̄erren-
tur; qd̄ indubitanter fiet; p̄ uigem inspectionē
assiduāq; recogitationē impietatis atq; per-
nitiostratis; feditatis; ⁊ turpitudinis; cetero-
rumq; malozū; que vel ip̄a vitia ⁊ pct̄a sunt;
vel p̄ iustissimū dei iudiciū; irrogāda sunt; ip̄is
peccatoribus; ab eis dē recedere negligētib?

Quedam dispositiones corporis iuuantem
ozare volentem. Ca. XXV

Boniam autē

q multa sunt que ofoni adminiculā-
tur ⁊ validū etiā eidem p̄sent ad
furozū leuiatq; ip̄a sibi. **C**ōueniēs ē vt ea tibi
nomine ⁊ numero; Dico igit̄ q vnū ex his est
positio seu dispositio corporis; qualis op̄stratio
ip̄i corporis; genuflexio eiusdē; expansio manu-
um; ⁊ eleuatio eorundē; sicut erectio oculoꝝ
ad celū; his enī nō ē dubiū; ⁊ vnoquoꝝ eorū
orationē adiuuanti; vt deuotior ⁊ obnitior sit;

*q̄stratio corporis
geni flexio
expansio manuum
eleuatio oculorum
⁊ erectio*

ppter qd̄ ⁊ ecclesia deistatuit ⁊ obseruat; vt i
missarū celebrationibus sacerdotes exp̄sis
manibus ozent; p̄desertim ab ea hora q̄ sur-
sum corda canit. **S**it autē in rememoratiozē
dei ac om̄i nr̄i iesu christi q̄ expansis manibus
⁊ semetip̄m; orationē suā; in ara crucis obtu-
lit; hui⁹ sacrificij ⁊ oronis rememoratio; est;
⁊ sit in missa. **Q**uā ego aū; vt video; illa dispo-
sicio corporis vnicius in ofone sua ⁊ habenda
⁊ cōseruanda est; p̄ quā adiuuari se maxime
sentit. **S**cio nāq; genuflexione quibusdam
eē impedimētū ofoni. **S**iliter ⁊ crebras genu-
flexiones; laboriose nāq; sunt; ⁊ ppter h̄ de
cogitationib⁹ nō nihil in se rapiūt. **E**t ob h̄c
cām cor; humanū ad deū totaliter colligi nō
sunt; ppter qd̄ omnū dispositionū; corpo-
ris mibi cōuenientior; videt̄ esse accubitus; q̄
in cubitū sub podiāculo alicui maxime ex parte
sinistra; magis enī quierat copus magisq; li-
berū p̄mitrit eē cor; in cubitu; h̄mōi. **Q**uoniam
exp̄dite mibi videt̄ ozantibus; vt quero cor;
pore ab om̄i molestia; et libero corde ab om̄i
mala distracōne; seu sollicitudine sunt in oza-
tione; sicut scrip̄tū ē de ioseph; q̄ timore ⁊
territus; totū se cōtulit ad ozandū dñm. **D**a-
uid autē prudentissime intelligens; quia cogi-
tationes cor; humanum rapiunt; interdū q̄si
violentia quadā. **I**nterdū autē ⁊ furant̄ ip̄s; q̄
etiam sibi ipsi; tanq̄ enī sibi ipsi; p̄dit; si cogita-
tione aliqua auertit ab ip̄a intēōne ⁊ atten-
tione ofonis; ⁊ nescit vbi sit; aut quo deuen-
erit; ppter quod dicit furant̄ cogitationes h̄mōi
cor; humanū. **F**urant̄ inq̄ ⁊ surripiunt sibi ipsi
ita vt illa hora ⁊ vbi sit; ignoret; ⁊ q̄ male; q̄q;
in decenter se habeat; ofonino nō videat. **E**t p̄
pter hoc dicit. **N**unc inuenit seru⁹ tuus cor; su-
um vt ozaret te ofone hac. **I**nuenit inq̄; tanq̄
p̄ditum prius. **Q**uid enī aie ofonali in decenti-
us; q̄ q̄ ab ope cui summope insistendum est
eidem moꝝu mulce vel pulicis rapiatur; ⁊ vt
ab ip̄o deo cui extortis in timis suis aderen-
dum est; etiam tactu pedis vnus mulcule ab
rumpitur. **Q**uid enī turpius q̄ neglecto tam
necessario; tanq̄ salutarī opere; videlicet ofo-
nis tam arduo tanq̄ discriminoso negotio;
causa videlicet qua de vita eius agitur; vt de
morte; s; effugiat; ⁊ recedat ad vitam; sequi
muculas cogitationum buuimodū; eisq; cir-
cūferri ita vt de eis ludere videamur. **N**e sit
aues quas Ab̄raam abigebat a sacrificio; nec
ignotum tibi eē debet ofonē eē sacrificiū; iux̄
modū que doceberit; si sequerit̄. **N**e sit mulce

q̄. nunc ip̄s se habeat p̄ se ozare

morientes que teste Salomone in ecclesia
ste. c. vi. Perdunt suauitatem yngenti quod-
yngenti est ofo. Est enim ofo yngenti sic fa-
ciam te scire in sequenti omnes dolores cor-
dis mitigans omnes morbos eius de vulnera
sanans mira et incredibili suauitate pfundis
illud atq; lenificans sup omnia etiā aromata/
flagrantia suauitas redolens et spirās hmoi
asit suauitate nō dico meriti vel substantiaz
cor: antedicta suauitate pfundi. Nec ipaz ora-
tionē eē delectabile aut iucundā. Et de his fa-
ciam tibi certitudinem in his que sequuntur
post hec. Tu igit erubescere abominare et ab-
horre nō solum in sacrificio ofonis sed etiam in
omni alio oge muscarū hmoi agmina in corde
tuo federe vel volitare. Et tibi dici possit: q
beezebub es qd interpretat yir muscar. Auer-
te cor tuū a muscis hmoi: ne exponas illud
comedendū et inq; nandū eidem sicut qbū-
dam moris est qui tanta desidia atq; ignauia
pigrescit: vt ex muscarū se et muscas hmoi
a cordibus suis abigere vel nō valeant vñ nō
velint. Et potest etiam igit est cor et operien-
dum qdū in egypto pferitū tenebarū atq;
moris vitiumus a muscis hmoi. Egypte nāq;
ista musca grauisima diuersi generis supabu-
dat. Quia ppter que admodū decaluatis hoi-
bus musce irales infeste sunt: et plurimū mo-
leste. Sic nudis a sanctis cogitationibus et af-
fectionibus aiabus bellum cōtinuū indixere
musce iste spūales. Aur igit ex muscatoio at-
tentissime atq; cōtinue discipline ne cessaba-
bes muscas istas incessanter abijcere: et ab
impulsionibus earum defendere. Aur ca-
put tuū pregere atq; semp tenere scā aliqua
et forti occupatione. Sola enim corda ociosa pa-
tenter exposita sunt inq; nāmēt et aculeis mu-
scarū hmoi. Reminiscere autē quia spūscūs
abominat et effugit cor muscosum. i. plenum
seu occupatū muscis hmoi. ppter qd scriptū
est in libro Sapientū: qd spūscūs discipline au-
feret se a cogitationibus que sunt sine intel-
lectu. Manifestū etiā est tibi omni homini di-
splicere in habitaculo suo muscarū multitudi-
nem atq; frequētiam. Et magis spiritūscō
displicet abominanda ista muscositas in cor-
de humano quod est in dubitater habitaculū
spūscūs baptisinali scificandē sacratū. Re-
misi etiā debes sermonis que dixit de seipia
sapientia eterna: que ē christus dñs. Ego inq;
sapientia/habito in cōsilio et eruditus in interuz

cogitationibus. Berito etiaz toris studijs et
viribus vacandū et insistentū ē eruditus cogi-
tationibus vnicuiq; fidelitū vt pferentem habe-
at in corde suo christū dñm quia pferita quid
salubrius: quid iucūdius: quid beatius cogi-
tari pōt aie humane illā vel modicū senecti-

Petio lachrymarum ex peccatorū recorda-
tione vel spiritualis mentis. La. XXVI

Et aliud adiu

torium validissimū: et in expugna-
bile ofonis lachrymositas vel la-
chrymarū pfluuium. Dicit enim ex pposito lib-
thobie qd ofo de lenit lachryme vero cogit
ipsum misereri. Lachrymosa igit ofo: nō so-
lum placita seu placida est deo: imo etiā vio-
lenta in ipm cum ei cedere vel succubere ne-
cesse habeat: inuincibilis vsq; ofo inipoten-
tissima creatoris virtus. Quia ppter tora dñi
gentia torisq; conatus exq; de sunt lachry-
me orantibus. Et intendo qd sunt exq; de
duobus modis vitz et petē de ab ipso actore et
largitore largissimo bonozū omniū deo: et
de siquid vt donū gratiū diuine bonitatis
Quod admodū enim gaudū in spūscō: ē vnū
de donis et fructibus spūscūs. Sic et donum
luctus siue lachrymarū piarū: nullatenus du-
bitandum est eē donum dei. Quod admodum
igitur sicut audiuit in pcedentibus ex vbi
beati Gregi: quia ire dei tunc restitit: cum ipse
qui irascit optulatur. Sic et ab eodem pes-
tendum est ofo adiutorium: per quod ire re-
sistatur eiusdem: et expse ac confidenter. Di-
cendum est ei: Dñe misericōdie qui misereri poti-
us eligis qd irasci: et cui sp magis placet peere
q; viciū: qui vis nō solum vt restitā ire tue:
sed etiam teneri vis et teneri te facis ab eis qd
bus das vt misericōdiam tuam obnue deuo-
teq; depercut. Da mihi illud validissimū cō-
tra iram tuam adiutorū. s. piarū lachrymarū
profluuium. Impugna sacrificium orationis
mee: et irriga piarum lachrymarum aspersio
mee: cui cogi etiā ad miserandū sp placissimū
ē. Da hāc virtutē fortitudinē ofoni mee qd
te teneat: et auertat ab ira tuā qd te placitet et
cogat etiā misereri. Da piarum et sanctarum
lachrymarū copiā: qd extinguat ire tue cēdiū
et ardores sempiternos qd vitis et petis merui
et ipos ardore occupis certariū et aliarum pesti-
um cordis tui. Dñe misericōdie: cui nūq; p se pla-

Lachryma ois

*Inchy modis ex pte de
lucine*

*Donū dei et lacrimas
funde*

*Dicendum ē deo pro
mundo*

Capitulum

cent vel bi vel illi ardores: et cussemp placet
eorū extinctio: da capiti meo aquas: et oculis
meis fontem lachrymarū: quibus extingua-
tur ardores isti: sic petebat Hieremias. Do-
mine misericordie q̄ percussisti petras in de-
ferro et fluxerunt aque: torrentes inundave-
runt: p̄cutē cor meū q̄ et aruit: q̄ et obduru-
it in petra durissima: p̄cutē in q̄ gladio verbi
tui penetrabiliori omni gladio ancipiti: p̄cutē
in q̄ et transfige in intima: et trā fuerbera in p̄-
fundissima sua: vt medullitus et ex totis inti-
mis suis dolleat: tunc em̄ erūpent torrentes pi-
arū lachrymarū ac factarū. **D**ne misericordie
pandi manus meas ad te: qm̄ aīa mea sic ter-
ra sine aqua tibi / stitit sc̄z imbrē lachrymarū:
et exiis aquarū deducere p̄ seipsaz totā hoc
est p̄ om̄es p̄tes vite suę: per om̄es etates
sc̄z gradus et officia: in quibus non custodiuit
sacratissimā ac saluberrimā legē tuā. **D**ne
misericordie quot et quāris caris meis hoibus im-
pendi istud humanitatis officium: vicz vt de
morte eorū dolerē in consolabiliter: et vt mor-
tuos ipsos lugeres lachrymabiliter. **D**a obse-
cro vt mihi istud impendā corā te: vt vicz de
ipsa morte mea spūali que incōpabiliter mor-
tibus illis carorū meorū est deterior: magis q̄
rigēda: **D**oleā p̄ magnitudinē illius: et luctu
acerbissimo me ipsum / morte ista turpissima
mortuū / lugeam corā te. **D**ne misericordie q̄ tur-
pe: q̄q̄ in decens est: et q̄ mihi punitosaz mor-
tem meā cogitare corā te: et me mortuum cō-
spicere: aīam meā sc̄z in feretro seu sepulchro
corpis mei iacentem mortuā conspiciere: et h̄
corde tepido et nullo dolore tacto: atq̄ siccis
oculis: q̄ est dicere nullis inde lachrymis p̄-
fluentibus. **D**ne misericordie tāta duricia tātaq̄
ariditate oculorū: nō possem intueri cadauer
alicū: ex caris meis. **E**t inde igit̄ ista insensibi-
litas atq̄ peruersitas cordis mei: vt cadauer
anime mee mortuū absq̄ dolore acerbissimo
et luctu conspiciam. **E**t quod est ad cumulum
malorum meorū: tanto mihi magis dolendū
esset de morte anime mee: q̄to min⁹ de ea do-
leo: tanto nōq̄ longius sum a vita et salute ip-
sius: q̄to minus morte et vulnere eius sentio.
Et ego miserimus tanto minus inde doleo:
et inde minus vel potius minime: cū inde ma-
xime doledū esset. **D**ne misericordie: scio qz mor-
tuū: nec semetipm̄ vicz mortuū: nec aliū mor-
tuū lugere vñq̄ potest. **E**t tuorū em̄ solorū
semp̄ est lugere mortuos: quozq̄ mortē suę
ip̄os mortuos: vel vident vel audiunt mor-

tuos esse. **E**t hoc vicz operatur in eis ipsa na-
turalis attinentia suę propinquitatis. **I**n hoc
igitur manifeste cognoscere debet me mor-
tuū esse: qz mortem meam non lugeam. **I**n
compabiliter enim plus sum mihi: q̄ aliquis
alius: qua ppter incompatibiliter acerbius ip-
sum lugerem ex morte: p̄p̄ia si in hoc permit-
terer. **L**ugerem in q̄ ex affectu mei affectione
gratie: q̄ quēcūq̄ ex caris meis affectio vel
propinquitate nature. **D**a die misericordie
etiam dona gratie tue: vt cūq̄ video et mortē
meam: vt cūq̄ de illa doleaz: sed dolore adeo
exili adeoq̄ eriguo: vt non ex illo me viuū
vel viuere p̄sumere audeam. **E**t certissimum
sū est mihi non vicz quāq̄ extinctam esse gra-
tie tue vitam in me: sic enim videret: sic dole-
re proculdubio vite: est licet exigue et exilis: et
viuentis vicz exigue et exilit: ad vitam p̄-
ne gratie atq̄ perfecte. **I**am igitur cepisti in
tantū et toreten⁹ viuificare me: p̄ferice obse-
cro domine misericordie tante pietatis atq̄
mihi necessarium inceptū: ne permittas in ip-
so cepto ist⁹ vite initio me suffocare: et in mor-
tem p̄stinam recidere. **V**idea in me aliq̄
habitu iam tue inspirationis. **I**nspira vite-
rius in me spiraculus vite tue. **I**nspira in me
largius spiritum sanctum tuum: donec fiat in
animam perfecte viuentem vita gratie tue.
Perfice in me dolorem interiore: quo sen-
tiam tot et tanta mea mala: que medullitus et
ex totis intimis meis in conspectu misericor-
die tue doleam: tunc enim erūpent ex corde
meo lachryme salutare: veri nominis vide-
licet de laceratione mentis mee. **I**nde enim
lachryme nominate sunt: quia de anima lace-
rata te percutiente sc̄z et lacerante profluunt.
Tu enim es domine qui sic vulneras: sic me
deris sic percutis: et manus tue sanant. **C**ul-
neras vicz gladio acutissimo verbi tui men-
tem humanam: lacerans dolore penitudinis
et lachrymis sanas. **D**omine misericordie
dolore isto et lachrymis sanificans iusticie
tue: vindicta nobilissima qua me ipsum tor-
tozem et licetozem meum atrocissimum effici-
as. **I**ta non frustra laceres: quin porius to-
rum me comminuas et conteram. **N**ihil inte-
grum quod in omnibus que displicent boni-
tati tue permittas esse vel viuere in me: si-
cut **D**avid dicit: **E**t comminuas eos vt pul-
uerem ante faciem venti: hoc tātum est gra-
tia tua: et hoc est gratie tue virtus que gratia
dicit. **S**ic cum dederit mihi lachrymarū hui⁹

*Dole de morte
sua meo*

A

plariū pfluuiū. vt lutū platearū delebo inimi
 cos illos. i. totam carcerā orationum / locuti
 onum / affectionū / cogitationū. q̄ in me mi
 litabāt aduersus aīas meā. **Quē** admodū em̄
 inundatio pluuialis lutū de plateis emūdat
 et diluit ab illis. Sic inundatio lachrymarum
 mearū totā ferulentiā vitiorū et peccatorū meoꝝ
 diluit / et delebit omnesq; feditates vite mee.
Omnes grad^o et officia que illis inq̄nata erāt
 emundabit. **Renouabis** in me miraculū p̄ fi
 guram iucū dīsimā et admirabilē. vicē s̄mers
 sionis Pharaonis: et totius exercitus illi⁹ s̄
 mergens in mari rubro. i. in aquis amarissi
 mis lachrymarū mearū. om̄em istam miliciā
 diaboliā que militauerat aduersus animā. et
 om̄em istum exercitū sc̄gyptiū. hoc ē tene
 brarum et mortis reducens sup̄ eos aq̄s ma
 ris. i. lachrymas copiosas et inundantes ama
 rissime penitentiis. **Die** miscōie q̄ oīa ad
 nutū et liquidū intueris. an possum ego dedū
 cere aquā de petra aridissima atq; durissima
 cordis mei. **Hoc** em̄ ip̄e Moyses. p̄posuit se
 lijs israel dicens. **Audite** rebelles et incredū
 li. nunq; de petra ista poterimus vobis edu
 cere aquas. **E**ducere poterat vtiq; et potuit
 nō p̄ se neq; virtute sua. sed potuit et fecit pe
 te dñe miscōie et omnipotentissimā virtutē tuā.
Sicut igit affuisti Moysi seruo tuo / et fecisti
 in eo et p̄ ip̄m grande illud miraculum. q̄ edu
 cisti aquā de petra. et abierunt in sicco flumina.
Sic adesto mihi et opare p̄ me et in meislo vir
 tutem. cui⁹ illud miraculū figura pulcherrī
 fuit. p̄cutē igit dulcissime miserato: meus pe
 tram istam aridissimā et durissimā. et fac in sic
 co isto cordis mei abundanter abire flumina
 lachrymarū. **Ne** p̄cas obsecro a dira et dura p
 cussione petre istre: que nō solū p̄cuti digna est
 sed etiā cōstringi atq; cōminui. **Et** funde do
 mine miscōie fluena lachrymarū sup̄ aridam
 mentē meā. **Sic** p̄misisti p̄ Esa. p̄betā tuā:
 fac etiā eam terrā irriguā quā cōspicis mise
 rabiliter arentem. **Da** mihi irriguū istū. imo
 da mihi vtrūq; irriguū sup̄ vicē et inferius.
 vt nō solum ab inferiori. i. ab inferno et dolea
 et fleam. p̄ eo sc̄ q̄ me expectant tormentā in
 fernali. imo etiā p̄ amissione sup̄noꝝ gaudi
 ozum. i. celestīū. **Fac** eam obsecro sicut ortū
 irriguum cui⁹ aque nō deficiunt. ne deficiant
 cordi meo. **Die** miscōie ritui p̄iaz ac saluber
 rimarum lachrymarū tādiu mihi sint saluta
 res q̄ diu mihi prodesse p̄sūt. q̄ diu tanta ē vir
 tus earum et gratia. ne referres obsecro gra

rias eterni sletus: qui nulli prodesse poterūt.
 De quo sletu dixisti. **Tibi** erit sletus et stridor
 dentium. **Da** mihi sletū q̄ nō solū mihi saluta
 ris est. tibi q̄ placitur: et irā tuā placans. licet
 iustissimam. sed etiam beatitudo est. sicut ru
 ipse testatus es dicens. **Beati** qui nūc sletis
 q̄m ridebitis. **Da** mihi lachrymas que sletis
 sunt p̄hennū gaudiorū. in quibus qui nūc se
 minant. in exultatione merēt. **Da** mihi luctū
 p̄ quo daturus es gaudiū. **Da** mihi sp̄m me
 rois: p̄ quo daturus es pallium laudis. **Die**
 miscōie da mihi sic p̄uidere infernū vt p̄uisio
 eius gratiā compunctionis mihi prouocet. **H**
 enī dixit de te doctus doctor magnus Greg^o
Die miscōie magnifica et mirifica simul me
 cum miscōie tuam dulcissimā. iuxta modū
 quo eum magnificas et mirificas. cum latro
 nibus et alijs sceleratis: qui cum vident fe iux
 ta modū delicti sui. sibi paratū incendiū vel
 aliud patibulum. p̄cidunt ad pedes iudicis
 seu p̄fecti clamantes ad ip̄m p̄e vebementia
 timoris pariter et doloris de imminēti sibi mor
 tis supplicio. **Clamantes** inq̄ nō solū obnixe
 sed etiā supra modum diserte. flagitantes mi
 sereri sibi iudicē. **Die** miscōie nullū habet
 tibi doctorem: qui eos supplicare doceat et p̄
 carari. nō debent libz quem in sp̄cientem / acci
 piant in de dissertitudinem illam dep̄catis.
Nō est tibi fons vel puteus vel aliud vñ aquā
 hauriant lachrymarū: solum patibulū quod
 lignum aridum ē aspiciunt. solū incendiū vel
 aliud sibi paratum attendunt supplicii. **Inde**
 accipiunt desiderabilissimā mihi et similibus
 mihi peccatorib⁹ dep̄candi dissertitudinem.
Inde hauriunt vbertatē largissimam lachry
 marum. **Inde** placāt iudices suos. **Inde** dat
 eis plerūq; veniā / et ignoscit eis merite mor
 tis supplicii. **Fac** meū similem obsecro mise
 ricordiam: vt de infernali patibulo: et de gehē
 nali incendio. silem dissertitudinem accipiam
 et similem coptam lachrymarum p̄cides cor
 ram te supplicanq; / et ex totis p̄cordijs meis
 poscēs a te domine iesu christe: qui iudex me
 us es. imo omnium viuozum iustissimus pa
 riter et clementissimus. **Poscēs** inq̄. vt igno
 scas mihi et culpas quas cōmissi. et penas om
 nes quas merui. mirificam mecum magnificaz
 misericordiam tuam in hoc. vt de ip̄o tam
 arido infernali patibulo colligam dignos fru
 ctus penitentiē / de eternis flammis et tene
 bris. aquas frigidissimas lachrymarum. que
 omnes ardores concupiscentiarum mearū.

da in lachrymas

S

sic dicitur

B

Capitulum

velua frons

*miracula dei
sup inferos et vtr*

irarum / odiorum / et aliarum pestium quibus tam
damnabiliter arsi: totusq; vastat sum: extin-
guere preualeat. **Da** mihi de morte ista eter-
na et infernali viuisceere p timorem ipsi et do-
lorem / qui mihi ee debet. p eo q eam ta mul-
tiplici citer taq; execrabiliter merui. **Da** mihi
igne infernali extinguiere ipsius incendia.
Hec enim sunt gloriofa miracula omnipo-
tentissime virtutis et misericordie tue: quibus
de tanta taq; horridica morte eternali vita eli-
cis penitentibus vt de tantis taq; formidandis
incendijs saluberrimu refrigerium pre-
stent sibi ipsi: morte eternam conuertens eis
in eterne vite antiodium p gratiaz penitendi-
nis: et ipsum ignem eternu in refrigerium et
extinctionem eiusdem salutarem inde eis ef-
ficiens medicinam. **Sic** dne misericordie mirificas
misericordias tuas in eos: quos p gratia pen-
nitentis reuocas: reduces et conuertis ad te.
Ite sunt misericordie mirificentie misericordiaru tuaz
quas petebat sapientissimus et illuminatus a
te scus **Dauid** cum dicebat. **Mirifica** mise-
ricordias tuas qui saluos facis sperantes in
te. **Quid** enim mirificentius cogitari potest: qm
mors: uozu seu momentum virtus adiutoriu:
vt ipsa se ipsam vincat. **no** enim refert an dicat
mors ipsa se vincere: an penitentes mortem
ipsam morte mederi. **Ignis** dne misericordie p ip-
sam mortem infernalem: p ea mozturum: et ip-
so igne eterno: extinguis illum penitentibus.
Ista dne misericordie tanta glorie tue taq; stupen-
da miracula atq; magnalia. **Placeat** tibi ope-
rari in me. **Aperit** qm oculos cordis mei: et illu-
mina eos: vt parata mihi iustissimo sps ac p-
oima lauda ndo iudicio tuo supplicia videam
et intuear: cum debito timore pariter et dolo-
re: tuc enim vertere tibi mihi in medicamenta sa-
lutis: tunc mors illa eterna erit mihi in vitam
et incendia in refrigerium: et ignis ille in extin-
guibilis in aqua frigidissimam. **Dne** misericordie
fatis apparere potest mihi quia velata facie: et
velatis oculis ad infernale duco: suspendiuq;
fi tam ppe positus illi paribulo: illud videre
no valeo. **Si** enim illud videret: quo no oia hmoi
bona mihi pillud occasionaliter fieret te ad-
iuuante: qui latronibus et alijs sceleratis fuit
p inspectione ifalis paribuli. **Dne** misericordie ele-
ua oculos meos vt reuelata facie intueri pos-
sim paratum mihi eternale suppliciu: vt inde
colligam saluberrima illa medicamenta q dixi.
Propter hoc enim et tuipse rex solus et dñs san-
ctorum: tu laus et decus omnium: velari faciem

tuam et oculos tuos instar latronis passus es
vt nos spualiter et interi^oric velatos et ad eter-
nale patibulu sic ductos reuelares: et reuelas-
ta facie eterna supplicia ad q ducebamur vis-
deremus vt reuelata facie mirabilia. **De** les-
ge tua consideraueremus: gloriofa tua
ta facie contempleremur. **De** via illa scz qua
ducebamur ad infernale patibulu: pñis la-
trocinjs alijsq; sceleribus subiisti. **Illumina**
obscuro dne misericordie oculos cordis mei: vt vi-
dere tot et tanta mala culpanti: et penaru me-
arum preualeam. **Qui** enim videtes tot et tan-
ta mala cuiuscusq; alteri no dolere et no luge-
re possunt: qto fortius mea ppta absq; dolo-
re et luctu acerbissimo videre non potero.

Dne misericordie tu pcepisti p pphetam tuu di-
cens vnicuiq; peccatorum qui reuertit cupi-
at ad te: planctu facynigeniti. **Hoc** igit qd iu-
bes me facere: et scis me non posse facere: nisi
munere magnifico misericordie tue plarge. **Dare**
faciam sicut dicebat sanctus et doctus a te be-
atissimus **Aug^o**: dicens. **Dne** da quod iubes
et iube quod vis. **Tu** dne misericordie pcepisti pu-
liter. **Plange** quasi virgo sup spum puber-
tatis tue. **Scio** dne te docente: quia et incom-
parabiliter longe acerbior et planctus et luctus
cogruit miserie mee tu enim es dne sponsus in-
fantie mee: qui aiam mea in sacramento ba-
ptismi desponsasti: et illaz regali matrimonio
bonozasti: et exaltasti illam vtiq; pauperima
viliissima / miserima / omnibus bono tunc indi-
gnissimam. **Cui** matrimonij tunc in cliti ta no-
bilis: si dem no seruaui anima mea omni dam-
natione dignissima. **Incipit** tibi sedus tam sub-
limis matrimonij: amitte in cogitabilis glo-
rie sponsum: adultera ara post diabolum qui e
mors: et q ta tam sacrilegi adulterij impie-
tate no meruerim: quis illam expiare suffici-
at: que supplicia excogitari possunt: quibus illa
idigna no sint. **Tu** ergo dne misericordie cui adeo
placite sunt lachryme penitentiu: tui adeo ac-
ceptus est luctus eorum: cui dolores interme
ac vere penitentis: p peccatis et delictis eo-
rum satisfaciunt. **Cui** iram iustissimam extin-
guunt et placant lachryme copunctiois eoru
dem. **Da** mihi obscuro dolores istos: da luctu
istum et lachrymas qui scis te no posse placari
mihi: et me no posse placare tibi: nisi donis
gratui: misericordie tue. **Nec** posse redire ad anti-
plissimum copiosissimum dulcissimumq; sinu
misericordie tue: nisi p bec mihi tam salubria / tam
mihi necessaria: taq; placata dona pietatis et

ib

3

et plura lacime penitentium

dulcedinis tue. **A**bsit a te dñe misericòdie vt dolores istos mibi deneges: qui eterna gaudia mibi promittis: et offers. **A**bsit vt lachrymas istas saluberrimas petens: repullam pariar: qui aqua vite: et torrentis phennis voluptati mibi promittis: ad illam me et p prophetas et temetipsum inuitare nō cessas. **Tu** enim dixisti p prophetā tuā. **E**sa. **D**ñes sitientes veni te: ad aquas et. **A**d aquas in q̄ doctrinarum gratiarū et lachrymarū. **U**n̄ ore tuo sacratissimo in euāgelio. **V**obis dixisti. **Q**ui sitit veni ad me: et bibat aqua vite gratis. **D**ñe misericordie si dolores istos denegas mibi: q̄ frōn te vel audacia sperabo a te eterne felicitatis gaudia. **S**i lachrymas amarissimas mibi p̄stare nō dignaris: quales sperare potero vel audebo a te dulcissimas aquas torrentis voluptatis tue. **D**ñe misericòdie istam s̄m̄ p̄nialit̄ lachrymarū tu occidisti mibi in corde meo: hāc esuriem panis similit̄. **D**a igit̄ mibi saturari ex ipsis. **I**ste nāq̄ luctus quo esurio et sitiō: iusticia tua est: qua nō solū iusticia sed etiam iustificas penitentes. **D**ñe misericòdie tu p̄misiisti ore tuo sacratissimo in euāgelio tuo esurientibus et sitiētibus iusticia: quā ipsi saturabunt. **A**dimple in me p̄missionē tuā: quā p̄donasti mibi istā esuriem et sitiō istā. **D**ñe misericòdie: lachryme iste sunt vini cōpunctionis: hoc vino pota me: hoc pane lachrymarū pasce me. **Tu** enim es qui das escam esurientib⁹: et nō minus potum sitientibus. **Tu** enim p̄cepisti vnicuique pasce esurientē: pota sitientē. **E**xurge dñe deus meus in hoc p̄cepto quod mandasti: et adimple illud in me. **F**ac mibi lachrymas istas panes die ac nocte: sicut fecisti **D**avid p̄pter qd̄ ip̄e dicebat. **F**uere mibi lachryme mee panes die ac nocte: qd̄ est dicere refectioes. **L**i ba me pane lachrymarū: et potum da mibi in lachrymis: in mētura magna vtiq̄: et largā: et magna quippe ariditas mentis mee: magnā irrigationē requirit: et magnis sordibus abluendus: magna copia liquoris opus: et magno rum incendioz extincio. **N**ō nisi magnarū aquarū suffusio nibus effici pōt. **U**el da domine misericòdie mibi potū in lachrymis: in mētura quacūq̄ siue q̄staciōz bñplaciti tui. **U**el deo me grauit̄ deliquisse et peccasse: cui⁹ denegas mibi potum in lachrymis in mētura: quē admodū fieri mos est in monasterijs vbi grauit̄ peccātib⁹ monachis subtrahit mētura vini que vulgo dicit iusta. **D**ura et dura est ista vindicta: qua tam grauit̄ infirmitatē

periculose egrotanti subtrahis vel denegas hanc medicinam salutis: et panem suauissimi odoris. **D**ñe misericòdie si placet tibi dolores isti internē: et penitendinos: et si repues eos vni dicram iustā. **D**a eos mibi q̄ntū acerbos volu eris. **D**a eos p̄fundissimos et intimos: ita vt si placeat tibi totus imozior doloribus h̄mōi: totus dissoluat̄ ab eā totus in lachrymas: et hoc sit mibi consolatio de imensitate pietatis et dulcedinis tue: vt affligens me dolorib⁹ istis nō peas mibi vsq̄ ad mortē corpis mei. **D**ñe misericòdie nō fuit a seculis pctō: adeo scelerat⁹ adeo execrabilis: adeo bonitari tue odibilis: qn̄ vna morte corpis fuisi eam cum amore et honore tuo sustineret: eāq̄ tibi offerret: omnia scelera sua atq̄ facinora non expiaret: et iram tuā iustissimā quāstaciōz aduersus eam excēdēsceret: nō extingueret et placeret. **D**omine misericòdie hanc mortē nō audeo mibi inferre nec manus mibi inijcere: verūtū desiderio est mibi: si esset bñplacitū tuū in gladio vbi tui: totus confosus corde: totusq̄ vulneratus doloribus istis: viuificis p̄nialibus: si p̄ acerbitate eozū coque mizeret et corpus meū morte h̄mōi mizeret. **A**ccidit plerūq̄ domine misericòdie vt moriant̄ hoies morte corpis: p̄doloribus et tristitijs seculi hui⁹. **U**ltimā et mibi dare a te vt mizeret doloribus istis p̄nialibus tam tibi placitis: tam mibi salutaribus et necessarijs. **D**ñe misericòdie mibi tam gratū fuit p̄pter bonitatē tuā desiderare mori: etiam p̄ te morte corpis: que p̄cutorū gladijs inferretur: quāto igit̄ gratioz tibi esse debet et ē indubitanter mors ista: quā desidero mibi inferri gladio vbi tui: cruciatulq̄ et dolores isti penitendinales. **E**t si igit̄ nō est bñplacitum misericordie tue vt vsq̄ in morte corpis doleam doloribus istis: placeat obsecro pietati tue vt doleant vsq̄ ad effusionem largissimā lachrymarum: et eosq̄ vt exitus aquarū deducant oculi mei: quia nō custodierunt legem tuam. **D**ñe misericòdie da mibi sic cognoscere: sic iugiter intueri tot et tanta mala mea: detrimēta sc̄y ip̄ari: viriū naturalū mearū: que abusi onibus opoz ita lese et vulnerate sunt. **D**etrimenta gratiarū tuarum que p̄ illa amisi et extinxi in me: etiam detrimēta glorie eterne de rederitatis ac felicitatis: quibus me exhereditauit: quibus me p̄tinuū atq̄ totaliter spoliast̄. **E**cce nudus: ligatus velatq̄ oculis: infamatus: ruidus: et latronis sceleratissimi: duco: ad infernale parbulū: qui rex coronat

Th

maior morte
p̄nialis

L

tus fueraz in sacramto baptismi ad regnum
tuum celeste q̄ lugubre spectacm facio de me
ipo omib⁹ viris misericōe. imo etiā cunctis in q̄
rum cordibus vel modicam stillā tue pietatis
dedisti: q̄r q̄ris tibi desicōib⁹ demonu; pareo-
q̄tis r q̄r asperis insultatiōib⁹ eoz; expostus
sum: Insultare tibi nāq; merito r veracissi-
me possunt: tibi inq; miserrimo atq; vilissi-
mo dicētes. Ecce iste factus est sicurus ex
nobis. In hoc viciq; q̄ tam vilissim⁹ aposto-
ta flāmis eternis alib⁹ r tenebris cū ipis ad iudi-
catus sum. Et qui dānabiliter associavi me ip-
sis in culpa apostasie. r recessiōis a te: ordine
rectissimo associari eis debeo in pena dānati-
onis eterne. Hoc autē pl⁹ habz apostasia mea
culpe: q̄ de sublimi gratie ad op̄tiōis qua filii
me ad op̄taveras: r de altitudiē regni tui cele-
stis cui⁹ herede me feceras: tam viliter tanq;
rurpiter deiecit: imo sp̄ore cadēs in extremā
istam ignominiam r paupertatē deuenit. Quis
ista mala mea tot r tanta videre posset: absq;
dolore compassionis r lachrymis: nisi ipsi q̄-
bus me associavi demones: vel qui ex pre eoz
rum per simlem associacionem effecti sunt.

Requirende sunt intercessionēs sanctorū
ad impetratiōē lachrymarum. La. XXVII

Consiliū autē ne

Consiliū ac saluberrimū est: vt cuz
vidēs p̄ temetipm̄ solum impetra-
re nō posse: donū lucrus r grām lachrymarū
hoc impetrare studeas sanctorū suffragijs.
Et potissime suffragijs gloriose marie. Ma-
gdalene: nec nō r beatissime illius marie egypti-
acię: que istis donis tam magnifice tanq;
largiter dotata fuerunt. Hoc factū est tempe-
meo: vbi quidam magnus: cum doleret r cō-
quereret de ariditate cordis sui: eo q̄ aruisset
in eo fons lachrymarū: incidit cordi eius con-
siliū istud: vici; vt iret ad sepulchrum gloriose
dñe marie magdalene. Lūc; ibi p̄care vt
fontē ei lachrymarū suis suffragijs impetra-
ret: quod p̄ eam obtinuisse suis familiaribus
referebat. Debes etiā reminisci q̄ donū lu-
crus sue fons lachrymarum: lauatoium ē in
claustro spirituali: in q̄ sanctitatis regula ob-
seruat. Intolerabilis autē est defectus in omni
claustro: defectus lauatoij. Quia p̄pter obse-
randus est tibi deus: qui solus edificator: est
claustrū illius: vt ipse in claustro tuo quod tu
ip̄e esse debes: vel cor tuuz: nō p̄mittat de eē

tam necessariam officinā. Et quod ip̄e eaz in
eodem edificet: p̄sertim cū ip̄e sit puritatis r
mundicie zelantissimus amator: que nisi per
lauatoium h̄mōi p̄seruari in isto claustro nō
possunt. Obscurandus ē etiā q̄stū p̄r r q̄stū
ip̄e dignatiōē sue pietatis r dulcedinis te ad-
tinuare voluerit: vt ip̄e tibi largiat in eo copi-
osas r ind deficientes aquas. Reminisci etiā
debes de pena regulariū cui⁹ tibi feci: in p̄ce
dentibus mentionē: quibus auferet mensura
vini q̄ dicit iustā: nō tñ auferet aqua q̄stūq;
deliquerit: nec daf est panis nec cibus vllus
absq; potu saltem aque. Obscura igit ip̄sum
ne in te hunc intolerabilem rigorē sue feueri-
tatis exerceat: qui r claustralem disciplinam
r duriciam humanā excedat. Obscurandus
est etiā vt in alijs penis si vindicta ei de te pla-
ccat: vindicta in te quęq; vindicare volue-
rit: q̄ illis que longe te faciunt ab illo r impe-
diant: quo minus appropinquet ad ip̄m: p̄e-
sertim cum ip̄e tibeat dicens. Appropinqua-
te deo r appropinquare vobis. Hęc autē aridi-
tas ab aquis vici; lachrymarū: phibet euidē-
ter appropinquare re ipsi: sic aque lachrymarū
appropinquare te faciunt ad ip̄m r ip̄m ad te.

Assictio corporalis valet ad impetra-
tionem lachrymarum. La. XXVIII

Et aliud adiu-

etorij orationi: grāde atq; fortissi-
mum: ipsa assictio seu tribulatio:
de qua r p̄pter quā clamat ad deū: p̄pter qd̄
ab ip̄o sp̄s sancto edocti patres affligebāt se
cum oratiōibus suis impetrare vellent aliqd̄
magmū a dño: quod ad huc seruatur om̄is eccle-
sia scōrū: affligēs se ieiunijs: cilijs: laborib⁹
r flagellorū: etiā disciplinis: r alijs modis:
quos iustificatiōis grātia docere r fugere cō-
suevit. Et tribulatio p̄ qua vel contra quam
scz vt auertat clamatur ad dñm: in p̄mis ad
tinuatur orationē: q̄ facit vt eidem clametur ob-
nixius: sicut dicit beatus Augustinus: videlicet qz in
tribulatiōe obnixi clamatur. Quia autē in
hoc ē qm̄ ipsa sua acerbitate incitat et incēdit
desiderium liberationis ab ea. Et p̄t h̄ q̄stū
maior: acerbiorve fuerit: tanto magis incen-
dit vel incitat desiderium hominū. Desideri-
um autē impetrandi quod petis: vox ē orōnis
r p̄pter hoc muta est: sine voce orō: q̄ deside-
riū nō habet h̄mōi. Et ideo tacet in orōne q̄
loq; videt multonēs. Quia autē vehemēs fuerit

lacione p̄mate

hmoī desiderū erit clamor: quā ppter verus ē sermo beaſſimi Aug: qui dicit: quia in tribulatione clamāſ obſcurus. Ob hanc cauſā dicit alibi: Idem beatus Aug: quia ppter hoc ſimul deus tribulāſ: vt tribulati clamēt ad ipm: clamātes exaudiat: exaudiat liberent liberati gloriſcent: miſericordiffimū liberato rem deum. Quia ppter dicit idem ſupeuāgelium Barth: quia teſtatem fecit oriri in mari: vt nauicula iactaret fluctibus: vt metu teſtatis territi diſcipuli excitaret dñm: teſtum dñi: dormientes: clamaret ad ipſum a facie teſtatis: exaudiat: vt liberati gloriſcarent ipm: ſicut tibi factū eſt. Scōo aduuar ofonē afflictio: qm afflictio miſeria ē. Diſſeria vero / puocatrix eſt miſerationis apud miſericordiffimū: ppter qd t miſcōia dicit qm miſeria cordis de alieno malo: qd ppter com paſſio noiāſ quāſ alienū cōſortū paſſionis. Que qdē t ſin deo locū nō habeat: qm ad effectum: quāſ nō ad effectū ſubuentōis cōpenit eidem quatenus phas eſt. Subueniens eſt miſerator deus tribulatis. Hoc facit ipſis qd ſocius tribulatiōis faceret ſi poſſet eiſdem vicz liberans eos: vel tribulatiōē mitigans aut leniens ipſis. Quia igit afflictio ppta in eis: qui aliū de tribulāt: ad dicit ad miſerā ipſorum: addit t ad puocatiōē vt p̄dixi miſeratiōnis. Et ppter hoc addit adiutorū exauditiōnis ipſius ofonis p quā miſeratio intendit impetrari. Tertio qm ipſa afflictio ppta: quedā ps eſt iuſtificationis: Neceſſe eſt vt ppter illā detrahatur miſeratio deus ſue minuat de vindicta: quā irrogaturus erat: ſi iſta afflictio nō eſſet. Nō quidē minuit aut detrahatur p quā iſtate afflictionis hmoī ſed p largitate ſua: ſm largitate t imenſitatē miſcōie ſue. In terdū etiā totā detrahatur iuſtificationis hmoī t ſententiā dñi anōis iminentis totam reuocatur: totāq; penā minuat: ignoſcit: ſicut manifeſtum eſt ſcaſſe niniuitis: cū agerēt penitentiā ad p̄dicationem Bone pphete. Abani feſtū igit ē tibi phocēſtū t qualiter afflictio ppta adiuuat ad ofonē ad iperandū miſeratiōē. Iuxta hoc dicit Bern: Lareualleſi: Nō aſſiſgere ſe debet orans coram dño: vt parcat ſaltem flagellari: q nō p̄cir iuſtificatione: ac ſi diceret: vt ipſa flagellatio miſcōiam puocet quā iuſticia (quia nulla eſt): puocare nō pōt. Si quis aut querat de mugitō domum: t ciuitatibus puluorū: t de afflictionib: animalūz q̄s paſſa ſunt apud niniuitas: in q̄ vel ppter qd

adiuabant ofones niniuitarū. Rūdo in B quia afflictioes erant hoim quozū erāt puuli t quozū erant aſiala. Cauſa aut in hoc eſt qm t in ſilijs t in aſialibus ſuis ac rebuſ alijs: mani feſtum eſt aſſiſgi patres t matres t rerū hmoī poſſeſſores. De ieiunio vero q̄ſtuz adiuuet ofonē: expreſſit beatus Aug: vbi dicit: q ſi vis oratiōē volare ad deū: fac ei duas alas: ieiunium / t elemoſynā: quarū igit altera alarū: adiuuet volucram ad volandū tñ: ſimilū mō adiuuet ieiunū ofonē ad volandū ad deum: volatus aut hmoī exauditiō eſt: nō em̄ aſcendere dicuntur ofones: niſi quas exaudit de.

ff
duas alas pro oratione ieiunij et elemoſynae

Quare ieiunio tanta efficacia tribuatur. Capitulum XXIX

Nilbet aut queſtionem t admiratiōē nō leuem ppter quod ſapientiffimus t ſanctiffimus Aug: Ieiunio tantā efficacia t virtutē hic attribuit: vt eā elemoſyne paſificare videatur. Alle em̄ que partis virtutis ſunt: t equalis per omnia in ofibus volatilib: t equalis preſtant eis adiutorū ad volandū: nec potio ē in hoc ala dextera q̄ ſiniſtra: nec eorum. Lū econ uerſo ſe habeat in maiorz pte hominū: Nō em̄ equalis virtutis aut fortitudinis ſunt dextera manus t ſiniſtra in hominibus: ſimo in pluribus dextera ſiniſtram excedit. In ſolis xō illis q̄ vocant ambodextri qualis ſunt bayotz gabaoonite t p omnia eiſde fortitudinis ſunt: t ad opandū eiſde adiutorij. Apſus aut dicit: y ad Timoth: iij: quia pietas ad omnia valet: exercitatio aut ad modicū valet. Ieiunij vero vna eſt de exercitationibus: corpibus quare nulla eſt comparatio ieiunij ad pietatem quē ad modū nulla eſt eius quod eſt modicuz ad omnia. Rūdo in hoc t dico verū eſſe: hoc eſt veri nōis t rōnis ieiunij: oblatio t ſacrificium eſt: p̄p̄ij coz: poſitis ſicut euidenter teſtatur apuſ ad romanos: iij: dicentis: Obſecro vos p miſcōiam dei exhibeatis corpa veſtra hoſiā viuente / ſanctam / deo placente: preſertim cū nō auaricie: ſed miſcōie ieiunat. Hoc aut eſt: cum ea que detrahunt coz: poſibus de alacritatis: in chriſti paupe: elemoſiā / vel in alios vſus pios erogant. Nec videt eſſe veri nōis: quo nō t aia t cozpus aſſiſgit. Nec modica eſt afflictio anie humane / ſames t ſitis: qd inde manifeſtū ē: q cū veuementer inualuerunt: cozgūt hoiem comedere man: ſuas / vel

frances frons

Alma de caribus suis: que rape de ipso corpore
 suo poterit. Silliter t de vehementia sitis
 bibere enim ppiu sanguine/ vel vinas copel-
 lit. Afflictiones quo corpis esse ipm ieiunij: at-
 nuatio eius de corpis: que p pauca t modera-
 ta ieiunia fit/ euidenter ostendit. Hoc aut no p
 pretera dico quia ita ieiunadu: vt in hmoi ra-
 bicm sitis esuriens inualecat. Sed potius vt
 manifestu tibi fiat: quia veri nois t ronis: iei-
 unium t sacrificiu e vt dixi: t iustificatio qda
 ta aie qz corpis. Et ppter hoc efficit non me-
 diocriter ad placidu iram iustissim dei: t ad
 minuendu penas seruicis seu debitas. **¶** It-
 em quis vehemem se affigit pro suis vitijs t
 peccatis: tanto min in se ipso relinquit diuine
 iustitie puniendu. **¶** Quapropter cu semerip-
 sum sufficienter iustificat: non e adeo vlti-
 iustificand. **¶** Sicut docet apostolus. **¶** *Lozintb-
 ij. dicet. q si nosmetipos diiudicarem: non
 vris diiudicaremur. Jam igit declaratu e tri-
 bi per hoc: quaten t qualiter ala altera or-
 tionis e ieiunij: vry ad impetratione remis-
 sionis pene merite seu vindicte.* **¶** *Adiuuat
 etiã oratione ad volandu in sublime/ diuine
 miserationis qm miserabiles efficit ieiunante.
 ¶* *dm qd dicit apostolus. qz exercitatio corpis ad
 modicu valet. Intelligendu e vt e exercitatio:
 t hoc est dicere ple. valet namq per se ad
 frangendu vires carnis: t ad reprimendos/
 t interdũ extinguendos ardores concupiscen-
 tiaru carnaliu. Et ad hoc efficit est valde iei-
 unium/ que ad modũ subtractio lignoꝝ a de-
 tinguendu incedu. Sic b. detrahe ligna foco
 si vis extinguere flamas. Et carnis morocia/
 vina/ dapes. Nec intelligas hic exercitacione
 corpis: nisi maceratione carnis: q fit non solu
 ieiunij: sed etiã laboribus: t omnibus sanctis
 occupatiõib. p se igit in qrtũ exercitatio cor-
 poris: t hoc q e exercitatio: ad hoc valet qd
 pdici: quod reuera modicu est copatione vti-
 litatu pietatis. **¶** *Pietas est. i. misericordia t
 ad illud valet: t ad omnia alia que salutis sunt
 siue pertineat ad salute. Nichil enim est/ vel ve-
 nie/ vel glorie/ vel glorie/ quod pietas no im-
 petret: sicut expse legit. **¶** *Thobie. qm elemo-
 sina ab omni peccato et a morte liberat: t non
 paritur animã ire in tenebras. Et iterũ. No
 auertas facie tuam a paupere: Ita enim fiet vt
 neca te vertet facies dñi. **¶** *Elemosina namq
 non solu potest vt valet p eum in quo est/ vel
 facit illam: sed etiã p eos quibus fit/ valet etiã
 p semetipso. **¶** *Elemosyna enim p illd qd ele-*****

mosyna est: habet fructus t utilitates mira-
 biles t mirificas: sicut est euidenter colligere
 ex testimonijs scripturarũ. **¶** *Quid vero pso-
 phisticas calumias: que in scolasticis disputa-
 tionibus no tam fructuose qz tumultuose au-
 diuntur: pietatem intellexerunt in sermoe p
 misso xpi illa que theosebia noia: t hoc in-
 dubitanter cultus deo debet: t accept: noia
 q rectissime veneratio scõꝝ: i. rex scãꝝ: i qb
 pmarũ t principatu supeminẽssimũ obinet
 creato: benedictus: tanq in pmiss t maxime
 venerandus. **¶** *Demde beatissima t gloriofissi-
 ma dei genitrix: post hoc vnusquisqz sanctorũ
 ac sanctorũ in ordine suo. **¶** *Nec demẽt sacra-
 menta sacramentalia sacrag bona sua: et sa-
 cra vasa atqz ornamenta. **¶** *Et generaliter oia
 que cõq bndictionibus pontificalibus sacra-
 tur vel sanctificatur. **¶** *Omnia namq hmõitã
 qz sacra veneranda sunt.*****

¶ *Affiduitas oronũ adiuuat nobilit. **¶** *La. XXX**

¶ *Et et aliud for*
¶ *tissimum oronũ adiutorium: s. af-
 fiduitas: sicut testat iacobus vlti-
 mo. c. eple sue dicens: quia multum valet de-
 precatio iusti assidua. **¶** *Et aplos. i. ad Thesã.
 Sine intermissione orate. **¶** *Et ipa veritas in
 euãgelio luce. qm oportet semp orare: t non
 desicere. **¶** *Qualiter aut orabimus semp. Im-
 possibile enim manifestu est semp aliquẽ orare/
 qualiter possibile est dormientem orare cum
 dormit: **¶** *Redo aut t hic audiuisse verba ho-
 mini: de quibus fuerunt qui dixerunt vitam
 oẽm sanctorũ/ oratione esse. ppter auctoꝝita-
 tem que dicit. **¶** *Iustus no desinit orare: nisi cu
 desijt iustus e. **¶** *Hoc aut no est vicium nisi p
 tropia: quo due res que idem vel equalia ef-
 ficiunt: solent dici vnũ eẽ: iuxta fimonẽ apli. **¶**
 ad Lozintb. iij. **¶** *Qui plantat t qui rigat vnũ
 sunt. **¶** *Et intelligit vnũ in efficacia seu intel-
 ctu. Sic se habet de ofone iustoz: t de vira
 eozũ. **¶** *In effectu namq impetratio apud deũ
 vnũ t idem sunt. **¶** *Eadem enim impetrat apud
 ipm vita sanctorũ: t ofo eozũ dẽ. **¶** *Utraqz enim
 impetrat t venia t gloriã t gratiã: t omne aliõ
 bonũ qd ipis largitione diuina tribuit. **¶** *Quib-
 dam qz ex sanctis pib. dixit se incessant orare
 re: pzo eo q vel ipse orabat in persona sua: vel
 paupes quos labore manuũ suaru sustēbat
 Dicit igitur se orare cu pro ipso orabat. **¶** *Clẽx
 non est opus vt in explanatiõibus tropoũ t**************

*quino ply p ho p pui
 appli. gno*

pietas valet

elemosina

figuraz hmōi detineam te vltē. Ad illud igitur veniēdū ē qđo oportet semp orare: z qua de causa. **D**ico igit qđ diu ferruz ardet z incendiū: tam diu clamādū est contra ignē pro aqua. **E**t hoc euigilēt vides in incendijs istis fratribus qđ diu em ardet ignis qđ domus aliqua comburit: tā diu continuat clamor: eorum qui ad liberationem domus z extincionem incendij laborant: vel alias fatagunt. vbi est ergo in tota ecclesia dei domus i qua ignis vel ire vel luxurie vel alterius pestium hmōi nō incessanter grassat. **N**ō dubitas qđ rarissime paucissimeq sint quibus deus peccat ab his dolozibus: vel quas ab eis potius tueatur. **Q**uia ppter illi velle iuxta vel ad modicū aperueris oculos: z insuperabis in ciuitatem dei: videbis fere eam vbiqz varijs vastari incendijs hmōi: iuxta cōminatōne dñi. **E**t scia dicentes: **R**elinque filia syon sic ciuitas que vastat tot z tantis incendijs. **D**eniqz tam diu pugna cōmittitur: qđ diu durat pelliū: an nō resonandū est tubis cōtra hostes. **L**āgozes aū t turbati nōne sunt clamozes orationum. **A**mplius tempraio ē vita hominis super terram: et alia littera habet militia. **H**oc aūt nō nisi bellū. **S**i igit toto bello i toto tempe duratiōis belli: vociferandū ē z tubis resonā dum: nulla te vite hui' / vel grandis vel modica: cessare licet nobis ab oratione. **Q**uis quis fortasse dixerit: qđ clerici z sacerdores z inter hos potissimum claustrales: debitores sunt instantie istius: z continuationis orationum: cum eis ab alijs opationibus adeo parcat: vt nihil aliud eis impostum sit. **E**t ipe hiero: expresse dicit: qđ monachi officū ē sua z alioz peccata deslere. **E**t generaliter ad h' / z ppter hoc totus clerus cōstituitur: sit: vt mediatō: sit inter populum et deum: sicut et iuxta litteram: inter populum z altare loco medio stat in ecclesia. **A**d hoc videlicet vt laudibus / ofonibus / z sacrificijs: nō solum iram dei placare studeant erga populū: sed etiam grām z gloriā eidem impetrent. **R**ūdeo in hoc: qđ reuera istandū est ofoni: z qđm pmitit ipsa (qua omnes p̄mimur z circūdamur) i firmitas similiter et quantum alia officia permittunt: que nec minoris glorie sunt creatori: nec populo minus necessaria sunt: sicut officium p̄dicatōis / sacramentatōis. **O**fficij inter dūm iudicatōis z pacificatōis inter discōz des: **S**unt z p̄ter hec officij disputandi cōtra

errores / officium cōquirendi z fabricandi ar ma spūalia cōtra hostes eccle dei. **O**fficij texendi retia: hoc est componēdi z scribēdi sermones / ad p̄dicandum in mari magno et spatio mundi hui' / pro quibus vani homines z imperiti telas araneaz textit pro eis: nō solum inaniter sed etiā damnabiliter. **P**ossiqz auditoriozibus p̄ncipioz seipsoz culcitrant dum ea vel docent vel p̄dicant / quibus nō solum nō capiunt: sed etiam inflāmant: interdumqz fatigant. **E**t quod est ad malozū omnium cumulū: ipsa aromata sacrozū eloquioz fastidium z abominant: eoulsqz vt aures suas ab eis profusius auertant. **O**rat em sine terminatione qui alia sibi officia imposta: nec ppter orationē inter mittit aut negligit: nec ppter alia ab oratione desistit. **O**rat igit semper z nō deficit: qui iuxta qđ ei ab alijs officijs p̄mittit / ofoni insistit. **P**ropter qđ z circūspicte adiecit veritas: oportet orare semp z non deficere. **S**ic em abundandū est nobis in oratione: ne alijs officijs deficiam' / nec cogimur p exempla illa que de pugna z incendijs h' ad ducta sunt: in omni momēto t̄pis instare ofoni cū alia si min' necēria vel salutaria v' salubria cū vacare' ofoni p̄tinue: nō sufficienti sp̄terē. **G**eneraliter em cōstituitur est clerus: vt custodiat iustificatiōes dei z mandata eius exquirat: sicut legit in ps̄. **E**t ij: **P**aralipo: ij: p̄cepit rex ezechias populo habitanti in hierlm vt daret partes sacerdotibus z leuitis: vt possent vacare legi dñi: z subintelliges intelligē de / meditando / implēde / z docēde: sicut z ps̄: legitur: dedit regiones gentiū / z labores populozum possiderunt: vt custodiant iustificatiōes / z legē eius exquirant. **D**e claustralibus vero siue regularibus: quos communiter religiosos dicimus: non est dubitandū qđ summa cura debeat eis esse de dei laudibus / oratiōibus / z sacrificijs. **H**is em tribus omnia officia religiosozum inferunt p̄ncipaliter. **D**isciplinā nāqz claustralis: que in capitulo exercetur: custos quidem est triū istozum: **S**iliter z sobrietas cibozum z potuz: que religiosos vindicta est: z in resectorijs eozū regulariter seruatur: nō modicū nec leue adiumentū p̄stat trib' illis asidictis. **D**ex lectionē ab oratione distinguere: non multuz curo: cū adeo sibi inuicem cōtexe sunt: vt lectio ofoni impugnet: z lectione oratio illuminet. **Q**uia ppter arida z modice vel nullius relecto

quid querimus officium claustrale

quid dicitur oratio claustralis ut dicitur in ps̄. et negligit

De clero. p̄mimur p̄te

Disciplina claustralibus

De clero. p̄mimur p̄te ut sit mediator inter deum et populum et quod sit in omni officio claustrale

nis est oratio: quam lectio nō impugnet. et pa-
rum luminosa lectio: quoz oratio nō illustrat.
Leterum lectio psalmoz: sacratissima atqz
p̄fundissima: p̄ne tota ofo est. Unde sic nec
veraciter psallit: qui psallendo nō orat: et intē
do cui? psallere nō est orare. sic nec veraciter
legit psalmoz: cui? legere orare nō est. **L**on-
ge em̄ differit ab invicem psalmoz recitatio
et ipsorū vera lectio. **M**edullata nāqz debet
ēē psalmodia: nuda et ianis a duōiōe psalmo-
rum recitatio: tumultus n̄m ēē strepitus la-
biozū. p̄pter quod dixit dñs **A**mos. v. Au-
fer a me tumultum carminū tuorum: et cātica
lire tue non exardiam. **E**t putaverunt se ha-
bere vasa cantū: sicut **D**avid. Et iā dixi quia
voz orationis desiderū: internū ē. **E**t p̄pter
hoc dicebat **D**avid ad dñm. desiderū cordis
eorum audiuit auris tua. **E**t omnibus istis q̄
colligitur. q̄ officii orandi non solū sed maxi-
me impostū ē clero: siue seculari siue reglari.
Et p̄pter hoc nec est necesse vt isti officio ro-
taliter et singulariter se impendant. **A**ssidu-
tas igitur orationis inculpabiliter seruatur:
cum tempe suo et loco saluiscqz alijs officijs ei-
dem put decet insitit. **E**t intendit prout de-
cet: vt pinguis sit et medullata: pur doceb̄
insequētibz. **S**emper igitur orat et non defi-
cit: qui sic orat. quē admoduz quis semp̄ dic̄
ieiunare. qui omni die vnica refectione con-
tentus ē. **Q**uod si quis arguere velit semper
ieiunat igitur etiam cū comedit. concedi po-
test cōclusio. qz indubitanter dum comedit.
contentus ē refectione vna in die et abstinet
a pluribus refectionibus. **S**ic semp̄ orat iste/
et nō deficit ab ofone: qui statutis horis: hoc ē
ad orandum deputatis: ofonē facit. **N**on est
deficit a quocūqz bono ope nec in defectum ē
opis illi? qui eam suo tempe et loco exercet.

De importunitate orandi. Ca. XXXI

Erum quoniā

Quod **V**eritas in euāgelio im-
probatam: in oratione et impor-
tunitatem tanqz fortissima oratio
nis adiutoria. **S**ciendū est tibi q̄ improbitas
in rogando: nō est nisi instantia tediosa siue
molestia ei: qui rogat. hoc p̄pter pluritatem
suā vel vehemētiā. **Q**uidam em̄ sunt: qui
p̄ces suas nō solū offerunt eis quos p̄cantur.

fed etiā illas ipsi ingerunt et impingunt: qua
si pugnantes contra duriciē vel difficultatem
exauditionis: et tandē ipsam impugnatēs atqz
vincentes et gr̄am seu bñficiū exauditionis
tedio interpellationis: tanqz ab inimicis ex-
torquētes. **S**icut in exemplo de vidua: cuius
petitionē exaudiuit iudex nō quia dūc̄ time-
ret ipē: vel homines vererēt ipē: fed quia mo-
lesta eidem erat vidua: sicut leḡis **L**uc. viij.
Importunitas vero simul molestia est siue te-
diositas in interpellando siue rogando. **E**tz
importunus dic̄ quasi inoportunus qui ro-
gando nec loci nec tempis oportunitatē ser-
uat. et vbiqz potest p̄ces ingerit et impingit
ei quē rogat vbiqz illū inueniat. **V**icis in mē-
sa siue in cubili: siue in publico siue in secreto:
vel dic̄ importunus quasi in portu: vel i por-
ta ita vt arceri inde nisi valde difficile potest.
Et a iamitoribus impulsiones multas: verbe-
ra sustinet: vt accedat vel appropinquet ei q̄
rogare intendit. **T**u autem scis: quia omnia
ista molestia sunt valde magnatibus. **L**onge
autē sūt he et omnes alie molestie a pacatissima
et tranquillissima gloria creatozis: sed nec est
ab eo aliqd: tanqz eo inuito extorqueri. **O**m-
nia quippe largiū largā bonitas eius: nō fo-
lum liberaliter sed etiam libēter. **V**oluit igitur
in exemplo illo de vidua antedicta: et in exem-
plo de amico et tribus panibz quod leḡis **L**uc.
ce. ij. nos animare ad ofonis instantiā. **N**ihil
em̄ ei gratius offerri pot̄ a nobis: q̄ p̄fecta ex-
ofibus modis suis ofo. **L**ausa autē in hoc est
abundantissima largitas bonitatis: ipsi? p̄ quā
querit in nobis occasiones miserēdi semper
nobis: ac beneficiendi. **A**deo nāqz placet eidē
dare: vt p̄pter hoc omnia creauerit: volebat
em̄ habere: et quibus daret. **A**ngelos autem
et hoies in hoc specialiter creauit: vt daret eis
sem̄tēp̄m. p̄pter quod et tales eos creauit: q̄
ipsius capaces essent: nisi vitijs et peccatis co-
ulsqz seipsos minorassent et coangustiasent:
vt diuine inenstatitis ofino ir̄ceptibiles et
īcapibiles essent: sic et offensis cōtumeliarum
et iniuriarū innumerabiliū et inestimabiliū trā-
etus iustissimam a deo cōtra seipsos puocauē-
runt: vt iustissime semp̄ ac p̄ ofina laudādo
iudicio eius: reddenda sunt eis eterna suppli-
cia. **P**referredim atqz possimū illis q̄ culpīs su-
is originalibus et actualibz: cōtumaciā obsti-
nariōis et in corrigibilitatis p̄naciā addide-

*lectio psalmoz
sua est*

*officiū orandi clerici
et comp̄sitū*

*semper orat. a. q̄
semper orat. a. q̄
semper orat. a. q̄*

rur. Apparet igitur tibi si tibi videre vis / et vales
 q̄tus sit placor: q̄tas gr̄a piarū ac deuotarū
 orationū coram deo. Vel apud eum. dum per
 eas eidem p̄stat occasio id faciendi: p̄pter q̄d
 ei placuit ei omnia facere. Et hoc est largiri quo
 nihil eo gratius esse potest. Et ob hanc cām
 gratiosissima est in conspectu eius humilitas.
 Ipsa enim semp̄ querelosa est. semp̄ mendica
 semp̄ egena. dum bic viuūt. semp̄ saccum suū
 vacuum eidem ostendens / et porrigens. sem
 perq̄ indigentē ac pauperrimā se ac clamās
 miseriasq̄ suas in mētas et innumerabiles ocu
 lis pietatis ipsius ingerens. nō tam ostentās
 q̄ uehementi improbiter: impotuntati im
 pingens. iūq̄ consuetudines trutanozū: q̄ sca
 bies suas et vlcera / mēbrozūq̄ suoz. corrosio
 nes / muditarē / ceterasq̄ miserias suas: tanta
 studiositate oculis spectantium ingerunt. et
 inuerti illas eos cogunt. vt si nullo miserationis
 affectu in eo moueant. necesse tibi habent
 aliquo bñficio oculos suos ab aspectu tā hor
 rificarum miseriā rū redimere. Et habet ad
 huc aliud gr̄e singularis humilitas eius. vicq̄
 q̄ saccus eius necb̄ impleri p̄t donis largi
 ratis: nec paup̄tas eius eidem ditari. **C**ausa aut̄
 in hoc est qm̄ quāto maiora amplioraq̄ dona
 recipit: tanto amplius ipsa crescit. Et p̄pter h̄
 tanto amplius vacuū et paup̄em se proclamat.
 Ipsa igitur quasi contendit cum inensitate
 diuiciarū: et beneficentie creatoris: et dicit au
 denter. imple saccum paup̄tatis et vacuitatis
 mee: si potes dñe deus meus. Propter h̄ igit̄
 vt p̄dicat. gratiosissima est humilitas in cōspe
 ctu creatoris: qm̄ occasiōes ei semp̄ ministrat
 largiendi simul et ministrandi / donandi pari
 ter et p̄donandi: sicut enim gaudū est iusto face
 re iudicium. vt legit̄. Prover̄b. viij. Ita gau
 dium est largissimo ignoscere et largiri: q̄ igit̄
 sup̄ omnem cogitatum est largitas creatoris.
 Ita sup̄ omnem estimacionem nostram est bo
 nitati eius placitum largiri. Propter hoc igit̄
 tur merito tam placite sunt ei occasiōes lar
 giendi: quas ei humilitas subministrat.

¶ Cum fides adiuuat orationem. La. XXXII

Quia vero fides
 est orationis. sicut dixit san
 ctus et sapientissimus Augustinus.

Ad manifestū tibi cē facile potest: rememoratio
 nem fidei. nō solum adiumentum esse oratio
 ni. sed et orationis gratiam ex ea et per eam mi
 ra affluentia redundare. Rememorandi igit̄
 sunt orare intendentes atq̄ volentibus il
 li articuli fidei: qui maxime gratiam gratitu
 dinis et deuotionis in nobis excitant et incen
 dunt. Hi autem sunt de mysterio incarnationis
 nis / passionis et mortis / necnon victoriosissi
 me resurrectionis eiusdem / atq̄ in celos glo
 riose ascensionis. Similiter et sacramenti al
 taris in quo incogitabiliter larga atq̄ profusa
 est in nos beneficentia ipsius. et inestimabi
 liter admiranda dignatio magnifice glorie ip
 sius. qui quoridie nō solum multoventis / sed
 vicibus innumerabilibus descendit de sum
 mo celorum: de altissimo solio glorie sue: ma
 nus sacerdotum / mysterium illud altaris r̄
 te celebrantium. descendit inq̄ ad inuocatio
 nes ecclesie sue que per ora sacerdotum sūt
 tu sacramento illo. Rememoranda igitur
 sunt officia ineffabilis pietatis charissimi et
 benedicti vniuenti patris dei. propter illud
 venerandum sacramentum instituit. et que
 in eodem in omnibus missarum solemnīs ad
 implet et perficit. Quorum primum est offi
 cium medicationis: quo medetur ecclesie san
 cte sue tyriacaviuifica sacratissime carnis sue
 et syrupo saluberrimo preciosissimi sanguis
 nis. Secundum officium est sacramentati
 onis sive sanctificationis: q̄ officio nos emun
 dat ab omnibus inquinamentis carnis et sp̄
 ritus: et replet omni sanctitate et gratia.
 Tertium officium est recōciliationis quo
 per sacrificium corporis et sanguinis sui. pla
 cat nobis in mysterio illo patrem misericordi
 arum: et reconciliat nos eidem. Quartum
 officium est refectionis spiritualis: quo tam
 nobili / tanteq̄ suauitatis cibo et potu nos re
 ficet et satiat. extinguens in nobis famem et
 sitim mortiferas / carnalium et secularium de
 sideriorum.

¶ Cum quanta gratiarum actione est salutā
 dus dominus iesus in missa. La. XXXIII

Ista quattu
 or in omni missa ab ipso / tota de
 uotione. toto s̄ctu cordis ab eo
 e. 4

humilitas
 piarū

humilitas
 piarū

Rememoranda gratia
 dei humilitatis
 piarū et facti
 in altis officia

E

prim officium

2

3

4

Capitulum

dem exproceda iun-ita vt in ipa hora eleuati
onis diuici corpis p cadat corā eo cū gratiacti
one deuotissimā: r laudib⁹. Et dicat bñuener⁹
tu bñdicte saluatoꝝ r bñdicat tibi q̄quid tibi
bñdicē p̄or r t̄ā r t̄ā r magnib⁹ pietatē r dulce
dinus tue p̄or r t̄ā r t̄ā r dignitatib⁹ magnificē
tie glie tue p̄or r t̄ā r t̄ā r magnificē donis/
icogitabilē largiat⁹ tue r bñficē. Ecce oculi
tui factissimi vidēt ariditatē/ frigiditatē/ tene
brostatē/ vacuitatē oimodā/ r paup̄tatē cor
diū n̄foꝝ. Ecce nō sufficim⁹ ad gratiactiōes/
r bñdicatiōes r collaudatiōes/ r glificatiōes
tuas q̄n poti⁹ p oīa deficim⁹ a debiti⁹ deuotiōe
r gratitudine etiam p vnicō aduentu tuo de
celis: p̄o vnicā ascensionē tuā sed nec totus
mundus re gratiari tibi p̄o vna eius descen
sione r aduentu sufficeret/ q̄to minus igitur
p quotidianis assiduisq̄ r idubitatē in nu
merabilibus. Nemo tibi satis gratus/ satisq̄
deuotus esse potest. Tu ergo ne attendaris
r ne respexeris ad tantos defectus nostros
tāq̄ paup̄tatē: r respice poti⁹ ad sup̄abun
dantissimas diuitias pietatis r dulcedinis tue
que te huc adduxerunt r de sup̄eminentissi
mo glorie tue s̄lio huc descendere te fecerūt
in manibus hu⁹ p̄sentis sacerdotis: qui tam
venerandū tāq̄ sacra tū ministerium/ in nomi
ne tuo celebrat: p̄fuerūt- tanq̄ oblationem
patri miscōiarū. gratissimā r acceptissimā: vbi
offeris p manus illius p tota tua ecclesia/ et
ex pte ipsius. Inde obsecro/ page r admittē
officia ista in mente miscōie tue. Inde opare ut
nobis quattuor istas virtutes sacratissimib⁹
mysterij. Inde me dera abarū nostrarū vulne
ribus atq̄ languoribus. Inde fac nobis istaz
vitalē viuificatiōis p̄ciosissimi corpis tyriacā vi
uificiōis sanguinis tui/ in medicinā/ in vitā/ et
salutem mentis r corporis. Placā nobis patrē
miscōiarū hoc placabilissimō/ ei⁹ acceptissi
mo sacrificio: quo placasti eū nobis in ara cru
cis agnus immaculatus. Agnus dei qui tollis
peccata mundi: offerens temetipsum eidē hosti
am in odore suauitatis pro nobis. Tibi pacifi
casti p sanguinem crucis tue: sue que in celis
sue que in tr̄sistit. Dñe miscōie q̄ra deuoti
one/ quāris piarū lachrymarū p̄fluuijs/ reme
moranda ac iugiter recogitanda essent nob/
tam indebita nostris miserijs- tam stupenda
tāq̄ excedentia oēm admirationē r oēm cogi
tatum bñficia. Tu igit q̄ vides/ q̄ longe nos
fecimus nostris vitijs r peccatis: a tam neces

sarijs/ tam salutaribus/ tam desiderabilibus
nobis tanq̄ bonitati tue gratis r accepti do
nis. Diuina in sup̄ inspectū nostrum/ r sup̄le
tam miserabiles defectus nostros. tāq̄ moꝝ
tiferam paup̄ratem/ sup̄abundantissimis di
uitijs gratiōitatis tue/ vicz gratiactiōib⁹
tuis. Emunda nos ab omnibus inquinamen
tis carnis r spiritus: r reple nos omni sanctita
te r gratia/ r omnibus donis et virtutibus: q̄
bus tibi placeat. seruitur r viuatur: ad placen
dum/ seruendum/ totaliterq̄ viuendum ma
iestati tue cum patre misericordiarum r sp̄i
tus sancto. Hoc in q̄ fac p virtutē venerandū
tāq̄ ineffabilis sacramenti- quod r p̄pter hoc
tuip̄e instituit: r celebrandū ecclesie tue san
cte tradidisti et p̄cepisti. In quo miraculen
tissima x̄tus tua semper operatur- quod nul
la virtus nature- nulla potentia/ p̄ter sin
gularē illam r omnibus dominantissimam
ac sup̄eminentissimam tuam operari pōt
vt panis ille materialis r vinum visibile: in sa
cratissimum corpus tuum/ et viuificum san
guinem tuum conuertatur/ quātā mirificam
operationem tuam/ soliq̄ omnipotentissime
virtuti tue possibilem: r te ductore et actore
te inspirante magnifico munere gratie tue cre
dimus r tenemus: que fides inter mirabilia
sue miracula tua/ mire virtutes r gratie tue
donum ē. Recite nos- facta r firma hoc pa
ne vite- id est- viuo r vero- hoc pane vite- id ē
de te ip̄o/ qui de celo descendisti: panis viuus
ac verus qui das vitam mundo- et extingue
nobis omnem famem carnalium ac seculari
um desideriorum. Pota nos: inebria hoc pa
ne viuifico ac saluberrimo te ip̄o- r extingue
in nobis omnem ebrietatem vel potius insa
niam vitiorum r peccatorum- hoc in q̄ op̄e
rare in nobis de te ip̄o- per ipsum viuificum
corpus tuum r sanguinem tuum p̄ciosissi
mum. Tu es enim domine misericordie/ in
temetip̄o/ et per temetip̄um- quod est dice
re- in quātū deus es/ in quātū verbum summi
r eterni patris- cibus r potus r refectio vita
lis saluberrima/ r super omnem cogitatum
suauissima animarum nostrarū. Placet au
tem tibi vt in sacramento isto ineffabili sacra
tissimi corpis/ r viuifici sanguinis tui/ quos
pro nobis suscepisti- p̄tes nobis istam sacra
tissimam/ viuificamq̄ refectiōem quam su
auiter ineffabili/ absq̄ signo r figura sacra
menti- Ip̄a p̄ntia tue x̄p̄tatis nuda r lucidē

Inuentus est p̄p̄a
inferi elemosinā

6

1b

3

sima angelis sanctis/ ac beatis aiab^o in celo/
 in templo- s- sublimissimo/ habitaculo glie tue
 largiris auit h^o mirabiliter/ r- misericordissime
 consulis pueritiam in infantie aiaru nostraru
 p signa ista sacramentalia- Non est capaces snt
 imensitatis vitatus tue/ vt ipa est r- se exhibet
 ad plenam fruitionem/ cuius^o supne illius ac sup-
 celestis hierusalē- Adeo nāq; strictū est- adeo
 modicū r- angustū/ os anime humane: qd est
 intellectus ipius: in ista morte p̄sentis miseriet:
 vt in illud p̄ semetipm nuda ac lucidissima in-
 trare nō possit- Et ppter hoc/ non est aie hu-
 mane in puulitate vt pdixi/ p̄ semetipm gu-
 stabilis sc̄ est de palato ipsius r- ventre/ quia
 nō est in hac puulitate r- angustia imensitatis
 suauitatis: r- refectionis/ qua p̄ temetipm ciues
 supnos reficit- Et ppter hoc sub signis istis sa-
 cramentalibus/ r- p̄ ipa intrat quoquo modo
 veritas viua/ r- viuificans omnia- veritas inco-
 gitabilis suauitatis- veritas abundantissime
 satietatis r- plenitudinis/ in aias nfas- Dila-
 tabis autē r- ora animaru nostrarum- fauces r-
 ventres- r- pfundabis ad sanctissimoz equa-
 litatem/ r- beatissimoz angeloz- Silliter r- re-
 ficies r- satietabis/ ita vt non esuriam^o nec sitia-
 mus amplius/ hoc autē erit cū nuda ablatis of-
 bus signoz r- figurarum velamentis- incogi-
 tabili claritate manifestā se p̄bebit omib^o elec-
 ctis r- dilectis tuis gloria tua sicut intellexit p̄-
 pbeta tuus Dauid cū dixit- Satiabor cū ap-
 paruerit gloria tua- Tūc est dilataro ore ple-
 nis faucibus r- ventre/ comedem^o te integrū
 r- illesum p̄ omnia: q̄ comestioni spūali totus sp̄
 r- integer comederis- **C**ibic igit̄ om̄e miscēda
 nobis aliquatenus licet p̄ speculū r- in eni-
 gnate p̄uidere desiderabilissimā virtutē tuā-
 r- vt cūq; p̄gustare bonitati tue viuificā ac refi-
 cientissimam suauitatem: vt amore sanctissimo
 ac viuificō- cōcupiscentiaz castissima exarde-
 scamus in pulchritudine/ r- esurie r- siti inex-
 tinguibili- totis faucibus cordis inbiciemus in
 istam totius sotietatis r- plenitudinis dulcissi-
 mam viuificāq; refectionē- hec est beatissi-
 ma fames/ r- sitis desiderabilissima: que nō so-
 lum nō minuit aut villo modo: v̄ ledit animas
 sc̄ esurientes- qn̄ potius ipas hic sanat atq;
 viuificat vita gr̄e tue/ r- ad vite eterne gloriā
 eas nō solū compar- s- etiā a morib^o vulnerib^o
 peccatorū r- vitioz/ eas liberans: ipas ad illā
 incogitabili velocitate facit r- currere r- vola-
 re- **D**ie misericōdie mi iesu ch̄iste- **N**ōne tu vi-
 ta es/ r- fons vite iudicentissimus atq; res

dundantissimus? **N**ōne tu panis vite es/ r- pa-
 nis viuus qui de celo descendisti r- das vitam
 mundo: nō ster igit̄ aīe te mors aiaru nfarum
 fugiat quicqd̄ mortiferū in nobis est de fac-
 cie tua: r- a plentia glorie tue/ p̄xūte tā vene-
 randam mysterij tui- **I**ntra penetralia cordi
 um nfozū/ r- pfundissima aiaru nostrarum/
 ibi habitare nobiscū- r- p̄sta vt te adheream^o
 tibi totaliter singulariter ac insepabiliter in p̄-
 petuū- **V**i sentiamus te vitam nostrā- r- san-
 ctificationē inq; eoulq; vt omnia que displicēt
 bonitati tue nobis displiceant- vt ab omnibus
 vitijs r- peccatj nostris/ rotos nos abstrahas
 r- abumpas: rotos nos trahas ad te- imo ro-
 tos rapias: in te r- glutinēsq; r- vmas tibi vni-
 onie purissimi sc̄issimi r- placidissimi amor-
 ris- **D**ie micōdie iesu ch̄iste/ om̄e miscēda- nōne
 tu panis es om̄e delectamentū r- omnem sua-
 uitatem saporum in te habens- sicut legit̄ in
 libro Sapientie tue- **Q**uāta igitur est corru-
 ptio palati cordis mei: quātus error virtutis
 mee: appetituum interiorum: quāta peruer-
 tas gustus mei: qui in te nihil suauitatis inue-
 nio nihil huius saporositatis sentio ex te- **M**
 magna est multitudo dulcedinis tue domine
 sicut clamat cum admiratione propheta tu^o
 Dauid- **E**t addit sapien-^oissimus Aug^o qui ei
 soli sapit q̄ palatū cordis non perdidit/ de fe-
 bre iniquitatis- **H**ec febris mi dñe iesu ch̄iste
 abstulit mihi palatum cordis/ r- sensum p̄dul-
 cis saporis tui- quo incogitabiliter bene sapio
 omibus illis/ quos ab ista febre tam mortife-
 ra tāq; piculosa libera- **S**ana me dñe/ qm̄ in-
 firm^o sum- **E**t hoc est mihi iudiciū certissimū
 i firmi-^o raris istius mee tam profundę: q̄ tu nō
 sapis mihi: qui non solū es in vltimate suauit-
 atis sapidus r- saporosus/ sed etiam fons aby-
 salis omnium deliciarum tui delectamento-
 rum spiritualium- **D**omine mi iesu ch̄iste/ q̄
 in extremis vestigio: um tuozum vestigijs- id
 est- odoribus sc̄z r- saporibus/ pulchritudini-
 bus/ ceterisq; rerum sensibilibus dispositioni-
 bus/ inueniat misera anima mea tātos sapo-
 res tantasq; suauitates vt in vnaquaq; ea-
 rum totaliter se immergat: r- eoulq; vt inde
 euacuare nō valeat- **I**n te vero abyssali fon-
 te suauitatis: nec hllam vnam suauis sapo-
 ris inuenio- **A**ccidit ergo mihi inausultatoz
 infortunij ridiculum/ valde r- stupende per-
 uerfitatis malum: quod exprobatur inter-
 dum aliquibus hominibus/ et dicitur eis: co-
 rum sc̄z vnicuiq; adeo insault^o r- infortunat^o

es vt in toto mari stillam vna aque inuenire
si posset necd toto mari stilla modica haurire

Hic mihi chaste q̄ p̄nitiosum / q̄ stupen-
dum / q̄ q̄ pfunduz e chaos illud atq; mortif-
feru: q̄ firmavi inter me et te / hoc est chaos
vitiu: p̄ p̄co: tu meoz: quod diuidit inter me
et te / odoris suauitatis tue venire non sint
ad nares sp̄iales cordis mei / hec est nubes
densissima atq; deterrima: qua oposulsi in
me et te / he transeat a fonte pietatis et dulce
dinis tue ofo ad me / Et bñ obstitit nubes ista
maledicta iustissimo iudicio tuo / hoc patiere
me / nisi largiris gratiam of onis p qua impe-
trem a te / qui es dulcissimus et plargus mis-
erator veniat gratia qua desidero / Dele igit
tueris sol iusticie et intelligente / nubē istā /
tam tibi odibilem / tam mihi noxia: Dissipet
illam atq; diffugiat vr speciosissima / atq; dul-
cissima miseratonū tuaz: que lumen clarita-
tis tue penetrare nō sunt intima cordis mei /
Aufer dñe misericōdie mortiferam istā diuisionē
inter me et te: vt sentia odorem suauitatis tue
q̄ p̄cipuectias in me generet eternas: sic fecē
in Jobe euāgelista dilecto tuo / vt curram in
odore vngentozū tuozū / Currā inq; ad te / et
p̄currā viam mandatorū tuozū / que ducat ad
te veritate et viam veritatis: in qua nō est of-
fendiculū erroris aut fallaciei: qua nemo la-
bitur / in qua sola tutissime et absq; om̄i piculo
ambulat / Hanc mēsam sacratissimā / bene-
dictam / venerabilissimā / et om̄ibus sanctis
adorandā / hōc mēfaz / opulentissimāq; refe-
ctionem / ita vt in fortitudine illius ambulem
tota quadrag:na vite istius / donec pueniaz
ad montem dñi / hoc est ad eminentissimā sub-
limitatem beatitudinis et glorie: qua prepara-
sti et promissisti electis et electis tuis / His et
hmoī verbiavris de consilio meo quotiens
interes missatū solennis / Solerter aut attē-
de / q̄ sub specie panis et vini tanq; sub signis
et p̄ designationē d̄itatis veri panis et veri po-
tus / qui indubitanter chabitus est / ab aiabus
nostris / vt p̄dcti tibi p̄ modo puulitatis in-
fantie animarū nostraruz atq; tenebrositate
p̄sentis noctis / vtrūq; capis et ad effectū spi-
ritualis refectionis p̄cipis: q̄ in nuditate sua /
tanq; imenitate glorie sue atq; suauitatē / ab
animabus nostris / hic capi nō posset / Intro-
ducunt igit eā signa illa et species ille visibiles
panis et vini / cōtinentissima designatione:
cum p̄ ipam et iuisibilis et insensibilis sit ani-
mabus nostris / Hūilom̄o tñ p̄sentia sua ar-

q; vrute opat refectionē sp̄iale animarū nos-
trarū / et hoc p̄ ipam vitarem corpis et sangui-
nis vñi nri iesu chabitus / q̄bus et esse voluit et de-
dit hanc vrute: viciq; vr p̄ ipa refectione ista sp̄i-
tualis p̄ficere / Et quia de isto sacramento taz
venerado tanq; ineffabili: tibi in libro de sa-
cramētis / pur decuit et possibile fuit mihi / la-
te diffusere tibi satisfactum est / Eō solo q̄ten-
tractatū illū diligenter solerterq; inspicias:
vr plenaz fidē de illo habeas / nāq; illic fons
indubitanter deuotissimarum orationum et
obnixarum supplicationum /

Queda p̄nētia ad sup̄dicta / La XXXIII

Tinam autem

et noscas et memoriter teneas mi-
rabilia: que placuit deo ac saluato-
ri nostro ostendere de isto sacramento / Qui
dam nāq; cōuersus ordinis Cisterciē in ab-
batia Abiensis: eius dē ordinis quotiens sacra-
tissimam eucharistiam accipiebat: tanto gau-
dio in eius acceptione pfundebat / q̄ in aera
rapiebat spatio ouozū pedū a terra vbiq; hui-
us spatio circiter dimide hore: nō alio fulci-
mento sustentatus q̄ gaudio audico / Quid
ergo mirū si rapiendi sumus obuiā iam chab-
ito dño in aera / reuelata facie eius gloriāz in-
tendentes: q̄n̄ iste tam modico lumine p̄sen-
tie dei ac saluatoris nri irradiatus: vtrūq; ra-
piebat ab ipso in aera / et tenebat inibi ab eo
dem / Fuit et alius tempore meo eiusdem or-
dinis monachus mihi notus / et familiaris mi-
hi dilectus: qui tāte suauitatis odorē ex p̄xi-
de in qua venerabilissima ac sacratissima eu-
charistia reponiebat / et seruabatur sentie-
bat: vt famen adeo vehementer de ipa p̄xi-
de cōmedendi in eo excitauerat ardor: hui-
us q̄ ipsam p̄xidem eum comedere compul-
sit / Operabatur et idem venerabilissimum sa-
cramentum in eodem monacho / aliud me-
morā dignissimum miraculum: quātocting:
enim spatiosa esset ecclesia / et quicūq; habe-
ret abdita receptacula: non poterat tamē ei
abfcondi benedictus saluator: in sacramento
istō / q̄cto nāq; intrabat ecclesiā sentiebat odo-
ris illius flagrantiam: quo odore perfusus et
attractus accurrebat illic cum festinatione /
vbi illum esse tam stupendo odore iudicio
p̄sentiebat / Fiebat et aliud eodem: vt si
quis eum intellige dominum creatorem et
saluatozem transierit vellet: et ab ipso loca

vbi odor suauitatis eius illū esse indicauerat ad locum alium hoc presatū monachi latere nō poterat statim enim dicebat: Hinc recede-
bar dñs meus ac trāsicilluc iuit ranq̄ via ista trāsicu sue trāslatione ipi aromatisans effe-
cta cēt q̄d rēuera se fiebat h̄c it̄ suauitatem odorū illi soli monacho sentire datum erat.

Quare deus laudauit importunitatē orā-
tis in euangelio luce Ca. XXXV

Morialis aliquis: quam ob cau-
sam ipsa veritas laudauit impor-
tunitatē: ut importatē orantis in euangelio:
cum in oratione locū habere nō possit. Est enim
dei tranquillitas inultimate quietis pacatissi-
ma: q̄ ppter at̄ ipm nullo modo arrigere pōt
molestia vlla vel tediostras. Rec min⁹ facile
nec iucundū est ei orare hac nocte incessan-
t̄ orare hora vna vel viceffiter orari a mul-
tis q̄ ab vno. Nō enim laborabat villo modo in
tendens ofōmbus nostris vt tanget eū aut
villo tedio afficiat ofōnis q̄tūcūq̄ instantia.
Rec vna hora magis oportuna est ad orādūz
ip̄i q̄ alia: sicut accidit in regibus et alijs ma-
gnatibns q̄ hoies tñ sunt qui vel occupati-
onibus vel tribulatiōib⁹ interdū exorabiles
interdū vero difficiles ad exaudiendū rogan-
tibus inueniunt. Propter hoc et quedā mulier
sancta et inclusa nō audebat sedare in ora-
tionem donec videre ei q̄ ordo. Listercie-
erūmiser ad laborē qualiter inquebat atten-
deret vel intenderet ofōni misere vni? mulier
culer tanta multitudinē sanctorū magno-
rumq̄ viroū ad ipm clamāte qualiter tot et
tāntis ip̄loquētib⁹ intenderet voci mee?
Credebat igit̄ mulier istū ordinē Listercie-
vacare ab ofōne dum essent in labore: q̄ diu
aut̄ in claustro vel monasterio essent: ofōni-
bus et collocutionibus occupari. Errauit igit̄
tur indubitanter et modicū valde apprehen-
dit adhuc trūte omnipotentissimam creatoris.
Dico igit̄ q̄ illis exemplis duobus p̄nomina-
tis de vidua videlicet et amico voluit nos in-
ducere misericordissimus saluator: ad amoris
studii et instantiā ofōnis. Et p̄ hoc sc̄z validū
simum argumentū. Si enim instantia p̄ci vni-
cit duriciā iudiciā v̄ viduā exaudiret. Et si si-
probitas amici h̄ potuit vt media nocte do-
mientem vicinū excitaret: sūgere faceret: et

ab eo quotquot panes habebat necessarios
obtinere: q̄ro facilius a magnificētissimo et
miserico: dissimulo deo obtinere speranda sunt
om̄ia bona data om̄ia salutaria om̄ia neces-
saria p̄ie obnitere petentibus. Iudice nāq̄
illo obfistebat duricia cordis eius vidue p̄ci-
bus. In amico somnolentia p̄p̄ia et p̄ ueroz
ip̄sius obfistere poterat vt ip̄e sumpt⁹ siue ex
pensas panum presertim si vel auarus erat
vel nō eousq̄z abundans panibus. Apud pre-
largum aut̄ et p̄diuitē deū et sup̄ omnē cogita-
tum nihil horum obfistit. Vel aduersat̄ peten-
tibus soli hoc ad exauditionē eorum requi-
runt: vt qua possunt instantia atq̄ deuotiōe
p̄cent. Rec p̄tereunda est hic astronomorum
confutatio atq̄ confusio: qui cū eligēdas ho-
ras ad eundem p̄ncipes et porrigendas eis p̄ces
vel petitiones et docuerint et scriperint.
Nō aut̄ tñ fuerūt vt docere vel scribere q̄ ali-
qua hora infausta vel infortunata esset ad p̄-
candū deū vel ad quodcūq̄z seruitium im-
pendendū eidem. Et cū de hoc cum q̄busdā
modernis astronomis sermonē cōferrem: h̄
ip̄sum contexerunt vicq̄z ofōnis hora infaus-
ta et fortunata esset ad seruitium deo altis-
simo et ad exorandū et ad deprecandū illū.
Et quia nec celi necluminaria nec stelle de ta-
libus intrmittunt se quod si adieciisset fmo-
ni suo quia dei seruitium est sup̄ virtutem ce-
lozum lunarium et stellarum et verissime hoc
dixissent: quod inde apparere euidenter q̄ dei
seruitium ipsos dei seruitores ad eo exaltat
et potentes efficit vt eis celestia illa subdita
sint et obediant. Quod euidenter ostensuz ē
Iosue: c. vbi p̄cipiente Iosue seruo dei et di-
cente. Sol contra gabaon nē moueatis et lu-
na contra vallem baylon et consequenter s̄z
iungit. Steteruntq̄ sol et luna et hoc aut̄ igno-
rare non poterunt astronomi cum duplicata
sūt dies sole stante super terram spatio duozū
dicrum.

Quod in deo delectari et ei esse subditum ad-
iunat orationem. Ca. XXXVI

Hinc pres̄ hec
n alia duo adiumenta fortissima
orationis subiungent: quae spiri-
tus sanctus in ps̄ docuit euidenter: dicens per
os David. Delectare in dño et dabit tibi peti-
tiones cordis tui. Alterū vero quod sequit̄ ē
subditus esto dño et ora cum. Tibi sciendū ē

*Inferencia orationis
vniuersi dñi*

*Astronomorum q̄ si-
q̄ horā deprecabitur
in regē*

*si horā orare dñi
q̄ nō p̄centur horā*

tibi, q̄ nullo leuiozi siue faciliozi p̄cio obtrineri
 p̄r exauditio petitionum cordis nostri / a mi
 feratore deo / q̄ p̄ hoc quod dicitur hic delectan
 do sc̄z in dño delectari n̄q̄z in dño iam nō fa
 cilimum est: sed etiā incundissimū & magis fa
 cilium q̄ meritū: nec labor est ylo modo: imo
 quies valde sua uitatis / r̄ retributio sup̄abū
 dantissima molestiarū quas hic dilecti & elec
 ti dei p̄pter deum patiunt̄: ytinā aut̄ & hoc
 cuiusser sp̄s sanctus vel hic vel alibi delectari i
 dño. Hoc aut̄ nō est possibile cuiq̄: nisi q̄ pala
 tum cordis sanum & curatū habuerit a febre
 iniquitatis / que sanitas & puritas nō est d̄tu
 tis & elaborationis humane opus: sed omni
 potentis virtutis creatoris p̄ciosissimū donū
 & merces sanctorū. In patria em̄ sic dicit̄. **Boe
 tius** in libro de trinitate: delectatio erit cibus
 compario verolatus p̄petua conditoris. Hoc
 quod dicit̄ mihi p̄tereundū est: quia grandis
 sermo ad illud explicandum requirit̄. **Nec** ad
 hoc mihi dicēdū occurrit: nisi q̄ egritudo ista
 sp̄ialis interior: / qua eouq̄z palatum cordis
 in nobis corruptum vel infectum est: vt ipsuz
 fontem sanuitatis / deum in nobis sape prohi
 beat: desipere vel potius amarū sape cōpel
 lat. **C**ognoscenda & recognoscenda est etiā
 sanitas contrariis: q̄tū dñs adiuuare di
 gnabit̄ obnitiū exposcenda. **Sentiebat** em̄
 dauid cū dicebat ad dñm: miserere mei deus
 q̄m infirmus sum: ac si medico pijsimo satis
 esset infirmitatē pandere: eamq̄ corā ipso al
 legare. **I**dem dicendum ē et in alio adiuro
 rio: / quo dicit̄ subditus esto dño. **Nec** em̄ i se
 virtutis aut̄ possibilitatis est frangere sup̄biā
 cordiū nostrorū. **Nec** abijcere iugum seruitu
 tis vitiozum: quo q̄dū p̄nimur: quod est di
 cere cui q̄dū subiecti sumus: deo subditi esse
 nō possumus. **Nemo** em̄ p̄t̄ duobus domis
 seruire: sicut dicit̄ ipa veritas. **Matth. vj.** De
 sc̄andus igit̄ est / modis quib̄ possum / oim̄
 miserator: deus largiterq̄z possideat: sicut sul
 mus iure plenissimo & singularissimo. **Hec** au
 rez duo adiurotia in potestate nostra sunt: vt
 eaviz nobis p̄sent̄ / & illa habeamus. **Al**ter est
 nobis illa elicere per nos ipsos nō possumus
 p̄sto nanq̄z est nobis gratia dei / & nō solum of
 fertur: imo nobis p̄sent̄ / & illa habeamus. **Al**ter
 p̄neq̄z violent̄ impingitur: & de hoc multa
 audiuit̄ in precedentibus.

De alijs septē adiurozijs ofois La. XXXVII

Vnt et alia se
 prem̄ adiurotia ofonis / q̄b̄ vor
 acuit̄ & ipa quodāmodo conditur
Primū illozum est clamor: secundū ciularis
 qui est vor puulozū ad patres et matres: vt
 possunt vociferantium / vel pro absentia eoz
 vel p̄ defectu alementi. **T**ra & faciendum ē io
 bis pro separatione dei a nobis / vel potius no
 stri ab ipso. **S**imiliter & pro defectu vitalis ac
 sp̄ialis alementi sui cuiuscūq̄z alterius q̄ su
 stentatio vite nostre spiritualis indigeat: a fa
 cie interdum cuiuscūq̄z rei terribilis / vel por
 ci vel canis / vel bestie alterius ciulare cosue
 uerunt puuli. **S**ic & nobis faciēdū est a facie
 peccati / tanq̄z a facie colubz / a facie leonis / &
 a facie rumpbee bis acute: sicut legit̄ **Ec̄c̄i. xj.**
 quasi bis acuta om̄is iniquitas. **E**t dētes ei
 dentes leonis interficiētes animas hominū.
Tertium est rugitus quasi a damno grauis
 simo: sicut legitur de **Esau** q̄ sup̄plantat̄ a fra
 tre hereditatē patris amittit̄ q̄z irruguit cla
 more magno. **E**t ipse **Dauid** rugiebam a ge
 mitu cordis mei: **Debes** aut̄ scire q̄ rugit / p̄
 pria vor turturis est & columbe. **Q**ua p̄pter
 quia nullum damnum compabile est amissio
 ne vite / gratie / & hereditatis eterne. **N**ullus
 rugitus compabilis est rugitui / qui est vel eē
 debet penitentium. **E**t hoc ostendit̄ **Job** i se
 ipso dicens: quasi inundantis aque rugit / me
 us. **xxx. c.** **N**ō quia temporalem eouq̄z doleret
 amississe substantiam: sed de amissione sp̄itu
 aliū ita rugiebat. **Q**uartū vero istoz adiuro
 riorum planctus est: h̄c p̄prie: p̄ more vel p̄
 mortuus fieri solet: peccator igitur q̄ se mor
 tuum in peccatis videt: habet mortuū quem
 plangat: semetip̄m videlicet. **P**langat igitur
 inq̄z planctu nulli compabili. **B**iblomin / em̄
 & plangere debet christum dñm / sibi mortuū.
A mortuū inq̄z a corde suo / in quo habitare p̄
 fidem & viuere debuit. **I**psaq̄z presentia sua /
 vitam anime sue viuificare. **I**nstat igit̄ marie
 magdalene stare debet penitēs p̄cto: ad mo
 numentū plozans. **B**onum tūc autem si
 ue sepulchrum ipa fouea: siue profunditas vi
 tiozum & peccatorum est. **A**d hanc debet sta
 re / eamq̄z attentissime oculis cordis intueri.
Ibiq̄z plangere semetip̄m mortuum / & chri
 stum dñm vt p̄dixi tibi. **H**oc ē a corde suo mor
 tuū: sicut legit̄ de maria magdalena **Job. xx.**

Quintus est gemitus / hoc est resonantia ex
 intimo dolore. ppter quod dixit Gregori⁹ qz
 veraciter orare / est amaros in compunctioe
 gemit⁹ / no verba coposita resonare. **S**ex-
 tum e suspiriu⁹ / e quasi fatigati animi / spira-
 tio debilis ad formationem vocis non suffici-
 ens / unde suspiriu⁹ dicitur est / quasi modica vel
 diminuta spiratio. **E**t videt e⁹ c⁹ vehementi
 desiderio aliqd obrinedum / siue qd amissum
 siue quid aliud / ppter quod vniuersaliter de-
 cis suspirare q⁹ / vs⁹ aspirare ad aliud. **S**ep-
 timu⁹ no est singultus qui in uehemeter diuis
 dolentibus excitari solet. **L**oncutit⁹ veheme-
 tia doloris / quousq⁹ viscera / dolenti / ac singul-
 tus in eis / ppter hoc generetur in ventre / na
 inuenit⁹ pleriq⁹ in eis qd a dolore magno pe-
 nitent⁹ / et est in ventre peccatoru⁹ vera designa-
 tio quedi penitendius / debac etia qd idem be-
 ne dolet cogitauit / vel eo ipso tum fionib⁹ duro
 ru⁹ supplicioz dignu⁹ se confitetur. **F**uit aut⁹ iste
 percussiones pectoru⁹ / peo qd cor humanu⁹ sede-
 rebat in pectore. **P**ublican⁹ ille euangeli-
 cus Luce / xliij / percutiebat pectus suu⁹ dicens
 Deus p⁹ p⁹ esto mihi peccatoru⁹. **E**t de ia di-
 ctis septem manifestu⁹ e⁹ vnicuiq⁹ / qd ad ofone
 adiuuant⁹ / et per ea deuotio ei⁹ occasionaliter
 auget⁹. **P**ercussiones vero pectoru⁹ / g⁹ am pe-
 nitendius prouocant / similiter et auget⁹. **I**m-
 punit⁹ em⁹ vehementer qd cor / talia cogitauit
 qd talibus consentit / qd talia dignu⁹ voluit sibi
 esse duris ac duris percussioibus. **I**nsinuat⁹ eri-
 am ipsu⁹ peccatoru⁹ / iam redisse ad cor suum
 et ppter hoc in uenire se / et videre in illo qd di-
 gnum sit p⁹ sionibus. **E**t hic quide⁹ sine fa-
 cio pris prime tractatus istius / in qua agitur
 de ofone / put ipsa est quodammodo oratio re-
 thorica / et partibus affimulantur eis.

Ofo humilitatis se / nubes penetrabit /
 et donec / p⁹ p⁹ inquit no consolabit⁹ / et no descen-
 dit donec / p⁹ p⁹ exierit altissimus / vel obnubila-
 tum cogitatio⁹ / vel nubes ipas sancto⁹ /
 penetrabit / ad modu⁹ nunciij ingerentis ac i-
 p⁹ ingentis in mediu⁹ turbatum / et irripentis
 eas vt appropinquet ei ad que mittit. **E**t hoc
 sonant illa verba / donec appropinquet no co-
 solabit⁹. **I**ntar fidelis / et strenui nunciij qd nec
 requie nec consolatione habet / donec puenit
 ad illu⁹ ad que mittit. **Q**ue ad modu⁹ ille **E**lia-
 zar dispensator domus Ab⁹ / qui comedere
 noluit donec locurus e⁹ sermoes suos / sicut
 legit⁹ Gen⁹ xxxiij. **E**t hoc est qd sequitur in ser-
 mone p⁹ dicto. **N**o descendet donec aspexerit
 altissimus. **H**ic igit⁹ consideranda sunt nunciij
 qui sint boni / omnia em⁹ hmoi⁹ requirunt in ofo-
 ne. **E**t primu⁹ illoz⁹ ponam / agilitatem ipsi
 us nunciij. **N**emo em⁹ sapiens in longinquam
 regione⁹ mittit nunciu⁹ / qui no valeat ambula-
 re. **H**ic aut⁹ est vel qui iam infirmitate pimitur
 vel facile lassatus deficit in via / quod euiden-
 ter apparet in illo qui difficultate magna / et co-
 natu magno / et multo / vix tota vna septimana
 ofone⁹ d⁹ dicere poterit / ita vt in vna q⁹
 die septima⁹ ptem ipsius / hoc est vna de p⁹ p⁹
 onibus septem / que in ea continet⁹ cum ma-
 gna difficultate etiam diceret. **E**t hoc narra-
 uit mihi sacerdos cui⁹ / prochianus erat / et qui
 ab eo vix istud potuit extorque⁹ vix qd f⁹ late
 septimam ptem ofone⁹ d⁹ vna quaq⁹ die
 diceret / sic tota ofone⁹ d⁹ dicam in septimana
 vna completeret. **L**ui similes multi sunt qui vix
 incepta ofone statim ab ipa desistunt / et defici-
 unt / ipm ofonis labor⁹ impotabilem reputa-
 tes / et velut onus grauissimu⁹ / illud statim proj-
 cientes. **Q**uibus quo ad ipsos p⁹ p⁹ et q⁹ p⁹
 in eis est / hoc est dicere ex pte ipoz⁹ / hoc solu⁹
 video remedi⁹ vt paulatim affue⁹ car / ad ora-
 tiones breuissimas / et deinde ad largiores / co-
 nantibus em⁹ ad se / put pmitit eoz⁹ infirmitas /
 nunq⁹ deerit auxillioz / deus. **Q**uemad-
 modum / in illo de quo primo feci mentione⁹
 factu⁹ est / qui paulatim in m⁹ robur ad penite-
 tiam agenda conualuit / vt ab ipso suo facerdo-
 te peteret / qd eipenitentia q⁹ r⁹ cum q⁹ grauem
 et dura⁹ veller in iungeret. **N**on em⁹ solimodo
 leuis ad portandu⁹ facta erat eip⁹ ois / sed
 etia⁹ desiderabilis et iucunda. **Q**uod si q⁹ q⁹at
 v⁹ nobis ista infirmitas orandi / qui b⁹ p⁹ diez
 integra⁹ fabulantes / no fatigamur / in f⁹ m⁹ ois
 bus ofosis vel etia⁹ notijs / et etia⁹ in f⁹ m⁹ ois⁹.

memoriam ip⁹

B

*peruenit
p⁹ p⁹
p⁹ p⁹*

Oratio sit quasi nuncius ad deum
 suu⁹ / Capitulum XXXVIII

Hec igitur

Prosequamur alias similitudines /
 et comparationes ofonis. **D**ico igit⁹
 in primis / quia ipsa ofo que est ad deum /
 vel quida⁹ nuncius est / qui ad deum mittit⁹ /
 et ad ipm intrat / sicut dicit beatus Aug⁹ / super verbo
 isto ps⁹. **I**ntret ofo in conspectu tuo. **D**ie-
 cit inq⁹ his verbis. **A**stra inq⁹ virtus ofonis /
 que illuc intrat ad deum / quo caro puenire ne-
 quit. **E**ccl⁹ xxxv. **S**atis ipam esse euidenti⁹ nu-
 cum fidelem / ac diligentem exprimit⁹ / vbi le-

*vt nota⁹ g⁹ m⁹o
circuado*

Capitulum

ofonū qui vtiq; salutare et iucundissimi sunt tanto labore affligimur: tamq; facile fatigamur. **R**ideo in hoc q; sicut accūsus corporalis admodū laboriosus ē nobis: tam facile nos fatigat: ppter grauitatem corporū nostrorū sic etiā ofo que ascensū spūalis est in deum ppter originalis corruptiōis grauitatē: nos tm fatigat / et deicit in defectum. **A**luetudie tū t leuter leuigat: bmoī grauitas presertim cum adiutorium gratie dei semp asit orantibus: orare comātibus. **E**t est nunci' bmoī qui in via spoliat a latronibus: interdū autez occidit. **L**atrones intelligo improbas cogitationes que se ofoni ingerūt: tam lachrymis pijs et sanctis desiderijs etiā ipis cogitationibus t attentione spoliāt. **I**psaq; sua uitarem vngent: de qua in pcedentibus audiuit / subtipiunt vel etiam rapiunt violēter. **E**t hec sunt bona ipsius ofonis / quibus in celesti confessorio pcurare debet / et expedire negotium orantis. **I**te quor nuncijs sic spoliati intrant: celeste: illud confessorium: ppter qd et minus bene ibi recipiunt: et difficilus expediunt negotia ipsorū: a quib' mittunt. **D**e pau peratus em nuncijs: a paupē missus videtur. **N**ec aparet etiā missus pro magnis vel arduis negocijs: negligit etiā negotium vel negotia sua: qui talem: taliter mittit. **C**ui em sunt cordi negotia: que deferre debet iste nunci' ad celestem curiam: solennē mittit nunciū ad illam: nō paupem / vel pamm osum: et q nulli honori vel gree ibi habēdus videat. **D**ec autē est solennitas nunciū istius: apparatus scz et oratus: quem tibi p dicit vtz intentionis et attentionis desideriorū et aliorū: p que in pcedentibus audiuit ofonem adiuuari. **I**n vero negotia ista p orationem gerenda t expedienda sunt: tam ardua tamq; magna sunt: vt solennitatē nunciū merito requirant. **A**ntifestum est ex his que petunt p eam: et ex ipso a quo petunt. **N**ulla nāq; negotia compabilia sunt negocijs veniarū / gratiarū / et gloriarum: et hec p ofonem pncipaliter intendunt. **N**egotij vero pacis reformande inter deum altissimiū / et eos p quibus orat: qruis sit quis ignorat. **Q**uid dicam de negotio salutis: de negotio in quo tantis accusatoribus ad mortem orantis agit: qualem aut qra oporteat eē nunciū / vel pcuratorē: p quem tantis accusatoribus t sup tantis accusationibus: responderi oportet quis ignorat. **E**t em accusator in negotio isto ipē diaboli? et omēs angeli eius

qui non cessant nos accusare die ac nocte: sic legit **A**pocal: xij. **C**ui' astucia nulla iuris peritorum prudentia compari potest. **R**ideo dixerit: quia postq; causa orantis criminalis ē qm in ea in multis criminibus agit: cōtra ipsum: nō potest agi seu expedit p nunciū seu pcuratorē. **D**ico quia fm illum comūcāre regularē intelligentiā verū est quod dicit: qm niam fm hoc pcurator: nec vox: nec verbus: nec responsio eius est contra que agit crimina liter. **O**ratio autē t vox: t verbum: t responsio est orantis: quia ppter psonaliter comperit i celesti ac diuinali confessorio: cui' ofo ibi ē: ac psonaliter: ac p semetipm se defendit: qui per ofonē in illo confessorio accusationib' resistit. **V**oce nāq; ppria verbo t responsione sua p priam causam suā ibi defendit: et ibi est psonali pntia: vtz in cōspectu dei altissimi: vbi t ipsi t coram iplo loquit. **S**i vero quererēs a me: vñ t vbi accipiet ista solennitas nunciū: vnde habebit nunciū iste solennis. **R**ideo tibi: quia pater ipse miscdiari: qui toti generi humano tam misericorditer: tamq; mirabilis prouidit de aduocato t ppugnatore: atq; interpellatore sempiterno: vtz de charissimo t bndicto vnguento suo deo: vtz de archō isto te su christo: puidēbit t tibi de nuncio isto: t nunciū solennitatem nisi ignauia t negligentia tua hoc impediuerit. **D**e ignorantia quippe vt impericia circa ea que ofonis sunt nō erit excusatio: postq; que pcellerunt in hoc tractatu vel audiueris vel inspereris. **A**diuaberis qz nō parum ad impetrandū a patre misericordiarū / nunciū istum solennē: si verbis potentibus t ad depcandū compositis quorū multa supra tibi in pcedentibus aggregata et congesta sunt: vsus in conspectu eius fueris: ad petendū ab eo mun' t gram ofonis hui' / qm in eo t per ipm omnia salutaria tribuuntur: quia ppter toto studio inuigilandū est: totisq; cordis conatibus exposcendū est: mun' gratie deo ofonis. **I**pe em est qui t sol' docet ora re quos vult: t dat tam pccolūm munus ofonis. **Q**uia ppter in ipso pncipio ofonis: qm ipse pater miscdiari adiuuare dignabit: dicit dum est ei. **D**ico deus pater miscdiari q; scis: t mihi magno munere gratie tue scire dedisti nō esse auctore nō esse effectore: nō esse largi torem alicui' boni: nisi te. **D**edisti etiam mihi scire ofonē ofonis tante virtutis: t atq; gratiositatis esse apud te: vt in eo t cum eo omnia salutaria dona largiaris: omnibus illis quibus

assidens orat
facit orationem

manu hanc orat

lucis p orationem
imple qd est oratio in
oratio

negotia
pacis
reformande

accusatoris
negotij

de e. p. dicit oratio
numerus q. h. e. m. h. d. y
ad orationem p. g. r. e. l. e. c. t. a.

donū illud prestare fuerit pietatis & dulcedi-
nis tue dignatio. **L**argire mihi donū istud in
eo placere in ea pfectione quibus tibi illud &
suscipere placeat: & omnia alia salutaria q̄ per
ip̄m petere mihi donaueris. **C**ōcedas. sic mihi
tribue orare misericōdiam tuam; vt audire me ti-
bi placeat: & in omnibus q̄ a misericōdia tua peti-
ero exaudire. **S**cio em̄ te docente: qz nec alto
nec aliūde potest mihi; vel eē vel venire tam
placitū tibi; tanq̄ efficac̄ apud misericōdiam tuā
donū. **D**ebes etiam scire. quia fidelis ac per-
osita laudabilis nunciū eē nō solū iustare apud
iudicē; vel curie dñm; s̄ etiam sollicitare accel-
fores eiusdem: & assentes omnes eidem dño
p̄ negotio seu negotijs; pro quib⁹ ad curiam
illam missus ē; maxime aut̄ illos qui maioris
gracie; maiorisq̄ potestatis in curia illa eē co-
gnoueris. **S**uper aut̄ officem admirationē et
mittentib⁹ & nuncijs de quib⁹ agit; & salubri⁹
atq̄ vtiliter possumus est in curia illa celesti; vbi
q̄ maxime p̄sunt necessitatib⁹ miserōz sub-
uenire et om̄ negotia ibi habentū; maxime
prompti atq̄ parati sunt & n̄cios istos intro-
ducere ad reges; & dñm curie illi⁹. **E**osq̄ p̄ oīa
et in om̄ibus adiunare. **T**ales habet omnis
orans aduocatos; & mediatores; quos nō ve-
nalitas; sed mer̄ liberalitas; ad interceden-
dum inclinet; vt pote quos taliter charitas et
pietas possidēt; & qui orantib⁹ occasiones in-
uenire desiderēt adiunadi. **A**ccedit ad hec
& aliud dei collaudatiōe & admiratiōe dignis-
simū; quia nullus ē qui cōtradicat vel aduer-
setur negotiū; pp̄iū; vel aliene salutis agen-
tibus vel agere volentib⁹. **O**m̄es em̄ idip̄m &
solum volunt; qd̄ sc̄it velle regē ac dñm om̄-
niū seculoz; qui vult om̄es hoīes saluos fieri
& ad cognitiōē v̄itatis venire. **H**anc em̄ con-
cordiā facit sublimib⁹ suis om̄ipotētissimus
ille dñs seculozū sicut legit̄ **Iob. xxv.** **A**ccedit
etiam & illud bonū; ad obtinēdū fiducia seculozū
impetrandi; qz nullus ē ibi qui nō tot⁹
ardeat charitate; tot⁹ nō distat pietate. **A**ccedit
& aliud qz nullus est; ibi cuius intercessi-
onē vel deprecationē possibile sit ab altissimo re-
pellī. **E**t p̄pter hoc in eadem mensura; neces-
se habent; precibus et supplicationibus n̄ris
semp̄ anuere. **I**llud quoq̄ non est hic p̄terē-
dum; quia maioris cōfidentia; qui maiores ibi
funt; et orari possum; & debent; non solū quia
humiliores; s̄ etiam quia charitate & pietate
semp̄ in om̄es; p̄p̄tiores atq̄ p̄fiosiores.

Quēadmodū igit̄ i curijs magnatū; qui nō
omnes sollicitant qui; pmoueri negotiū pos-
sunt & volunt; ac parati sunt; pro quo nunci⁹
est ibi; merito ignarus & negligens aut infide-
lis reputandus est. **S**ic nuncijs est de q̄ agi-
tur; si vel vnū ex tot⁹ tantis adiutoribus in
curia illa dei altissimi; sollicitare pro negotijs
orantis obmiserit; de negligentia aut infideli-
tate merito arguendus erit. **D**ocet nos et
ip̄a ecclesia celesti imo diuino magisterio eru-
dita & edocta sic orare; quod est dicere; talem
h̄mōi nunciū ad celestem curiam mittere;
qui omnes deo altissimo astantes; & singulos
pro nobis sollicitet. **I**psa nāq̄ orationib⁹ sus-
tis plerūq̄ letanias adiungit; que sunt singu-
lorum sanctorum inuocationes; similiter et
omniū; propter quod & multi ex eis sigillatim
inuocantur; multivero in generali; quoniam
non ē possibile ecclesie dei; nominare tot san-
ctorū milia sigillatim. **S**ollicitudo quoq̄
diligentia gerendi negotiū in nuncio hoc po-
tissimū requiritur; quod ipsa aduocitas; pe-
riculositatq̄ negotij euidenter ostendit. **Q**uid
ergo dici potest de nuncio; qui circūquaq̄ va-
gat atq̄ discurrit varietate cogitationū huc
illucq̄ distractus; ac ventilatus; ac de ipso ne-
gotio pro quo mittitur; nec curat nec etiā cogi-
tat; sed nūc in hispania castra edificat; nūc
in britaniā rapitur; nunc in almaniā disilit
& velut palea; variarum cogitationum flati-
bus dispergit̄. **H**ec quot & quanti sunt sic orā-
tes. **L**ate igit̄ tibi omnis qui orare intrēdis
a nuncio h̄mōi cuius negligentie similis aut
compabilis vit; aut nunq̄ in vitijs literalib⁹
inuenitur. **E**st & nuncijs h̄mōi qui & anteq̄
ad celeste consistoriū; proueniat; imo statim
cepto itinere; v̄l ad modicum progressus; in
via moritur. **H**ic est; oratio cuius intentio in
ipso orandi tempore; vel momento extinguitur;
& irruens alia intentio vel affectio; ad ali-
ud agendum & intendendum cor rapit. **E**x-
empli gratia; accidit interdum; vt cum orare
quis cepit; incidat cordi eius cogitatio de
pulchritudine mulieris; profundeturq̄ in eo
quousq̄ ipsum in consensum turpitudinis in-
clinat. **E**t eodem modo se habet de alijs con-
cupiscentijs. **N**ullum em̄ genus concupiscen-
tie; quod per cogitationes eousq̄ in cordib⁹
orantium profundari non possit. **O**bscra-
ndus igit̄ est omnipotens & misericors deus
vt dirigat nunciū istum; ante conspectū suū

b

b

*Docet nos
magisterio
ecclesie
sola legimus*

*Definitio orationis
miseris*

*Com. orationis
miseris*

magisterio ecclesie

oratio

oratio deus

Capitulum

custodiat sanum et incolumem in ipso itinere: et etiam coram se. **N**unciū istum totis astutie sue conatibus interficere intrēdit diabolus. **V**tpote q̄ negociū nostrē saluus implacabiliter sp̄ odit atq̄ persequit̄. **N**ec solum in via vt p̄dicit̄ tibi: sed etiā in ipso dei aspectu. **P**leriq̄ enim ipsa oratio que ante dei conspectum iam intravit: modo quo predictū est tibi extinguitur: de quo memini me ipsuz exclamasse mulrorens ad dominuz: vt saltem in cōspectu eius atq̄ presentia esset ofoni mee par atq̄ securitas: ne p̄mitteret vllō modo: um coram se illum occidi: p̄sertim cum nunciū qui ad illū destinantur: protectioe eius atq̄ custodia gaudere debeant: non solum ante illum: sed etiā in itinere siue in via. **P**etebat hoc satis euidenter propheta cum diceret. **D**irigat orō mea fieri incensum in conspectu tuo. **C**um enim petebat eam dirigi ante conspectum dei: petebat etiam eam et in via custodiri. **S**imiliter cū ipsi dei conspectui eam oraret dirigi. **O**rabat etiam et cum hoc: eam tibi custodiri: ne introqueretur vel disforqueret a rectitudine intentionis. **D**ebes etiam scire cum his omnib⁹ quia inuenit nunciū hōi excommunicatū interdum: et propter hoc in celeste consistoriū nullatenus admitteret: sicut legit̄. **P**roverb. xxvii. **Q**ui declinat aures suas ne audiant legem: oratio eius erit execrabilis. **Q**uia p̄pter nec in celum sacratissimū admittet̄: nec a sacratissimis ciuib⁹ celestibus recipietur: q̄n potius vt execrabilis excludetur et repellitur cum indignatione et execratione: p̄pter hoc aut̄ nō merito in verbis eius aures dei auertunt. **A**lbi etiam scriptum est. **A**zale dicti qui declinant a mandatis tuis: quā p̄pter maxime maledicti qui maxime declinat ab illis. **H**i aut̄ sunt: qui nec etiam p̄pinq̄uare volunt vt illa audiant. **A**maxime enim se longe faciunt a mādatis dei: qui nec illa audiūt nec faciunt. **H**i vero illa saltem audiūt nec faciunt: non tam longe a mandatis dei sunt. **C**um ergo manifestum sit tibi: quia nunci⁹ excommunicatus non impetret nisi sup̄ excommunicatione manifestū est tibi: quoniam cum celeste illud consistoriū: saltem non possit talis excommunicatio talis nunci⁹: quia omnino iste nūci⁹ tibi nec aliquid impetrabit nec audiet. **C**ave ergo tibi: ne deus eum pro excommunicato habens: verbis eius auditum comunicare recuset: tunc enim est necesse: vt ipse

te excommunicatum habeat. et p̄pter hoc audi tus sui vel audientie sue cōm unionem nō im merito tibi denegat. **V**tinā aut̄ auerit q̄ for midāda sit. **Q**uā horrifca excommunicatio ista: per quam nec verbum suum quibusdam cōmunicat̄ misericors de⁹: cum omni generi peccatorum verbum dei cōmunicandum sit: p̄ceptis illis dūtaxat quos canes / et porcos vocat veritas. **A**partib⁹ vij. vtinā attendant et illi quibus tam studiose tanḡ abundanter cōmunicatur verbum dei: q̄ta largitate gr̄e dei hoc ipsis fiat. **N**on enim facit taliter omni nationi: p̄sertim cum expr̄esse legatur. **A**ct. xvi. **Q**uia prohiberi fuerunt apostoli a spiritali creatore: verbum dei predicare in asia. **C**auendū est a fatuitate et stulticia nunciū istius. **F**atu⁹ enim est atq̄ stultus nunci⁹: qui petit q̄ non est petendum: sicut dicit beatus **A**ugustinus de illo qui petit a deo: vt occidat inimicū suū. **S**trullissime enim petit cum velit se esse iudicem inimici sui. **D**eum autem suum torzōre iudicem enim se gerit inimici sui: dum ipm̄ reū inortis diiudicat: procul dubio deum vult habere torzōrem illius. **H**oc autem q̄ in concuētens sit / quis non videat: dum in tam vili officio deum sibi seruire vult: officio vicz carnificis seu torzōris: semetipm̄ autem in tam sublimi / tantiq̄ honoris officio: facto ipso collocat vicz iudicis presidentis. **E**st tibi et alia stulticia sicut ibidem dicit idem **A**ugustinus: quia vult homo huiusmodi: frangi positum misericordie diuine: ne habeat inimicus eius: p̄ q̄ reuertī possit ad deum. **H**oc enim per mortē agitur impatis et improuisis peccatoribus: vt redire nō possint ad dei misericordiam et gratiam: quam cum possint inuenire: querere cōtemplerunt. **C**onsidera ergo arduitatem multitudinem / et magnitudinem negotiorū: que agenda habes in illa sublimi curia: et ne mitras verba tua per nunciū stultum. **E**xp̄esse nanq̄ legitur **P**roverb. xxvi. **C**laudus pedibus / et iniquitatem bibens: qui mittit verba per nunciū stultum. **M**anifestus est tibi: quia claudus pedib⁹ nec ad bona curere: nec ambulare: nec a malis fugere: nec declinare potest. **E**t propter hoc necesse habet bibere iniquitatem: hoc est penam iniquitatis sue. **H**ōi autem nunci⁹ cum sapiens fuerit / et bona / procurat atq̄ impetret mitret̄: se: et auerit mala ab eodem. **I**ndulgentiā quoq̄ et culpārum et penarū / nihilominus

scire debes

non enim excommunicatus

non sit petenda hōis
a deo d. i. i. i. i. i.

Obtinet. Inuenitur et alia stulticia in nūcijs
hōis: qui cum ire debeant ad illam rōnam
veri: si nominis sublimē atq; dominantem: ce
lestem scilicet curiam: vadunt alias: et ad ali
os qm ad ipm regem et dñm seculorum: et pe
tunt ab eis que ab illo solo obtineri possunt.
Propter quod dicitur Eccl. vii. **N**oli quere
re ab homine ducatum: nec a principe carbe
diam honoris: a deo enim ista solo obtinēda sūt.
Nemo namq; assument sibi honorem: sed q̄ vo
catur a deo tanq; aaron: sicut dicit **A**p̄stolus.
Recordo ista ppter hoc q̄ a deo petenda sūt
alicui talia: viuis enim bonis: petenda et pecu
randa sūt honorum et potestatum sublimia.
Clerici non ab ipsis sed ab alijs. Impuden
tissima namq; presumptio esset vnicuiq; q̄te
cūq; excellentie viro atq; presumptiuola tur
pitudō et intolerabilis dicere deo: petere: fac
me regem: fac me episcopum. **L**um officiorū
hōis tanta sūt: tāq; periculosa onera: vt ne
mo sapiēs sit qui nō ea poti⁹ reformidet q̄ de
sideret: viri namq; sanctissimi: non nisi tracti
sue coacti illa susceperunt: vnicuiq; ergo ec
clesiarum est desiderandus ac tota deuotiōe
et instantia appetendus: et a deo petendus pa
stor: bonus. **E**t quoniam ad hōibus plerūq; pe
tunt: et a solis hominibus: atq; per eos solos
obtinere sperantur: sit per iram dei maximaz
atq; semper iustissimaz: vt deo permittente
et approbante: mali et apti ipm reprobi loca subli
mitatū obtineant: ppter quod ipse dicit **P**se
ultimo. **D**abo eis regem in ira mea: et auferā
in indignatione mea. **I**n penā igitur grauif
simaz et in vindictam iustissimaz: p̄cesse p̄
mittuntur: qui p̄desse nullo modo curant.
Et ppter hoc: per eundem prophetam dictū
est. **R**egnauerūt et non ex me. **P**rincipes ex
titerunt: et non cognoui. **H**ōis ergo diij ope
ra manū sūt: et idola surda et muta atq; va
nissima: et reputantur et vocātur: sicut exp̄s
se legitur **Zach. ij.** **R**eperitur et nūci⁹ hōis
qui cum debeat volare in celum: currit ad ter
ram. **E**t hec est oratio: que cuz debeat petere
celestia: hoc est spiritalia bona et eterna: ter
rena solūmodo petit. **I**lluc enim tendit omnis
oratio: vbi est quod per eam petitur: et obti
neri per eam intenditur: ppter quod dicit
nūncium hōis ad terram pergere: qui profi
cisci debebat imo volare ad celum. **I**nuenit
et alia stulticia in nūcio hōis: quia a deo igna
rus ē et inscius vt celestis curie vires prozias
ignozet: et an habeat ibi contradictores et ad

uersarios nec videat nec attendat: sed et ipas
voces aduersantium et contradicentium sibi
nec audiat nec intelligat. **H**ec uox quorū q̄ti sūt
qui nob orantibus: et veniam atq; gloriā petē
tibus aduersant quozū vnusquisq; clamar in
aures dei omnipotentis. **C**ontradico. **I**n his
primi atq; fortissimi contradictores et ad
uersarij nostri: sūt ipa nostra vitia et peccata
quozū clamo: vsq; in sublime celorum extolli
tur: sicut **Gen. iij.** legitur: vbi ex persona dei
omnipotentis dicitur. **C**lamo: sodomozū ascē
dit ad me. **F**ortissimi isti contradictores: q̄ti
primi et radicales sūt in aduersationibus et
contradictiōibus istis: et eis cessantibus atq;
tacentibus: omnes alij tacerent sine cessante
penitus ab aduersationibus: contra nos.

Secundi contradictores et aduersarij sūt
omnes exercitus pulcherrimarum sublimiūq;
militiarum celestium. **S**imiliter et omniū san
ctorum: necnō et animarū: que occasione vi
torum nostrorum et peccatorum: in igne pur
gatozū: vel in inferno etiam detinentur: tōri
q; curie celestis inimici sumus: q̄dū vitijs et
peccatis vel etiam mundo amici sumus: sicut
legitur **Iacobi. iij.** **Q**uicūq; voluerit cō
amicus seculi huius: inimicus constituitur dei.
Perito igitur tanti amici dei: inimici nostri
sunt: q̄dū inimici dei sumus. **A**micus enim ini
mici dei: inimicus est dei: quibus vero occasi
onem vel peccandi vel perditionis dedim⁹:
et ppter hoc in purgatozū igne vel flāmīs ge
berinalibus detinentur. **Q**uis dubitat quin
die ac nocte clamant contra nos et dicant: vin
dica dñe sanguinem nostrum: sicut legit **A**p̄
ca. viij. **Q**ue etiam sivoce tam naturali q̄ spi
rituali tacerent: ibi sū cruciatus eozū acerbi
simi ipa veritate clamant vt predicti. **L**uz est
redemptio anime vnus prope diuicie sunt:
sicut legitur **Proverb. xij.** **Q**ualiter putas
vel putare potes non clamare animas corā
clericis et sacerdotibus qui redemptionem eo
rum comedunt: et in luxurijs suis infigunt nec
pro liberatione eorum a tormentis et cruciati
bus in quibus sūt fatigati. **T**ertij aduer
sarij nostri atq; contradictores contra nos in
curia illa sūt ipsi sancti / quibus iniuriāmur
vel iniuriati sumus: et hoc vel in personis eo
rum: blasphemantes contra eos nepharias
iuramentis: quibus nec ipsi gloriose dei geni
trici a multis nec p̄ca in aliquo: nec defertur
vel in ecclesijs ipozum. **E**t hoc duobus mo
dis: siue cum ipsi ministri dei qui in illis desera

Est dicitores
Iuris sit petis

R 2

q̄ in purgatozū
in mai detinentur
ad infanz nob

Sunt sacerdotes
sicut i purgatozū

S
blessim
sicut et loci
sicut conat

Stulticia in nūcio d. e. i. i. i. i. i.

Capitulum

*clama h' h'c oroe
p'ffice per tua*

amunt iniurijs quibuslibet / molestantur. **U**el
etiam ipsa loca deo dedicata & sanctis ipsis
olantur. **U**el ipsa bona temporalia ad susten
tationem ministrorū deo & sanctis illis obla
ta & consecrata vel diripiunt: vel ab ipsis mō
quolibet minuuntur. **E**n̄ est aliquis adeo
insipiens: vt deum ac dei filium opinari possit
blasphemias glozose ac charissime genitricis
negligere ita: vt eas vt dignum & iustū est nō
vindictet. **Q**uis / hominum iniurias & contu
meltas matris sue equanimiter toleret: et si
possit nō vlciscari: quod nō omniū aliarū ma
trum iniurie ac contumelie tolerari quoquo
modo possint. **I**stius tñ benedictē semperq;
venerande matris blasphemie: omni gladio &
igne: omnibus studijs & viribus exterminade
& vindicande sunt. **E**le illi quicūq; sit: q̄ igno
rat dei matrem in eo amore & honore ap̄d bñ
dicissimum filium suum esse: vt honorantes
eam honoret: & imbono: ātes digna animad
uersione puniat. **N**ō presumat aliquis deum
vel dei filium: se posse habere propitium & be
nivolū: qui benedictam matrem suā offen
sam vel aduersarijz habuerit. **S**ic nec de dei
gratia vel propitiatione cuiusq; eorum / qui
cuius filio in celo vel ministrant vel assistunt:
aliquis s̄sumere debeat vel sperare. **Q**uar
ti aduersarij & contradictees nostri in curia
illa celesti: de mones ipsi sunt: sicut legit Apo
cal: xij. **P**roiectus est accusator: fratruū nostro
rum: qui accusabat nos die ac nocte. **Q**uin
tus & maximus atq; fortissimus: deus ipse est
qui semper accusat eos qui seipso negligit
accusare: & semp̄ excusat illos q̄ seipso in con
spectu ipsius: studiose & incessanter accusant.
Bonigitur nunciū & fidelis / ac diligentis p̄
curatoris est: aduersantes sibi & contradicen
tes in curia ista vel placare sibi & pp̄rios effi
cere: vel eis silentium imponere vel illos con
gruis responsionibus atq; defensionibus re
pellere: ne contra ipm̄ vllatenus audiantur.
Et primis quidem & radicalibus aduersarijs
& contradicteebus: silentiū imponit: cum oc
cidunt suae mortificantur: & hoc in sola dei cu
ria nobis nō solum p̄mittit: imo etiam conce
ditur: atq; remunerat: acceptatur in alijs cu
rijs cum sub conducta & protectione iudicis
litigantes sunt. **A**bsit aut̄ vt vitia et peccā sub
dei p̄recone sin: cū per Ap̄m̄ omnibus dicit
ad Col: iij. **M**ortificate mēbra vestra / q̄ sunt
sup̄ terram. **A**mplius p̄b̄mō n̄s̄cium / ora
tionem ad hoc directe intendit: vt p̄ ipsuz ad

uersarij & contradictees contra nos non fo
lum audiant: vel admittant in isto sp̄ali iu
dicio: sed etiam vt inibi moriant. **I**psa em̄ pia
oratio: cum p̄fecta fuerit: mortificat: & om
nium vitiorū & peccatorū: sic orantis: mortifi
catio aut̄ eorū est p̄modos & vias quas toti
ens audiuit. **I**psa nāq; discretio ipsoz: mors
est eorundem: cum recedit ab eis anima hu
mana: seq; eis dem̄ subtrahit: necesse habent
ruere vel cadere: cū sustentamentū aliud nō
habeant: q̄ miseram animā in ipso: que illa in
femen ipsa sustinet & supportat. **E**t nō est opus
vrenarrem tibi & enuncerem hic modos des
tructionis: & mortificationis ipsarum. **S**i
vis igit̄ vt clamores nō audiant vel admittā
tur contra te: clama tu ex aduerso: & exalta in
fortitudine vocem tuam contra ea: quāto enī
fortius & altius contra ea clamaueris: tanto
debilius erit clamor ipsorū: & minus exaudibi
lis: donec penitus obmutescēt. **O**bmutescēt
aut̄ proliuz: & sine omni voce erunt: cum in to
ro corde clamaueris. **M**agnificandi igit̄ multi
plicandi & exaltandiq; tibi sunt clamores orati
onum: & confessionum: s̄vis aduersarijs istis
& contradicteebus silentiū imponere. **C**lamor
es em̄ ipsorū: validis clamoribus h̄mōi non
solū retondunt: vt nō audiant: sed om̄ino ex
terminant. **Q**ua p̄pter manifestum est q̄ntū
valide q̄nticūq; audibilibiter illos exaudibili
ter apud deū clamant: contra illos: qui coraz
eo tacent a clamoribus orōnū & confessionū.
Validissime nāq; sunt corā dño deo accusari
ones aduersariozū h̄mōi: contra illos q̄ non
seipso iugiter: confessionib⁹ in cōspectu ei⁹
accusant. **N**ulle aut̄ proliuz: i: nulli⁹ vigoris
& virtutis cōtra eos sunt qui se studiose in cō
spectu dei increpare & accusare non cessant:
q̄ expressit nobis sp̄s per os **D**avid dicens
Dixi confitebor: aduersum me in iusticiā meā
dño: & tu remisisti impietate peccati mei. **A**
tende anima mea: & admirez lauda ex totis
intimis tuis: sup̄ abundantissimā pietatis dei
dulcedinem: qui solo p̄posito hui⁹ accusatori
is: vicz que sit in confessione corā ipso: remi
sit statim impietatem peccati mei. **E**t p̄pter
hoc nō solū modo silentiū imposuit vitijs & pec
catis cōtra ipm̄ **D**avid: sed etiam remisit ea:
deleuit: proliuzq; exterminauit. **Q**uasi quis
dixerit: nō ē mihi potestas aur̄ dñs ad clamā
dum sic: vicz orationibus & confessionib⁹: cuz
adhuc corde mortu⁹ sim. **E**t scriptum sit: qui
non est in morte qui memor: sit tui in inferno

Uel p̄ffice q̄ h' mōnē

I

*accusatorē dñi
q̄ nōs*

accusator dñi

*accende m̄a que n̄ p̄ffice
remittet peccā*

*fructus petri ut clamet
pro pro opa d' alii*

XXXVIII

aut quis confitebitur tibi. **H**ors autem et in
fernus: peuldubio status est peccatoris in p
fundo peccatorum suorum sepulchrit: adhuc in
eo iacentis: ac putrescentis. Sicut euidenter
legit **Ecclij. xvij.** ante mortē inquit consistere
mortem inq; hmoi quā pdicit. ppter quod et
cōuenienter sequit̃ a mortuo in quasi: nihil
erit confessio. **Q**uino eni in sensibilib corde
peccator: efficit p̃ mortem istam. **E**t ppter hoc
nec videt nec sentit illa: in quibus tot sepul
tus est. **Q**uid igit factio eius opus est: quod
est illi confitium salutare: hoc est in dubitater
vt procuret qui clamet pro eo. **E**t horum cla
matorū duo sunt genera. **P**rimum est opa ip
sa misericordie: sicut expresse legitur **Abacuc**
f. quia lapis de pariete clamabat: et lignus qd
est inter iuncturas edificiorum: respondebat
quod t̃ in bono et in malo intelligi potest. P
riozum eni edificiorū t̃ ligna t̃ lapides clamāt:
in aures dei om̃ipotētis: pro edificatoribus
quē ad modū de rapinis t̃ male acq̃uisitis: edi
ficationes sunt contra edificatores suos: ad
dñm: sicut dicit **Jacob** in **iiiij. c. eple sue.** **Au**
rum vestrum t̃ argentū eruginauit: et erugo
eorum vobis erit in testimoniu. Q aut̃ vox
bonorum operū: t̃ etiam malozū: t̃ magna t̃
valida sit: expresse legitur **Sapientij. iij.** **E**t in
quis om̃es qui nascuntur testes sunt nequie
eorum: interrogatione sua. **E**t alibi. **Ipse**
terrogabit opa nostra. De hoc etiā alias au
diuisti in precedentibus. **B**ona igit̃ opa no
stra t̃ inter ea opa pietatis: nō solum clamāt
pro oratozibus suis coram dño: t̃ ad ipsum: s̃
etiam pugnant sup scutum ad protegendum
ip̃os. **E**lemosyna namq; exorat ab omni ma
lo: t̃ super scutum potentis: ac super lanceaz
aduersus inimicum tuum pugnat. **S**icut
legitur **Ecclij. xix.** **A**lij clamatores efficacissi
mi atq; validissimi intercessores sancti siue q̃
hic militant: siue qui tam cum christo domino
regnant. **E**t bi inter eos validiores in conspe
ctu dei altissimi gratiosiores sunt. **P**ropter h̃
igitur t̃ commutatione bonozum temporali
um virozum sanctorum qui adhuc in mundo
isto sunt: preces procurande tibi sunt: et etiā
precibus et obsecrationibus emendicande.
Quanto fortius igitur eozum qui cum christo
domino regnant: t̃ gloriatur. **C**an times
ne tot et tantis clamantibus pro te: clamo
res vitiozum et peccatorum tuozum audiat
prelargus miserator: deus? **A**bsit: cum nihil
odiat miserator: deus prelargus: nisi vitia t̃

peccata. **A**bsit: vt ea audiat contra te: t̃ tam
caros t̃q; gratos intercessores tuos repe
lat. **S**ancti quoq; qui contra nos clamant:
ppter iniurias t̃ cōtumelias: placādi sūt enī
datioe cōtumeliaz t̃ iniuriarū: q̃s eis irrogau
im? **E**t nihilomin? p̃cibus t̃ supplicatiōibus
qualib? t̃ q̃tis possum? **H**oc aut̃ docemur in
exemplo beati **Genesij:** qui p̃iusq; orare p̃e
sumeret. p archidiacono: quē in vita ista dile
xerat: placauit in clita ṽgine t̃ martyre agne
tam: t̃ quē dā alium sanctū: quibus ablato
ne possessionū quarādam: iniuriarū fuit ar
chidiaconus ille in edesijs eozū. **C** **D**e aia
bus vero que tam in inferno q̃ in purgato
rio contra nos clamant: quid aliud nobis fa
ciendū est: nisi vt t̃ per nom̃ctipos q̃tis nob
datur: pro liberatione ip̃arū satagamus. **E**t
etiam per alios ad hoc ipsum laborem? temē
dicantes eis aliozū suffragia: qui nostra illis
subtraximus: nec intelligas in hoc sermone
meo: q̃ pro liberatione animarū que in infer
no detineri sciunt: preces faciende sunt: **H**oc
hoc ignozatur: non est pigritanū dñi pro eis
t̃ cōiter p̃ fidelib? defuncti oib? **S**uffragia h̃at
Sicut eni de? ops q̃b? p̃desse vel possint vel de
beant: nec patietur aliquid eoz defraudari a
fructu: qui ei cōpetere potest ex huiusmodi
suffragijs. **L**auē aut̃ tibi tota diligentia: ne
bearam t̃ intemēratā dei genitricem aduer
sariam habeas ṽlo modo: cuz impossibile sit
te placarum aut propitiaz habere benedictū
filium eius: ipsa tibi offensa vel aduersante.
Ipsa quoq; tibi propitia vel fauente: impossi
bile similiter sit: ṽllum ex omnibus militibus
celestibus: vel quēq; ex tota illa ecclesia san
ctorū nō eē. pp̃tinet̃ saucte. **I**psa etiā apien
te: os sacratissimū: os gratiarū: os b̃dictio
ni suū: ad loquēdū misericordissimo filio suo
pro te: omnis iniquitas tua: t̃ aduersariozum
suozum op̃ilabit os suum. **O**mnis eni obnu
tescent: totaq; illa celestis curia: incipiente
ea loqui pro te: loquetur benignissimo mise
ratorū filio eius. **Q**ualiter autē placandus
sit ipse iudez vniuersozū: t̃ domus noster
iesus christus: iam audiuisti in precedentib? **E**t
Et vnus modus eum placandi est: vt in ipse
placatus sis proximis tuis. **A**temoz: igit̃ esto
eius: quod legitur **Ecclij. xvij.** homo domini
seruat iram: t̃ a deo querit medelaz. **D**e hoc
t̃ in eis q̃ p̃ceserunt. **E**t in tractatu de opib?
t̃ mirabilibus virtutū. **E**t in capto de misericō
militū audiuit. **P**atib? **xyj.** exp̃sse legit̃ ex

*fructus q̃ non
clamat a
miseratores*

*Deo in inferno
purgatorio q̃tis
clamant*

*Came ne h̃m̃
miseratū ad
suis habeat*

*Ipsi om̃es ad
obnuatescit q̃tis*

*Deo placandus
sit ipse iudez
vniuersozū*

Capitulum

verbis dñi. ferue neq; officii debitum dimisi-
bi. quonia rogasti me. **E**x quo expresse collig-
gitur q̄ntū possunt et valent apud misericordi-
am dei pecces etiaz peccatorum. cum ex toto
corde ad ipsum clamauerint. **N**umerat etiā
am et nō in merito inter stultitias et fatuitates
nunciū istū. q; ipsius negocijs licet arduissima
sint. nec curat nec cogitat. nisi hoc solus q; pe-
titionem nudam porrigit et offert deo omnis
ignozans. quid illa contineat et quid per eaz
petat. **E**t hec manifesta sunt in omnibus orati-
onibus. qui labijs suis strepunt et tumultuant
in ecclesijs sola inania et proflus ab eis que de-
siderare et per orationem petere deberent con-
traria cogitant. et de his que verba oratio-
num signant nihil omnino intelligentes. q̄uis
aut ista magne stulticie et intolerabiles sint. nō
sunt tamē orationes hñōi contemnende vel
abiciende. **I**ste etiā sunt. quādam modum laici
literarum. signari. porrigentes et offerentes
summo pontifici petitiones suas in scriptis.
cum omnino ignorent quid in illis contineat.
et quid in ipsis vel per ipsas petatur. **S**ūmus
vero pontifex. nō ad ignorantiam ipsorum.
sed ad petitionem respicit et attendit. **N**ec pa-
rum vel leue est q; per ignorantiam istam in-
terdum. et ofoni deperit et oranti. **O**mni etiā
modo et studiosius et obnitius q̄ illud qd etiā
non cogitatur. inuenitur. et cum eis que audi-
uisti in nuncio isto. quam orationem dixi. du-
plex est peruersitas. **P**rima est. quia sibi met
contradicit. **E**t est etiā recitudo orationum cō-
uenientissima. **S**ecunda est. quia manus
porrigat ad capiendum quod petit. ad quez
dirigat sermonem petitionis. **E**t ita faciunt
omnes mendicantes et elemosynaria benefi-
cia petentes. **M**anus etiā et voce in eum inten-
dunt. a quo benefici sibi petunt. **T**ibi autēz
notissimum est. quia manus in eam partēz ex-
tenditur. in quā tendit et oratio. **Q**uia ppter
qui tantundem agit nisi opa diaboli. ad eum
habet extētam proculdubio. manus suam.
Adeo igitur petit impleri manus suam. cui
illam porrigit. **Q**uia ppter contrarius est sibi
ip̄s. **D**e uocē et a deo petit beneficium. manus
vero ad diabolum tendit. quia peruersitate qd
intolerabilius est. manū potest. **S**ecunda
peruersitas est. qualis in ludo fieri consue-
ta est. ludo in q; qui vulgariter vocatur ludus asini.
ubi ad ipsum emptorem do. so. verso sermo di-
gitur. et de precio asini cum eo tractatur. **D**i-
co igitur quia ad eam partem. et ad eas res.

facies mētis obuerfa est. et ad eas respicit q̄s
cogitat. vel de quibus. **I**psa etiā cogitatio si-
ue cogitatus. mētis intuitus est. siue aspectus.
quia ppter q; ipso momento orationis ad alia
mētis intuetur. vel aspicit. quasi do. so. verso
ad deum. loquitur ip̄s. quere vt ita dicat. as-
sum. **Q**uatio igitur hñōi et ridiculosa est. et ip-
si deo contumeliosa. **Q**uis etiā fortasse iocole
aut illusorie cuiq; homini sic loquitur. vt do-
sum ad ipsum habeat. et facit ad alia. **I**ste igitur
peruersitates in oratione sunt contrariā-
tes. seu contradictio eius ad semetipsum. et
ridiculositas illusoria contra deum. que am-
be. in omni nuncio et procuratore. q̄ntū dedece
ar. q̄ntūq; ipsum impediatur. nemo intelligens
ignozat. **D**efectus quoq; vocis et loquē. **A**si
q̄ntū noceat negocijs que per nuncium gi-
renda sunt. manifestum est tibi. et iam audiui
siti in precedentibus. quia vox orationis desi-
derium est. **E**t quia muta est oratio. quocirco
caret hñōi. **D**ebilitas vero in desiderio. si-
ue cupiditas. raucedo est in voce orationis.
Quarta ergo stulticia. est nuncium mutū
aut rauicū et sine voce audibili existentē. ad
eam sublimē curiam mittere. p̄sertim p̄ tot
et tantis. tanq; arduis negotijs. vt sunt nego-
tia animarum. **E**t quonia iam edocuis es. p̄
dei gratiam. de oratione. quia ipsa est precio-
sissimum desiderabilissimum atq; magnificūz
desiderium. p̄sertim cum occupata est. et im-
munis ab imperfectionibus. et alijs impedi-
mentis que audiuit. perfecta vero dispositi-
onibus q̄s per me in hoc tractatu audis. **N**ō
relinquitur tibi ignozare. q; a deo studiosissi-
me deuotionissimeq; ac obnitēte petenda est. cum
ipse solus auctor et doctor. ip̄s est. atq; in spi-
rato est.

De cantico peccatricis aie. La. XXXIX

Quod est hec profe

Profe quar tertiam perfectionem orati-
onis. per quā est cantio. cancticus
et cantilena. **A**sanctū ē enim. q; psalmi et can-
tica s̄m plurimus sui. ofones sunt. **P**reterea
La. xlii. exp̄sse d; ad aiam peccatricē. s̄me
citharā. circui ciuitate meretricis obliuioni tra-
dita. bñ cane. frequēta cāticū vt memoria tui
sit. **E**o nāq; ip̄o q; vocat ea meritricē. ip̄am eā
peccatricē clamat apte. **Q**ue at ē cithara quā
sumē iubet. nisi cor. hūilitate excauari ac. p̄si
darsi. et bonaz cogitōni et affectōni cordis.

3^a p̄fina oratio p̄ Cantica

superius intēsum ac preparatū ad resonādiū
concentū quem audite. **E**t tū cogitationū
seu affectionum non audens dicere virtutū
cum illas anima peccatū non habeat nec li-
bera potestate ipsius sit / vt illis tendat et pre-
paret os suum tanq̄ cibāram / humilitatem
vero intellexit. **De** qua dicit Bernardus q̄a
est humilitas quā veritas parit. **E**t alia hu-
militas quā charitas parit. **F**acile est autem
vnicūq̄ peccatoz depumere cor suum / ac p̄
fundari sub mole vitiorum et peccatoz um suo-
rum: et euacuare ipsū atq̄ exinanire a bonis
virtutum / et bonis meritis quod non est ali-
ud q̄ cognoscere vel recognoscere vacuita-
tem suam et paupertatē atq̄ sentire vacuum
a bonis / quibus deberet esse plenissimum.

C Proinde cogitationes bonas quibus se ac-
culat peccatoz: minime et conscientiam / si-
desq̄ etiam mortua sacrate doctrine / cui no-
stris temporibus tanta copia est. **A**ffectiones
quoz bonas / quales sunt timor / pudor / ira /
et dolor / de quibus in precedentibus decem
numerate sunt ipsa vitia et peccata: ea intue-
ri volentibus copiose ministrant. **E**t hoc de-
clarabo tibi: licet per occasionem hoc faciam
Sunt namq̄ huiusmodi cogitationes et affe-
ctiones de benedictionibus dulcedinis qui-
bus deus preuenit illos / quos ad gratiam pe-
nitentiis illustrat et preparat. **S**i queratur
cuiusmodi cationem vel canticum / cantare
subetur meritis ista. **R**espondetur q̄ cantio
ista vt plurimum habet lamentationem / et ve-
parum aut̄ et vel modicū carminum. **D**ecem
enī ille affectiones / quas prenumeraui tibi /
lamentatoz tantū sunt / et malozum que pec-
catores in seipsis spiritualiter patiuntur: ex-
pressio. **E**t quoniam peccatoz / vere spiritua-
liter mortuus est / et malis suis obsessus et op-
pressus: que vox decet eū nisi lamentaria / et
malozū suozū expressoria. **U**num autē ini-
tium vite est peccatoz lamentari / et lugere se
ipsum. **E**t magna speratio atq̄ appropinqua-
tio ad resurrectionem et vitā: imo vite nouita-
tem que est vita gracie: qua si deo grate siue
gratiose viuunt. **E**t debes scire / quia quēad-
modum in citbaris et alijs instrumentis / ma-
gnitudo concavitatis atq̄ profunditatis: reso-
nantis adauget atq̄ dulcorat. **S**ic in citba-
ra cordis humilitas quā predicti q̄to enī sine
cogitationibus siue affectionibus magis se humi-
liat et depumit peccatoz: coram domino tanto

ipsi gratius et acceptius resonat in oratioe co-
ram ipso. **Q**uēadmodū dicit beatus Hiero-
nibus ad deo displicet in peccatoz: vt cer-
uix erecta post peccatoz: ita tibi ei gratius
in eodem q̄ curuatio vel humilitatio eius: de
sub mole peccatoz: sicut legitur Baruth: 1.
Anima que testis est magnitudine mali et in-
cedit curua et in infimis et oculi deficientes et
anima elurians: dat tibi dñs gloriā et iusticiā.
Quē enī pro peccatis suis semetip̄m humili-
at / sub potenti manu dei: tñ sup seip̄m siue in
seip̄o deū exultat. **U**nicūq̄ semetip̄m in
eis et pro eis despicit atq̄ viuificat: tantū in se
metip̄o deū honorat. **S**imiliter et quātum
semetip̄m confundit in peccatis suis / et pro il-
lis: tantū deū glorificat: tantūq̄ gloriā dat
deo in semetip̄o. **D**at ei et iusticiā: cum se iniu-
ste contra ipsum egisse fatetur / et recognoscit.
Dat ei et iusticiā / cū vitia sua et peccata sibi
soli attribuit: non facit / nec constellationi / nec
ipsi deo contra eos qui naturā malā eum
creasse blasphemant. **E**t quosdam planetas
malos creatos fuisse / infaustosq̄ et infortuna-
ros: et ad nocendum naturaliter id est ipsa na-
tura sua potentes et prodesse nō valentes de-
lirant. **Q**uēadmodū de Saturno et Marte
astronomi fatidici: mentiri sunt et scripserūt
Dat deo iusticiā qui se iustificatione et vltiōe
diuina / dignū esse confitetur: ipsumq̄ deū iu-
ste acturū secū predicat: si vitia sua et peccata
placeat vindicare. **C**urua incedit et in infimis
anima / que nec etiā audeat oculos leuare ad
celū p̄ confessione: quia celo sp̄eto eiusq̄ se-
licitate / infernum et eius tormenta eis p̄ter-
lerit. **I**n hac enī resonātia. **P**rima chorda de-
bet resonare / fides. **E**t primū quattuor: so-
nos siue voces de inēitate incogitabilis lar-
gitatis et beneficentie dei: vbi primus sonus ē
recogitatio beneficentū / seu donozum nature.
Secundus recogitatio veniarum / quibus re-
misse sunt nobis tam culpe q̄ pene. **T**ertius
recogitatio gratiarum / per quas ad beozū
diuine similitudinis reformamur sumus. **Q**uar-
tus / recogitatio gloriarum / seu hereditatis
eterne: in qua ius hereditarium nobis in ba-
ptismo collatum est. **P**uta siue voce atq̄ so-
no est / vel debilis et pene rupta chorda fidei:
que sonos istos incessanter non resonat / et
idubitan in eis et apud illos se resonat chor-
da fidei / quibus data est scientia salutis. **P**os-
sibile ē tñ tibi et aliter distinguere et assignare so-

*ut deo displiceat
i potest q̄ curu
creata*

humilitas semper

*Quo dicit deo q̄ se
iusticia ip̄ peccat
no autē no iusticia
non*

*Aut contra modū
ip̄*

*inhare cathara
et respicere pro
fidei p̄ corda
semper p̄*

*Et ante mentis me quod amari
uolent x affectus*

Uel dicitur

nos fidei vt primi ponat recogitatio singula
ris illius ac stupendi beneficij / viz incarnati
onis ac passionis charissimi ac benedicti vni
genti filij dei. **¶** Deinde beneficiorum / que
per sacramenta nobis incessanter vel collata
sunt vel tribuuntur. In quibus sup omnem
admirationem. Et sacratissime eucharistie sa
cramentum. **¶** Tertius recogitatio beneficij
doctrinarum et reuelationum / quibus crudi
ti et docti sumus de secretis sapientialibus / de
quibus non fecit deus taliter omni nationi.
¶ Quartus sonus est recogitatio diuinitaruz
patientie et longanimitatis dei: per quas tam
magnatos et malos / in tunc in tam malis / tam
diu tam benigne / tam misericorditer / tam dul
citer sustinet / et expectat: mirisqz et ineffabi
bus sibi soli norissimis vijs et modis ad miseri
cordiam suam et gratiam reuocare / reduce
re / qm̄ in ipso est non cessat. **¶** Interdum autē
obstinatissimos et durissimos / et obduratissi
mos / et omnino rebelles: conuertit ad se. id est
iustificat. **¶** Quid putas coraz deo cogitat: qui
ista negligit cogitare? **¶** Licet igitur chordam
vnam istius citare fidem dixerim: non in cō
ueniēter tamē psalterium decachordum dici
potest. **¶** Decem vero ille affectus que tibi si
perius nominare et numerare sunt / psalteriū
decachordum rectissime nominatur. in quo
tanto iucundius deo psallitur / quāto maiori
angustia cordis decem illi soni resonat in eo
dem. **¶** Et ne mirearis si fracta citbara / et nerui
debiles et non bene tensi: debitum et perfectū
concentrum non reddunt vel resonant. **¶** Loz
confractum citbara fracta est. **¶** Confractum
in q̄ fractione de qua legitur **Eccl̄. xxi. Loz fa**
tui quasi vna confractum / et omnem sapienti
am non tenebit. Nerui debiles et pene rupti
gratie preparatorie et benedictiones dulcedi
nis: quidem quibus preuenit et preparat nos
dominus: preparat in q̄ ad gratiam penitenti
alis iustificationis. **¶** Et sunt reuera initialia
que dam adiutoria ad illam. **¶** Ipsi quattuordecim
soni / cum de citbara cordis sonauerunt: li
cet debiles / licet exigui / auribus tamen miseri
cordie dei / iucundum sonant: et ad ipsuzim
pertrant: vt memoria sit meretricis obliuioni
tradite. **¶** Cū vero perfecta fuerit citbara cor
dis: et neruis omnibus debitis conuenienter
preparatis et ordinatis: erit cor humanū psal
terium iucundum / simul cū citbara / resonans
ab inferiori: hoc est pro liberatione a malis / et

etiam pro condemnatione impiorum / gratia
rum actiones / benedictiones / collaudatio
nes / et glorificationes. **¶** A parte vero superio
ri: pro omni largitione beneficiorum. **¶** Hece a
dem vel resonans a parte inferiori: dei iudicij
iustissimum ac per omnia laudandum. **¶** A par
te vero superioris misericordiam. **¶** Misericor
dia namqz dei super omnia opera eius est: sicut
legitur in ps̄. **¶** Et misericordia super exaltat i
iudicio: sicut legitur **Jacobi. i. propter hoc ergo**
dictum est in ps̄. misericordiam et iusticiā can
tato tibi domine. In penitentibus et etiaz ad
penitentialem gratiam conantibus / conue
niēntissime sunt: omnibusqz pijs viribus au
ditu iucunde. **¶** Septem resonantie exteriores
quas preaudiuit / scz gemitus / suspiria / cui
latus / et plangens / clamor / qualis est vitularis
deinde singultus / atqz rugitus / an putas / su
per omnem cogitationem et admirationem mi
seratorez largissimum / deum continere pos
se aures suas / aut auertere ab hmōi concen
tibus? **¶** An putas aliquem in omnibus illis exer
citibus / pulcherrimum sublimissimqz mili
tiarum celestium / continere posse vocem ora
tionis et deprecationis / qm̄ q̄ eā emittatur vt
prosit orantibus? **¶** Sciendum autem est tibi
quia quē admodum chorde seu nerui litera
les / in citbara litterali / seu alio quocunqz mu
sico instrumentis: binarij quōdinarij atqz ten
duntur / et ppter hoc bini et bini resonant. Sic
et in citbara ista spiritali / virtutes omnes bi
ne et bine inuicem connexę sunt: sibiqz inuicē
adiuant / sicut legitur de aliis animalium se
inuicem tangentibus **Ezech. i. Exempla gra**
tia amor bonorum / et odium malorum / spes et
timor / continentia et abstinentia / magnificen
tia et humilitas / et ad hunc moduz se habet de
alijs. **¶** Et attende con cordiam ipsarum ad in
uicem: quia vnaqueqz discors daret male per
semeripsam sonaret / imo dissonaret nisi alte
ra alteram moderaretur ac temperaret vs ad
iuuaret. **¶** Manifestum est enim tibi qualiter ab
stinentia continentiam adiuuet / rumpit est
neruus continentie aut vehementer debili
tatur et deprimitur sonus eius: si abstinentia
illum non adiuuet et confortet. **¶** Amor est
vnicuiqz nostrum qualiter commestatio et ebri
etas repugnent continentie / aut interdum
extinguunt. **¶** Clentur enim micro estiuans / vt
dicit Hieronymus. **¶** Facile spumat in libidine
Similiter et spes in presumptionem eleuaret

psalterium decachordum

binarium ad unum / hanc et vocat

sonum suū: nisi eā timor repmeret et moderaretur. **T**imor vero in desperationē rueret: nisi illū spes ab imo fulciret et sustentaret: sic ubi militas in vilitate abiectionis semetipsam abijceret nisi illam magnificētia sustentaret. **I**psa q̄ magnificētia: ne nimis in altū profluit et in supbia se eleuet: ab humilitate imitur et in recitidine suū ordinis retinet: sicut inuenies in amore et odio. **N**ō est possibile bona laudabiliter p̄ omnia facere: custodire / nutrire / atq; defendere p̄ omnia amore bono: nisi contra mala pugnet assidue: nisi eis resistatur viriliter: qd̄ pp̄ie ac p̄ se odij est malorum. **E**odem modo nec mala impugnabunt fortiter: nec resistet eis viriliter: si amor bonorum ad h̄ non adiuuerit. **S**i enim bona nō amatur: p̄ que malis resistit / mala repelluntur: nō est possibile vt contra ea laudabiliter pugnetur. **S**i querat quis de ipsa fide: quam dicitur habere locū et cōnexam: ac si quereret de neruo fidei: quis ei neruus alius in ista cythara associet? **E**idem rideo in hoc q; discretulitas erroris et impietatis: est chorda: q̄ fidei cōiungit in cythara ista vt et hac tam horrifica detestacione: nō solum declinant errores h̄mōi: sed etiam abijciunt. **E**t omnis error impietatis: tanq̄ venenū mortiferū abijcit p̄ virtutem istam atq; declinat et fugat et etiam ab horref. **S**i quis aut̄ obijcere voluerit: quia contrariōs eadem est disciplina: et idem sensus. **R**ideo in hoc: quia alius motus est p̄secutio erroris et impietatis: et odiū: alius insectio salutarium credulitatū: et amor: ipsarū. **E**t possibile est vt aliquis peritus sit in procu randis et educendis egritudinibus: omnino inscius sanitatis procurande vel inducende sicut manifestū est in bellatoribus multis: q̄ vulnerare et occidere doctissimi sunt. **S**anare aut̄ et a morte suscitare prolixus ignorant. **S**ic quoq; possibile est vt aliquis de veneficis acquirēdozū: et conscientiozū acuendozūq; venenozū habeat peritiā: eozūq; porrigēdozum astutiā: sanādi aut̄ a lesionibus earū nō habeat licentiā. **C**ausa aut̄ in hoc indubitanter esse potest: vt animo solo nocendi vel vni vel pluribus studuerit: vt in talibus sit. **E**t aliud de venenis scire nō curauerit: possibile nōq; est vt solo odio alicui p̄sonę vel aliquarū inductus fuerit ad hoc vt talia fieri veller. **C**ui aut̄ psalmi cantiones vel cantica sunt. **A**mani festū est q; quī psallunt: vel psallentes audiunt saltare debent: quē ad modū lasciuiboles

et mulieres / ad auditum cantilenarū turpius saltant: id est gestulationibus corporū suozū ridēt modularionibus quas audiunt: sicut dicit veritas. **B**arth̄. ij. **L**ecinum vobis et nō saltatis: lamentaui vobis: et nō plorasti. **S**altationes igit̄ iste sunt motus spūales: q̄zibus moueri debemus: et ipsi psallentes et p̄ ab alijs audientes. **E**xempli gr̄a cum psalmi districcionē diuine iusticie et vltionis resonant: timore debet concuti cor: et deozum ponit. **S**i aut̄ misericōiam: debet spe erigi sursum. **S**i aut̄ honore et gloriā dei resonant: gaudio dilatari vt de beatitudine p̄missa dilectorū et electozū ipsius: desiderio et amore illius cor accendit. **E**t p̄ viam multā currit res in omibus psalmis: psalmodijs: vt quid est in ipso p̄ncipio psalmi nominat tibi beatitudo: cū dicit. **B**eatus vir nisi vt desiderio et amodo in illam saltes vel in silcas. **D**einde: p̄pter simul causam denominat tibi virilitas: vt a puertilitate animi distillas: et virilitatem tanq; p̄fectionē tibi debitam concupiscas. **S**ic: p̄pter eandem causam subsequēter dicit tibi. **Q**ui nō abiit in consilio impiorum: miseria est quā beatitudo et virilitas a se procul expellunt. **R**ominat ergo tibi sub negatione: vt ab ea declines et fugias animo atq; proposito: qui beatitudine et virtute tanq̄ inseparabiliter annexum ipsis: diligas et teneas. **N**ec cubites q̄n cor: p̄ omnia dñi dispositum et a seruitute corruptionis plene et p̄fecte liberum ad auditum psalmodie congruentibus illis motibus moueat. **A**lioq; qui vel psallūt vel psallentes audiunt onos lyros sunt: id est asini ad lyram: qui cōcentui lyre vel cythare nullo motu gestulationis respondere noniunt. **C**ausa autem in hoc est quia ipsam suauitatē concentus huius non sentiunt. **H**ec q̄t onos lyros: et asinos insensibiles habet hodie sanctus **D**avid: imo spiritus sanctus ad cytharaz suam et psalterium: qui nihil prolixus spiritus: huius armonie ibi sentiunt. **N**ihil de his que per psalmos spiritus sanctus omnibus loquitur: intelligunt vel etiam cogitant. **E**t quod ē maioris absurditatis: ipsas voces psalmozum ita rudit: adeoq; inepte refecant et vociferant: vt voces eozum a rudibus asinis differre valde modicum videntur. **Q**uod de his qui milicie clericalis stipendia tam auidē cupiunt: q̄z districte exigunt et quanta diligentia nūmos ipos bladū et vinū q̄ rōne h̄mōi mi lice sibi debere: ipudētissime agriflūmēq; mētunt: q̄ nō solū voce p̄cellunt non gignunt corā

*loquere hōmōi
saluare eos et chorica*

actū dicitur

S

*uocis
spina*

I
*hōmōi st hoc q̄
psalmodia vobis
no p̄sentit*

*ad de hōmōi q̄
no aduēit psallē
nō vni q̄ t̄mpore
impep̄*

I

Capitulum

diō. Sed etiam psallentes impediunt. et pro fa-
cranissimis psalmis fabulis in choro resonant
vitiā attendant. quia fures et latrones. et cō-
tra deum et contra aīas quibus psallendo sus-
fragari debuerant se exhibent. dum sine cau-
sa stipendia percipiunt. vel quod malus est rapti-
unt. Propter hanc causam vici qz psalmo-
dia thesaurus est. continēs aurī et gemas di-
uitiarum spiritualiū. Et apotheca spūs sancti
est continēs aromata omnīū donozū virtū et
gratiarū. Statuū est in ecclesia dei. vt super
omnes scripturas. liber psalmozū frequentet
Nulla em scriptura de veteribus. que mentē
humanā ita ditare et replere sufficiat. Nulla ē
medicinis animarū languozibus. consolans
dis. confortandis. et delectandis animabus
humanis adeo potens aut efficax. Sicut et mul-
te spūales virtutes et pprie. que alibi et docent
de et discende sunt. Desauri igit tam precio-
si. tanqz nobiles. a spūs sancto p psalmos et in
psalmis ostendunt. p uocemur ad amorem et
desiderium ipsozū. Apotheca sancti spūs cor-
ram nobis in eis apit et exponit. nō solum ad
medelas vt p dicit. sed et ias ad delicias. quas
illi solum nozunt quibus datur eas sentire.

Quid intelligat p vitulos labioz. La. XL

Hec profe

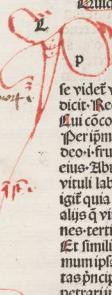
quar de ofone fm qd ipsa est vitu-
lus labiozum. Nihil em aliud pos-
se videt vitulos labiozū in vltimo. **P**see vbi
dicit. Reddemus vitulos labiozū nostrorum
Qui cōcordat. Hīctus in vltimo ad l'heb. dicit
per ipm ergo ofera amus. hostiā laudis semp
deo. i. fructum labiozū consentiū homini
eius. Abusue nāz vltra modū intelligitur
vituli labiozum. vt vlti labijs promissi. Dico
igit quia in vitulū intmū est medulla. omibz
alijs q vituli sum gustu suauio. Deinde car-
nes. tertio ossa. quarto piguedo. qnto pellis.
Et similiter in ofone intmū decqz placitissi-
mum ipsa pietas. orantis. intento siue volū-
tas pncipalis obtinendi quod orationē im-
petrari intendit. Et ppter hoc qui absqz intē-
tione ofonē dicit vel recitat. ipsam potissima
sua pre mutiat et detricat. Logitare igit de-
bet apud semetipm atqz formare. quid ei per
ofonem querendum vel petendum sit. Ad hē
em orandus est deus. vt veniam et gratiam. et
gloriam. et cetera bona data sua. put ipse no-
uit expedire largia orantibus. et his pro qui-

bus orat. **P** si quis nihil bonū intendat p vo-
ciferationem ofonis. strepit indubitanter et
tumultuat in ecclesia dei oīno a deo nihil pe-
tens. Quia ppter nec orans est homo hmoī-
cum omnis ofo petriō sit. sicut in pcedētibz
audiuit. **I**ntende aut quia non est necesse.
vt omnes orans intendat certe et determinare
aliquid istozū que predicti. Multi em vniuers-
saliter vel generaliter. intendunt p ofones
bona data dei. nō cogitantes singulariter de
venta aut aliquo aliozū. pto autē seruentior
fuerit intentio hmoī tanto erit medullata ma-
gis ofo. et ossa eius medulla pinguior refer-
ta. **O**ssa vero in ofone. fortitudines sunt q
sustantari et defendi habet ofo. **P**fficili-
mum quippe est mulcas irruentū cogitatio-
nem. ab ofone abigere. itaqz impeditio-
nis omibz depurare. depurataqz seruare. **A**ba-
nifestum autē est tibi contra omem difficulta-
tem. fortitudinem esse necessariā. sicut dicit
Aristotel. quia virtus et ars circa difficulta sit
Concessaria est vt alia fortitudo. contra te-
dium. plicitatis. quo multi ex orantibz. vin-
cuntur. qui vix inceptam ofonem consumma-
re sufficiunt. **I**nter dū aut et a cepta stati de-
sistunt. **E**st et alia fortitudo necessaria. con-
tra dilationem boni quod petis. **D**iffert enim
deus interdum dare quod postulat ipsa dila-
tione cor preparantis et aptans ad recipiēdū
sicut dicit **A**ug. sup illud ps. **C**oncupiuit aīa
mea desiderare iustificaciones tuas in omni
tempore dicens ibi. q vt tu voles implere fac-
cum vel ventrē. aliquo bono vel pfcioso. pisse-
dis illum atqz dilatas vt capatioem ipsum ef-
ficias. **S**ic deus volens implere cor tuum. di-
stendit illud atqz dilatat longo desiderio vt ca-
patius id. eius quod petitur efficiat. **C**ontra-
moram igit et dilationē istam. necessaria ē for-
titudo quedam. que pprio nomine longani-
mitas appellat. **E**st et alia fortitudo necessa-
ria contra iram quādā et impatiētiam. qua mul-
ti couisqz exagitant et deficiunt. vt vix. pstra-
ti ad ofonē. ab ea statim exurgat. p eo q gra-
tia ofonis et deuotionis eis nō statim tribuit.
dicentes quid facerem hic aridus et frigidus
corde duro et vacuo ab ofiū gratia deuotiois.
pcul dubio ignorant ofonem et deuotionē
bona gratuita esse dei. et vt hoc ipsi sua discā-
nō statim eā cū volunt obtinent. **I**nsinuatur
igit eis p hoc. vt ea petere discant et afflicteat.
Inter dū aut et qsa difficultate obtineant.
ipsa experientia edocent. quasi em preda qdaz

fures et latrones

It

libi psalmozū frequenter
videtur sup. oia

vitulos labiozū
ost

In vitulo qd p.

ost fere subterita

ost ad dē ipē

fructus autem eius est in corpore

Capitulum

verborū ofonis est; quibꝫ alia que dicta sunt continent; et tanqꝫ a pelle exteriori operiunt. **P**ili quoqꝫ in vitulo isto strepitꝫ est vocalis exterior. Tales reddere debemꝫ vitulos labiorū nrorꝫ. **P**er qꝫ dicitur. Reddemꝫ vitulos labiorū nrorꝫ. **S**ecꝫ vltꝫ. vt pdicit. Nō est pꝫ prie reddis nisi quod debes. **A**paret igitur de omnibus que pꝫecerunt de vitulo isto; qꝫ iniuriōsi sumus deo; etiā in illis pꝫ que iniurias irrogatas eidem emēdare debemꝫ. **Q**uis emꝫ nō videt; innumerabiles in ecclesia clericorū tam seculariū qꝫ etiā claustralīū; nec etiam pilos vitulorū istorū ofio reddentes; nec ea vocali strepitu in ecclesijs resonant; sed tanqꝫ in dormitorio medias matutinas; aut etiā inter gras dormiunt; nunqꝫ eas postmodū domio reddentes aut refringentes. **A**ulti pꝫ vocibꝫ ofonis; vocibus inutiliū fabulationū; aut etiam seculariū negociorū in eis strepunt et tumultuant; tractantes sibi inuicē sua secularia; et interdum negociationes facientes; pꝫulduo domū ofonis; domū negociationis. **E**xcrabilius autꝫ est; qꝫ pꝫ laudibus et hymnis dei turpiloquijs; pꝫphanant et polluit; et ipm dei seruitiū; et chorū diuinis honoribus et laudibus consecratū. **S**unt et alij qui vt pelle vituli istius deo reddant; totū in hoc studiū suū cōferunt; nec vnā syllabā vel vnū iota de tota integritate verborū ofonis negligi pꝫmittentes. **E**t hoc vtiqꝫ bonū est; nisi deū potioribꝫ vituli istius de fr audarēt; sed dū intellectus et signata verborū ofonis; vel nō habēt vel nō curent; et si in altera pelle vicꝫ deo satisfacere videant; in reliquo tū; in carnibus nō modicū sacrificiū; audis detrahunt et detruncāt. **A**ulti delinquunt circa adipē suę pinguedinem; omnimode aridi et in deuoti orātes; cū offerre debeant vitulū saginatū. **C**lerici quoqꝫ de medulla istius vituli nō curant; et forsitan curare nō norunt. **A**ulti nec pellem verborꝫ nec pilos exterioris vociferationis offerre curant; vel dignant. **D**icit autꝫ **D**avid ex pꝫsona recte offerentiū; holocausta medullata offeram tibi. **Q**uis ex magnanibꝫ hmoi fraudes vel rapinas; vt iniurias sibi fieri sustineret; vt delicit vt pꝫ vitulus medullatis et pinguibꝫ; ex medullati; et carnati; macilentissimi; et per oēm modū pinguedine carētes; exossati; decocti; et nec pilos etiā habētes offerrentur. **A**n nō vides congregaciones hmoi orantiū et tam apte vitulorū hmoi sacrificia deo sꝫstrabentū; ne dicā spelūcas esse latronū; sꝫ magis

acies vel cuncos raptorꝫ. **Q**uis ignorat; qꝫ si ne cā accipiūt stipendia oratioe milicie; imo tanqꝫ fures et raptores. **E**t pꝫpter hoc ad restitutionem omnium sic perceptorum teneri?

Quare per fumum thuris signatꝫ oratio; et quid per puluerem pigmentarij. **L. XLII**

Docet nos spi

Dicitur sanctus pꝫ **J**obem euangelicam **A**pocalij. vbi dicit de vigin triquattuor; senioribꝫ; qui habebant singuli ci tharas et phialas aureas plenas aromatorū que sunt ofones sanctorū. **E**t iterū eiusdem vij. **S**tetit angelus ante altare habēs thuribulum aureū in manu sua; et dāta sunt ei incensa multa; vt daret de ofonibus sanctorū; sꝫ per altare aureū; qꝫ ē aū thronū dei; et ascendit fumus inensorū sanctorū; de manu angelicorū deo. **P**er **D**avid quoqꝫ docemur orationem incensum esse vbi dicit. **P**irigaf oratio mea sicut incensum in conspectu tuo; qua directione et ascensu ipsa quoqꝫ anima orantis ascendere dicit in libꝫ **C**anticorū. c. iij. vbi dicit. **Q**ue ē ista que ascendit pꝫ desertū sic virgula sumi; ex aromatā; mirrhe et thuris; et vniuersi pulueri pigmentarij. **V**irgula igitꝫ sumi ofo ē qꝫ ē indicatꝫ aromata mirrhe et thuris; et vniuersi pulueri pigmentarij; veteri qꝫ lege **E**xo. xxxij. thimiamata fieri iussit sibi dñs ex qꝫtuor; aromatibus stacte; onice; galbani boni odoris; et thure lucidissimo. **Q**uia igitꝫ bec quattuor; tñ aromata noiantꝫ vt ex eis cōficiatꝫ thimiamata; pꝫ quod ofo rectissime intelligitꝫ. **I**bidem notat mirrha et thus; et deinde expꝫse vniuersi pulueris pigmentarij. **C**olligitꝫ euidenter quia oratio pꝫfecta ex omnibus modis suis. **V**irgula sumi est; quales describit libꝫ **L**antico. **Q**uattuor; vero illa aromata; que moyses noiatꝫ quat tuor; virtutes que in ofone necesse valde sūt in dubitanter signantꝫ sic apparebit tibi ex proprietatibus aromatū illorū. **H**abet autꝫ que stione quid intelligi debeat; hic puluis pigmentarij; **V**irtutes emꝫ nec frangende nec conterende sunt nec in puluerem redigende; qꝫn potius in omni integritate sua querende. **I**ntegritas namqꝫ carū et pꝫfectio a deo plus diligitur; qꝫ minutie vel fragmenta ipsarum; puluis autꝫ pigmentarij; vnde erit nisi ex puluētis virtutū cōfractis atqꝫ cōtritis. **C**ōfractio vero et cōtritio virtutū qꝫ ē nisi mortificatio carū. **Q**ui sꝫ forte quis dixerit; quia cōtritio

ut si pꝫnti oia
oia in aia de

Arando in dicit
oia

ista cordis ē aut intelligit h̄ de corde nono q̄d
in se creari petebat. **D**avid q̄d v̄r̄is ē bonū &
sc̄m̄. p̄pter hoc om̄i custodia seruādum, sicut
p̄cepit Salomon. **P**rouerb̄. iij. Nō est igitur
frangendū aut conterendū. **S**i v̄o intelligit
hoc de corde veteri q̄d totū est ex mēbris viri
orum & p̄tōrū. qualiter cor h̄mōi contritum
erit puluis pigmentis: q̄n̄ potius puluis fe-
tidissim⁹ & odosissim⁹. **D**ebe igitur sc̄re
in hoc quia contritio nō est sic cōfractio aut
contritio corporalis que indubitanter destru-
ctio est eius quod confringit̄ aut cōterit̄, sed
est subtilis examinatio & p̄singula discussio q̄
examinat̄, qualiter ipsa eloquia sacra & p̄rin-
cipia conteri dicunt̄. cū subtiliter & p̄singula di-
scutunt̄ examinant̄ & exponunt̄; integra t̄m̄
remanent & om̄ino nihil lesionis passa. cū sic
cōfracta & contrita fuerint. **C**etera vero & pec-
cata / malleo verbi dei sic confringunt̄ & con-
terunt̄, vt penitus destruant̄ & anihilant̄. **C**ū
enī nō solum volūtas peccandi, sed ipsa cogi-
tatio etiā peccati, sic confringit̄ & conteritur
& nihil eorū prolixius remanet in eis, qui vere
penitent. **C**ontritio vero ista nihil lesionis in-
fert, vel suffert cordi contrito: q̄n̄ potius lesi-
ones vitiorū & p̄tōrū in eo sanat. **N**ō frangi-
tur igitur cor, sed fractum integrat̄ & solidat̄, &
fractioes ipsius atq; contritiones omnino
curat. **C**ontritio igitur ista diligens ē & subtilis ex-
aminatio ac preparatio cordis, qua seipm̄ sic
p̄scrutat̄, vt q̄c̄q; deo displicere in se inueni-
rit atq; cognouerit, conterat atq; confringat̄,
vt p̄dixi, malleo verbi dei semetipm̄ duriter ī
om̄ibus & singulis male actis p̄cutiens, q̄d est
dicere vsq; ad mortificationē / om̄imodamq;
destructionē eorū que in se puniēda cogno-
uerunt. **C**or igitur contritū dicit̄ fm̄ duas inten-
tiones, v̄ic fm̄ se, vel fm̄ ea que in ipso cōte-
renda sunt & mortificanda. **C**or enī intelligit̄
sensus & voluntas, & sensus cū erroneus est
tanq; periculosus cōterendus ē & mortifican-
dus in p̄te ista. **S**icut voluntas improba siue
peruersa est conterenda & mortificanda ē vita
vt nihil de peruersitate sua vitare p̄mitrat̄ in
ipso. **N**ō igitur essentialiter cor, i. ipsa aīa con-
terenda est, sed fm̄ ea que in ipsa sunt, v̄ic in-
tellectū erroneū & peruersam volūtatē. **H**mōi
nanq; cōtritio nec frangit̄ nec ledit in aliquo
animā humanā, q̄n̄ potius lesionem ei⁹ & pla-
gas grauisimas, que sunt vitia & p̄tā, sanat.
Iuxta modū igitur hunc dictū est illud. **C**or cō-
tritum & humiliatū deus nō despiciet. **C**eterū

enī est, p̄pter h̄mōi contritionē / que procul
dubio deo acceptissima est. **E**st enī sacrificiū
sp̄s contribulatus, cum nō aliud sit contri-
bulatio sp̄s, q̄s contritio cordis, & hoc est dic-
ere, p̄ vitia & peccans ip̄s. **P**ossibile nanq;
est ex zelo rectitudinis vel alia compassione,
doloze vehemētissimo cōtribulari sp̄ritu cor
alterius. **P**uluis igitur pigmentar̄ dicitur ē sp̄-
ritus, quā que admodū in puluere pigmenta-
rio ipsa puluerisano, nihil laposis vel odosus
p̄mitrit latere in aromatibus. **S**ic p̄scrutatio
& examinatio, nihil latere sinit vel in sacri elo-
quii vel in ip̄s virtutibus. **T**unc enī totus
sapor & totus odor, virtusq; aromati istoz
sentit̄, cum iuxta q̄d p̄dixi eozum inquit in doli
genti p̄scrutatione examinant̄, quod in sin-
gulis est euidenter videre virtutibus, sic do-
ctus es p̄ me in tractatu de opibus & mirabili-
bus virtutū. **I**n expositionibus vero facroz
eloquiorū, vides euidenter quod dixi, p̄t̄ enī
edicta & scripta sunt sacra eloquia, aromata
integra sunt. **S**ubtili autē & p̄scrutata inuesti-
gatione exposita, aromata cōtrita sunt atq;
puluerisana. **S**i q̄s autē dixerit ipsa vitia & pec-
cata, contritio & mortificatione quā p̄dixi
p̄ puluerem pigmentariū fieri, lapidibus et
odoriferū, p̄pter hoc v̄ic, quia indubitat̄
placita est deo mortificatio vitiorū & p̄tōrū,
merito quis intentionē eius approbet. **L**obus
sit quoq; **A**boyses vitulū constanlem contri-
uitq; illum, & rededit in puluere, & ipsum pul-
uerem sparit in aquā. **S**icut copulatio seu fa-
bricatio vitulū & integritas ipsius, deo displic-
uit, sic cōfractio & contritio ipsius vt puluis,
eidem placuisse nō imerito dicit̄ p̄r. **P**uluis
autē vitiorū & peccatorū in aquā p̄fessiois sem-
per mergendus est, tunc enī aqua confessio-
nis vitia & peccata lauat & diluit, cū iuxta mo-
dum antedictū contritio fuerint contrita
& in puluere redacta. **M**ortificationes igitur
vitorū odore suauitatis ad nares dei dirigunt̄,
que vita sua & integritate odorem mortis in
mortē facientū & cōsentientū spargēt. **O**do-
rem autē abominabile & odibilez deo altissimo
Quia, p̄pter p̄ viam istā, sicut animalū mors
in sacrificijs erat ei in odore suauitatis. **S**ic
vitorū & peccatorū contritio est puluis. **I**ta igitur
declaratū est tibi p̄ hoc, quia ofo odoramentū
est suauitatis, nō solum ex parte aroma-
tum vt quoq; nominatorū, sed ex parte vitorū
& peccatorum. **E**xperientia nanq; docet ofo-
nibus instātes q̄ nunq; subtilitas / nunq; p̄-

*remota p̄tōrū
genus mortis*

*puluis p̄tōrū
p̄tōrū*

*ofo ē odoramentū
p̄tōrū*

Quibus quod p̄tōrū & p̄tōrū

Capitulum

scrutacius examinant sacra eloquia virtutes
nullo melius, nullo intimius saporis eorum
et odores sentiuntur. Quod in ofone et etiam per illam.
Sic dico de saporibus qui sunt amaritudines
vicioz et peccatorum. Et de fetozibus quod om-
nes bone nares offendunt. Dico inquit quod uul-
sus melius pigmenta ista vel examinantur vel
sentiuntur in ofone et per illam. Ostendit autem
et hoc miserator deus miraculo euidetissimo/
vicioz ofo deuota odoramentu suauitatis est
in quadam sancta muliere et inclusa que cum da-
bat se in ofonem cella eius fragrantia oratio-
nis tota efficiebat aromatizans. Et hoc nar-
rauit mihi socius eius qui multoties odoris
istius flagrantiam sensit. Nec mirum si de con-
tritione aromatu spiritualium spirat odor spiritua-
lis suauitatis propter presentiam spiritus sancti qui
non solum apotheca est omnium ofonum spiritualium
sed etiam est apothecarius omnium huiusmodi pi-
gmentorum et aromatu auctor vnicus et lar-
gitor benignissimus atque largissimus. Ipe etiam
est pigmentarius contritor huiusmodi aroma-
tum et confector huiusmodi pulueris qua propter non
est mirum si de presentia illius tota domus in qua
huiusmodi pigmenta conterit aromatizans efficit
quod ex presentia vnius solius angeli multoties
domus aromatizasse legitur in libro de mi-
raculis sanctorum. **C**um autem virtutes in ora-
tione motus suos operantur et aromata virtutum
odores suos pulueri illi pigmentario ingerunt
et immiscunt. Nec dubitandum tibi esse fidem se-
ue fidei virtute odorem suauitatis inestimabi-
lis ad nares dei limo ad nares omnium et singu-
lorum qui sunt in curia illa celesti semper spar-
gere. Scriptum est enim in Ecclesiastico quod bene-
placitum est tibi mansuetudo. Primum quoque sa-
crificium humani cordis mactatio est sensus
humani et sapientie mundane. Fides autem
intellectum omnem extollentem se aduersus sci-
entiam dei aut mortificat penitus aut saltem
in captiuitatem illius redigit seu captiuat. Pro-
pter si mors animalium innocentium odorem su-
auitatis spirabat apud deum altissimum de sa-
crificijs huiusmodi animalium quod non potius de
morte tam venenata animalis et de sapientia
humana non ascendit odor suauissimus ad na-
res dei altissimi de corde huiusmodi animalis imo-
lante. Et de captiuitate ista legis expressit
Lxxviii. In captiuitate inquit plus re-
digentes omnem intellectum extollentem se
versus scientiam dei redigentes inquit in obse-

quiu chalto. Nec est tibi preteritum quod in
sacramento altaris maxime odorifera est in pre-
ista fides et maxime victoriosa. Septem enim sa-
crificia offert tibi tanquam septem ibi animalia
mactans atque mortificans. Ne contra scientiam
dei que est ipsa fides in nobis ibi se erigat vel
extollant. Primum ipsos quoniam sensus corpo-
ris. Cum enim visus ipse corporalis quod in eo
est paratus esset contradicere et asserere pa-
nem purum esse pureque materialem solum
in altari. Et negare ibi esse verum et viuificum
panem qui de celo descendit aut esse ibi ve-
rum corpus aut verum sanguinem dei ac deum
ac saluatozem nostrum. Fides ad deo mortifi-
cat vel saltem captiuat vel conculcat. vt om-
nino ab huiusmodi contradictione obmutescat. Et
si forsitan obmurmurat murmure tibi debillissi-
mo prope foras sub pedibus fidei atque fortiter
calcato hec faciat. Similiter se habet de audi-
tu de gustu de olfactu et tactu quod eadez for-
titudine atque victoriositate mactat eos fides
atque conculcat. Et propter hoc mortificatos ip-
sos offert illos. In illo sacrificio corporis et san-
guinis dei mactat et imolat calcat ac captiuat
sensem humanum interiozem qui est intellectus.
Mactat inquit et captiuat cum omnibus contra-
dictionibus suis et rationibus quibus contra il-
lud murmurat sacramentum et contra fidem
eiusdem. Secundo vero mactat errorem
omnium philosophorum et hereticorum cum omni-
bus contradictionibus et rationibus rationabi-
lissimis ipsorum. Propter quod dicitur quia multi-
plici fragrantia. I. septem sacrificiorum aroma-
tizat ibi fides et tam multiplice victoria coro-
natur et glorificat in sacramento isto. Facilis
autem est tibi via similis inueniendi et agno-
scendi in alijs virtutibus in ipsa ofone cum pe-
fecta fuerit ex omnibus suis. Cum enim ofo pro
inimicis ad deum fundit placabilissimo sacri-
ficio paternum in eo odium ab ipsa fraterna
charitate in ipsa mactat atque calcat. sic man-
suetudo et patientia nostra ibi mortificant cum
in ofone incurrunt iniurie que passus est orans
et extinguit eas inibi mansuetudo seu patientia
ne iracundie incendium in anima orantis in-
flammet. Sic humilitas contra contumelias
quas sibi irrogatas orans in ipsa ofone recog-
gitat pugnas ipsas eousque mortificat vt eoz
vindictam simul cum eis captiuat simul etiam
mactat. Eodem modo se habet et de aliozum
viciozum cogitationibus quibus antiquo bo-

*Apertissimi
spississimi spiritus
odoris vnguenti*

Z

B

*fides omnia uincit et omnia
subicit*

lib. apocal. 2. 2. 2.
207

his tanq̄ viperis seminibus seminare ⁊ ingi
 gnere illa in ipsa ofone molitur. **C**ides igit̄
 q̄ oratio est multiplex laudis sacrificium: et
 multiplicium sacrificiorum odoramentum.
Hoc est cum perfecta fuerit ex omnibus mo-
 dis non est autem possibile subitam orationē
 atq̄ breuissimam hec omnia habere. **C**olle-
 gio autem euidet̄ ex predictis testimonio
 lib. Apocal. q̄ tantus placor est sanctio omni-
 bus ⁊ angelis ⁊ tantis animabus: q̄tus amor est
 eis in orationes sanctorum ⁊ q̄ta delectatio
 eisdem ex ipsis cum phialas odoramentoru
 istorum plenas in manibus suis teneat. **A**d
 vicijs facere vident̄ inter orandū tanq̄ illi in
 cessanter vel crebro nares illas purissimas at
 q̄ sanctissimas suas porrigētes ad odoramē-
 ta hmoi. **C**el ipsas phialas ppter suauitates
 odoramentorum crebro suis naribus applicā-
 tes in quo mira virt⁹ magnificaq̄ laus ora-
 tionis apparet que de corde orantis tanq̄ de
 apotheca spūsancti tanq̄ de cella pigmenta-
 ria sicut virgula sumi ex aromatis mirrbe
 ⁊ thuris ⁊ vniuersi pulueris pigmentarij fla-
 grantia aromatans ascendit in conspectu
 dñi ⁊ totam illam curiam suauitate sua reple-
 at ⁊ nares omniū inibi astantium reficiat et
 delectet quod est super omnia hec. **I**psis au-
 tem naribus omnipotentis atq̄ sublimis dei
 delectabilem se ingerat ⁊ placorem. **I**uxta il-
 lud quod legitur **Geni. viij. de sacrificijs noe**
 quia odoratus ē dñs odorem suauitatis. **De-**
bes autē scire quia benedictiones ⁊ gratiarum
 ctiones ⁊ collaudationes ⁊ glorificationes ⁊ et
 cetera que hmoi sunt odoris nomine in scri-
 pturis frequētius signari solent. **F**ama q̄ ⁊
 opinio cum bona est odor vite in vitam. **L**uz
 vero mala odor mortis in mortem interdum
 dicitur sicut legitur expresse ad **Lozinth. vbi**
 legitur quia chasti bon⁹ odor sumus. **O**dor
 vite in vitā alijs odor mortis in mortem. **A**-
 tendendum autem est tibi solet̄ ac studiose
 quod audiuit̄ in pcedentibus de lib. Apo-
 cal. vicijs quia stetit angelus iuxta aram tem-
 pli habens thuribulum aureum in manu sua
 ⁊ data sunt ei incensa multa vt daret de orati-
 onibus sanctorum super altare aureum qd ē
 ante oculos dei. **H**ec est tibi dubitandum: q̄a
 angelus iste est magni consilij angelus ⁊ chri-
 stus dominus intelligitur. **E**t t̄pe est habens
 thuribulum aureum in manu sua id est cor

omni excellentia donorum ⁊ gratiarum pre-
 ciosissimum ceterisq̄ omnibus supereminen-
 tissimum: vt aurum ceteris metallis superem-
 minat. **H**ic iuxta aram templi stetit. **C**ū tem-
 plum in illa celesti ciuitate non sit sed potius
 dominus deus est in ea templum sicut dicit
Iohannes euangelista Apocal. vltimo. Et
 templum non vidi in ea: dominus enim deus
 omnipotens templum illius ē ⁊ lucerna ei⁹
 est agnus. **C**um inq̄ templum non sit in ea:
 per verba ista signatur nobis sedulum ac iu-
 ge interpellandi officium: cui pro nobis in cel-
 santer assistit ipse sacerdos noster et pontifex
 christus dominus noster. **H**uic data sunt incen-
 sa multa id est bona gratiarum multa id est
 multitudo premerentia: vt pote illi qui so-
 lus sufficit interpellatione sua impetrare no-
 bis omnia. **T**alem enim deuit̄ imo necesse
 erat propter inscrutabiles abyssos miseriarū
 nostrarum nobis esse pontificem: cuius placor
 et gratiositas per se sufficeret nobis impe-
 trare omnem veniam omnem gratiam omni-
 nem gloriam et omne aliud bonum contra
 quem nihil possent offensiones nostre nihil
 omnes accusationes vel allegationes diabo-
 lice. **P**ropter hoc sunt data christo domino:
 incensa multa flagrantissimarum virtutum ⁊
 gratiarum: vt tam sublimi pontificio seu sa-
 cerdotio idoneus esset ac sufficientissimus.
Sacerdotium ipsius vniuersale est: quod
 est dicere super totam vniuersalem ecclesiam
 absq̄ exemptione vlla talem decebat etiam
 tanto gregi pastorem p̄fici qui tanta precem-
 nentia omnibus alijs precelleret vt compa-
 ratione ipsius omnes alij essent gregi quā deo
 corruscans deo aromatans deo placaturus
 per omnia deo q̄ gratiosus ad patrem
 misericordiarum accederet: vt eo aperiente
 os suum sacratissimum os benedictum os
 gratiarum eoq̄ dante vocem interpellatio-
 nis pro nobis obmurecerent omnes accusa-
 tores et aduersarij nostri eo prestante patro-
 cinium cause nostre nullus auderet ex adu-
 so consurgere eoq̄ stante pro nobis: nullus
 contra nos se presumeret erigere. **Q**uan-
 tum ⁊ quante suauitatis odoramentum pa-
 ras ex illa apotheca spiritus sancti: q̄ ipsem et
 christus domin⁹ est q̄ os ipsius sacratissimus
 ⁊ nares p̄ris misericordiarū ascendere: quoties
 pietatis ipsius dignatio est: illud pro nobis ad

E

fratres in christo

*dei corpus p̄ nobis
 p̄p̄. om̄. a p̄p̄i
 m̄. j. a. d. e. e. p̄. l. e.*

angelus v. p. r.

Capitulum

Interpellandum apire. Interpellatio nanq[ue] ipsius thimiam est in cogitabilis suauitatis: vt pote rota apotheca spūs sancti flagrantissimi. **Q**uid ergo nobis cogitandum est; cū ip[s]a gloria dei genitricis / omniq[ue] illo milium beatissimoz scz angelozum r sanctarum animarum consortio: r felicitate aperiant oia sua ad orandum pro nobis. **Q**uis est sum? tot r tantoz aromatum: q̄to suauissimoz odorum flagrantia repler? rota illa aula celestis? **A**n putas patrem misericordiarum attendere illa hora ad fetozes vitiozū r peccatozū illozū pro quibus oraf? **A**n putas illum velle respicere ad abominaciones eozundem: cum tot r tanti gratiosi vultus militarij / ac sanctarum animarum quas p̄dicit apparent ante eum? **A**n putas ipsum posse auertere oculos misericordie sue: r vultu clementie sue ab ip[s]is: q̄ p̄pter beatus in dultitanter / cuius orationis odoramentum tante suauitatis est / vt omnes nares curie celestis / ad id se aperiant: r ex illo reficiant. **B**eatior autē si virgule fumi sui / de qua in p̄cedentibus audiui / additur in numerabiles illi r i mēsi odozes celestiu odozum r ozū / que p̄dicit: vti nā in notescat ozatibus q̄tos r q̄les adiutores / tāq̄ promptos r paratos / r p̄ omnia voluntarios adiuduū habent in curia illa sumi regis: sed r quā placorem: sic est ipsius altissimi dei narib? r omniū ciuium celestium odoramentum pie ac deuote ofonis: q̄ta putas studiofate: q̄ntis conatibus / r si venalitia essent q̄to p̄cio r sumptibus / exquirent r comparent aromata / de quibus odoramentū illud confiteretur. **C**lides igitur q̄ p̄niciosa sit ignorantia hec que tū bonū imo nos tāta negligere r amittere facit. **Q**uod autē sequit̄ i textu **Epocal** vt daret de of omnibus sanctozū / daret materiam ipse christus dñs odoramentum propitiū quod est laudis r gratiarū actiois de orationibus sanctozū. **I**pe em̄ est cui? os sacratissimū atq̄ bñdictum / sicut nō cessat a pussimis r sp̄ efficacissimis interpellationibus pro nobis: sic nec a gratiarū actionibus de omnibus bñficijs / q̄ p̄stant nobis a patre misericordiaz.

Quid signat per altare aureū. **Ca. XLII**

Quod autem se-

quitur / sup altare aureum / ornatus est parabole. **C**el altare aureum ip[s]emet est: quoniā ex ip[s]o tanq̄ ex altari placat

bilissimo / suscipit pater misericordiarum orationes r sacrificia sanctorum. **A**lter etiam altare aureum / ipsa misericordia patris accipitur. **A**ltare em̄ p̄pitiatorum est: vnde accepta efficiunt oblata. **E**t ipsa misericordia summi patris est / ex qua r p̄ quā accepta sunt ei / quecunq̄ placabiliter r remunerabiliter eisdem offeruntur a nob / p̄t r illud. **D**ata sunt ei incensa multa / aliter r nō incouenient intelligi / vicz vt accipiat / data pro eo quod est attributa. **N**anq̄ dño / q̄cunq̄ recte sapiunt totaliter attribunt: quecunq̄ habent bona vel faciunt. **E**t p̄pter hoc ipsi viri sancti ip[s]as ofones suas christo dño attribuunt / confitentes humiliter se p̄ dono r impetratione eius accipere illas. **A**lter etiam satis congruent intelligitur. **D**ata sunt ei incensa multa: vide licet q̄ recta r oblata et tanq̄ mediator: vt ip[s]e in quo soli patri / misericordiarum cōplacitum est offerat. **D**e cui? ore vel manibus recusari nō possunt. **T**anta quippe est gratiofitas ipsius in conspectu dei patris: etiam fm̄ quod homo est mediator dei r hominum: vt quecunq̄ patri p̄ ipsum offerunt: a nobis eisdem grata sint r accepta. **Q**uod attendēs r cognoscens omnis ecclesia / in omnibus orationibus quas ad eum patrem dirigit / adiūgit semp / p̄ dñm nostruz ielium christum / quasi diceret: r si nō p̄merita nostra / placere tibi potest oratio nostra vel deprecatio. **P**laceat tibi per ipsum quem inter te r nos mediator rem constituisti / vt per ipsum placita tibi fieret r accepta: que per nos tibi placere non possunt. **E**st igitur hic quem admodum in curijs magnatū / sicut est videre in curia summi pontificis / quia cancellario vel vicecancellario offeruntur vel dantur petitiones: vt ip[s]e porrigat eas summo pontifici: atq̄ promoueat ap̄ eum vel coram ip[s]o / quoniam in hoc constitutus est mediator: inter petentes r summum pontificem. **S**ic christus dñs mediator: constitutus est inter totam vniuersalem ecclesiam r patrem misericordiarū. **E**t p̄pter hoc tradit ei omnis ecclesia sanctorum: oēs ofones sive petitiones suas: offerendas deo patri misericordiarū et promouendas apud ip[s]m. **E**st igit dicere in ofonibus ecclesie / cum dicat. **C**oncede nobis hoc p̄ ip[s]m iesum christū dñm nrm / i eo impetrāte: quoniā istud impetrare merita nra nō sufficiunt: sed gratiofitas eius in q̄ solo nbi complacuit: hoc impetrare potest r sufficit. **C**ū hīdolumus tamē ab ip[s]o christo dño nro omnia

Interpellatio
quod autem se

6
q
3

bona petenda qm trinit debet sperari. **M**ister a spūsancto: qm trinitas hec vn' sol' ac ver' deus t' dñs est: omniū seculozū vn' ac verus auctor: vnus solus et verus effector: vnus verus ac solus largitor: largissim' ac benignissimus est omniū bonozū. Et si pater honoraf in hoc q' oraf a tota ecclesia sanctorū: in h' q' oraf q' prestat quæ petentib': honoraf t' filius in hoc q' p' ipm oraf pater vt largiat. Ita honoraf in q' filius vt mediator: t' impetrator eorum. **S**ubditomniū tñ t' honoraf et oraf vt vnus auctor: vnus effector: vnusq; largitor largissimus ac benignissimus: cum ipso patre t' spūsancto: qm cū illis t' cum vtroq; illorum t' etiam p se: in se est vnus sol' t' verus deus. **Q**uā vero factus ē hō p nobis factusq; nobis in eo q' homo: mediator: pontifex: t' aduocatus: vt ipsum tanq; mediatorem: pontificem t' aduocatum nostrū: apud patrem t' semetipm in eo q' deus ē t' spūscm petimus nobis omnia bona prestari p ipm. **Q**uia ppter danf ei in cca multa orationū: s' omniū que sūt a tota ecclesia sanctorū. **D**anf inq; ei sicut p'dixi tanq; mediatorū pontifex t' aduocato: vt ipe eas porrigat t' offerat patri misericordiū: t' promoueat apud ipsum gratiā exauditionis impetrādo. **Q**uia vero thimiam **Exod. xxxi. o** aroma tifans intelligit. **E**xpedi t' cōueniēs ē vt docearis hic: quā ob causam in cōfectiōe thimiam mans: quattuor: tñ aromaticæ species in cōfectione seu in cōpositione ipsi' assumi iubent. **H**e aut' sūt factes t' onica galbanū boni odoris atq; thūs lucidissimū. **S**tracte aut' gutta ē arboris mirrhe sicut dicit in illo loco expostor. **I**n ps. quoz dicit mirrha t' gutta casta. **Q**re igit' p' expositione cum dicit mirrha addidit gutta: cuz notie mirrhe lignū arboris mirrhe qd intelligeret: ac si diceret. **M**irrha nō vnus lignū sed gutta que est gūmi arboris illi'. **I**ā aut' didicisti alibi: quia gūmi istud qd mirrha dicit' consumptiua est putredinis t' vermium: **E**t ppter hoc: pa mortuoz vt a putredine t' vermibus cōseruent illesa: mirrha conduntur. **Q**uia igit' gratia compunctionis: t' torā ferulenta siue spurcitiā p' terite vite exterminat: vermescq; viziozū t' peccatozū mortificat t' cōsumit. **I**pm etiā odorē suauitatis spirari: odoramento isto scz ofomis: merito dmo ponitur gratia compunctionis: que offensas v' v'iozū t' peccatozū tollit: t' irā dēplacat: q' nufq; exaudit orantes donec eis placatus sit. **E**t q' mirrha litteralis odorē suauitatis habe-

at: expresse legit **Eccl. xliii. v**bi dicitur: quasi mirrha electa dedi suauitatem odoris: per persona Sapientie. **O**nica vero asireola parua est ad vnguis humani magnitudines: ppter hoc t' onica dicitur quasi vnguis: omis nāq; grece vnguis dicit' latine: vnde t' sardonice quo alibi. **S**ardonice faciunt duo nota sard' t' onix: est em vere loquēdo onix lapillus qui apud sardos reperit: melius ergo onix dicit' ret q' onica. **E**t est onica v' onix boni odoris vt dicit' sicut t' nōnulli pisciculi. **I**n onice igit' intelligit' nō i merito gratia humilitatis q' magnum locum in ofone tenet: sicut **Eccl. xxxv. r**atio humiliantis sic nubes penetrabit t' t' est ordo congruentissimus: vt gratiam cōpunctionis in qua est iua: recogitatio viziozū t' peccatozū comitet' humilitas: quia nihil adeo displicet deo sicut dicit' **Hiernonymus** sic eruit erecta post peccatum. **G**albanum vero idcirco potissimum boni odoris inde dicit' videtur: quoniam mirrice virtutis est odor: ip' s'us. **E**xtinguit em omnia venena draconū t' serpentes arcet: diffingat. **T**ibi nihil rectius q' gratia beniuolentie seu benignitatis intelligitur. **V**enenata nāq; peccata t' vitia venenosa: vel potius venenata vitia t' peccata malignitatis intelliguntur. **H**oc autez est pro animo vel studio nocendi: sine qua nunq; sūt qualia sunt odium/ira/inuidia t' supbia/que sine iniuria t' lesione proximozū nunq; in aliquo est. **A**uaricia que amore lucrozū adeo excecet eos quos possidet: vt aliena detrimēta nec considerent nec reputet: quapropter notia animalia siue maxime venenata reputandi sunt merito vel habendi. **C**ausa autem in hoc euidentissima est/ quoniam tanq; pestilentes siue pestiferi alijs hominibus sunt. **Q**uia igit' manifestū ē/ beniuolentiā siue benignitatem non solū studiū nocendi s' etiā omne alienum exterminare ab his: in quibus merito galbanum ipsa intelligitur. **C**ebes etiā am scire quia peccata huiusmodi t' vitia cruenta siue sanguinolenta dicenda sunt: t' dicitur ab eis qui in sacris doctrinis eruditi sunt. **H**ec mirum tibi videatur: si gratia ista locum habet magnum in oratione. **N**e cesse est enim benignos benignitate apud deum benignuz inuenire: que admodum t' misericordes misericordiam scripturam est pretere **Eccl. xlii. f**ci primo: quia quod beneplacitum est deo: si des est et mansuetudo. **B**enignitas autem non est nisi mansuetudo: licet ex alia causa

Handwritten notes:
 Fe
 Quia
 Galbanum

3

benignitas: et alia autem mansuetudo nomine: tur hoc etiam nouit heretice que in oratione sua dicebat ad dominum. Tu dicit cui mansuetudo et humilitas semper placuit de peccato: sicut legitur **Ab heretice. xliii.** Solum errorem pietatis venenatum intelligit: et venenata animalia heretici consueuerunt haberi. Et intelligit hereticos non simpliciter nec per imperitiam seductos: et in errores hereticorum prolapsos: tales enim non animalia venenata dicendi sunt: sed magis a venenatis veneno percussa. Heretici vero qui venena errorum mortiferorum predicatio et susgerendo diffundunt: animalia venenata et serpentes nequissimi celsendi sunt: et merito nominandi: quia propter fidei ipsa merito: id est galbanum spirituale accipiendum est: que et omnia venena hominum et ab alijs in quibus est exterminata: et in alijs etiam viuere: regnare quantum potest: prohibet et auerit. **Primum autem locum fides in orationibus teneat: iam didicisti in epistola Iacobi iiii. et eiusdem. c. i.** Ubi dicitur postulet autem in fide nihil hesitans: pietas autem ad omnia vicia bona impetranda: et mala auerenda seu exterminanda: recte intelligi potest galbanum spirituale: et orationibus pietate siue misericordia prebitur. **Bartholomeus. v.** Non enim nisi stulte sperare vel petere misericordiam a deo potest: qui misericors in alios non fuerit: sicut legitur **Eccl. xviii.** Homo homini seruauit iram: et a deo petit medellam. **Et Bartholomeus. xvij.** Non igitur oportuit te miseri conferuis tuis: ipsa quoque veritas in euangelio. **Luce. x.** ecce die: quod super dicitur elemosynam: et ecce: omnia munda sunt vobis. Et omnis ecclesia sanctorum canat: sicut aqua extinguat ignem: ita elemosyna extinguat peccatum. Et est galbanum istud spirituale: id est misericordia valde boni odoris: non solum a parte erogatis elemosynas: sed etiam a parte recipientium qui miro affectu et deuotione benedicunt largitoribus: misericorditer deum exorant pro eis.

De deuotione que requiritur in oratione. **La. XLIII**

Bartha species

Quod aromaticum que in compositione venit thymiamatis istius: ibus lucidissimum est: quod vocat eibanum quod est dicere incensum album: vocat et incensum masculum: quoniam in forma seu figura similitudines habet testiculorum humani: vel porius masculinum ibus dicitur: id quod fortius est: et maioris virtutis cum in omnibus animalibus masculina sunt potiora et fortiora: vnde et virgillum verbenas adoleo pingues et mascula thura vnde et masculabilis a perfidio dicitur. Intellexit ergo moyses thubus lucidissimum: id est purissimum quod est puritate est et luciditas. **Thubus** istud nihil rectius intelligi potest: quam in oratione deuotio. Nec tibi dubium est quantum valeat: et quantum condidit: quantumque per omnia meliora oratione deuotio. Cum dicat auctoritas: quia qui in deuotus orat iudicium contra se postulat. In ipsa vero deuotione puritas: quid aliud intelligi potest: quam in thure luciditas. **Et** iam audiuit quod noxia sit in oratione impuritas: que est admixtio volentium cogitationum: que sunt musce morientes: et perdit suauitatem vnguenti: sic audiuit in precedentibus ex verbis salomonis in ecclesiastico. **Et** ista suauitas iucunditas est qua viri sancti in orationibus iucundantur.

De breuitate orationis. La. XLIII

Propter hoc dicit beatus Bernardus: quia oratio debet esse breuis et pauca: non que proluxur et longitudo orationis deo displicent: nisi ubi ipsa proluxur alio impedimentum etiam prestat orationi: sic notum est de quibusdam sacerdotibus cereorum: quibus orationibus quibusdam adeo longas faciunt que rectio pluxuritas sine corda circumstantium a gratia deuotionis arefaciunt. **Et** iam refectio nem spirituale quam in missis percipere debet: in molestie amaritudine eis vertitur. **De** his igitur potest conueniri plus missis circumstantibus et dicere: dederunt in escam meam sel. **Et** stulticia igitur huiusmodi hominum hec est: ut qui per pugilum deuotionis quod eis in missis tribuit totius populi deuotione deo auferunt. **Et** per tribus vel quatuor: ut ita dicam lachrymis compunctiois vel deuotionis: vasa magna: in corde deuote ac la chrymose orantium effundant. **Ubi** igitur breuis debet esse oratio: ubi breuis eius deuotio aliorum orationum: militat et deseruit: possunt etiam et alie cause abbreviende orationis fieri: sicut infirmitas corporalis: multi enim in amictibus timoribus melancolicis: propter orationes vel plorationes nimias in ceciderunt. **Infirmitas** etiam spiritualis: causa fuit apud aliquos: quia ipsa vehementia deuotionis adeo assurgunt: ut postmodum octo vel quidem diebus vel pluribus languere necessario habent. **Interdum** autem et adeo rapiunt: ut mors: in totalis seipso aiaz suarum: a corporibus non immerito timeat.

P Abbrevianda etiam oratio est publicis per
sonis hoc est plariorum curam aliorum sive tem
porale seu spūali gerentibus. Per quos em
nō sine iniuria et detrimento graui subditoꝝ
prolongari nō potest ofo plariorum. Causa autē
in hoc est: quoniam debitorum sunt subditis in
multis: ratione officioꝝ suozum. Interdū em̄
iura sunt reddenda subditis: nec pōt eis dif
ferri sine graui dispendio vel spūali vel tēpo
rali. Quia ppter illa hora: tempandum est a
prolixitate ofonis: sicut debet eis sacramēta
tio: et alia innumera: que sicut aufferri nō pōt
eis sine iniuria eozum: ita interdū nec differri.
missa lege
Uidi multos prolixitate missarum adeo ob
stinatos: vt potius eligerent missas hmoi nō
audire: q̄ prolixitatis tante molestiā sustine
re. Pic igit videt mibi intellectus: ista inten
tio sermonis istius beati Berni. **Q**uē ad mo
dum em̄ dicit Tullius: quia nunq̄ nimis dicit
q̄d nunq̄ satis dicit: mibi videtur q̄ nunq̄ nisi
mis. p̄ndit seu plongat ofo: quia nunq̄ de
uota et pinguis ofo mibi videt nūmia posse eē
nisi in casibus antedictis. Nunq̄ em̄ mēs hu
mana familiaris cum deo est: nunq̄ artius
ei coniūgū in vita ista nunq̄ lauri: ex eo resi
citur: q̄ in ofone. Nisi forsitan eiusdē speciei
contemplationis: de qua et alias st deus de
derit vitam et spūm: gratiam ad hoc necef
sariam: desiderio est mibi et proposito scribere.
Post hoc autē absolua me a promisso illo
quod in p̄cedentibus promissi: vici de meri
to ofonis: vbi dixi: quia mulce morientes p̄
dunt suauitatem vngenti nō autē substantiā:
vel meritū p̄ncipale: hoc nō p̄misso: quia ofo
et vngenti est: ppter hoc habet virtutē sa
nariuam. Ad medicinā em̄ conficiunt vngē
ta ista hmoi et multarū infirmitatū sanitas p̄
ea p̄stat. Nō est autē morbus vel vulnus velle
sura vlla spūalis: cui p̄ vngentum ofonis de
nō medeat. Conficiunt et vngēta ad sanctifi
cationem: sicut exp̄sse legit **Exo. xxxj.** de oleo
vntionis: q̄d ex quattuor aromaticis specie
bus et oleo oliuariū confici p̄cepit dñs. Ide autē
sunt species ille vici: mirrba prima electa: ci
namomū: calamus: et casta. Et intelligo quia
casta ista est lignea: vici que est rubij coloris:
boni saporis pariter et odoris. Hoc igit oleo
vntionis caput aaron in consecratione ipsi
p̄fundebat: sicut crismate et oleo scō p̄fundun
tur manus et capita pontificū hodie in eccle
sia dei. Nihil em̄ efficacius ad prestandū gra
tiam sanctificationis: q̄ ofo: p̄ illam em̄ san

ctificat in ecclesia dei: quecūq̄ in ea sanctifi
cant. Quia ppter ad ipsas aias orantū dñro
sissimam illā esse efficacissimāq̄ manifestū ē.
Si em̄ in ea que foris sunt: hoc est extra an
tam: ministri sanctificāis: eousq̄ p̄ ofo:
vt omnia sanctificata p̄ illā sanctificent: quāto
fortius in aibus: in quibus est et ex quib⁹ exit
et p̄cedit ad deū: in gratiā sanctificationis effi
cax erit. Conficiunt vngenta ad nitorem et
candore: corpō: quibus autē ignozat qui v̄ ad
modicam virtuositatem ofonis apprehendes
rit: q̄tus nitore: quāt⁹ ve decoꝝ p̄ virtutē ofo
nis p̄stet digne et deuote orantū. Que ani
ma humana adeo tenebrosa: adeo de formis
ē: vt illam oratio nō splendet et decoꝝ.
Siunt et vngēta ad cōseruationē corrup
tionis: sicut aparet euidet tibi in his vngē
tis quib⁹ condunt corpā mortuozum. Ad hoc
em̄ vngenti hmoi fit: vt a putredinib⁹ et ver
mibus illesa conferuent. Manifestū est autē
ofonē frequētantibus: et gratiā deuotiōis in
eadē habentibus: vt ut illā consumptiā spi
ritualiter ofonē nō abesse. Nō em̄ possibile ē
assidue orantibus: vt ermes vitiōz et peccato
rum putredinēq̄ corruptionis spūalis nocere
posse. Similiter nō est dubitandū: quia nec
durare in eisdem p̄bit. Et si quis in eos irruat
virtute ofonis extinguit. Conficiunt et
vngenta ad odorē suauitatis atq̄ flagrantia
Et ia audisti ex testimonijs lib. **Zepcal. q̄j.**
odor suauitatis flagrat in aula celestis: ex ofo
nibus sanctozum: etiam q̄ adhuc in terra pere
grinant. Quāta igit credenda ē flagrantia eē
ex ofonibus sanctozum: qui iā cū christo dño re
gnant: quib⁹ tanta est affluentia aromatum
spūalium: ex quibus odora menta ofonū con
ficiunt. Possimū autē ex ofonib⁹ dei ac salua
toris dñi n̄si iesu christi: qui s̄m q̄d est homo:
apotheca est omnium aromatum: omnia alia do
norum vici et gratiarū atq̄ virtutū incogita
bili p̄cellentia transcendunt. Qualem autē
q̄tā vepuras esse flagrantia ofonis gloriose
genitricis eiusdem: quotiens pietatis et dul
cedinis eius dignatio est extozare christuz: ac
b̄dictū suū filiū: p̄ nobis. **Q**uā si p̄ singulos
scōs angelos et brās aias considerationē hmoi
feceris: inestumabile et incogitabile flagrantia:
ex aggregatione omnium celestium ofonū certis
sime esse vel aspirare certissime cognosces.
De merito vero ofonis de quo mentionem
feci: sciendū est: q̄ duplex et vici p̄ncipale et se
cundariū. Et p̄ncipale quidē ē remuneratio

R
ut in aib⁹
vngentis fūm
for odor

S

oro filij dei p̄ not

oro hūmāne vici
mirrba

T
De merito ofo
duo ē p̄ncipale et
secundariū

nis seu felicitatis eterne. Et intendo illud pncipale esse: quia ad ipm ꝛ ppter ipm omnia alia merita tribuunt. Et ad hꝑa charitas: qꝫ dicit e omni meritoꝝ pncipaliter donat. Cui ergo ofo e ex hac radice: merito isto nunqꝫ fraudat sed et semp debet. Dum naqꝫ radices ratione meritoria est ofo pncipaliter ꝛ pꝑie felicitatis eterne. Sc̄b̄aria vero merita sunt conseruatio gr̄e: augmentuꝫ ipsius: ꝛ remissio vel diminutio pene merite: ofiuaqꝫ alia bona data: que in ofone ab vniuersali datore bonoꝝ obtinent. Et h̄ sunt que pncipali merito: seruoz ofonis: purtas ꝛ deuotio lachrymaruꝫ pfluua sup addunt. Quia igit volutantes ꝛ irruentes in se: cogitationes prauas: in oratiuꝫ cordibus can ꝛ radice meriti pncipalis qua p̄nominauꝫ nō extrinquit siue mortificat. Ido nec pncipale p̄miu auferit. Causa eni pmanente illa: integra h̄mōi: necesse est et eiꝫ effectum pmanere. Scienduꝫ est etiā tibi: quia de secundarijs meritis: ex affectibꝫ ofonis est diffugatio demonuꝫ: ꝛ diminutio potestatis ipsorum.

Quare viri sancti difficile habent gratias deuotionis. La XLV

Mod si quis in

qꝫ terroget quare viri sanctissimi vix et tam raro: gratia deuotionis ꝛ piaruz lachrymaruꝫ irriguū habet. Pctores vō spurcissimi ꝛ imanissimi: facile habet eas interdū. R̄ideo in h̄: quā admiranda ē mirabiliterqꝫ laudanda dei nisi miscōa que tam indignis: tam promptā tāqꝫ paratā se exhibet: atqꝫ adiutoria quibꝫ tanti pctores ad gr̄am iustificatiōis siue conuerfionis adiuuent: tam benigne eisdē tāqꝫ facile largit. H̄ac puto eē cām: vix ꝛ cariora illa habeat ꝛ soli gr̄e illa attri buant: iuxta sermonē beati Augustini dicentis: quia christū non nouit qꝫ aliqꝫ gr̄e dei aliquid attribuit. Debet tū scire ci h̄is: quia immanitas sceleruꝫ: ꝛ monstruositas pctoꝝ: occasione nō modicā dat timorē dei: erubescētie ꝛ alijs q̄buldā donis. Puritas vō sc̄ietie ꝛ virtutū fiducia: securitatē interdū generat i electis. Et ppter hoc nō nunqꝫ gaudiū tribuit. De gaudio certū est tibi: quia merorē cordis ꝛ lucū excludit. Neqꝫ p̄terenduꝫ ē tibi exemplum qd̄ ad hoc inducere cōsueuꝫ vix ꝛ p̄ris ꝛ pomis: alijsqꝫ fructibꝫ q̄buldā v̄mes i se habentꝫ: quia maiorē suauitatis odorē spi

rant qꝫ fructꝫ suauissimi ꝛ illesi. Vermes enī calore suo adiuuant calorē naturalē in eis: ppter qd̄ faciliꝫ maturefcūt: ꝛ odoreꝫ debitum spargunt verminosū fructus. Sic ꝛ aliquotiens horifica atqꝫ monstrifica vitia ꝛ pctā adiuuant timorē: hororē ꝛ verecūdiā: trāspōz ad irascēdiū contra semetip̄m: qd̄ gr̄a in terne penitentiūm ꝛ odoramentozū oratiōis non modicum adiuuantur.

De merito illius orationis in qua non cogitat actu quis de deo. La XLVI

Quis autem

queserit qualiter fit vel durat meritum ofonis: qꝫ aginimbꝫ muscax mortentiū referitūma est: ꝛ strepitū earundē tumultuosā: qualiter eterne remuneratiōis p̄miuꝫ ofonē aliqꝫ mereri pōt. In qꝫ nec de deo nec de p̄mio h̄mōi cogitauit: aut actu etiam curat. R̄ideo in h̄: quia si cū pegrinatiōe qua qꝫ vilitat lūmina scōꝝ: meret suffragia eorum de qd̄ in p̄posito solo vel initio cogitauit: nō enī facile ꝛ nec vnqꝫ credo euenisse: aliqꝫ ex h̄mōi pegrinantibꝫ p̄passus singulos de suffragijs scōꝝ ad quozū ecclias v̄l me morias pegrinatū cogitasse. Possibile autē ē vt nec vno p̄cico t̄pis de eis cogit ex illis. Occupant enī ꝛ labore itinerationis ꝛ sollicitudine necessarios ad illā: alijs irruēbꝫ ꝛ emergētibꝫ. V̄tū quia vilitas siue intentio obtinendi suffragia h̄mōi: causa ē ꝛ radix totius pegrinatiōis illiꝫ: tota meritoꝝ eil: h̄is pegrinatio ipsorū. Et exemplū euidentis similitudinis: in lapide qui iacet: vel sagitta qꝫ trahit arcu. Nō enī cogitaciōes de singulis p̄ribus spacij: qd̄ lapis ille v̄l sagitta trāserit: Sic igit vni impulsui: debet totius illius spacij trāsītꝫ: ꝛ singulariū p̄tū illiꝫ: cū nec de illis actoz: vel tractor: nec de aliqꝫ eozum cogitauit. Sic vni impulsui volūtatis siue intentionis: eiꝫ qꝫ pegrinat: debet totus motꝫ pegrinatiōis: ꝛ singule p̄tes ipsiꝫ. qm̄ p̄me ac pncipalit̄ voluntati: ex qua ofo cepta ē: licet mēs oratiōis ad alia euaget: et alia in cor eiꝫ irruant v̄l imergāt: p̄ter intētiōē ipsiꝫ ꝛ cogitatiōē. Ofotū tota p̄me volūtati ꝛ intētiōni attribuitur: ꝛ eiꝫ ē. Et ppter h̄ ex illa: ꝛ pullā meritoria iudicat. Omnis enī opatio ex radice voluntatis:

respo ad qm̄ p̄ma p̄tione
voluntatis p̄m̄ p̄p̄m̄

de inuenerit quibus si q...

ex qua est: vel bona vel mala: vel merito: iavl
 alterius modi iudicanda est. **Iuxta** Simonem
 Ambrosianum dicentis: quia nō attendit de^o q̄tus s̄
 ex quāto: r̄ q̄tus intendit in s̄i facis. **Qui** simo
 nes intelligendi sunt in eis opibus: que ex ra
 dicibus intentionū r̄ voluntarū mutari p̄nt:
 quod dico p̄pter illas que in fementis male
 sunt: sicut est fornicari: furari: adulterari: que
 nulla bonitate radicis bene effici p̄nt. **Fac** ad
 hoc idem sermo beati Gregorij quo dicit: q̄a
 nihil habet viriditatis ramus boni opis: nisi
 p̄cesserit de radice charitatis. **Debes** autē re
 minisci eorū que dixi tibi de cogitationibus:
 r̄ alijs in corda orantū irruentibus: quia nisi
 radicem hoc est p̄ncipalem voluntatē: r̄ hec
 est intentio: mortificauerint r̄ ipam ofonem
 sibi rapuerint: ita vt ex eis r̄ ab eis p̄cedat me
 ritum ofonis p̄ncipales: auferte nō possunt
 sc̄ā autē in hoc ē: q̄m radit r̄ cā meriti: que p̄n
 cipalis voluntas est: siue intentio illa q̄tus
 ad essentiam suam permanet cum ipsa.

De igne r̄ gladio qui debet esse in sacrifi
cio orationis: s̄. a. **XLVII**

Quam ofo est sacrificium r̄ oblatio
 deo acceptissima: que deo in omni
 ecclesia sc̄ōz offert ad ipm placandū r̄ re
 conciliandū ei totū dei populū. **Prosequar**
 de ipsa dispositione r̄ p̄fectione que sunt con
 uenientes ei: p̄ hoc q̄ ipsa est sacrificium. **Et**
 tam quidē notū est tibi ex alijs: quia sacrificiū
 est oblatio deo sacra r̄ dicata sacrans s̄
 ue sanctificans etiā ipm offerentē: que etiam
 hac intentione semp̄ offert: vtz vt ipse offe
 rens: p̄ illam deo sacref̄ siue sanctificet. **Q**u
 quis querat: quid p̄mōi sacrificiū deo sacre
 tur vel sanctificet. **R**pondeo q̄ cor humanū s̄
 ue mens humana in p̄mis r̄ maxime: r̄ intē
 do hic de ofone que ad placandū deū offert
 a quo atq̄ ad hoc vt ipse offerens reconciliet
 tur ei per illam. **Iuxta** illud q̄ dicitur est. **Sa**
 crificiū deo sp̄s cōtribulat. **De** ofonib^o
 que p̄o alijs sacrificandis offerunt licet p̄cē
 tissimū atq̄ congruentissimū sit inter duz: vt
 cum sacrificiū cōtribulati sp̄s offerant. **Pos**
 sunt t̄m a viris sanctis q̄ cōscientiā nō habent
 q̄ sit in eis aliqd̄ macradū siue mortificandū
 solo desiderio r̄ intentione impetradi sanctifi
 cationis: offerri sanctificationē earū rerū qua
 rum sanctificatio p̄ ofones illas intendit. **Et**

querit vtrū ab his que macrada vident in se
 vitia q̄cūq̄: vel peccata nō satis pueniter of
 ferunt absq̄ sacrificio q̄d p̄dixi: quo sc̄z macre
 tur illa r̄ mortificent vel in ipis ofonibus vt
 ante. **Neq̄** enī ad sacra mysteria cuiq̄z tali ac
 cendendum ē absq̄ p̄paratione hui^o sacrificia
 tionis r̄ sacrificij. **Propter** h̄ dictū ē in ps̄. **Pi**
 rigat ofo mea sicut incensum in cōsp̄ctu tuo
Similiter r̄ illud. **Elevatio** manū mearam
 ofie sacrificiū vesp̄tinū. **Que** reuera sacri
 ficiū ē: sicut corā te sacrificiū vesp̄tinū: q̄d ī
 lege veteri pinguis erat sacrificio manū.
Et q̄m animalia in lege veteri in omnibus sa
 crificijs mactabant igne r̄ gladio: volens of
 ferre sacrificiū ofonis: necesse debet habere
 re ignem r̄ gladiū: sicut legitur Gen. xij. q̄ imo
 laturus abraā filium: portabat secū ignem et
 gladiū. **Mactatur** igit̄ cor tuū: q̄d est dicitur
 mactatur animalia viriorū r̄ animalium bu
 talium in corde tuo: accinge te gladio: adhi
 be tibi ignē. **Et** intelligo ignē sp̄alē q̄d vel ire
 vel desiderij est. **Si** queris a me: vñ vel
 vbi accipit ignem istum: **S**trictissima dico q̄
 stione istā: **h**oc enī est acti quereret: vñ vt ob
 quā cām irascaris animalib^o venenatissimis
 atq̄ nocentissimis atq̄ pestilētissimis. **Quis**
 vides colubē vel bufonē: quēvis vñq̄ hoc
 vñ irascaris isti colubē vel bufonē: p̄seram si ab
 ipso vt mori vel veneno vñq̄ ad mortem les
 sus est. **Quis** vñq̄ ad hanc inopiam deuenit
 vt ita ira deesset ei cōtra deū. **P**er atq̄ stul
 tissime irascaris vnicuiq̄ pulci vel musce pro
 lesione p̄modica atq̄ leuissima: que nec etiāz
 lesio dici p̄t. **Et** p̄ lesionib^o mortiferis r̄ moz
 rem eternā irrogatibus: nō vides vñ vel qua
 de causa miserendū sit tibi: tam noxij tanq̄
 pestilētibus beluis. **Quis** vñq̄ defectū istum
 passus ē nō solū miserabiliter sed inauditū et
 intolerabilem saltē: vt ira ei deesset in hostes
 suos seuissimos r̄ iplacabilissimos. **Quis** vñ
 q̄ auditus est medicans irā h̄mōi: q̄ pot^o cō
 traria audient r̄ videant incessanter: iempla
 cabiles r̄ p̄modū ofsem inexecrabiles inue
 niunt hostes in hostes suos. **Et** si q̄m audient
 impozabili difficultate r̄ laborib^o interceden
 tium grauissimis vix ī duci p̄nt ad pacē: quis
 illi hostes sunt vilissimozū ac vilipendendozū
 nocumentozū. **I**sti autē hostes sp̄iales super
 ofsem compationē imo sup ofsem cogitatur
 maiorū lesionū r̄ nocumentozū sunt: corā re
De his p̄cepit tibi dñs deus: per Ap̄lm in iij.
 Lol. vt ea mortifices dicēs. **M**ortificate mē

que 2 vob
procurat de hoc
ipso et gladio
31
propter pulch

Quis p̄ q̄

Capitulum

Abra vestra que sup terrā sunt / fornicationem
 imundiciā. **Et** Luxat cum tam iustā cām ha-
 beas vicij dei pēpū dicitricissimū queris vñ
 vel ob quā cām rascaris tā atrocibus / tanq̄
 felis hostib⁹ nris. **Strupenda** patientia tua /
 si ea videre / vel de ipsi⁹ cogitare potes / et
 nō totus statim excaecare in eos / tātoq̄
 furore iracundie tue irruere in ipsos. **Ista** p-
 culdubio est diabolica patientia / **Et** sol⁹ diabo-
 lus illā te docuit. **vt** beluas h̄mōi feulissimas /
 que die ac nocte a deuotione eius non ces-
 sant absq̄ vlla rebellionē / contradictionē
 sustineas. **Clā** tibi ista par maledicta / vt con-
 tinuum bellum / **Et** qd̄ ē sup admiratiōē atq̄
 stuporē / vt eas / hospitiū foueas / **Et** penetra-
 libus atq̄ intimis domus tue id est / cōscien-
 tiē hospitiū foueas / pascas / nutrias / ptegas
 / defendas / om̄ibus inimicis eorū factus in-
 micus. **Istud** nāq̄ generale est / vt amatores
 om̄i vitiōū / **Et** p̄ctōū / in pugnatōres ipsoꝝ /
 vicj doctores / predicatorēs / implacabiliter
 odiāt / **Et** inozabiliter psequētur. **An** accepisti
 hoc ex sacrañtissimo illo mandato euangelico
 vicj **Abart̄** / v. diligite inimicos vros / bñfa-
 crite his qui oderūt vos / **Et** indubitanter
 tu facis de inimico / **Et** gladio om̄i / **Et** igne p-
 sequēdi / **Et** exterminādi sunt. **Ista** patientia /
 bñficientia alijs inimicis debet. **Istis** vero ni-
 hil / nisi ignis / **Et** gladi⁹ / **Et** om̄iōda exterminatio
 auerte pacē / patientiam / **Et** bñficientiam istā p-
 omnem modū h̄mōi inimicis tuis / in eis enī
 nutris / in eis cōseruas / custodis / **Et** proregis
 mortem tuaz. **Quē** ad modū ligna arida q̄ de
 ipā substantia sua nutriūt / **Et** ignē deuorāt illa.
Respice miserrime / **Et** insanissime / ad damna
 inestimabilia q̄ iam pass⁹ es ab eis. **Et** primo
 ipam exheredationē tuam a p̄claro ac inclito
 regno celorū / **Et** a p̄siderabili gloria heredi-
 tatis illius / a sublimitate / **Et** nobilis regni / in
 illud exiliū paup̄anis / **Et** miserie deiecerūt te /
Et pastorē porcorū fecerūt te. **Ipsi** nāq̄ porci
 infernales sunt / quos incessanter de sangui-
 ne tuo pascis / **Et** morte. **Ipsi** sunt de quibus dicit
Iob. **Quic** comedunt / non dormiūt. **Respice**
 miser ad cōtumelias / **Et** ignominias specta cu-
 lum enī obprobrij te fecerūt om̄ibus inimicis
 tuis / **Et** assiduis derisib⁹ eorū te exposuerūt.
Ipsi sunt demones qui irridere te se / **Et** sub lana
 re nō cessāt / q̄ ab altitudine tate glie. **In** igno-
 miniosissimam vilitatē deiecerunt te / **Et** eras
 adunatus collaudari / **Et** ad iurationi om̄iū

militariū celestium / nunc pareas obprobrij
 / **Et** irrisionibus viliissimorū infernalū canum.
Attende frustrissime qualiter de pauper aueit
 te / qui etiam nudū atq̄ miserrimum te fece-
 runt vestimentis p̄ciosissimis atq̄ speciosissi-
 mis / imo regalibus / quibus in sacramento ba-
 ptismi te deus vestierat / **Et** decoraerat / **Et** exor-
 nauerat / spoliauerunt / turpitudine vitiōrum
 / **Et** ignominia abominabili atq̄ horrificā totū
 operuerunt atq̄ repleuerūt. **Recordare** mi-
 ser quotiens / **Et** in q̄tā iracundiā exarsisti cōtra
 iniuriatores tuos / **Et** hoc p. viliissimis ac vilipē-
 dissimis iniurijs / **Et** damnis. **Nec** ad modicum
 irasceris his qui tibi grauissimas / **Et** intolerabi-
 les iniurias bas intulerūt / vbi meruerūt / **Et** ap-
 te istam grām vt irgrassari eis liceat in te / vsq̄
 in extremas iniurias / **Et** cōtumelias / **Et** vsq̄
 i extrema dāna / **Et** suspiciā / vñ tibi in ea / siue er-
 ga ea deo tā odibil: tibi dānabilis tāq̄ mortif-
 fera patientia. **Trasceris** inquit Aug⁹. seruo
 tuo ne peccet amplius. **Trasceris** igit / **Et** tibi ip-
 si ne pecces amplius. **Et** si iniurie / **Et** cōtume-
 lie damnaq̄ ab amicis illata graui⁹ ferri / **Et** flue-
 uerunt / q̄to grauius ferenda sunt mala tot / **Et**
 tanta que tuipse tibi irrogasti. **Amplius** qz
 nemo potest adeo debitor / **Et** obligat⁹ eē tibi:
 vt tuipse es / **Et** debitor in q̄ pacis / **Et** amoris. **Nec**
 imo igit adeo inimicosus eē p̄r tibi q̄ cumq̄ / **Et**
 q̄tā cūq̄ mala irriganda / **Et** vt tuipse es tibi / q̄-
 to nāq̄ qui maior debitor est / **Et** alicui / **Et** bonis
 q̄buscūq̄ / tanto magis iniuriōsus est eidē ir-
 rogādo cōtraria. **Qua** ppter vez est qd̄ dixi
 quia nemo potest eouq̄s iniuriōsus esse tibi:
 vt tuipse es. **Nemo** igit p̄t te magis puoca-
 re contra te q̄ tuipse / puocaueris te cōtra te.
Insurge igit insanissime contra teipm / **Et** ira-
 scere tibi ipsi. **Trasceris** inq̄ vsq̄ ad mortem / **Et**
 vite mortificationē / **Et** extinctionē / qui tam in-
 iuriōsus / **Et** tam damnosus / **Et** tam pestilens con-
 tra te metipsum vixisti. **Exurge** igit / **Et** exter-
 mina penitusq̄ consume in te ipso / **Et** qd̄ dē vi-
 te istus tam neq̄ / **Et** p̄sertim ipsos fontes / **Et** ra-
 dices sicut sunt vitia / **Et** peccata / **Et** irascere igitur
 ipso de quibus nihil cogitare potest aliud: ni-
 si q̄ ira om̄i / **Et** vltione dignissima sunt. **Am-
 plius** cū nihil te adeo puocare possit / **Et** adeo
 tibi nocere / **Et** ista tibi nocuerunt / quibus vel
 qualibus referuas iram tuam / **Et** ista in pace
 dimittis. **Aut** igit extermina ea incendio: ne
 aut ipsa incendia sua eternis flāmis exurant te.
Ipsa enī sunt pabulum / **Et** nutrimenta ignis
 eterni sibiinet. **Quid** loquar de demonibus

*omni vitiū h̄mōi
 quib⁹ et auerit*

*mala om̄i vitiū
 amatores p̄p̄t
 palmosac
 p̄p̄t aduē*

*Intermittit aut
 quā m̄tē
 p̄p̄t aduē*

*Intermittit h̄mōi q̄ male
 vitiū*

qui p̄ h̄mōi satellites suos / te in abyſſos miſe-
 riarum in quibus es deſceſſiſti: ⁊ te in ipſis ca-
 ptiuiſſi deſcendiſti: ⁊ oppreſſiſſi: ⁊ atq; miſerabilif-
 ſi deſcendiſti atq; concludiſſi: tam durum tanq; ſi-
 dirum bellū ab eis ſuſtineſti: tanta damna / tā-
 taſ iniriſias ⁊ cōmuniſias: nec ab eis d̄c̄q; ſpe-
 rare potes: niſi eterna ſupplicia. ¶ Attende
 q̄ſta dementia tam p̄pitiuſ es eis: tam paciſ-
 cuſ ⁊ patiens in eos: imo tam ſeduloſ tam of-
 cioſoſ ſeruiſto: eoz: tam promptuſ obeditoꝝ
 oſiſubſ mandatiſ ipſozum: ⁊ vt ad vñū dicā
 totoꝝ tuez tuiſpſuſ ⁊ carniſeꝝ inaniſſiſmuſ: ⁊ ſe-
 ſeruiſci q̄d a te iugiter experit̄. ¶ Hec ſunt iuſ-
 ſa que cōtinuē tibi imperant: vt nō ſoluſ quaſ-
 cunq; inimicitiaſ ipſozū contra teiſpſum exer-
 ceas: ſed etiā crudeliſſimā carniſificā tuiſpſi⁹
 vt de ſanguine tuo viuō de teiſpō / mēbris tu-
 iſ ⁊ mēbroꝝ officiſ ipſoſ aſſidue paſcaſ: cum
 voracitaſ eozum inſatiabilis ⁊ inexplē-
 bilis ſit. ¶ Oſidera q̄ſ palpabileſ ſunt tenebre
 tue q̄ſta inſania tua: q̄ om̄em brutalē deſpiciē-
 tiam incompabiliter excediſ. ¶ Q̄d em̄ animal
 brutum inueniri p̄t̄ morti ſue p̄pitiuſ ⁊ de-
 uoꝝ antiſibi ſe vt ei poſſibile eſt: nō iracēſ: ⁊
 eidem / p̄vitiſubſ nō rebellans. ¶ Sitor ⁊ tante
 puoꝝ uocatiōeſ: ignē iracū die contra ſemetiſ-
 ſaſ ⁊ contra puoꝝ uocatoꝝ ignē ire in te nō ac-
 cendunt: ⁊ illum tibi copioſe nō ſubmiſtraſt̄.
 ¶ Nō ſolum hoiſ ſed etiā bruti animalis nomi-
 natiōe indignuſ habēduſ eſ. ¶ Neq; em̄ viſ
 iraciſcibilis in te eſſe puranda eſt: niſi vel peni-
 tuſ exterm̄inata: vel a deo oppreſſa: ⁊ ſuffoca-
 ta: vt de ſalute iſpſuſ nō inerito deſperetur.

De igne ſacrificij orationiſ. La. XLVIII

Ignis vero ſa-
 crificio iſti neceſſariuſ: igniſ eſ di-
 uini amoris: ſiue cuiuſcūq; boni ⁊
 ſanciſtiamoris: ſiue ſit caritaſ depurata: illa
 vicij viuifica atq; dei dilectio / que nihil mor-
 tiſerit̄ / nihil peccati mortaliſ ſecū parit̄ in p̄-
 p̄io ſubiecto: ſiue ſit aliuſ ſanctuſ ac bonuſ
 amor: quo bona diligunt ⁊ mala odiant. ¶ Hoc
 autē dico: quia caritatem iſtam que eſt vita-
 liſ atq; viuificuſ calor: gelitudinem vitioꝝ ⁊
 peccatoꝝ diſſoluēſ penit̄ ⁊ oſiſno exterm̄i-
 nans: nō in oſiſubſ: qui ſe ad gr̄am iuſtifi-
 cationiſ preparant: ſtantiſ inueniſt̄: q̄n̄ poſt
 ꝑcedit̄ illum amor: quidā p̄paratoꝝ: parant̄
 ei viā ⁊ aptans cor humanū ad recipiēduſ
 iſpſum: quē admodū quēdā calefactio ꝑcedit̄

arſionem. ¶ Hec dubiū eſt q̄n̄ calefactio h̄mōi
 ligna p̄parat exiccando: ⁊ frigiditatem ab eis
 fugando: atq; vitiſq; caleſceniſ. ¶ Sicut vi-
 des in ligniſ viridibuſ vel aqua aſperſiſ: que
 nō ſtantiſ vt in ſtrūe componunt ⁊ igni adhi-
 bent̄ ardent: ſed poſtq; p̄ h̄mōi caleſceniſ
 vt p̄ h̄mōi p̄parata fuerint ⁊ aptata: ⁊ couſq; ca-
 leſacta vt arſionē recipiant. ¶ Sic euident̄ eſt vi-
 dere in illiſ: qui conſiliū beati Gregoꝝ ſequē-
 tes: faciunt quicq; boni poſſunt: vt deus illiſ
 ſtrec corda eozū ad penitentiā. ¶ Quapropter
 amor eſt eis ⁊ deſiderium penitentiē: cū eam
 tam ſtudioſe querant: ⁊ ad illam obtinendā
 ſe p̄parent vt poſſunt ⁊ a dei miſcōdia adiuuā-
 tur. ¶ Huiuſ autem dilectioniſ igniſ: q̄ cuiuſ
 mortiſerit̄ in anima humana eſt: virtute ſua cō-
 ſumit atq; mortiſicat. ¶ Et de ipſa ſomace ſpſ
 ſancti ſoliuſ emicat benignitaſ ipſi⁹ largitiō
 one ſua gratuita ſaluberrima ac poſſiſ libe-
 raliſſima: qua p̄pter ab imenſitate ⁊ benificē-
 tia eiſ petenda eſt totiſ vitiſubſ: totaq; de-
 uoꝝ uoꝝ: cum aliunde obtineri nō poſſit. ¶ Et
 terſi amozes alij qui ⁊ ſi nec vitales nec viuifi-
 ſci: ad vitam gratiē tamen p̄parat ⁊ aptat
 corda in quib⁹ ſunt: ac multipliciter adiuuāt
 in idipſum procurari poſſe ſacili⁹ videri p̄ſi.
 ¶ Et p̄miū quidem inſpectione ac mediatioꝝ
 ſacrarum ſcripturarum: ¶ Ignitum enim elo-
 quium dei vehementer ⁊ carbonē deſolato-
 riſ: ſunt ſacra eloquia: nec poteſt diu ſeiſ ver-
 ſari cor humanum: q̄n̄ ab eis amozē dei vitiſq;
 q; caleſcit. ¶ Et hec debet eſſe poſſima inten-
 ſio meditantium in lege dei: vici⁹ vt inde ſaltē
 p̄paratoꝝ recaleſcant. ¶ Tandem vero et ſi
 naliter ⁊ inardeant ⁊ flāmaſcant: ¶ Et quo ma-
 niſteſtū eſt multoſ ſcholareſ ⁊ doctozes the-
 ologoſ: qui tanto numero annoꝝum iactan-
 tes ſe ſacriſ ſtudiſ inuadent̄ in ſcolis the-
 ologiciſ cōmoratoſ: corda non in ſacriſ elo-
 quiſ habuiſſe: ſed aurib⁹ vt ait Apulei⁹ p̄hi-
 loſophuſ: ⁊ non anima philoſophatoſ fuiſſe
 ad ſimilitudinē ſerpentum: qui quotienſ in
 aquis natant: caput extra aquam ſemper te-
 neant: licet toto reſiduo corpōriſ dimerſi na-
 tant: h̄ ſunt ſalamandre diabolicę que tan-
 tiſ ſacroꝝum eloquioꝝum ignibuſ nec ad mo-
 dicum caleſcere poſſunt: ne dicāſ ardere: ¶ In
 hoſ igitur fruſtra tantuſ aſſiduiſq; doctrina-
 rum ſacrarum ſtantiſ inſufficienti ſacri doctoz
 reſ: quē admodum enim in carbonē exterm̄i-
 ctos: ⁊ ligna viridia ⁊ aq; aſperſa fruſtra ſuſ-
 ſtatur: cum in eis nulla ſcintilla ſubexiſtar ſan-

pparat ligna ad igne q̄ſta da ſc̄ h̄mōi ad bonuſ op̄a

amor ad penitentiā p̄parat p̄ h̄mōi

ignis p̄parat ſacrarum ſcripturā

Donatus 7

ctitatis. Possibile tamen est et plerūq; sit gra-
tia dei faciente: vt hmoi homines vel medita-
tione sacrorum eloquiorum: vel auditu cale-
scant et inflamment. propter quod dictū est.
carbones succensi sunt ab eo. Carbones inq;
qui pū^o extincti et gelidi erāt. Insufflauerit enī
spiritus dñs in apostolos dices. Accipite spi-
ritum sanctum. Sicut narrat Job. in vltimo
ca. lib. sui. Rec dubitandum est illos in suffla-
tione hmoi: vel calefactos fuisse: vel calorem
sancte dilectionis in eis fuisse. Manifestum
igitur est ex his omnibus. quia intendentibus
calefieri calore isto salutarī: ea de scripturis sa-
cris ad medicinam ipsis eligenda sunt: q̄ ma-
xime igne spiritus sancti flammescunt. Et hoc
est quod docet Gregorius sup. 3. eccl. dicens
quia cum ad charitatem incendendam accē-
dendam et inflammandam aut in nobis aut i
alijs incendimus: verba in nobis ad hec eli-
genda sunt: cui omne quo loquit igne charita-
tis vaporatur.

Que valeant ad accendendum vel nutri-
endum ignem orationis pdicti. La. XLIX

Ullet permultū

Ad hoc consideratio iugis atq; re-
memoratio incogitabilis largita-
tis et beneficentie creatoris infangibilis conrinu-
atione imo semper profusissima. Manifestū
enī est id esse beneficia ad calefaciendum cor
amore benefactoris quod sūt tores et ignes
omniāq; ignita ad calefaciendum corpus calo-
re corporali. Quis enī eousq; obfrigit vt vl
leui ac modico beneficio in largitorem ipsius
aliquo amore nō calefaciat. Quis igit abscōde-
re se pōt a calore dei. i. misericōdia ipsius qui co-
gnoscat se incessāter obui bñficijs ei? prefer-
tim intellecta imensitate illoꝝ. Dumū igitur
recogitāda sunt calefieri vt alios calefacere
cupientib; et intendentibus: beneficia natu-
re qualia sunt esse et vita atq; ea et quibus vi-
uimus et sumus. Que q̄to amplius diligunt:
tanto in amore sui largitores maior dilectioe
calefaciunt cognoscitōe. Quia igitur super
bñficia naturalia omnia ista diligunt / vltimo-
re pregrandi amari faciunt deum datorē om-
nū ipsoꝝ: vel pculdubio ignozatur deus eē
dator eozum. Et quo manifestū est q̄ modis
ca vel nulla sit fides et scientia dei: in maiori
parte hominū. Nō enī potest stare ista fides vel
scientia dei: qua cognoscitur vel credit actor

et dator: esse ipsius esse nostri et vite cum isto
miserō gelicidior: quod ex minorib; benefi-
cijs omnino de solueretur. Si enim non ē pos-
sibile alicui credere vel scire q̄ aliquid alteri
oculorum ei vel dederit vel reddiderit qm̄ ca-
lear amore magno datoris vel redditōis hu-
iusmodi qualiter possibile erit vt tanta puer-
stas cor humanum peruerterit: vt tam lōge
magnoꝝ beneficiorum: vt sunt esse et vita:
deum auctorem et datorē cognoscat et ipsuz
non dilgat. Amplius cum vnusquisq; domi-
num non sit nisi quasi quidam aceruus et con-
geries quedam donozum et beneficiorum dei
proculdubio non est vnusquisq; nostrum nisi
aceruus ignium: roguis ardentissim; ex tot
et tantis ignibus: quot et quāta sunt beneficia
dei: congesta et aggregata in nobis et ex igni-
bus sunt eē et vita et mēbra singula et vires na-
turales / bonaq; anime naturalia. similis bo-
na; corporis. Quapropter flammis et ignibus
maior est roguis iste in vno quozq; nostrum: q̄
sunt fornax illa babilonica: maior inq; sup om-
nem proportionem et comparisonem. Inue-
nit igitur vnusquisq; in se fornacem in compa-
rabiliter maiorem ignium et flāmarum: q̄ fue-
rit illa babilonica. Quapropter in semipno
inuenit vnusquisq; non solū vt de caleat amo-
re largitoris tantoꝝ bonozum: sed etiam
vnde torus ardeat et flammescat. Et intēdo
ardore naturalis amoris: q̄ recognitio bono-
rum naturalium petit attende hic frigidita-
tatem diabolicam: quia roguis torus frigidus
et tanti ignes et flammē existunt in vno quozq;
homine: qui amore creatoris ad huc frigent.
Quid vltterius dicam tibi o homo / inaudite
pene et incogitabilis peruerstatis. Tu ipse ig-
nis es totaliter et fornax imensarum ignium
et flāmarū: et tamen frigidus. Quis vltq; ad
h tempora audiuit / vel cogitavit / ignem con-
gelasse. Factum igitur est in te diabolicū istū
miraculum. ex quo apparet q̄ scit et luce vs-
sibilis est: vel procedit calor: sensibilis: sic ex lu-
ce spiritali: que est fides seu scientia dei: qua
creditur et scitur actor et largitor: vnicus esse
bonozum omnium: est vel procedit calor: ille
spiritalis: videlicet amor in deum: et intēdo
amor naturalis. Et si consideraueris ipa be-
neficia dei gratuita: remissionem videlicet pe-
narum debitarum: remissionem culpārum cō-
missarum: emundationem ab inquinamētis
vicioꝝ et peccatoꝝum: reformationem et de-
corationem animarum humanarum: per do-

*būficia dei mēd
vanda hōmīnū
omnī addū*

p̄ bñficia nōc

copula hōbñficia

na virtutum que sunt pulchritudines et perfectiones animarum nostrarum. gratia qua nos de imo de extremo vilitissime turpissimeque saluaturis in sublimitatem tante nobilitatis inaltauit. **¶** vt filios dei nos efficeret et heredes. **¶** ipsam quoque hereditatem eternam que est regnum preclarum et preclarum. Inuenies vnumquodque istorum esse maius in comparabiliter beneficium omnibus antedictis. **¶** si alijs omnibus calere amore creatoris forsitan non potuisti ab his tot et tantis ignibus: et incomparabiliter maioribus qua frigiditate vel geliditate defendes vel abscondes. **¶** Sed in hoc ipso eandem dico causam esse huiusmodi: tam mortifere congelationis tue videlicet extinctionem lucis fidei et scientie dei: siue defectus. Non enim possibile est hac lucem fidei et sapientiam dei: radiare super cor humanum: et non inflammare illud ardore saluberrimo. Ad hec igitur totis studijs inuiolandum est nobis: totis virtutum animarum nostrarum conatibus petendum: vt illa luce fidei atque scientia dei perfundamur. **¶** et irradiemur: alioquin in medijs tot et tantis frigore morimur. **¶** Et quod magis est stupendum et diabolicum miraculum congelamur. **¶** Quid dicam de donis et beneficijs dei que omnem estimationem nostram omnemque humanam et etiam angelicam exuperant cogitatum. An non est ipse dei filius donum dei et beneficijs incogitabili largitate diuine misericordie et gratie: nobis singulis et omnibus datus. Quot autem modis et quibus: et ad quos fructus et utilitates: auduisti in precedentibus. An non ipse spiritus sanctus donum est: et quatus est in misericordia et largitate omnibus nobis et singulis donans. Similiter et ipse pater misericordiarum semetipsum dedit nobis ad omnem usum necessarium. Semetipsum dedit nobis in creatorem et in conseruatozem et protectoem: in deum et patrem: que sunt dona excedentia omnem estimationem. Similiter in regem et rectoem: in refugium ad omnem necessitatem. Dedit seipsum nobis finaliter atque nouissime obdinemum ad plenam gratie fruitionem. Non enim modica aut leuis est promissio illa quam fecit nobis per Ezechielem prophetam dicentem. **¶** Ero illorum deus. **¶** Pregrandis enim gloria est ipsum habere deum: sicut habere patrem: habere namque ipsum deum: est habere sponsum: et spiritali matrimonio illi esse coniugatum. Unde alibi debes

esse edoceri: quia tota illa gloria semperque adoranda et veneranda trinitas: merces est ac premium totum: quod et solum bonum omnium scientiarum intelligentium quantum in ea est. **¶** Quod dico propter illas que iustissime semper ac per omnia laudanda iudicia ipsius tibi donu non adu piscantur. **¶** Cuius igitur euidenter quia non preuarum minutis neque ignum scintillis: sed montibus igneis. **¶** Hoc est ingentibus et vniuersis beneficijs te non solum circude dit diuine largitas bonitatis: sed etiam ex illis te condidit irremabiliter et struxit. **¶** Et vt predicti rogi inmo fornacem imeniaz tam grandium flammarum et ignum te fecit. **¶** Et tu queris a me dicens vnde accipiam ignem vel calorem: que caleam dilectioe in deum. **¶** Ego vice versa interrogo te: qualiter effugies ardores istos: et flammam tam grandes beneficiorum dei: vt te abscondas a tantis istis ardoribus. **¶** Nec enim effugere potes temetipsum: nec elongari et temetipso: quivt predicti rogatus gradus es: imo fornax immensa.

De memoria beneficiorum diuinorum.

Capitulum

L

Quonia breuis
 quis forsitan intellectus tuus: et
 vt altitudinem et imensitatem tan-
 tosum beneficiorum attingere forte plene non pos-
 sit: faciam rememoracionem minorum beneficiorum:
 que quidem quibus intellectus facile apprehendat.
 Respiciturque attende in obsequio
 creaturarum: que tam officiose tam sedule in-
 numeris obsequijs tibi seruunt. **¶** Et primu scorum
 et beatorum angelorum: quorum officia et obsequia
 que nobis incessanter impendunt: in tractatu singulari
 de ipsis declarauimus. **¶** Et vt de alijs taceamus
 nau et numerari tibi. **¶** Et vt de alijs taceamus: quis satis
 admirari laudare que sufficit fortissimam
 vigilan tissimamque custodiam: qua nos incessanter
 custodiunt: malignos spiritus arcetes a nobis et
 copescetes eos: ne per nos sit malignitas in nos
 seculant: absterrentes eos et dissiptantes a nobis
 inter dum autem religantes. **¶** Deinde deus adeo
 inuiti est adeoque negligens salutis sue: deus
 adeo ingratus et in deuotus: qui non attendit
 beniuolentiam ipsorum erga nos: per que et ofones
 nras offerre deo altissimo: et suas ipsis
 adijcere non cessant. **¶** Quis inquam attendens
 non agascit cogitabil pietatis et dulcedis creatoris
 diuicias erga nos: quibus tam fideles

*Pro posse angeli
 non in se habent
 defendunt*

*De donis et gratia: multi magis
 quanto nobis deus dedit deo*

Capitulum

tam industrios: tam diligentes mediatores
inter se et nos: nobis dedit. Nec enim cessat sol-
licitudo eorum apud deum pro nobis nec cir-
ca nos in omnibus que tibi nobis necessaria esse
vel salutaria conspiciunt. **E**t idem de san-
ctis et beatis animabus tibi est sciendum: et
optum ad officium interpellationis pro nobis.
Unde quis cause sue periculum et negotiorum
que expedire habet: coram deo arduitatem et
multitudinem aduertens: tam necessarioz
tanq[ue] salutarium auxiliorum: datorum de-
um exinde non amare possit. **Q**uis deniq[ue]
sanctorum labores: studia et dolores: quos pro
nobis ad dei gratiam adducentes subierunt
et sustinuerunt: apostoli sancti martyres et co-
sefiores: omnesq[ue] doctores meditando. scri-
bendo. predicando et multi ex ipsis: tormeta
inania passi sunt: vel leuiter cogiter: et non in
ipsum datorum tantorum adiutorum et adiu-
toriorum saltem amore debite gratitudinis ut
cumq[ue] calefcat: et hec spiritualia beneficia sunt.
Et propterea proceda ad temporalia: quo-
rum amor: tam facile attrahit. alligat. captiuat.
inebriat: et interdum v[er]o et ad insaniam concit-
tat. **A**t tendat qualiter misericordissimus
creator: totum celum inclinat in obsequia tua.
Et hoc manifestissime sp[eci]ficatur in obsequiis
solis et lune: que tibi die ac nocte lumen mini-
strant: aliaq[ue] tam multa seruiticia: que philoso-
phis naturalibus solis nota sunt: tamen tibi
incessanter impendunt: in sole velut seruum
strenuissimum. seruum per omnia imp[er]grum
tam mane surgentem singulis diebus ad illumi-
nandum: et interdo mane summe diluculo ad
ministrandum lumen tibi in gressibus et in
omnibus operatiombus tuis. similiter et equo-
r[um] et omnibus animalib[us] tuis. **S**eruit igit[ur]
tibi sol euidenter: quasi seruus lucernam
preferens ante te: ostendens tibi discrimina-
viarum: et in eis cespites aut corruas: vel etiam
offensas: ad regendas et dirigendas vias
operibus tuis: que nec benenece recte nisi in
lumen fieri possunt. **P**reterea occulta benefi-
cia: que per stellas et planetas nobis incessan-
ter prestantur: que paucissimis etiam sapien-
tibus nota sunt. **R**espice in aera: et cogita de
uentis: qualiter aera interdum serenant. **N**u-
bes interdum inde diffugantes: et nubila. **I**n-
terdum autem nubes aggregant tanq[ue] vasa
aquatia: et aquis plena quasi circumferen-
tes ea humeris suis: ad ministrandum aqua
et ad irrigandum agros tuos: et vineas ortos

et prata: nec non ad ipsum aera humectandam
et temperandam: qui inde salubrior: fit homini-
bus: et ad expirationes et respiraciones con-
uenientior. **I**psa etiam commotione et exagi-
tatione ventorum: aer ipse depuratur: et ad
vitam hominum animaliumq[ue] spirantium et
respirantium conseruandam fit aptior. **N**ec
preterea vtilitates quas venti prestant na-
uigijs: tam marinis q[ue] fluuialibus: sed et mole-
dinozum que solo vento molunt vtilitas ne-
gligenda non est. **D**einde respice in aquas: et
primum in fluctus qui sunt pilces: et non suffi-
cies numerare vel estimare comoditates et
vtilitates que per aquas tibi prestantur in flu-
cibus antedictis. **D**einde respice vtilitate
euectionum. naualium et molendinorum aq[ue]
torum abluitionum. irrigationum. potatio-
num et condimentorum in pulmentis: et occur-
ret tibi tanta magnitudo tanta multitudo vti-
litarum quibus tibi seruiunt aque: et in nu-
meratione et mensuratione earum deficere ne-
cesse habeas. **P**ost hec considera terram et
videbis tanq[ue] quoddam creatoris promptu-
arium et thesaurarium. diuiciarum innumera-
bilium et inmensarum. **E**x ea enim ut ex quo-
dam promptuario creatoris: et victus et vestit-
tus: et inhabitatio sue rectum nobis assidue
ministratur. **E**x ea enim sunt et fruges et fru-
ctus olera herbe legumina. **E**x ea enim sunt et
carnes animalium quibus vescimur et nutri-
mur. **E**x ea enim sunt lini et canapium ad nos
vestiendos. **E**x ea generantur animalia quoru[m]
lana et pellibus plumis induimur. **E**x ea sunt
lapides et ligna et fabulum de quibus nobis ha-
bitacula fabricantur. **Q**uis autem medicinas
que de terra gignuntur enumeret. **Q**uis in-
numeras metallorum gemmarum lapidum
preziosorum marinozumq[ue] estimare sufficiat.
Quis olei liquores. balsami. lactis et vini et om-
nia genera gummi memoiret teneat. **Q**uis
multitudinem venarum terre. varietatezq[ue]
lapidum earum: vel binoscere vel numerare
potuerit. **P**erito igit[ur] terra dei promp-
tuario ad eas et vestimenta que nobis inde ad-
ministrat nominem. **Q**uorum vero ad diuicias
auri et argenti: gemmarum ceterozumq[ue]
omnium que homines diuicias vocant: non
minus recte thesaurum diuiciarum eiusdem
creatoris vocat: cum in ea tot et tanti diuicia-
rum humifundit thesauri repositi et abscon-
diti sunt ab ipso creatore. **N**ec tibi p[ro]terea d[omi]n[us]
est et q[ui]bus visibus et vtilitatibus humanis ad

2
vna seroq[ue]
p[ro]p[ri]a

sero eden
deq[ue]

bona op[er]a
ab

sero

sol fin

stelle

nos vnaq[ue]

nubes vna
vnaq[ue] agros

alio ficut not

L

lia deseruist. et alia qda euectionibus / alia
 equirantionibus alia agriculturalis / et alia in oi
 bus et p omnia in vrbibus hominū et vrbitaribus
 et viuunt et moriunt. Ita vt carnes lane et pel
 les conua et dentes et ipe etiā supfluitates: a
 varijs vrbitaribus nō vacarent. Quis enim
 nō videt ex dentibus elephanor et cornibus
 bubulorū vrbis ornamenta et instrumenta fie
 ri. *Clides de lignis et arborib⁹ q³ multiplici
 cedunt / dolant / sculpant / in varias vrbita
 tes et vltus hominū et alia quidem exuruntur
 ne frigorū supfluitas noceat hoibus. Alia ap
 tant in edifica / vt sunt nobis in tectum habi
 tationis et in munime pccationis a pluuijs et vē
 tis nubibus atq; gradinibus. Tantis igit to
 mētijs suis / lacerationibus scilicet / exultationibus /
 ad offēs iniurias / aeris expositionib⁹ / nobis
 seruiūt ligna siluarū. Ligna vō et arbusta
 tanta varietate fructuū. Ligna vō et arbusta
 aromatica tāta virtute et medicamentorū
 ac odoramētorū. *Hec etiā omnia diligēt et in
 tuenti cōsideratiōe considerāti / apparet eui
 denter prelarga bñficientia creatoris / que tā
 tā imēnsitate a multitudine beneficior et do
 norum fuorū et omī pre nos obruit. pascit
 vestit / curādat munim et protegit contra omnia
 incomoda et nocumēta / vulnerū / egritudinū
 et infirmitatū corporaliū. et despūalibus inco
 modis faciam. Si quis rex magni regnū totū
 et singulas regni partes omēs q; magna
 tes / aliosq; vniuersos subditos suos / suis ob
 sequijs onozasset. Ita vt omnia et singula que
 de regno ipsius sunt / omēs q; et singuli subditi
 sui / obsequijs suis die ac nocte inuigilarent.
 An possis te continere ab amore illius. Et sic
 facit et fecit vnicūq; nostrū incessanter domi
 nus deus nosser. *Hec etiā cuiq; de his que in
 celo vel de celo sunt in pre ista pepercit. Nihil
 omniū istoū que eius sunt a seruitijs nostris
 voluit esse imune / quia nullū ex angelicarum
 militiarū exercitū. Nullū ex sanctis et beatissi
 mis aiabus / nullam ex stellis luminarib⁹. Ad
 hunc modū currip omnia / quicqd est a sumo
 celo vsq; ad deo: sum / seruire nobis facit / si tū
 hoc dignamur. Ipse etiā infernus nō ē exem
 ptus a seruitute nostra / vel seruitijs dū et no
 bis suiterret et horrozē incutiens a malis in
 numeris nos custodit / atq; bona nostra nob
 conseruat / que si nō esset timo: ipsius minime
 durarent in nobis. *Alia etiā totoz: nosser ē /
 et vindex omniū iniuriarū et cōrūmeliarū nos
 bis irrogatarū vindictas in omēs iniuriatoz:****

res nostros tam iustas tātasq; exercēs: vt ni
 hil sit qd vltra eas de inimicis nris reqrat iu
 sticia: neq; etiaz ira nostra: *Que non seruicia
 nobis impendat purgatorius ignis: vel loc⁹
 ipse noie suo ipemer indicat euidenter / dum
 quicqd purgandū inuenit in aiabus hinc ex
 euntribus: et ad patrie celestis felicitatē pgen
 tibus / purificat et elimat: mūdānas illas clarif
 simas lucidissimasq; deo respentans remene
 ratoz: De terris ventis et maribus / et alijs eo
 compēdio tibi satis factum ē: vt sup hoc qd q³
 vltcrius nō reqras. *Quid dicam et de ipso
 createze / qui est trinitas glorioza / vn⁹ verus
 ac solus deus / pater filius et spū sanctus / qui
 nec sibi ipsi in pre ista vel peperit vnq; / vel pcc
 qd euidenter apparet in spūalibus bñficijs / q
 sunt illuminationes / iustificaciones / mūdāti
 ones / decozationes / custoditiones / pccatio
 nes et defensiones animarū nra rā qd nūq;
 vacat incogitabilis pietatis sue dignatio. An
 potes aliquid cogitare / quod cor humanum
 in amore beneficioris inducere possit: qd di
 uina bonitas erga nos negligat. *Non obmirat
 Addam aūt et aliam cōsideratiōe: que vti
 nam nunq; recedat a memoria tua. Respice
 in vniuersitatem et apparebit / quia ipa est in
 numerabilis multitudo ministrorū / seu serui
 entium varia dona et xenia / tanq; ex pmpu
 ario quodā diuine largitatis et beneficētie / si
 bi deferentium et offerentium atq; pferantia
 um. *Que quia vt p dicit et ostendit / ignes sunt
 et flāme ad calefaciendū cor humanū / amore
 largitoris ipsorū. Si interrogaueris vnde
 veniunt / vel quo vadunt / quo reuertunt vqd
 intendunt ipsa. In veritate respondunt tibi
 bi / quia nos sumus innumerabilis multitu
 do miserationum dei / portantes ignem et flā
 mas / ad calefaciendū cor humanum / frī
 gore mortifero congelamoz / et penitus extrin
 ctum / nec tamen totz tantis ignes flāme: ge
 licidium eius adhibe dissoluere sufficiunt.
 Addam et aliam cōsideratiōes in qua nō
 modicum est ammirationis nostrisq; doloris
 et confusiois. *Dico ergo / respice mundum
 vniuersum / et videbis ipsum totum arden
 tem atq; flammantem largitate et beneficē
 tia creatoris. Et ut omni partē illius micant
 flāme donozum et beneficiorū creatoris:
 sicut euidenter vides ex precedentib⁹. *Que
 propter manifestum est totū mundum / suē
 vniūsus creaturarū ofijs / etiā cū ipso createze
 formacō esse totaliter ardētē et vndiq; flāme******

*hinc ficut not
purgatorius*

Ligna

S

*T
dum de not
pater filius
spū sanctus*

*U
Respicere ad
vniuersitatem*

æ

vnū mundū

Capitulum *in p. no. amebus* *in e. g. i. d. d.*

tem. **Q**ua ppter de mirabilibus diabolicis ꝑ grande miraculus nō solū q̄ tanta fornax nō te calefacit: sed etiā q̄ in medio ei⁹ possit non totus ea conflagras. **A**tende igit̄ in sanissimum cor humanū / vbi te posuit creator bñdīctus vic̄ in medio tot̄ et tantorū igniū / imense fornacis. **Q**ua. ppter nō solū calere te voluit ex tot̄ et tantis ignibus et flāmis / sed etiā ardere et eē ignitū. ppter quod de lucifero dñi est **Ezech. xvij.** quia ipse erat in medio lapidū ignitorū / angelorū. **F** qui plarga beneficentia creatoris igniti erāt: nō solum calentes amore ipsius / sed etiā ardentes atq; flāmāres in illū. **D**icā adhuc et vulgare prouerbiū quo dicitur. **Q**ui obruit me aduertat me. quod ē dicere / capis et ad se trahit: hoc infanissimum cor humanū tibi dicit p̄ quia tot muneribus et tantis obruit te deus ex omni p̄t̄ tu non admittis vel capis vt te attrahat / et ad se trahat. **I**nterrogo te etiā adhuc: qd̄ peccauit deus aduertum te / vt eum diligere vel nō velis vel nō valeas: nec tanta fornace tot̄ et tantorum igniū calefieri posses amore ipsius. **S** vt de donis et beneficiis istius raceā: qualiter de fendas te ab inuestitate bonitatis et pulchritudinis ipsius: illa velut camin⁹ incogitabilis ardoris / totā ciuitate celestem infūmat atq; conflagrat. **I**nde ardet omnis exercitus miliarū celestiu⁹ / et omnis scōꝝ ecclesia. **I** beatissimā aiariū que illi iam recepte et glorificare sunt. **A**tende q̄ bonitatem et pulchritudinem dei tibi predicat incessanter vniuersitas creaturarū / quē ad modū et in ipsa ecclesia canitur. **Q**uē terra pontus et ethra colūt / adorāt p̄dicant. **D**ic que so que mulier adeo refrigerata vel maleficiata esse p̄d̄: vt inuenē sponsum diligere nolleret: si die ac nocte p̄dicaret sibi bonitatem et pulchritudo ipsius. **V**ide igit̄ q̄ mortifera est infrigidatio tua: q̄ stupendū gelidū unū / vel vt verius loquar / q̄ validū diabolicū situd maleficium quo ita maleficiat⁹ vt tot et tantis dei bonitate et speciositate incessanter nullo amore in eum caleas p̄sertim cū innumerabilibus et inestimabilibus beneficiis vt cor tuum iugiter te ingerat et impugnat. **D**ic interrogo te / si venalis est amor tuus: quem emptorē alii queris q̄ deum: expectas: quic quid mundus dare potest / p̄ amore tuo. **H**oc est dicere vt amē etiam / et compatione eorum q̄ iam dedit deus etiam / iam cōtinuē dare nō cessat / atq; eorum que promittit et p̄parauit diligentibus se: nulla sunt. **S**i vero liberalis atq; gra

tuitus est amor tu⁹. **A**n est aliquid amore tuo dignum / vel bonitate vel pulchritudine: comparatione dei: imo vt vulgariter loquar / in omnibus alijs perdit amor / in eo solo dignet et per omnia laudabiliter collocatur. **S**i amor tuus nisi p̄ vim et violentiam extorqueri p̄t̄ a te: nec sic fugere vel abscondere te a calore ipsius. **A**tende minas / considera / errores: vide ipsum gladio euaginato supereminētē capiti tuo: et morte anime et corpis inronantē: vide eterna supplicia et ardores sempiternos quibus te traditurum cōminatur: si non eum amauctis. **Q**ue mulier si Italia ei fierent / vel interpretarentur / cum allegaret violentiam et per illā nō se excusaret si quis de amore illi⁹ culparet eam. **O**mnibus autem huiusmodi violentijs longe fortius: est assidua predicatio bonitatis et pulchritudinis dei: largitate beneficentie ipsius et insatigabili continuatione in vniūquenq; nostrum profusissima. **A**ccedunt et ad hoc non parue virtutes efficacie: diuine patientie et longanimitatis ipsius / quib⁹ tam malos et ingratos in tot et tantis malis vitiolorum et peccatorum tandem tam benigne tam misericorditer et vultiter sustinet et expectat. **A**pirisq; et ineffabilibus sibiꝝ soli non solum modis / et vijs: ad misericordiam et gratiā reuocare et reducere non cessat. **A**ggrega igit̄ bonitatem et inuenies per hoc: quia nullum patet tibi refugium ab amore dei. **N**on etiam est ex cogitare latibulum / vbi te abscondere posses a calore eius. **E**t quia cuiuscunq; modi vt cōditionis sit amor tuus: necesse est vt in euz te inclines: et ei te coniungat et vniat: siue entis liberalitas sit quod est ad donandum: siue p̄ extorsiones et violentiam suam acquisibilis: non potest ipsum auertere a deo. **S**unt omnes accusationes et omnia prouocatozia siue incētia amoris incomparabiliter maiora et fortiora sint / pro eo: q̄ vix alia cogitari possunt. **N**on est igit̄ tibi effugium vel euasio: nisi est fugium vel euasione huiusmodi ab amore scilicet ipsius / extremum vocas periculum. **E**t est simile / si quis dicat illum euasisse / qui extremum atq; supremum incurrit periculum et latronem euasisse cum perferat suspendium. **A**d vitimum autem ponam quod est **A**b omnibus procuratorijs atq; omnib⁹ incēntiis illis fortissimū. **E**t b̄ indubitatē eam: ille nimis et incogitabilis: quo ipse prior dilexit nos. **O**mnium etiā incēntiozum et calefa

¶

Z

Bb

Amor dei qui diligens nos

L

ctiuorum: maximum est ignis. Amor autem qui diligens nos ignis est. Quia propter ad calefacienda et inflamanda corda nostra conuenientissimus. Ignis enim igne et longe conuenienter et longe efficacitatus, quam alij accedunt. Ergo deo debet amatozium subandis medicamentum sine carmine sine veneficio. Si vis amaritiam, propter hoc ipsum dicebat ad eum Dauid. Exurge domine de in precepto quod mandasti quod est dicere. Adimple tu illud. Et hoc est preceptum charitatis sue dilectionis et tunc in synagoga ipsorum circumdabit te. Cuius ostendit imo exhibuit euidentissime in semetipso: quia diligebat genus humanum. Et factus est ille dilectus hominibus et aggregati sunt ad eum etiam in uisione amoris. Hic est ignis a quo neque homo neque aliud animal se abscindit. Omnes enim homines diligunt diligentes et omne animal diligit a quo diligitur. Et hoc quod ipsemet dicit in euangelio luce. Ignem ueni mittere in terram quod uolo: nisi ut accendat. Ignem istum. Hec est singulare studium et stupendum beneficium: ne separet illud a corde tuo. Ipse nanque aduictu suo ignem sue dilectionis erga nos ostendendum misit in hoc corda hominum. Et licet hoc ipsum omnium largire beneficentia sue sicut potuit fecerit: faciat in celsantur. Hoc tamen in singulari et incogitabili mensuratio beneficii incarnationis sue uicem passio nis et mortis. Hoc incomparabiliter et incogitabiliter et magnificenter fecit et efficaciter. Hunc ignem igitur applica cordi tuo: iugiter recogitatione ipsius: et tene incessanter per memoria tenacissimam in corde tuo: et non effugies ne dicam calorera: sed etiam huius sancti amoris saluberrimi uiuificati ac iucundissimi incendium. Ne proicias a corde tuo cito ignem: sicut motus est frigidissimis hominibus. Sed quomodo modum cuius uis uel lignum uel candelam accendere: ratiu consuetum igni tenes illud: uel in ipso igne donec accensus fuerit. Non enim tam cito tactu ligna ignis uel calent uel ardent. Sic nec cor humanum cito cogitat: sicut in illa diuine beneficentia cito calere et illa necesse habet. Sed per motum et per morosam applicationem: paulatim calefit et tandem incendit. Causa autem in hoc quoniam necesse est profundari in intima cordis credulitate huius beneficii: donec illud inhereat: quasi radices in ipsis. Debes etiam hic attendere magnitudinem ignis istius: de quo ipsa ueritas in euangelio dixit: maior est hac dilectione nemo habet. Quia propter istum ignem dilectionis: nullum malum. Hic manifestum est: quia facile calefit uel etiam accenditur: et cor humanum: si diu illi applicaretur atque

conuinceret. Et intendo si diu per cogitatum et memoria in illo teneret. Ex quo manifestum tibi esse debet: quod salutaris: quod necessaria est iugiter cogitatio diuine passionis: incarnationis: et mortis: et similiter sacratissime eucharistie. Quae efficaciter rememoratio iugiter cogitatio ipsius. Quia nos diligat: quod tam crebro singulis diebus cum tantis muneribus nos uisitat intelligentibus euidenter ostendit. Et propter hoc in illo tam uenerando mysterio: ignem sacratissimi amoris sui mittere uenit in terram. Pro magnitudine namque beneficii: imo per inmensitatem in illo tam uenerando mysterio: ignem inmensus sue dilectionis cordibus nostris ingerit et immittit.

De gladio spirituali debet macrari anima in oratione uel meditatione. Ca. Li.

Est hec autem

aggrediar etiam gladium tibi dare: uel ponam illum in te accipias ministrare. Gladius igitur iste spiritus est: sive spiritualis: uicem uerbum dei sicut legitur ad Hebraeos. Gladius iste penetrabilior est: quod gladio ancipiti sicut legitur ad Ieremiam. Huius acumen et penetrabilitas atque doloris peritudo: fundamentum ipsius cognoscit atque sentitur. Quia propter de lacris omnium eloquium: illa ad transodiendum cor: conscondendum et ad lacerandum eligenda sunt: que cor maxime penetrat et conscondunt: maximeque doloris intimum peritudo ingerunt. Hec autem quantum capio: efficacius hoc faciunt: que mala uitiorum et peccatorum nostrorum offendunt et aggrediuntur. Et intendo mala et que ipsa sunt: uel propter illa nobis iam irrogata sunt: uel imminet ex ordine diuine iusticie in futuro iudicio.

Inter mala igitur: hoc primum tibi nominem: motum pessimum peccatorum: que uicem ipsam extringunt gratie: uel potius ipsa est extinctio gratie eius. Et hec que animam humanam a deo separant: qui est uita beatissima amaram humanarum: que tanto pernitiosior est: quanto gratia perstantior est: quam natura tantumque magis timenda: quanto ipsa uita gratie amabilior est: quam ipsa nature. Sacra igitur eloquia: que mortem istam tibi indicant uel ostendunt: proculdubio istam mortem pessimam ac pernitiosissimam ingerunt ac impingunt in penetrabilibus cordis tui. Unde igitur dolor cordi tuo incurrere uel ingeri potest: si motus ista cordi tuo dolorem non ingerit.

*omnis e ueneranda
diuine iusticie
passio motus est
et passio est per se*

et ad nos uel ad deum

*et non habet de
lato de passio
motus est per se*

passio est per se

hinc sunt iusticie motus passio et tunc e motus

Capitulum

Presertim cum mors etiā corpalis q̄ nec vera
mors est nec mortis nomine etiā digna.
Dū euidens iudiciū ē extinctū in eis esse vi
tale atq; viuificū calorē bonē dilectiōis cū s̄m
me turpiū desideriorū cor: eorū totaliter occu
pauerint atq; repluerint. Quia verū
est qd̄ dicit tibi: quia femiuuiū h̄mōi sunt hoies
et viuificūq; eorū ē hō q̄ incidit in latrones
q̄ spoliauerūt eū et plagis impositis abierunt
femiuuiū relicto. q̄q; et vita h̄mōi dici nō pos
sit q̄ morte in aīa humana secū parit. Cōpa
ratio ē tñ eorū q̄ obcecari sunt omnino v̄ igno
rantia vel in cūditate. h̄mōi hoies quātū ē
ex pte v̄tūns intellectiue nō ī merito viuere
dicendi sunt. Cogita igit̄ et recogita mortem
istam et opari cū auxilio diuine virtutis et grē
p mortē istā mortificans eā in semetip̄a et per
femenpam de morte ipsa vitā eliciens. Illaz
q̄ inuenies: s̄ solum mortē tuā sed etiā mor
tem sui ipsius. Dic igit̄ in te ipso: vicz in corde
tuo. Dñe deus vita mea non solū dāto: vite
meiq; ē reus mortis mee tam male tam tur
pis: quis intulit mortem tuā nisi ego? Quis
me separat a te nō enī tu discessisti a me prior
sed ego discessi a te. Nō enī deseruisti me: sed
ego deserui te. Vita mea h̄mōi aut post q̄uita
tem cordis mei pessimi: verti ad te dorsum et
recessi a te: abiens post cōcupiscentias meas
turpissimas atq; vilissimas. Ego ipse feci diu
isionem ipam mortis: vel pot̄ mortē in te
te. Ego interposui chaos terrū et horiferum
inter me et te: et vitā meā: abyssum: s̄ vitioz
et pctōz meorū. Ego sum q̄ me auerti a lumi
ne tuo viuoz: et a luce viuifica tua: et immisi me
īmo me īmersi et ingressi potius in vmbra mor
tis: et in tenebras vitioz et pctōz meozum.
Ego sum q̄ in me extinxi vitā grē tue: et mor
tem v̄tue baptismalis sanctificatiōis: in me
mortificaram: viuificauī imo pessime p̄sens
morsiferos: qd̄ p̄sens subiectiōib; mortif
eris. Ego mortē istā deleat: de solio liberi ar
bitrii mei: et de regno q̄ regnabā me p̄cipitās
exaltaui: et restitui in regnū p̄stinū. Ego sum
q̄ p̄stratā illā ereci: et exurgere feci in resurre
ctionem diabolicā. Ego sum qui hausi volu
ptates venenatas: quarū basu vitā grē tue
nō mirū si extincta s̄ in me: nō solū hauriebaz
venena hui; sed etiā inebriabā me illis: et se
pe vsq; ad nauseā replebam me illis. Ego suz
qui instar apri in sanissimū irrueris in gladium
venatorū: impingebam me in gladios trans
fodientes aīam meā. Omnia nāq; cōcupis

bilis gladii flāmei et igniti sunt: ad transfodien
tes aīas hoim insensatorū. Quorūque questiū
vt viderē cōcupisibilia: q̄ntes exqueuis gladi
dios istos vt in eis me impingerem: et in eos
tamq; aper infansimū toto impetu me darē:
īmo p̄cipitarē. Scio dñe de me: scio dñe nūc
te: reuelante et docēte: linguas hoim esse pie
nas veneno mortifero: sicut docuit ap̄llus tu;
Iacobus. Scio eas esse gladios acutissimos
iacula et sagittas mortiferas: sic docuisti me p
Salomonē. Prouerb. xviij. Dñe deus me: q̄
stiens expositū me sagittis istis gladijs et iaculis
cōfodiendū. Adhuc inq; corpalis v̄ carnalis
carozū tuozū tñ dolorē tibi ingerat vt v̄tū de
p̄solationē recipientis: qua īsensibilitate mortē
istā spūalē ac pessimā absq; sensu doloris in
mi sustinet. Dices v̄tūq; imbutiua mors spi
ritualis ista adeo mortificat cor: humanuz: vt
sentiri seipm nō sinit. Et p̄ h̄ nō videt eēmi
rum: si mortuū cor: morte ista spūalē: nec ipaz
mortē nec aliud de in cōmodis spūalibus sen
tiat. Vere v̄tūq; dicit: et verū dicit: sed remi
sci debet: quia v̄ba dei spūs et vita sunt: sic dicit
v̄tūq; Job. vi. Audiuit etiā in p̄cedentibus qz
illa v̄tūq; mirifica verbi dei: vt etiā mortuū il
lud audiat. Iazar: qui vocat̄ noie saluatoris: cū
v̄tūq; putrescebat in tumulo: Et ē īmpiositas
v̄tūq; dei vt mortuū illi obediant: sicut apparet
de ipso Iazaro: qui vocat̄ noie saluatoris: cū
ēēt mortuus obediuit eidem. Iustus nāq; ve
nire solet de tumulo statim: produit ex illo: q̄
uis ligat̄ pedib; et manib; īstritis. Quid igit̄
tur mortuū ē h̄ac pessima morte: pctō: vocem
dei nō audit: qñ aut̄ audire incipit illū: rācito
et aliq; modo viuūt. Nō aut̄ vita gratie: q̄ mor
tem omnino extinguere et exterminare sufficit
at. Et p̄pter hoc femiuuiū h̄mōi pctō: vo
cat dñs in euāgelio. Luce. v. I habet enī indu
bitatē aliq̄ vite q̄ mortē suā in qua fuit: vel
etiā ē adhuc v̄tūq; videt et cōspicit. Plus at̄
habet vite si vel ad mortem dolet de morte
h̄mōi: p̄ etiā fide ea etiā v̄tūq; erubescit.
Plus etiā si mortū h̄mōi irascit: p̄leriq; enī p̄
lume aliq̄ salutaris cogitatiois respicit
suis interior: q̄ affect̄ recipiat aliq̄ vite spūa
lis. Et h̄ ē qd̄ dicit Aug. sup p̄s. vicz q̄ puolat
intellect̄: et sequit̄ tard̄ affect̄. Et intēdo qz
puolat intellect̄ ad vidēdū mortē istā vitioz
et pctōz v̄tūq; iacet aut̄ ad mortē mortū affect̄
ctus. Et in ipso tyro q̄ renouat̄ et iuuenescit:
et cū ipso spolio pellicis v̄tūq; deponit: ve
rū circa oculos incipit ei fieri ista renouatio.

*De hoc v̄tūq; ap̄
dicitur in ad 2o*

quoniam pellem vetusta in de circa oculos p-
 mum eicit & deponit. Sic fit etiā in multis pec-
 catoribus / quia renouatio sanitas spiritua-
 lis / vel vita potius incipit eis in oculis cordis
 Et de illa vidua quam petrus Ap[osto]lus suscita-
 uit in actibus apostolorū / v[er]g[er]e dicitur q[uo]d ipsa
 p[ri]mum aperuit oculos / & viso petro rese-
 dit. Euidens est autē in multis literatis: litera-
 tis inq[ui] in sacris litteris / vt videtur q[uo]d aliquid
 vite spiritualis habet in oculis cordis / cū vi-
 res motiuas / affectus / corruptissimos hab-
 bent pro[ter]susq[ue] mortificatas. Neq[ue] em̄ scintil-
 la vitalis calozis: qui ē amor honestatis & ali-
 orū que p[ro]pter deū diligēda sunt: nec aliq[ui] etiā
 minima scintilla calet in eis: cū nihil omnino
 diligat de his / que ad honestatē p[er]tinet. Con-
 traria vero / in vitioz suoz voluptates & tur-
 pitudines / totis desiderijs cōcupiscant: & totis
 studijs acq[ui]rūt. Adiciūt etiā ad cumulū
 maloz suoz: vt honestatē deoz: morū lau-
 dabilū: quā in se extingunt atq[ue] radicit[us] extir-
 pauerūt: tāto in alijs odio p[er]sequēt[ur] vt nec
 verbū de illa audire nisi molestissime possint.
¶ Quozis scire volui & inquisiui etiam quid
 de me diceret hoies: nesciebā dñe quia fmo-
 nes laudatū mollii erāt sup oleū / nūc autē te
 reuelatē scio q[uo]d hui[us] fmo[n]is iacula sūt mollita
 sunt trāsfigētia corda stultoz. Scio dñe & nūc
 te docētē: q[uo]d fmo[n]es detrahentū iacula fellita
 sunt. Ista iacula t illa nō declinaui / Et etiā eis
 et alio die dū cor meū insanissimē & vicib[us] in-
 merabilib[us] exposui: & iacula hmoi q[uo]d aia nra
 trāsfigeret q[ui]es exq[ui]suerā tu scis dñe de me
 us. Scio tū te docētē: q[uo]d fmo[n]es adulationuz
 & detractionū: flar[um] v[er]toz pestilētissimozum
 sunt validissimi. ad extinguedū lucernā scita-
 tis & g[ra]t[ie] tue: q[ui]es expofui eam flarib[us] hmoi.
¶ Quid ē mirū si extincta ē / pleriq[ue] flar[um] istos
 vt cor meū p[er]flaret p[er]curauit q[ui]sui. Ego igit[ur]
 ego ipse sum reus / tor t[ame]n t[ame]n extinctionū vite
 mee q[ui]uebā ex g[ra]t[ia] tua: v[er]o mibi q[uo]d afflar[um] istos
 vel vnq[ui] exq[ui]sui / vel vnq[ui] amauit / vel sustinui
 mibi extinctionē viuificē lucerne g[ra]t[ie] tue: in mor-
 tem sp[irit]ualē aie mee: docuisti me dñe de me p[er]
 Salomonē p[ro]uerb[ia] xvij. q[uo]d sic in igne p[ro]bat[ur]
 aurū / & in cōfartorio argenti sic hō p[ro]bat[ur] ore
 laudatū. Hoc igit[ur] docuisti me q[uo]d ignis vehe-
 mentissimi ardoris sūt v[er]ba laudatū. H dñe nescie-
 bā. p[ro]p[ter] h[oc] ad instar furiosi vel poti[us] de-
 moniaci / in ignē istū q[ui]es poterā inire bā me
¶ Quid igit[ur] mirū si miserima aia mea / in tātis
 ardorib[us] sepe incedo perijt. Si oia bona mea

tātis ardorib[us] exusta sunt & consumpta sūt / nō
 tā mibi ad iracundiā q[uo]d vt ait Greg[orius] a teipso edo-
 ctus / velut pestis totā mētē de graduat. Et d[icitur]
 q[uo]d verissime dicit potuisset / q[uo]d veluti cēdū aiaz
 totā vastat nihil ex bonis g[ra]t[ie] tue proliis re-
 linquēs. Quid p[ro]p[ter] de singulis vitijs meis
 & pctis q[uo]d velut insanissimis beluis deuozā-
 dū me tradidit q[uo]d em̄ ex hmoi beluis de misera
 aia mea nō ē fatiata. Ego miserim[us] & insanissi-
 mus q[ui]s oēs iuitassem oib[us]q[ue] p[er]uini p[er]parat-
 sem. Et q[ui]s dicitsem v[er]bis tuis / q[uo]d posuisti in ore
 Esā. pp[ro]p[ter] vniūse bestie sal[utem] couenite ad de-
 uozandū. Sic oib[us] p[er]curacionē opulētissimaz
 de aia mea & p[er]parauit t[ame]n feci. Hec d[icitur] dicenda
 sunt ab hōie hūte p[er]ficiam[us] q[uo]d genere vitioz
 & pctoz se maculauerit. T[ame]n autē ē pctōz q[ui]n
 capioqui nō multas cathenas demonuz de
 aia sua sp[irit]ualit[er] pauerit: mltasq[ue] eis p[er]uina de il-
 lis fecerit. Dū me laudabant q[uo]d faciebā dñe
 de me. Nūquid nō flatu otis mei lucernam
 scitar[um] tue extinguebā: & cor meū lapadē: q[ui]n
 dā sp[irit]u[us]cī / ipse met[us] ifans extinguebā. Hui[us] mor-
 ti nō sp[irit]u[us]cī panuerit fenestre dom[us] meo: oculi-
 stit[ur] & aures. P[er]pata fuit lingua mea ad stulti-
 loq[ua] & malloq[ua] q[uo]d aia extingueret. P[er]p[er]a-
 rate man[us] mee ceterasq[ue] mēbra corp[or]is mei ad
 exhibedum se arma in d[omi]nū pctōz. P[er]plenus
 fuit os meū sp[irit]u[us] amaritudie & dolo. Quos vnq[ui]
 mibi q[uo]d displiceret locut[us] ē: & nō parantissimū
 ac copiosissimū me iuenit ad rūdēdū ei deteri-
 ora: ac si ad v[er]suras grauissimas recipem[us] q[ui]s
 q[ui]s mibi bona v[er]o mala dicebāt vel fiebāt. Dñe
 de me q[ui]to maiora q[ui]to plura q[ui]to deteriora
 reddidi maledicētib[us] mibi: & malefacientib[us] v[er]o
 reddē potui talia: sin autē volui. Dñe de me
 v[er]o mibi tāta p[er]nitās: tāta mibi p[er]p[er]itudo in
 os genere mort[is] aie mee: v[er]o mibi amoroz de-
 sideria cuiuscūq[ue] mort[is] aie mee: cui furiosa fu-
 ir tāta volūtas: fuit inq[ui] trāsfoctidē se in o[mn]em
 ignē & aquā: & in o[mn]emq[ue] piculū. Dñe de me
 us vita mea & sal[utem] mea q[uo]d videbā in te vel sen-
 tiebā ex te: vt tātis studijs / tātis insanissimoz
 desiderioz ardorib[us] q[ui]res discedere ate: & in
 mortē meā ire. Dñe de me delicia tue sūt cē-
 cū filijs hoīuz: delicia tue erāt eē mecuq[ue] Ego
 xō discēdebā ac fugiebā ac si mors mea eēt eē
 tecū: & mortifera inseq[ui]bar: & ad ea currebam
 eisq[ue] adhuc theroe si t[ame]n v[er]o eēt v[er]o sūt adhuc
 in vita mea. L lamabar ad te scūs David. Ne
 discedas a me: ne disceleris a me: me elonges
 a me: p[ro]culdubio cognoscebat te eēt vitā
 suā / cui[us] disceleris & elongacionis sic te formā

E

*Paulus agens
 in d[omi]nū
 p[er]uini*

S

De extirpatione desideriorum v[er]o q[ui]n in h[oc] p[er]tinet

Capitulum

*Deus dicit
Sicut me dicit dominus*

dare ostendebat. Si ppf qd dicebat ne discedas
 a me. An e h possibule vt imēttas pietas: r dū
 tedinis tue pmitat h: vt discedas a qd cūq; vt
 deferas ipm: tu em dixisti id pluries ego pm: r
 nouissim' in recessu. Prim' es em in diligen-
 do r adherēdo atq; appropinquādo nob. Non
 em deseras nos nisi ppos desert' es a nob: s
 lūmodo postq; nos elongauerim' a te. sic dixi
 sup os Dauid. Ecce qui elongat te a te pibūt
 Quid q; clamāt scūs Dauid: ne discedas a
 me: ne discesseris a me: ne elongeris a me.
 Lū h nunq; sst pssime volūtatē tue: vicz vt
 nos alij deferas vel relinq; h in q; clamabat:
 vt tu ipm pfluas: vt ipm se abicere nō per-
 mitteres. Ac si diceret. Conserua me mihi: et
 me tibi. Nisi em custo dieris ciuitatē: frustra vi-
 ga: r q; custo die eā. Quid q; dicit de me: dece-
 pit me: qd illuist mihi: qd suast mihi tā infelic-
 cōmerrū: tā mortiferā cōmūtationē: vt te vi-
 tam r gloriā cōmūtare: in mortē pessimā istā.
 vt te vitā meā r salutē deserere: r mortē istā
 vilissimā atq; turpissimā amplecterer. Dne
 de me non erat voluptas nec illa vtiq; veri-
 nois ac vērōnis: s fallax r fallacia: r ab ebrio
 dormiēte somniata. Pu' igit inebriauit me: r
 soporauit cogitatio rēpārtiōis: r ebriatū dō et
 dormiēte facile fuit in istud tā fantasti-
 cū noxie illusōnis illucere: ppf h vigilāntissime
 cepisti dñe de me. Pariū distert dormiēns a
 mortuo: sibi illi sensu dieris abet aur viriū dig-
 nus ē sensus iterio: r oēs vires corpis. Dne
 de in istā ipotētā duri me: vt nihil possum ho-
 rab dormitiōis r somniatiōis istī: ptra hostē vt
 aduersariū meū. Quid q; ex vtrūb' r donis
 tuis habebā: r arma etiā pietatē: nec auxiliū tu-
 um iuocauī: q; pmptrissim' adiutor: es oib' in
 uocantib' te in vitate. Hoc vtiq; facē debuissēz
 r anq; irrueret in me ista rēpārtiō: r in ipō eti-
 am rēpārtiōis initio. Ego dō miserim' atq;
 vilissim' r of bono idignissim': ofni dānatiōe
 r morte dignissim' ioino me airta te r in istū
 infernalē lethēū: fluuiū voluptatis mortifere
 me inersit. Dne de me: ac si vā voluptas esset
 q; me ad lethargiā spūalē istā iduxit. In illa cō-
 paratiōe suauitatis tue: r cōpāssioē inuidissimē
 me ac viuificē societatis r habitatiōis tue. Ab-
 sit em vt air tār: r sapiētissim' Aug. vt tanta
 delectatio sit in vitis: q;ta in vtrūb'. Si pla-
 cuit voluptas: vbi eā in sanissim' q;rebā vbi q;
 rere illā debebā: nisi in te fonte vnicō suauita-
 tis incogitabilis. Abserrim' ego r insanissim'
 corupi palatū cordis mei: infeci ipm: r idui

ipm spurcitiā somneitatis istī: r illusōie volu-
 ptatis. Desist q; mihi sape vā: ac pura r pperua
 bonitas: desist mihi sape multitudine dulcedis
 tue dñe. Quia sic dicit b' Aug. vbi h expo-
 nens: ei soli sapit q; palatū cordis nō pdidit: s
 febze iniquitatis. In h pfundū mort' mee dimer-
 sit: r nō pcepibā q; in eis suis. Cū spū pdi' erāt:
 r de illo viuebā: spūalē existebāt: diuindicabā
 oia: r nō erat carni vel diabolo loc' decepti-
 onis vel illusōis. Tūc em vte vigilās erā in te
 r. Vigilia dō: somnia nō solū nō admittit: s
 etiā pziōsus extimiat r excludit: r tūc certissimū
 erat mihi: verissimā purissimā viuificāq; r sus-
 per oēm cogitātū eē bonitatis tue suauitatem
 r oēm aliū etiā si vā eēt abominatiōe eē hor-
 rificā. Sic me sanissim' ipse in mortē dedit: ex-
 tinguēs in me spū vite: r inspirationē sanctis-
 simā: q; ex te viuebā. Et ex hinc factū ē mihi vt
 mors ipa mea delectabilis mihi sit: r placeat
 mihi. Clara vita q; tibi pūctissim' adhibebā:
 mihi nō solū molesta s intolerabilis sit: q; pueril-
 tate q; maior infamia cogitari possit: dñe deus
 me. Si supbia mors mea ē p quectiq; extra
 mors ipi: q; mors turpio: r vilio: ē aut ridiculo
 iustare ei compabilis: Cū em sola vita hūilitati-
 onis nfe sub oipotētā manu tua: nos tibi sola
 pūgat r societ' p oculudubio supbia ē: q; nos
 a te separā: q; vita vā ac b'as eiaz nostrarum
 Quid em supbire ē nisi supire: q; dē imo firi
 turis: vltimēq; subiectiōis q; deo sse debe-
 m' ut sublime vltimū ac falsissimū q; alijs hoī-
 bus supeē volum' ac pēso: q; qd ridiculosi' co-
 gitari pōt: ppf q; sapiēter ait sapiēs Seneca
 dicēs: Si videres murē vnū dñari ceteris mu-
 rib' risum teneres. Quia ppf cū mihi amphi-
 bz vn' hōi: q; tū ē ex natura r cōditiōe sue spe-
 cieiq; aliq; alioz: ptra ius r legē nature ē: vt
 velis alijs hoīb' dñari. Quid q; dicit sciētē vel
 p'rtis vel alteri' ciuitatūq; excellentie cuiq;
 a creatore donatū ē: ei alijs in eo fuire tenetur
 r nullaten' appropiare sibi illis debet. Quia
 re manifestū ē: furri illū reuificā: q; tale donū
 q; idubitant publici ē sibi soli appropiare p-
 sumit. Quid aut' exēplū euidentissimū i vili
 auditu: r in vno quoq; officio: alioz q; mē-
 bra singula pdita sunt. Nō em licet vel possibi-
 le ē naturalit' oculis appropiare visum sibi q;
 vtiq; dat' ē eis vel poti' ipos' tanq; officio-
 nō ppf se s ppf totū hoīem atq; totū corpus
 vt dicit Greg. sup q; reb'. Quia sic hz r de lu-
 mine scie: q; nulli ex sapiētib' ppf se solū da-
 tū ē: ppf corp' ecclesie dei. Dispersio igitur

pari dicit dominus a

b

sola luminio isti tradira ē vnicuiq; ex docto-
 ribus facti. **Qua** pp̄t maifestū ē q̄ri furū imo
 tam execrabilis sacrilegij rei sunt. q̄ lumē scie
 diuinalis sibi appropriare p̄sumūt. **Puto** at̄
 hāc eē cām pp̄t quā perijt plerūq; sapiētia a
 sapiētib; ⁊ itellect; prudētū vel prudētie po
 tuus abscondit; qz benignissimū de⁹ in oib; do
 mis suis; vult h̄e prudētēs ⁊ largos atq; libe
 rales dispensatores; nō sacrilegos ⁊ auaros
 raptōres. **Nō** igit̄ mirū ē si furib; ⁊ latronib;
 tā p̄ciōsa dona sua cōicare vel credē non vult
 de⁹. **Itā** em̄ edocti sum⁹ ex p̄bolicis euāgelicis;
 q; suis fidelib; multiplicat̄ dñs talēta tradira
 ⁊. **Manifeste** igit̄ video te illumināte dñe de⁹
 me⁹; q̄ iuste deseris supbiētēs in donis tuis; ⁊
 vrentes his tanq̄ suis. **Deseris** ab eis pro
 eo q; supbiēt; p̄ra te supbiūt a dispensatiōe do
 norū tuoz sibi tradira. **In** dominū imo in ra
 pinā vsurpare appropriatiōis in q; nō solū tibi
 iniuriant; mysteriū tue dispensatiōis abijciē
 tes; s; etiā toto corp̄ ecclesie / cui⁹ bona oīa p;
 rapinā sacrilegā sibi vsurpāt ⁊ appropriāt. **Hi**
 in abbatiā dei in q; christ; dñs de⁹ abbas ē in q;
 scōz cōis regula ē ⁊ cōicatio sc̄ip̄s vniuersū of
 ficiū. **Proprietarij** sunt effecti ⁊ nō cōicātes
 bona oīa; ⁊ sic ex cōicāt; tā ip̄e cōicātes; ex cōi
 cati sunt ⁊ a cōione vniū corp̄s mystici tui / qd
 ē ecclia sc̄ip̄s sua p̄uēritate reddūt alienos
Et pp̄t h̄ vitā quā de cōione sanctissimi cor
 poris hui⁹ accipiebāt ⁊ p̄cipabāt; sibi metip
 sis auferētēs; mēbra q̄a p̄prio corp̄e separata;
 ip̄a separatiōe moriunt; ⁊ arefcūt. **Et** a te igit̄
 vitā vā aiari de⁹ me⁹ / ⁊ a corp̄e sacratissime
 ecclie tue / quā sp̄s tu⁹ viuificat ⁊ regit me se
 parauit ista supbia / p̄ter ⁊ auaricia. **Qua** p;
 p̄ter dñe de⁹ me⁹ / si feci istud; ⁊ si ē iniquitas bec
 in manib; meis. **Ego** solū sum actor mortis
 mee ⁊ ver⁹ homicida meij p̄p̄i. **Q̄** iusta ē dāna
 tio dñe de⁹ me⁹ dānatio supboz ⁊ q̄ rectū ē
 q̄ equū / q̄s p; oīa laudādū iudiciū tuū de ip̄
 sis. **Q̄** iusta desertio; q̄ eos deseris ⁊ sibi met
 ipsis relinquis. **Q̄** magna ē ira tua / dñs eos si
 bi p̄p̄s dimittis; neq; em̄ sanior p̄t eē furio
 sus inimicis. **Q̄** ipe sibi sit. **Nō** p̄t eē furios
 os; insidiator; nec vigilātor; p̄curator; mortis;
 q̄ ipe dñe de⁹ me⁹. **Nō** p̄t furiosus carnifici
 crudelior tradit; q̄ ipe sic suis māib; pessimis
 seuisissimoz tradit; ē furiosus sibi p̄p̄i sic reli
 ctus. **Domine** q̄ vidit vel videre potest
 in fantasias deserentū q̄ ⁊ recedentū a tem̄p̄
 cui tu ip̄e illuminaueris; easq; reuelaueris;
 dñe de⁹ me⁹ q̄ amara ē mors ista / q̄ se a te vt

ta abtūpit; tā obsecatissima āta furiosa; cuius
 amaritudo si sentiret; nemo in illā se injiceret
Nemo a te iucidissima vita abumpe se vellet
 vel etiā se posset. **Quis** em̄ gustare p̄t vt ait
 sc̄us Job qd gustatū afferat mortē. **Talia** sūt
 mortifere voluptates; aliq; venena; q̄ insi
 piētissimū aiab; p̄pinat diabol;. **Dñe** deus
 me⁹ si sentiri p̄t amaritudo mortis q̄s eā nō
 horret; q̄s eam virtū suarū conatib; nō decli
 naret ⁊ fugeret. **Dñe** de⁹ me⁹ si sentiret; p̄e
 sentie tue suauitas; ⁊ inhabitatiōis tue / ai
 bus in q̄b; es viuifica iuciditas; q̄s se a te ab
 rumpe ⁊ separi pateret. **Hec** igit̄ ē mors pctō
 rum pessima; q̄ q̄s aiās peccantū mortificas
 tas vt sensus in eis sp̄ales; ⁊ pp̄ hoc sc̄ip̄s
 cū amarissima sit atq; durissima / sentire non
 sinat. **Dñe** de⁹ me⁹ credūt se suauiter viuere
 q̄ tā amara acerbissimaq; morte hm̄oi vt mor
 tui sunt vel moriunt;. **Dñe** de⁹ me⁹ ista mors
 me trāssigit atq; trāsuēberat; gladi⁹ viuific
 xbi tui ⁊ mētis viscerib; meis illā insignitūm
 ip̄am in cor meū tā patenter impungit. **Dñe**
 de⁹ me⁹ q̄ desiderabiliter oipotētis x̄tus ⁊
 p̄dulcis miscōdie tue ē mira culū / cū gladio
 xbi tui mortē istā p; eandē ip̄am mortificas; ex
 pellis; atq; diffugas ab aiabus; q̄s supabun
 dantissime pietatis tue dignitati placet viuifi
 ficare. **Sufficere** deberet ⁊ supabidare etiā
 mors ista ad abstergendos ⁊ diffugādos pctō
 res. **Sufficere** deberet gladi⁹ acutissim⁹ ac vi
 uific⁹ xbi tui; ad trāssigēda ⁊ digladiāda cor
 da sic mortua. **Gleg** qm̄ docuit ille sc̄us ⁊ sapi
 tissim⁹ **Greg** q; grām cōpūctiōis puocat
 q; pcurat; p̄uisio inferni tēptado gladiū tuū
 acuire morte illa ⁊ malis illis nouissimis pe
 nalitatis illi⁹ incogitabilis. **P** dico igit̄ o in
 sanissime pctōz; q̄ nō dū discedis a morte ista
 tua pessima; nō dū reuerteris ad deū; beatissi
 mam vitā / in cū dissimāq; salutē tuā; q̄ demēs
 tia nō times a facie gladij; quā vīb; auit sup te
 oipotētissim⁹ / q̄ capiti tuo impēdit. **A** q̄ nō ē
 possibile; p̄ctiōis armaturā eē; neq; vllū ef
 fugiū; q̄re te nō trāsuēberat; ⁊ in frustra con
 cidit cor tuū; timore horribili ⁊ terrore inasse
 curabili. **An** oblit; es q; ex ore sedētis in thro
 no vel regno oīuz sc̄uloz; p̄cedit gladi⁹ ab
 vtrāq; p̄te acutus; qd ē dicere; ⁊ aiām ⁊ corp̄
 morte p̄petua trāssigens; p̄cedit inq; tam
 digladiatur; siue celurus; h̄c est gladius eli
 matus vt splendeat ad instar fulguris; ⁊ acu
 tus vt cedat victimas. **Iux** sermone **Es** eccl̄
 p̄cedit igit̄ incompabiliter maior; rapid;

3

2

4B

B

Handwritten note: **Handwritten** **prode**

7k

dendū eū. Ignis hūde in cōspectu ei⁹ exarde
 scet ⁊ in circuitu ei⁹ tēptas valida / rapiens
 in abyssū cernissimā infernalē / ⁊ submergēs i
 mari amaritudinē eternarū. omnes illos q̄ in
 prelinstra corā iudice replent. Hīs et hōi-
 tātis malis ⁊ iam tāq̄ q̄ boza nec scis nec pu-
 ras tibi imminētib⁹. exacue p̄ba dei / q̄b⁹ oīa
 ista reprobis oīb⁹ cōmiant. Hīs iugit cōrēde
 cōcīde ⁊ digladiā duriciā cordis tui. Oblatu-
 rus igit̄ pie ⁊ scē ofonis sacrificiū ignē et gla-
 diū tibi assume ex tibi ⁊ hōi / sine q̄b⁹ vit aut
 nunq̄ cremat̄ aut mactat̄ in ofone cor huma-
 num. Forsitan aut̄ ⁊ alio pcuriēte alioq̄ inflā
 mante ⁊ facili⁹ ⁊ citi⁹ imolab hōi sacrificiū.
 Sūt em̄ sacri doctores q̄ nozūt dire ⁊ dure p-
 curē in gladiō istoz̄ istos ignes accendere
 in cordib⁹ auditorū. O sūlo aut̄ meo tuipe
 remeti p̄m faciens in pre ista q̄b⁹ poteris ⁊ ni-
 hilomin⁹ auxilijs sacrozū doctozū ⁊ p̄dicatozū
 iuxta quod dixi vteris.

De lucta anime in oratione. La. LII

Est hec prose

p q̄ i ofone q̄ ei accidit. h̄ q̄ ipa ē
 lucta cū deo seu p̄tra dei. Et h̄ in
 sinuatū ē nōs in lucta Jacob. q̄ luctat⁹ ē cū vi-
 ro seu angelo in q̄ ei apparebat de⁹. sic legitur
 Gen. xxxij. q̄ lucta exto: sit ab eo si fas ē dicere
 bñdictionē. pp̄ q̄d d̄r tibi: q̄ dicit de⁹ ipi iacob
 q̄ si aduersus deū fortis fuisset: q̄to maḡ ad
 uersus hoīes p̄ualebis. Nec p̄teritū ē est tibi
 q̄ lucta ista de nocte facta fuisse scribit̄. p̄pter
 q̄d cessante auroza dicit̄ angel⁹ ad iacob. Di-
 mitte me q̄: iā auroza ē. La aut̄ in h̄ ē: q̄ nox
 siue nocturnū tps cōueniēt⁹ tps ē ofoni siue
 lucte: q̄ luctādū ē q̄si cū deo in ofone. Et hui⁹
 due sunt cause: s̄ q̄es ⁊ solitudo. Quies q̄dē
 q̄ ofo cor liberū ⁊ q̄ētū req̄rit ab alijs actib⁹
 ⁊ occupationib⁹. sic sc̄ptū ē de rege Josaphat
 q̄ timore p̄terit̄ totū se p̄tulit ad orādū dñm
 Hō em̄ corde dimidio aut̄ quibet modo p̄rito /
 orād⁹. Ede⁹ ex epl̄o Salomonis Sapient̄ ca-
 vij. Et totis p̄co: dijs meis dixi: da mihi sedi-
 um tuaz̄ a siluicē sapiam. Et David. Lama
 uis̄ toto corde meo exaudi me dñe. Neq̄ em̄
 fortissimū p̄tra deū luctari nisi totis virib⁹ cō-
 ueniēs ē. Nec tu ignozas: q̄ ad compatiōē
 fortitudinis dei altissimi: nulle sunt vires hu-
 mane. Hō em̄ ē fortitudo p̄tra deū. sic dicit̄ Sa-
 lomō i lib. Provi. Tote igit̄ vires tue collige
 de atq̄ corngēde tibi sūt syris fort̄: ēē i lucta

hōi cōtra deū. Sic i solitudo lucte istī: vicz
 ofois cōueniētissima ē. Ipe em̄ h̄ docuit i euā-
 gelio. Mat̄. vi. Ubi docet nos orare in ab-
 sccondito ⁊ clauso cubiculo. nō solū pp̄ h̄ vt
 inanis gloria declinet. s̄ etiā ne corda n̄ra ras-
 p̄iant ad se / q̄ circuitū ⁊ nos nō excutiant.
 Sic dicit̄ Seneca de seip̄o. Hodie in q̄m miscēdie
 sunt. nemo pulsar ad ostiū meū / nemo cori-
 nam meā trahit. Nihil q̄pe nobis facili⁹ ex-
 cutit: q̄ nō s̄p̄t̄. nihil relinq̄t nos facili⁹: nihil
 p̄trariat nob⁹: q̄ cor nostrū. Sic q̄ reminiscen-
 dum ē tibi / eoz q̄ audisti de luctandī pitia seu
 astutia ⁊ de ipa fortitudine. Quidā em̄ in ista
 lucta ⁊ vit ea cepra statim cadūt ⁊ deiciunt̄
 deficiētes: nihil laborioz⁹ ⁊ molest⁹ reputā-
 tes q̄ ipm orare. Causa aut̄ in h̄ ē: leuitas et
 lubricitas cordis eoz: ignozātiāq̄ paup̄taria
 atq̄ defectus: necnō ⁊ bonoz q̄ p̄ ofonē obri-
 nent atq̄ maloz q̄ pillā auertūt. Quib⁹ ma-
 lis accedit i illa alia ignozātia: qua nesciunt
 imp̄iri: deū paratū ēē ad audiēdū desideria ⁊
 voces supplicantū. Quis em̄ eozq̄s fatuus
 vel idignas ē vt deo p̄bete aures / nō ei tota
 auditate loq̄ veller. Saluberrimū aut̄ p̄siliū
 ē ofoni assuescere ⁊ cor suū ab hōi leuita-
 te ⁊ lubricitate auertere atq̄ ad stabilitatem
 reducere. Ipa nāq̄ luctādū assuetudine / mi-
 rabiliter adiuuat̄ gr̄a luctandiōis istī. P̄stis
 tur etiā robur p̄ā ad luctandū. In p̄cedēti-
 bus vō vbi de ofone inq̄tū vitulus laboriōs ē
 locur⁹ suz ⁊ expositū tibi sex fortitudines ofo-
 nis: tanq̄ q̄dā vi ossa vituli hui⁹. De p̄tia q̄
 ⁊ astutia luctādū tria didicim⁹ a sensu ⁊ expe-
 rientia. Quozū primū est eleuatio adūfarij
 sup humeros p̄prios. Lū em̄ luctatoz eozq̄s
 potuit vt aduersariū suū sup humeros leua-
 uit: facile ē ei portare ipm atq̄ deicere. Hoc
 aut̄ nō fit nisi p̄humiliatiōē: q̄ semeti p̄m sup
 ponit luctatoz adūfario siue sup̄pone eundez
 sibi. Quo artificio sp̄ vtendū in lucta ista: pro-
 pter h̄ igit̄ videt̄ dictū. humiliamini sub potē-
 ti manu dei. h̄ artificio vltus fuit rex Acha-
 s: audita cōminatōē dei p̄ p̄betā: q̄ cōminat⁹
 fuit ei. q̄ dimitteret posteroza ei⁹ ⁊ nō relin-
 queret de stirpe ei⁹ mungētē ad parietē. Ne
 curreb̄ igit̄ statim ad artificio illō q̄d humili-
 tatis ē. p̄p̄iū humiliavit em̄ se in p̄spectu dñi
 Et pp̄ h̄ si fas ē dicere / in lucta ofonis vidit̄
 dñm. pp̄ q̄d dixit dñs: q̄ būliat⁹ ē in p̄spectu
 meo rex achas nō in duca malū h̄ q̄ locutus
 sum p̄tra achā in dieb⁹ suis. h̄c astutiā insi-
 nuauit nobis s̄c̄s in f̄mōe quē in p̄cedētis

Deus magis orat

B

Oratio assuetudo
humiliamini spiritum

De p̄tia leuauit
in dñm

De p̄tia rex
humiliavit
se in dñm

bus audiuiti / quo dicitur qd o homo humiliat se. & c.
 Sic igitur nosmetipsos exaltando ruim: sic deum exaltando & nosmetipsos humiliando: qd si super ipsum in lucra ista exaltamus: & victores eius efficiamur. Non enim alta via est vel artificii subijcendi nobis deum: sed subijcendo nos eidem: qd ad subiectionem obedientiam non incumens referat. Et sic enim deus operis obediens obediens tibi sicut scriptum est de Josue in libro eiusdem. Steterunt igitur sol et luna deo obediens voci hominis. Ipsa etiam veritas in euangelio dicitur. In qua mensura mens fuerit: metietur et vobis. Et ex parte bruis ac sapientissimi Ambrosii nulla vniuersi de possessione nisi qui ipsi dei fuerit possessio. Amplius non ex parte dicitur plus ad Robmam: dico christi te super fuisse mstruz circumcissionis iudaici populi & c. Quid autem dicitur alio mstruz: sed seruus vs fuit tibi: & deservitis ipsi quibus & fuit nobis & officio summe fuisse par: est. In simonibus exhortatio nra ad populos sepe ostendit: ex ipsis testimonijs scripturaz: quod non est finium spualium sed indigere populum: quod ipse nobis impendere dedignetur. Quia potius & interdum remittitur multa iugiter ac quasi violenter impigit. Secunda astutia in opere lucratio nis est supplantatio: per quam vel pes elubricat: vel stramentum sive sustentaculum cui pede vel vtroque vel altero iniebat strabat. Quia contra te virtutis tuis: & peccatis solis imitat contra te: aduersus te tibi dominus deus: subtrahit illi suppodia clara ista & cadentia habebit. Quia pro manifestus est: quod quicquid in offone se cum christo lucrat: per vitia & peccata imbi defecit: suppodia tibi ei subtrahit: propter se ipsum cadere cogit. Non habet enim virtutes: non habet fulcrum quod sustentet contra nos cum ista ei defuerint: quod de statim vel volumus ea desunt. Ita enim vitia nra & peccata nra nos ei subtrahunt: statim non solum ruunt sed etiam pereunt. Non habet enim fundamentum vel sustentamentum: nisi nos ipsos. Accidit enim non statim: nisi per subiectionem vel sustinentes ipsum. Tertia astutia in operatione lucrationis est ipsa fatigatio aduersarij & astutia ista vtunt plerique: qui agiles & expectati corpore: pro copulatos & ponderosos corpore lucratos sunt. Et hmoi astutia non qui dem per defectum lassitudinis valet: contra fortissimi deus: sed per quosdam lassitudinem: tanquam enim fatigati clamoribus orantur: tanquam deficeret quia si non valet eis resistere: cedit & succubit eis deus. Et inquit cetero dominus ad lob de fodomis. Non enim poterit tibi quicquam facere: donec exieris in de: tanquam pntia sua omnipotentissima virtute crea

toris ligata teneret. Et etiam orati moysi: pro pulo quod peccauerat oratio virtutum: dixit dominus: dimisi eis iuxta verbum tuum: tanquam ipsum verbum tuum esset mihi regula operandi quia mihi transgredi non liceret. Vel mandatum vnguentum quod perierit non possent. Sicut autem cauendum est tibi in lucra ista: ne debili aut fragili fundamento aut fulcramento imitaris: quod ille proculdubio facit: quod de meritis suis confidit: & tanquam meritis suis debita petat: in offone dona dei. Et sic est dubitater pes superbie: de quo petebat David dicens. Non veniat mihi pes superbie: quo nullus fragilior: aut firmior: inueniri potest. Si vis ergo firmiter stare & indecibilis in lucra ista: mittere deo: confide in ipso: quia vt mons fons qui habitat in hierusalem non commouebit in eternum: sic qui confidit in deo: amplius erit subleuabit. Sic dicit Salomon in pro. Qui confidit in diuitijs suis corruet. Sumitur quoque vanitas & medactio sit. Qui autem sperat in deo subleuabit. Quis enim sperat in te & confusus est: sic dicit psalms. Job vero admirare confidens: si occidit inquit me / sperabo in eo: virtuti in conspectu illi vias meas arguam. Et ipse erit saluator me. David deo beate ac fortissime spei dicebat. Dominus firmamentum meum. Et iterum. Si exurgat aduerfium me pluu in hoc sperabo: per modum igitur ostendit bicauat a ruina & lapsu: quod totum se dei pucit & totus ei pondere phidene sue incubit. Propter quod dicit Aug. Solus vincit qui de se non presumit. Necessario est vt de victoria nihil sibi ipsi arroget: vt ascribat quod potius necesse est vt soli deo actorum & largitorum illi constituat. Accidit etiam plerique in certamine lucrationis: vt alter lucratium / alterum etiam suo pondere solo deficiat. Fit autem in ista spuali lucra ad similitudinem: per portionem illi hoc ipsum: que ad modum enim quod solis virtus suis aut meritis inimit: de auxilio et virtutibus se ipsum paratque constituit. Si quis de seipso totaliter diffidit: soli gratia atque misericordia aduersionis & virtutes in se aduocat: & trahit: ita vt deus ei deesse nequeat: propter se dicit sapiens & scis Aug. Secure projicte in deum: non enim crudelis est: vt se ipsum tibi subtrahat: & te cadere permittat. Sicut igitur non est possibile misericordissimo deo: crudelis esse in aliquo: qui in misericordia ipsi sperat. Sic non est possibile vt se subtrahat alicui: quod in illi projiciat. Facta inquit David cogitatum tuum in deo: & iterum: per se. Quis enim sollicitudinem vestram projiciet in eum scietes quoniam ipsi cura est de vobis: per hac igitur via

offi. de obedi. obediens sibi

offi. de supplant.

vicia nra pntia et strabat

homo fatigatio aduersarij & cetera

Secundum pntia de vobis

erit dñs tecū in lucta ista / possibile igit̄ erit te
cadere sub eo. Si enī q̄q̄ habeas virtū / et te
ad iūctū sibi dei adiutorio / et virtū / necesse est vt
eo fortio efficiaris. **Qui** si etiā nihil habuerit
virtū a pte tua / nō nisi eo eris infirmior / cū es
dem vires et tibi illi sint. Nemo aut̄ dubitat
cuīq̄ a pte sua aliquid virtū eēt / h̄ est a pte libe
ri arbitrii. Et p̄p̄ h̄ oīs ecclesia scōrū / celestī
magisterio erudita / et instituta dicit deus ad
iuua me: q̄si nihil de se possit. **Hō** adiuuari pe
teret de dōs poti⁹ totū ab ip̄o fieri q̄d fieri vel
let. Et h̄ e q̄d dicit Aug⁹ sup lib. psalinozum
Qui petit adiuuari: aliquid de se facit / alio
q̄n diceret / p̄cul dubio totū fac de⁹ / nil a p̄o
suis mihi reusū siue relinquēs faciēdū. p̄p̄
q̄d dicit Ap̄tius. **Op**atores dei sumus / valet
in ista lucta dei mirabilis austeria vel pudētia
poti⁹ virtus humiliat̄: q̄ dum a se totā victo
rie gl̄iam p̄o r̄is excutit / et nihil in ea iurba
bere se sincerissime cōfitef: corā illo se deo ro
tū attribuit / et ascribit. Et p̄p̄ h̄ totū certamē
in ip̄m impigit / de enī ex n̄citate debet labor
certamīs / et hono: victorie. **Qua** p̄p̄ dū dicit̄
gl̄ia et hono: victorie isth̄ tua q̄ dicit̄ eidē p̄ cō
sequēs igit̄ / v̄t certamīs tua eēt labor ip̄i. Et
hoc e dicit̄ luctare q̄t vine ip̄c cū tibi solit̄ de
beat gl̄ia victorie / et tua sit iure plenissimo et
singulari / tibi solit̄ debet / et ip̄a victoria / et tua e
iure plenissimo et singulari. **Qua** p̄p̄ et ip̄a lu
cta / luctare igit̄ cōtra temetip̄m meū et pro
me. **Ad** si diceres / qd ergo tu ip̄e facis de te
siue p̄ te / si lucta ista tota mea eēt / **Indeo** hoc
q̄ ip̄a coopatio mea q̄ est coopatio liberi arbi
trii d̄f etiā donū tuū eēt. **Om̄e** nāq̄ bonū / siue
gr̄e / siue nature / siue gl̄orie / siue fortune siue
cop̄is donū tuū eēt / etiā ip̄m q̄d gr̄e tue appli
co meū liberū arbitriū / et q̄ eo virtū / et ip̄a tua
impat̄ donū siltter tuū eēt op̄ / atq̄ b̄nificium.
Qua p̄p̄ nō imerito dixit / quia lucta ista tota
tua est / totaq̄ eius victoria.

Quomodo deus per luctam oratiois vinctur.

LIII

Est hec autēz

p p̄cedā ad p̄sequēdū d̄ ofone / fm
q̄d ip̄a eēt pugna cōtra armatū om̄
nipotentissimū atq̄ inuincissimū deū. Et faci
am te scire / q̄ ofone vincat cap̄t ligat̄ arma
q̄ sua om̄ia ei auferunt / et ab ip̄o orate capti
uus inde ducit / et q̄d iū vult ip̄e orans / in vinct

culis ab eodem tenetur ip̄e fortissimus deus.
Quia igit̄ iam audisti ex p̄cedentibus in lib.
Sapien. quia ip̄e acuet duram irā suā in lanceam.
Panifestum est tibi quia vna est arma
turis eius / dira ira eius est. Et quia ip̄a est
lancea ip̄suis. In ista igit̄ pugna panū frā
genda est lancea ip̄suis. **Hō** qualiter fiat docet
te Salomon in Proverb. x. vbi dicit tibi
Quia responsio mollis frangit iram / **Que**
autem responsio mollior: excogitari potest /
contra iram ip̄suis. **Et** reatus confessio q̄d pe
ne minare siue vindicte laudatio / q̄d miseri
cordie humilis et deuota postulatio. **Qua**
propter qui sic in oratione se habet / sic quo
quitur ad dominum: procul dubio frangit irā
ip̄suis. Ip̄emet namq̄ dicit **Barth. xvi.** Ser
ue neq̄ / nunquid omne debitum dimisit tibi
quoniam rogasti me? **Quis** autem dubitat
remissionem / omnimodam fractionem / et cē
iudicis quātumcuq̄ irati. Non enim potest
ex ira siue per iram quicq̄ contra peccatores
postq̄ totum remisit eisdem. **Sicut** neq̄ p
lanceam contra iram siue contritam. **Ad** d
scit et pone in intrum cordis tui / pertinam
istam et prouidentiam: per quam diram dei
lanceam / et confringere scias et possis.

Alia armatura ei eisdem toraq̄ est / et hec est
iusticia / sicut legitur in eodem capitulo vbi
dicitur. Accipiet pro thorace iusticiam / hanc
etiam armaturam eidem auferre potes / si
iusticia te indueris / et armaueris contra eū.
Iam autem edocutus es et his que p̄cesse
runt / quia penitudo siue penitētia iusticia est
et q̄ iusticia q̄dā eēt p̄ quā penitēs temetip̄m ius
tificat / accusando se / et alligando contra se / et
testificando contra se / et sententiando con
tra se / quod est dicere condemnando se / re
um eterne dānatiois p̄nitiādo se. **De**inde
torquēdo se cruciatib⁹ penitudo / et dolorib⁹
cōp̄ctiois. **Ac** igit̄ in ofone / thorace iusticie
isth̄ armato: necesse est iusticiā suā d̄ponē / et in
ermē abiuuimodi iusticia se penitē exhibere.
Nihil enī habet iusticia eius cōtra sic iusticia
eos. **Et** si quid cōtra eos aggredere / et iuste
et inique hoc facit. **Quonia** / fm hoc iusticia
sua iustos impugnaret et iusticie pro virtibus
impedentes et operam dantes molestaret.
Amplius potest iste salua iusticia iustus non fa
uere. **Ampli⁹** fm h̄ iusticia bellū h̄bet cōtra se.
Iusticia nāq̄ quā d̄nominauit / studiosissime
pugnat cōtra iusticias / quoniam et p̄ra om̄ia
vina et p̄cā / q̄ sunt / et inimica maxime iusticie.

14

Capitulum

dei. **Quare** in pre ista, et pre iusticie e ista iusticia / r pugnatrix illi ptra capitales inimi costra illa / neqz aduerfarij vilo modo x eiusde. **Qua** ppr no pot ee armatura aliq ptra illam. **Q**is em armatura ptra illuz e illuz pugnatrix / cu' posse armat. **Tertia** vo armatura dei iudicii rectu e / r galea capi' sic in eodez caplo legit vbi of. **E**t accipiet p galea iudicii rectu. **Q**uod iudicia teipm iudicio recto de q of in ps. **I**usticia r iudicii corectio sedis tue. **E**t iter. i. ad Lozint. rj. **Q**uod si nosmetipfos diiudicarem / no vtiqz diiudicaremur. **A**ssume tibi igit iudicii rectu istud / r tunc ociose vel superuacue assumer illi sibi dñs / qd neqz decet sapientissimā ei' bonitātē. **N**ecqz etiā possibile ē qd qz ociosum vel inutile ea apō ipm. **A**mplius te assumēte hmoi iudicii nihil ei iudicā dū relinquit in te. **S**ic audiuiti ex testimonio apli. **A**d Lozint. rj. dicit. **S**i nosmetipfos diiudicarem / no vtiqz diiudicaremur. **Q**ua ppter te faciente de temetipso hmoi iudicii ne cesse habet ipm deponere in pre ista officium iudicantis / seu iudicii rectu. **Q**uare qcto alsumis tibi iudicii hmoi faciē dū tibi de temet ipso nā cito aufero ei galeā istā suā. **Q**uarta armatura eiusde ē eqtas / sic in eodē caplo legit. **S**umer scutum inexpugnabile eqtatez. **S**i igit vis ei auferre scutum istud / deponē iniquitates tuas / qd est dicere de se eas / r abstulisti deo scutum istud vbi em nulla ē iniquitas / nulla ē do armatura vicēria ptra iniquitates. **Q**uare igit eqtas nō armat eū nisi ptra iūqtates / nec possibile ē vt armet ptra eas nisi equitatez qz equitas nō armat eū nisi contra iniquitatez. **M**anifestū ē de positio iniquitātū / tuis / pēū nō posse hre scutum hmoi ptra te. **Q**ua ppr in ista pugna ofonis absqz scuto illi facies / si ab iniquitātū / tuis auersus fueris. **U**er ē qd dicit sanc' Job de eo. **I**n iudicātē pponit contra me. **D**e cōsidētia innocētie r bone pscie sue h dicit / intelligēs deum nō posse scutum eqtatis sue abscondere / v' opponere / nisi ptra iniūqz r iniūqtates eoz / r qd in unū penit' r nuduz se sentiebat sanc' iste. **B**si igit intēderet quia scutum istud de erat deo ptra ipm dicit / eqtatem proponat ptra me / qd dicit / armet se scuto hmoi si habet. **Q**ua vo gladium r ppare tram ex vtraqz pte acutus in ps legit habere. **E**t arcum ipm tetendisse / gladium vibrasse / exp'sse legit / nō sunt p'terēnde h iste due armature. **S**ciedum igit tibi arcuz dei / nō ē nisi

iudicium ipi' / r in eo velut chorda ē mīsam sive pietatē ipi' / lignum vo fortissimum / rectitudine iusticie ipi'. **Q**uadmoduz q in arcu laterali siue materiali chordā lignum a rectitudine sua flecit et curuāt / sic iusticie diuine rigor / a meritis penis siue vindictia vltra qz cogitare iusticiam / ipa atqz lenit'. **S**agitte at q ex arcu isto emittunt siue traiciunt / sine iudicarie sunt / nulla armatura protectionis repellibiles seu retrosoz / reuerfibles. **S**ic legit de sagitta Jonath. q nunqz uerfa ē retrosum. **E**t iteligo de nouissimis iudicij sententijs / ptra qz nec appellatio / nec supplicatio qd qz poterit. **A**lle nāqz h plimum sine vel chidunt vel euacuant. **E**t modis qd' be sunt in f'mōib' exhortationum popularium / cessant p me audire potes vt de alijs taceā. **E**t que ad modum arc' hro magis e chordā curuat / rāto fort' sagittas traicit / r dunt' pcutit. **S**ic illos qd' maior sit misericōdia / siue tolerādo / siue alias bñfaciedo / intēsa e p'ouioz sine iudicij emittunt. **Q**uia q' vt p'dict' / arc' iste ē iudicium / r iā audiuiti q' ite eide auferas arcum suum. **E**t si ad h' intēdere scieris / r voluer' vt arcum istum p'fringās / h pculdubio facies / si tibi iusticie rectitudinē ptra teipm assumpleris. **E**c em rigorē iusticie ptra temetipm exercēt / nihil ei de registe / vel rei q' dū. **Q**uare vel arcum istum cōfige / vel ipm deo abstulisti. **H**orā s'iqdē misericōdie ipi' nō ē op' tibi vt vel rumpas / vel minuas / vel aliquatenus leuas. **I**lla ē em q' in pugna ista te maxime adiuuat / r p quā solā in castris r pugnas. **G**ladi' vo ex ore sedētis in throno ex vtraqz pte acutus exiens / in iā ipa quā ore suo sacratissimo locut' est / in extremo iudicio rectissime spelli git. **Q**ue ppr h' gladi' ex vtraqz pte acut' of qm istar gladij acutissimi / r aiām r corp' morte na pemptur' ē / hunc igit gladiuz eidem auferis / si gladium penitūdis / aut discipline ptra temetipm assumis / r vindicare in temet iplo / qz irrogasti deo iniurias r p'umelias vi rili' pponis atqz disponis. **N**ec em habebit q' te pcutiat / si te pcutiētē vident ex zelo pnia lio iusticie temetipm. **O**ffident igit dicere / mit te gladium in vaginā tuā / qz ego euagināui meuz. **P**otes t' palā viā auferre eide gladium istuz / dicitis ei / qz gladi' vitiōis siue dānarij onis / gladi' ē sol' iusticie. **N**ec in corp' pcutere / r nisi vbi potes. **F**oz at siue iudicij pniale / coz ē r iudicij mie. **E**go at in h' foro iudicio certo ex p'terito r. **Q**ua ppr nihil ad

remouenda scilicet
3 hanc dicit vtiqz

capitulum
dei e caput

deus dei iudicij

gladius est ipse p'ncipalis
p'ncipalis eius / qui e in inferis p
p'ncipalis p'ncipalis

in te gladio tuum

te ex vindicta vel ultione exercenda in me et
 nihil ad te de gladio aduersum me. **B**erito
 igit tibi dicere pot' misericordie gladii tui i va
 gina qz null' glo' gladio coram me nulla emz
 ex ore meo pcedit vndiqz snia pdenationis s'
 absolutiois pmissiois & liberatiois sp. **A**lia
 etiā via auferes sibi gladiū vindicte & vltiois
 Et h' idubitant si gladiū tuū h'mōi a te ipso ab
 stuleris. Et intēdo si vindicare iniurias tuas
 & p'ru melian alios nolueris. In ea q'pe mē
 sura: q' mēsus fueris remetief tibi. Et iterum
 Bū misericordes: qm' ipi misericōdiam psequen'
 Qui vō vindicari vult: a dño inueniet vindic
 tam. sic legit Eccl' xviij. Et iter' **Abat. xxij.**
Quēs q' gladiū accipit gladio pibit. **Quicūqz**
 q' em' gladiū iniuriarū p'puz vindictā acci
 piunt gladio diuine vltiois pibit. **L**uralt' g'
 & q'ru videt fatio pacifice iducit op' de' ad
 depōndū gladiū vltiois cū sola depōsitione
 gladiū tui ad h' iducit. In q' oib' alijs manife
 stū ē q' benignū q' pacificū q' beneficū habe
 rem' deū si tria ista in nob' obfuaem'. sic em'
 xē dicit' ē ad ipm. n' scō scūs eris: & cū viro i
 nocēte innocēs eris. **I**ta cuz pacificō pacific'
 cū benigno benigni' cū bnificis sp' bnificēssim'
 mus ē dñs. sic & cū misericordib' misericōs. In
 p'ca modū istū dico tibi: de lancea ipi' q'z lan
 cea tua: q' vtiqz ira tua ē in te ipso p'geris: v'
 q'libet mō ipotentē reddideris irā dei: q' iustit'
 sine vibrabat' p'ra te p'riges. Et si p'pue
 recēdiū in te ipso extinxerit: facies idēz t' p' h'
 ira dei. **N**iquid ait p'. Exar descit vclut ignis
 ira tua. Exar descit vtiqz si nostrā nō extinxe
 rit'. Et remissioere: q' istis duob' mōis: bel
 la potissimū agunt circa hoies: igne vici' gla
 dio. **Q**ua pp' iermes t' ad bella penit' ipote
 res sūt: q' defunt ignis & gladi'. **S**i vis igit
 oīpotēssimū deū iermē p'orlus effice: & im
 bellē oīno p'ra te reddē: aufer ei ignē istum &
 gladiū: p' vias q's ondi tibi. Et intēdo aufer a
 te mē ipso ignē vti' gladiū q' idē ē: vtiqz a
 deo abstulisti: in iermis apparebit: & in iermē se
 exhibebit in ofone aduersum te: si iermis ei
 h' h'mōi armis oīno carēs occurreris. **Q**ua
 pp' nō iminebit tibi bellū p'ra eū: si frui pace
 & benignolētia ipi' tibi licebit. **D**ebes aut' re
 minisci: q'ntēs officiū ofonis vel aggredere: vel
 assumis p'ra deū te intrare cāpi certaminis
 & plū te cū eo suac aduersus eū cōmittere: p'
 pter q' d'cūqz bellū incūt fuce pliat volunt: p'
 deo aduortū p'mo inuocāt: scitēs q' de celo for
 titudo & victoria ē. Et ob hāc etiā cām dicit

uini officij q' & ofones sunt: idubitant scipiūt
 ab inuocatioe diuini adiutorij. q' **D**e i ad
 uortū meū intēde. Et c' euideret apparet: q'
 d'cūqz in diuinis officijs h'mōi q'd d'icere lau
 dib' & sacrificijs oblatioib' & obsecratioib' cō
 secrati sunt: bellatores p'ra dei: p'pugnato
 res. p' toto dei p'io siue ecclesia ipsius p'stanti
 sūt: q'd & ipa tonsura clericalis euident ostēdit
 cū manifesta tonsura pugilū sit & p'pugnato
 rū. Et etiā signū & insigne coronē q' p' victo
 riam certaminū h'mōi pia fiducia sp' debet p'
 sumere: nec diffidere: nec desperare de ea: p'
 pter istū miratē suā: & oīpotēssimā creatiois
 fortitudinē: cū ipemet sp' vinci vult h'mōi cer
 taminib' & aduortōe fortissimū se p'beat: vti
 ter ac legitime in eis agētib'. ppf q'd mira fi
 ducia penit' vnusquisqz eoz & dicit. **D**e in adu
 ortū meū intēde ac si diceret: in ista hora: vel
 oratioe: in h'ipo certamine q'd p'ra te aggre
 dior vel in eo. **S**cio em' me in illo certamine
 h'li posse p'ra te facere: nisi aduortio tuo q'
 grediar pugna cōtra irā iustissimā tuā p' pio
 tuo vel vno q'z et illo. **S**cio scēptū ē: veracissi
 me de te p' scm' & sapiētissimū **I**ob dicit. **D**e
 cui' ire nemo resistere poterit. **S**cio me non
 posse in certamine isto victoria adipsi' virib'
 meis: p' solat' me scūs & sapiēs **B**reg' dicens
 q' ire dei nō resistit' cū ipē q' irascit oportulatur
Qua pp' vacue cēt & p'orlus iutiles omies
 ofones q' oīs ecclie scōz: p' placāda ira dei tu
 stissima sūt. **A**d si q's q'stēr: cuiusmodi adu
 ortū a deo penit' cū ei of'. **D**e in aduortiois
 meū intēde. **R**ūdeo in h': q' gra deuotiois et
 ofonis. **H**oc em' ē aduortio q' de' p'ra semet
 ipsum maxime adiuuat oiant: & h' ē scūtū in
 expugnabile: q' deuote orātes: & se & illos p' q'
 bus orāt ab ira dei p'egūt & defendūt. **P**ropf
 q'd ofo of' scutum in lib. **S**apient' xvij. vbi le
 gitur: q' parūs hō siue q'rela p'opositōe fidei
 siue scūtū ofonū t' p'pōnde p'get' & arcū p'p'ete
 incipit ecclia ofones h'mōi: p'cēs in p'mis gra
 tiā sic orād' vt de' n'ce habeat exaudire: hec
 aut' n'citas nō ē violētē: nō ipulsiōis: aut co
 actiois: s' inuadētis gratuita largitate bnificē
 tie. **A**paret' āt tibi ex his q'ra sit stulticia q'ra
 ignauiā q'ra negligētia clericorū: q' cū officio
 orandi p'ecrati sunt: & addic' orare addisce
 ret scire non curant. **S**illis q' ignauiā vel ne
 gligentia in nullo genere hoīuz inuenit'. **H**ec
 mo em' p'ofitef aliq' officiū cui' nō velti stu
 deat h' p' p'ia: p'ter clericos solos: q' clericalis
 officij: tāqz salutaris tāqz honorabilis ignorā

deus in adiutorium meum

in adiutorium meum

deus in adiutorium meum

deus in adiutorium meum

deus in adiutorium meum

deus in adiutorium meum

deus in adiutorium meum

deus in adiutorium meum

deus in adiutorium meum

Capitulum

*oro dnm p
morte qd
Demouendi
clis us dnm
offm page
addisfrone*

tiam nec verent nec metuunt nec erubescunt
 Quid clericis regulares pmitunt ofone officia
 ca in hie / vt forma ozadi in euagelio traditam
 fuerit sic reuera dignu r iustu e / vt alijs ofoni-
 bus ea se petere ondat / q ipa ofone officia pe-
 tere diuino magisterio edocui sunt / **Admo-**
 nendi igit sunt a modis ofoni / exhortadi / at-
 qz docendi / q clericis sunt vs fieri volut / vt sue
 professiois officiu discat agere r pota lauda-
 biliter adimplere / Quis em pugil siue propu-
 gnator pugillatoria arte ignorare no erube-
 scat r addiscere no studeat / vt **horo** / **Lude-**
 re q nescit capestribus abstinet armis / **Quis**
 etia yellet ee patron r aduocat in causis vi-
 lissimis tpaliu / r rethorica illa seculari p qua
 sciat cas hmoi allegare / se ignorare no dole-
 at / **Leges** qz qd ad defensionem iustificationem
 carz hmoi qz suscipit adducat / no studiosissi-
 me exqrat / **Et** qd leges hmoi / arma sua vo-
 cant aduocari secularibus / r inermes etia se fa-
 tent si legib istis armari no fuerint / **Sic** legi-
 bus r allegandib pscriptis armat / pugnam
 ista aggredere ptra deii que ta fortiter arma-
 ti e ctra te audis / **Et** sic pdicta deponit tu ar-
 ma ire atqz vindicare ptra iniuriatores tuos /
Depon igne r gladiu a iudictos / r inuenies
 inermes deii / r ad pugnadu cotra te unparuz
 ac profus imbellis / **Quid** restat tibi de deo fa-
 ciendū / nisi vt ipm inermes r victu vincas si
 ue liges r in vinculis teneas / artissimoz tua
 sibile apd te custodias / **Pone** igit temen ipm
 in vinculis illi / in qb e alligatura salutaria si
 cur die **Ecclesiastic** / **Ligare** funiculis adu / r vin-
 culis charitatis illi / qb te trahat ad se / p se
Et ecce ia ipm ligasti / posuisti in vinculis tuis
Esualit em r vulgarit / of mulier hie viru in
 vinculis suis / q ea fortis amat / r uz amor so-
 lus vinculu sit q cor humanu ligari r teneri pot
Sic e vinculu q sol deo ligari pot atqz teneri
 prop h die leg in lib / **Deur** / **Dis** de tu / **glu-**
 tinat e p h / tuis r ad amant eos / **Q** si vis
 scire cu te v habuerit in vinculis suis / habe-
 bis eu r tu in vinculis tuis / **Testificat** tibi ipe
 mer / **Prover** viij / **Ego** diligentes me diligo
Quid aut aliud e h nisi q in vinculis meis ha-
 buero / **Et** si quis a me / qlit h efficere vel pro-
 curare potero / ia sanifici ei eis q pcellerit vbi
 docui te de igne sacrificij ofonis / **Vn** illu conq-
 reres r accipies / qz no solu stulta f etia insa-
 nissima merito videris / of ista sic r ibidez
 dixi tibi / **Incompabilis** em magi difficile vide-
 ri of vinculis / qlit se teneri poterit ab amore

creatoris / vicz q min eū diligit / qsi vñ vñ qlit
 ipm amet / **Rec** em tmedū e / vt die Aug / i lib
 de doctrina christiana / vt de / agni / no diligit
 tur / si em ista minuta imo etias extrema atqz
 vilissima bonoz dei / qz vñz tpalia sūt sua / il-
 la minima honorat atqz pulchritudine ita in-
 flamat amore suo / eos q ea vñ ad modicu co-
 gnoscūt / r raptū ea totaliter in se qd putan-
 tū e face creator optim / vel pulcherrim / de
 cognitioib r inspectioib suis / **Postqz** ar ad
 hāc tā nobilis triūphi gloriā / tā inclite pde ca-
 ptione se diuina gra exultet / adhibe oem cu
 stodiā ne euadat / r ne effugiat pda ista man-
 tuas / **Qui** fuit sic / comedit fruct / r custos
 oñi sui glabit / **Tene** igit nec dimittas / sic di-
 cit spōsa in caric / tenui nequidmittā / In eo qd
 pe effugiat a te oē bonū quēdam modū sol re-
 cedēte ab hemispermio nfo / cum eo recedit et
 tota radiositas r tot calor serenitatis cordis
 tui / tota qz pulchritudo garz r tui / **qz** mēs
 tua illustrabat euaneſcit / r non sola tenebro-
 sa atqz in mēte tua relinquit / **Et** si exieris si
 possis tenere se / nullimū r oipōtēssimū / etiā
 picru oculi inuitū / vere vtqz dic / si ipe q capi
 voluerit a te r teneri vult a te / **Rec** reputat ca-
 ptione carcerariā / r ubernū tuū / r cobabi-
 tationē suā imo delicias suas / sic ipem testa-
 tur / **Proij** / vij / dice / **Delicie** mee eē cū filijs
 hoim / **Ho** artat em vñ molestat ligatura hmoi
 cū nihil adeo ei placeat / inob vt vinculu amo-
 ris q ei astringimur / **Oia** qpe alta bona nra
 ei placēt / r oia amat custodit / pnat adauget
 atqz remunerat / ppf istd / **Oia** em bona q fecē
 nob / oia mala q p nob sustine dignat / e / fecer
 sustinuit / ppf istd / **Qua** ppf māifestū sit / qz
 ro fortioz fuit ligatura hmoi / atqz astrictio
 tāto erit ei acceptioz / **Aue** igit tuis studijs
 r vrb / ne rīpas vinculu vñ / qm fractura
 ista no ipm ligaret / pot / fugaret a te / aufer-
 ret illū tibi / cū tota se qla bonoz q debet / i ha-
 bitatioē r pntia ipi / **Assume** igit cessant vñ
 culū istd / r pstrige illd art / **Ibec** at facies am-
 pli / r apli / meditādo i mirabilū ei / q fecē r fa-
 cere nō desistit / p illa em inotescat / portētia / fa-
 pieria / bonitas / pulchritudo / r plarga bnfice-
 tia ipi / qb / oib / amabile se exhibet / r calozē
 vitale dlcōnis sue diffudit / oēs itelligibiliter
 cognoscētes ipm / **Ampli** aut r / ppf / i eos q stu-
 diosiores sūt / iuestigatōe magis r meditatioē
 mirabilium ipi / **Bonne** enim sine causa di-
 cebat / propheta de se / meditabar in omnibus
 opibus tuis / r adinūctioib / tuis exercitabar /

*deponere arma
sub de deponit
sua r de*

th

*Care ptra me ligaturā amor dō
a re volūtoe ptra / ptra*

Et alibi: delectasti me dñe in factura tua. Et
 en si pulchritudo r misericordia plimū habeat
 in seipso admiratio ois r dilectiois: bñ mari
 me delectabilis ē q̄ i effabilis ē suauitatis cōcē
 tu velur carne q̄dā pulcherrimoz gestoz
 diuinozū tota resonat creatorē. Silt in b̄ ma
 zime speciosa r interi aspectu iucida q̄ pul
 chritudine r vicijs creatoris q̄ lz i cogitabil
 militudine repitāt. **Dñe de⁹ r saluator: meus**
que nō reputares dñi ac crudelissimū: i que
si q̄s q̄stūcūq̄ q̄m peccasseti offerret se ca
pioni r vinculis ip̄i⁹: vt in captiuitate hui⁹
torz q̄ret ip̄m q̄rū r q̄lit velle: si in q̄s b̄ recusa
ret: hoc i q̄t Die misericōie cogita de temetip
so. Scio si q̄dē me q̄m i me peccate cōtra te cū
offerro me captiuitati tue r vinculis: vt tibi
me p̄noas tibi me detineas atq̄ custodias nec
soli offero s̄ hoior: r peto. Absit a te misera
tor: r misericōis dñi: vt nō benigniorē te mibi
exhibeas: quā multi duri r crudeles hoies se
mibi exhiberet: si in eos peccasset r h̄mōi eis
faciunt offerre: nec abijcias mibi d̄ capti
one ista r vinculis istis q̄cō. Scio nāq̄: igit q̄
capio ista r vinculo tuo sum tibi oib⁹ alijs gri
ozes. Nō igit oz obedē mibi ad iuenedū miam
tuā q̄ talē captione eligo. Sic nec ip̄a p̄p̄ b̄ re
pellē nec recusari debet a te q̄m tibi placantis
ma ē. In hac captioē r in h̄mōi vinclo me po
ne r detine: ibiq̄ tracta q̄s dñe vel dure volue
ris. Tbi me torque p̄ osiū beneplacito voluta
tis tue. Cū si dixeris mibi: q̄m in astutia loqr
b̄ viciq̄: scio mibi si posse ēē bonū nisi i captio
nib⁹ r vinculis tuis sum: q̄m scio b̄ mibi face
res: r ego captū te h̄em r tenerē s̄m in vincu
lis meis. Rñdeo dñe misericōie vix ē q̄d dicit: q̄s
q̄s p̄udentia: q̄s astutia vocāda sit scia q̄ sic lo
quoz: p̄fertim cū vtrūq̄ istozū placeat bonita
ti tue. Accedit autē tertiu ḡla tua siue bonoz:
q̄ tāta misericōdia tue misericōie me reuocaa ad
te r liberat pctōzes. Et ruple restis es q̄ oia
intueris ad nudū r lucidissimū: q̄ ḡla tua et
bonoz: in intentionē mea ē in pre ista. Et ego iā
in proximo dicit tibi q̄ deliciae tue sunt captio
ista r alligatio tua.

De misericordia r virtutib⁹ ofonis. **Pa. LIII**

Est hec iuxta

Pmissa r ordinē p̄missum loqr aliq̄
 de misericordijs r virtutib⁹ ofonis: vt
 p̄ had amozē r studij ofonis r accēdatis ar
 nus: r puocatis efficiat. Debes igit remini

sci illoz q̄ in ip̄o tractat illi⁹ initio audisti vici
 q̄ ois scificatio ois b̄ndictio q̄ viros scōs fit
 p̄ ofonē fit. **Ipsa etiā mirifica trāsumatio pa**
nis r vini in corp⁹ r sanguinē dñi ac redēptō
ris nfi: p̄ ofonē fit: q̄ ois ecclia scōz petir dicēa
vt nob corp⁹ r sanguis fiat dñi nri i esu xpi q̄
p̄die q̄s pateret tē. Cōsanctificatio q̄z bap̄t
malis q̄ ē regeneratio r renouatio aiaz q̄ ni
hil in mūdo mirabil⁹ vel salubr⁹ vel magnifi
cēti aie v̄ glios⁹ in tota rerū vniūstate fieri
p̄t p̄ ofonē indubitan⁹ fit. Hec em forma x̄
bozū q̄ dicit bap̄tisaroz: Bap̄tiso te in noie p̄is
r filij r sp̄s sc̄i. P̄o h̄is intēti vel intentionē
bap̄tiso te noiatim inuocatis p̄fe r filio r sp̄i
ritu sc̄o ad te regenerādū r renouādū. Et sci
endū q̄ illozū q̄pe soloz ē ista v̄ r̄ p̄as: q̄ si
volueris intelligere in noie illozū virtute: res
cus ē r christianissim⁹ intellect⁹. Et erit sens
us hic: Bap̄tiso te a in noie: in virtute ipsius
p̄is r filij r sp̄s sc̄i. Recz em in alia vel p̄ aliaz
virtute fieri p̄t tā mirifica mutatio. Sive autē
intelligas in virtute inuocata tue i uocato: um
p̄is r filij r sp̄s sc̄i rectissime intelligas i vtroz
sentu forma illoz v̄boz ofo ē v̄ inuocatio vel
ip̄i trinitas: vel virtus eiusdē. Iuxta modū
illū cōsidera singula sacramētoz: q̄d mirificē
tie r virtus habeat b̄ndictio r absolutio sacra
mentalis q̄ vtrq̄ ofo tēplū ē in ip̄o sacro p̄fessio
nis r sentiunt cōstentes et signis euidētib⁹
hec sepius experiunt sacerdotes. Et hec est
virtus christi clauium r manū sacerdotaliū
potestas mirifica quā in consecratione sua p̄
ipsam sacram v̄nctionem olei sancti percipi
unt ipsam orationē pontificali que est hec:
Consecret que sumus dñe manus ista et san
ctificetis p̄ illam v̄nctionem r nostram bene
ditionem vt quecūq̄ recte benedixerim be
nedicta sint: r quecūq̄ sanctificauerim san
ctificentur. Amen. Et est alia misericōdia x̄
tutis ofonis qua tre dei resistit cui nemo res
istere potest sicut audiuit in p̄cedētib⁹ ex
sermonibus sancti Job de qua dicit p̄: quibus
nouit potestate ire tue r p̄ timoz tuo tram
tuum dinumerare. Et i etiam aliud mirificū
quia non solum virtute ofonis placatur ira
illa omnipotentissimi dei sed etiam impetrat
ab ip̄o r grata quā nobis concedat eius tri
nus r vnus p̄ infinita secula seculozū. Amen.

*p̄ om̄ia
sua
sua*

cap 7

*Jur
60*

absoluto p̄fessio

v̄nctio clauium

*manus que p̄diderit
operantur r h̄oz*

*mirificōdia dñi
q̄ nemo dei resistit cui
nemo capta p̄t*

Explicit Rhetorica diuina de ora
tione domini Gulermi parientis.

